

پرونده ویژه:
اجلاس هیات عمومی

پرونده ویژه:
اشتغال مهندسان

- هیات عمومی بزرگترین رویداد دوره ششم شورای مرکزی
- دوره پنجم شورای مرکزی دوره خودباوری مهندسان
- مهندس سیدمهدی هاشمی، رئیس کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی شد
- سند راهبردی مبنای برنامه ریزی منسجم
- رای اعتماد مردم به مهندسان در چهارمین دوره شورای اسلامی شهرها
- ممنوعیت خرید و فروش ساختمان های بدون شناسنامه فنی و ملکی
- بام سبز اوج تلفیق تکنولوژی با محیط
- امضای دومین تفاهم نامه شورای مرکزی و سازمان امور مالیاتی کشور

شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان
ماهنامه فنی مهندسی شمس سال یازدهم، شماره ۹۲
خرداداد ۱۳۹۲، قیمت ۳۰۰۰ تومان

نخستین همایش ملی شناسنامه فنی ملکی ساختمان

محورهای استراتژیک همایش

بررسی آخرین وضعیت اجرای قانون شناسنامه فنی ملکی در ساخت و ساز کشور
معرفی دستگاه های حقوقی در حوزه اجرای قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان
معرفی بخش خصوصی فعال در حوزه صنعت ساختمان ایمن و استاندارد
اسباب شناسی عدم اجرای صدور شناسنامه فنی ملکی در ساختمان های کشور
راهکار های بررسی صدور شناسنامه فنی ملکی و افزایش عمر ساختمان ها در کشور
بررسی صدور شناسنامه فنی ملکی و اهمیت روانی اجتماعی برای شهروندان
بررسی شناسنامه فنی ملکی و نقش آن در حوزه پدافند غیر عامل کشور
بررسی شناسنامه فنی و ملکی و اصلاح سبک معماری در کشور
نقش مصالح استاندارد در شناسنامه فنی و ملکی
بررسی شناسنامه فنی ملکی در رشد و تعالی صنعت بیمه کشور
بررسی نقش شناسنامه فنی در اثر گذاری اعطای وام های بانکی به ساختمان
بررسی عملکرد مسکن مهر با شاخص شناسنامه فنی
بررسی نقش اجرای شناسنامه فنی در ارتقا کیفیت ساختمانی با تاکید بر تولیدات ملی
بررسی نقش شناسنامه فنی ملکی در کاهش مصرف انرژی و رعایت مبحث ۱۹
بررسی شناسنامه فنی ملکی و نقش رسانه ها در اقنای افکار عمومی
بررسی نقش شهرداری های کشور در حوزه فراهم کردن اجرای قانون شناسنامه فنی ملکی

دفترخانه دائمی همایش ملی شناسنامه فنی ملکی ساختمان: تلفن: ۲۰ ۲۲۸۵ ۲۵ ۲۱ - داخلی ۲۰۰ فکس: ۱۹۵

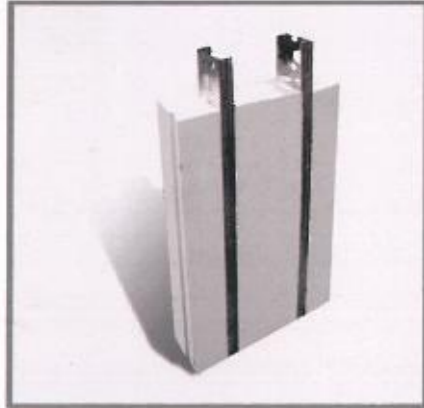
www.samainfo.ir Email: sm@samainfo.ir

مرکز کنفرانس ها و همایش های صما

سوپر پانل
Advanced Building Products
Super Panel
PLASTBAU®
Swiss Technology

فراخوران
جذب نمایندگی فعال
در وب سایت شرکت

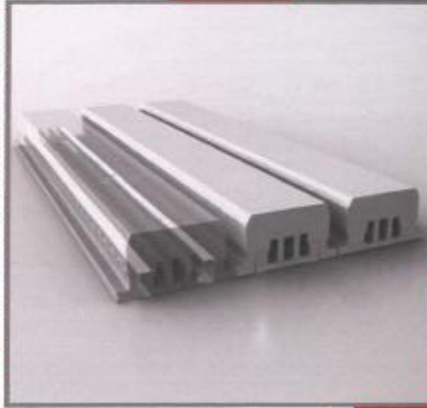
پیشرفته ترین سیستم ساختمانی
از پانل های پلی استایرن

دیوار جدا کننده

دیوار باربر

سقف

مزایای دیوار های باربر سوپر پانل:

- مقاوم در برابر زلزله
- سرعت نصب بالا (هر کارگر هر متر مربع، ۲۰ دقیقه)
- قابلیت ساخت تا ارتفاع ۱۵ طبقه طبق آیین نامه ۲۸۰۰
- ارتفاع به اندازه ارتفاع طبقه، ضخامت بتن خور از ۱۰ تا ۳۳ سانتی متر
- امکان بتن ریزی در یخبندان و مناطق گرمسیری بدون نیاز به تسهیلات اضافه عمل آوری بتن
- سهولت اجرای نما های ساختمانی بصورت خشک یا ملاتی

تهران، خیابان ولیعصر، بالاتر از چهار راه پارک وی
پلاک ۲۷۱۴، طبقه سوم، واحد ۶
تلفن: ۰۲۱-۲۲۰۴۴۵۶
فکس: ۰۲۱-۲۲۰۴۲۲۴۸
info@superpanelco.com
www.superpanelco.com

[one man house month]

پارس بتن
مقاوم نیام
PARS BETON
Moghavem Tiam

PBMT

آخرین نسل سازه های پانلی

قیمت و کیفیت مناسب با بالاترین ظرفیت تولید میسر می شود

ISIRI 7143
ISIRI 11108

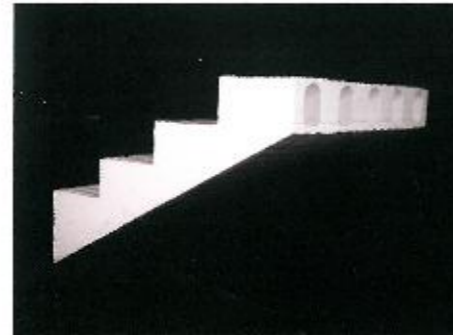
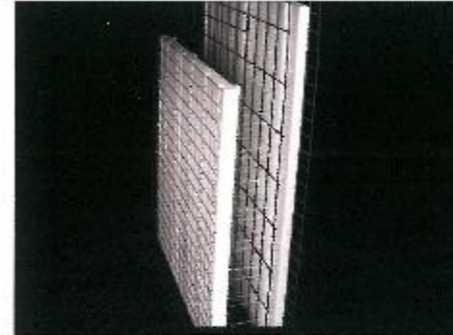

بروزترین محصولات انحصاری در مطابقت کامل با جدیدترین ضوابط (اسفند ۹۱):
تجدید نظر اول نشریه ۳۸۵ و اصلاحیه شماره ۱ استاندارد ۱۱۱۰۸

دارنده گواهینامه: ISO 10002:2004 - ISO 14001:2004 - ISO 9001:2008 - OHSAS 18001:2007

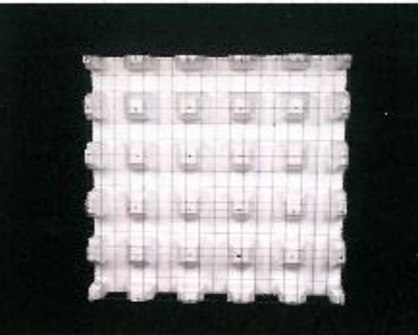
آخرین نسل پانل های 3D با اورلپ تک چشمه (چپ و راست) و برشگیر مورب

قالب عایق مسلح دیوار حامل، دیوار بتنی، باربر
تا ۱۵ طبقه - سریعترین گزینه مهار گودبرداری

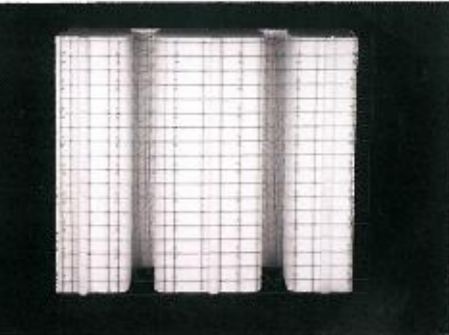
قالب مسلح پله، خاموت، مش ملات رو
و گچ زیر - کاهش وزن و مصالح تا ۸۰%

اورلپ ده سانتی دو طرف / مش ۸x۸
برشگیر مورب - فوق سبک (موج قائم)

قالب مسلح پاگرد - دال دو طرفه فارچی
کف صنعتی با مش حرارتی رو و مش گچ زیر

اورلپ پنج سانتی دو طرف / مش ۵x۵
برشگیر مورب - فاصله مش و فوم متغیر

قالب عایق مسلح تیرچه، بلوک، خاموت،
حرارتی، مش تسلیح گچ زیر، تا ۱۲م دهانه

دفتر مرکزی: تهران، آرژانتین، خیابان الوتد، پلاک ۳۸ تلفن: ۰۲۱-۴۲۳۹۷۰۰۰ فکس: ۰۲۱-۸۸۷۹۵۷۶۳
فاز ۱ کارخانه: نظر آباد، شهرک صنعتی سپهر، انتهای بلوار کارآفرینان فاز ۲ کارخانه: فومن، شهرک صنعتی فولاد تیمام بیستون

www.parsbeton-tiam.com

info@parsbeton-tiam.com

ماهنامه فنی مهندسی شمس - شماره ۹۳

صاحب امتیاز: شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور

مدیر مسئول: سید مهدی هاشمی

شورای سیاست گذاری: سید مهدی هاشمی، علی فرج زاده ها، مهدی حق بین، هوشیار ایمانی، داریوش دیوبنده، محسن قربانی

سر دبیر: عزت الله فیلی

نظارت و هماهنگی: بهزاد تاجورچور

مدیریت اجرایی: روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان

مدیر هنری: مریم شاهسعدی

امور اجرایی و چاپ: مرتضی نیک کار، هدی سالاریه

عکاس خبری: الهام احمدوند

طراح جلد: مرجان توانایان فر

همکاران این شماره:

دکتر اصغر شیرازی پور، دکتر مهدی اژدری، مقدم دکتر

محمدرضا فریدین، مهندس عزیز دولتخواه، مهندس

علی اکبر رضائی، مهندس بهزاد محمدی، مهندس

محمد پاکزاد، دکتر مهروش کاظمی، مهندس مجیدکیان

پور، مهندس حسین جدلی، مهندس شراره معدنیان،

مهندس ساعد معارفی، مهندس علی رستگار

موجد، بهادر دهقانی، کوروش شرفشاهی، مهشید

مهرجی، هاجر شامانی، عبدالحمیدگر بیچی،

احمدرضایی شیردار کلایی، محدثه صحتی، علیرضا

جهانگیری مهر، سعید غاریف، مهندس احمدرضا

کابلی، مهندس نگاه چاوشی، مهندس فرزاد عبیدی،

مهندس حمید شفاعی، مجستاتی، مهندس محمدرضا اسدی،

مهندس مجتبی صادقی اشکوری، سعید معراجی، مهندس

صالح معصومی

یاز خوانی فنی: دکتر هوشیار ایمانی، کله سر

یاد آور می شود، علاقمندان می توانند مقالات خود را از

طریق پست الکترونیکی shamsmagazin@ircxx.net

به تحریریه ماهنامه ارسال نمایند.

شمارگان: ۷۵۰۰ نسخه

نشانی: تهران، خیابان حضرت ولیعصر (عج)، بالاتر از

میدان ونک، خیابان شهید خدایی، خیابان تک شمالی،

پلاک ۱، سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور

صندوق پستی: ۵۸۸-۱۹۹۲۵

تلفن و فاکس: ۸۸۷۰۷۰۲

تلفن اشتراک: ۸۸۷۷۷۲۲

وب سایت: www.ircxx.net

پست الکترونیکی: shamsmagazin@ircxx.net

سامانه پیامک: ۰۵۰۰۹۷۱۰۰۰

چاپ مقالات در «شمس» به معنای تأیید مطالب نبوده و

مسئولیت مندرجات هر مقاله یا نویسنده آن است.

علاقمندان می توانند جهت اشتراک در نشریه شمس به

آدرس www.ircxx.net مراجعه نمایند.

چاپ آگهی های تبلیغاتی در این نشریه لزوماً به معنای تأیید

کیفیت محصولات یا خدمات نمی باشد

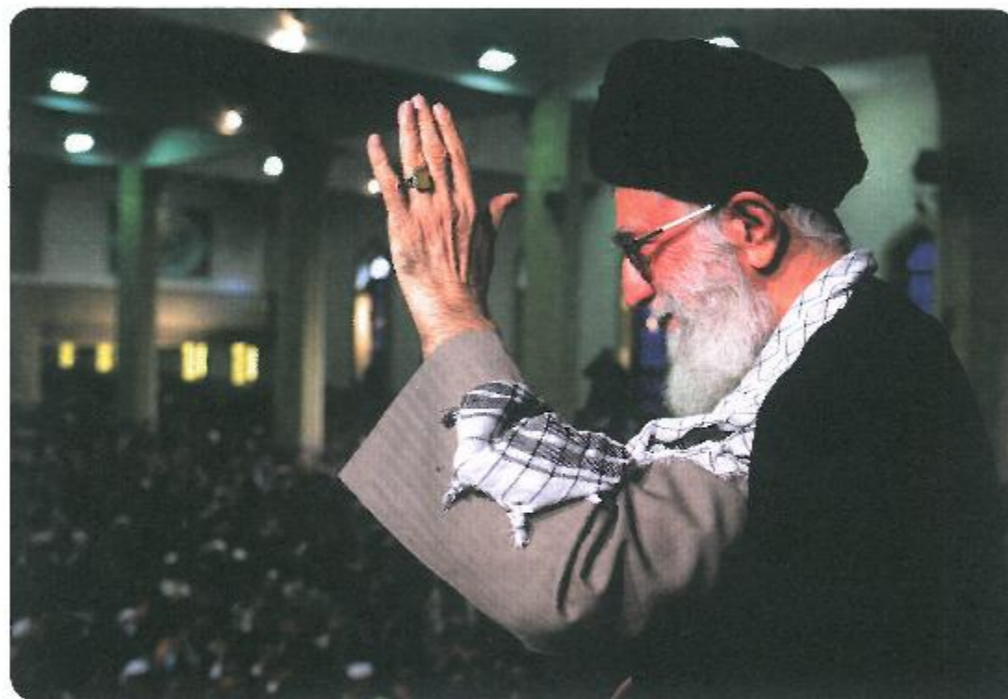
افق چشم انداز سازمان نظام مهندسی ساختمان

سازمان نظام مهندسی ساختمان در افق چشم انداز به عنوان تخصصی ترین مرجع و مورد اعتمادترین نهاد مستقل در نزد افکار عمومی در امور مرتبط با ساخت و ساز، سازمانی است که در ساختمان سازی، سلامت و امنیت جسمی و روحی شهروندان را تأمین نموده و با مدیریت تمامی منابع و ظرفیت های موجود در این بخش و با تأکید بر بافت و فرهنگ اسلامی- ایرانی جامعه؛ در مقوله ساخت و ساز، تحولی شگرف در کشور ایجاد می نماید و از طریق صدور خدمات فنی و مهندسی و استفاده از ظرفیت های موجود داخلی و خارجی، تأثیرگذار در سطح منطقه و جهان اسلام خواهد بود.

فهرست

۳	سرفصله
۴	پیام رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان به شانزدهمین اجلاس هیأت عمومی
۶	هیأت عمومی بزرگترین رویداد دوره ششم
۷	پیام رئیس کمیته اجرایی شانزدهمین اجلاس هیأت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان
۸	توسعه راهکارهای اشتغال مهندسان یا رویکرد افزایش بهره وری
۱۰	خبر ویژه
۱۱	دوره پنجم شورای مرکزی دوره خودباوری مهندسان
۱۲	رای اعتماد مردم به مهندسان در شورای اسلامی شهرها
۱۳	توسعه مهندسی توسعه اشتغال پایدار است
۱۴	تشکیل فراکسیون حمایت از تولید مسکن
۱۵	امضای دومین تفاهم نامه همکاری سازمان نظام مهندسی ساختمان و سازمان امور مالیاتی کشور
۱۶	تشریح برنامه های شانزدهمین اجلاس هیأت عمومی
۱۸	بازخوانی دستاوردهای پانزدهمین اجلاس هیأت عمومی در کرمانشاه
۱۹	اجلاس شانزدهم و لزوم رویکرد به آسیب شناسی قوانین
۲۲	نامزدهای انتخابات ششمین دوره شورای مرکزی
۳۰	"بام سبز" اوج تلفیق نکتروازی با محیط
۳۴	خلافت مدیریت کارپردی نیاز ساخت و ساز بنای ماندگار
۳۶	گزارش تصویری یکمیلو شصت و چهارمین جلسه شورای مرکزی
۳۷	بررسی اجمالی عملکرد گروه های تخصصی و کمیسیون های شورای مرکزی
۴۵	مشارکت بانوان، توسعه اجتماعی سازمان نظام مهندسی ساختمان
۴۶	مهندسان و اولویت بندی نیازهای آنان در عملکرد سازمان
۴۷	جایگاه مؤثر نظام مهندسی ساختمان در شورای عالی شهرسازی
۴۸	ویژگی های معماری و سازه ای پل دسکته (شاپوری) خرم آباد
۵۶	گفتگو با نمایندگان مجلس شورای اسلامی
۶۵	زیبایی در معماری، تزئین یا زینت
۶۸	پس از ۱۶ سال صاحب برنامه و چشم انداز شدیم
۷۰	بیمه فقط یک فلک نیست
۷۱	آموزش، بهسازی، ایجاد فرصت های برابر
۷۳	سنون کتابی
۷۷	نظارت و کنترل، معهدانه، محور ارزشی سازمان
۷۸	یک قدم نزدیک تر تا خدا
۸۰	مهندسان، حلقه اصلی زنجیره مقابله با کثافات زلزله
۸۲	سکونتگاه های غیر رسمی در ایران
۸۷	روابط عمومی یک گام برای پیشرفت
۸۸	نقاط ضعف مشترک تمام برج ها
۹۲	گفتمان معماری ایرانی و اسلامی
۹۴	نگرش برنامه ریزی مرحله-مبنای در شهرهای ایران
۹۹	سند راهبردی مبنای برنامه ریزی منسجم در استان ها
۱۰۰	رفقار سلیقه ای دولت در هزینه کرد بودجه عمرانی
۱۰۳	"شیرستان و شوادان" جلوه های زندگی در اقلیم گرم و نیمه مرطوب ایران
۱۰۷	شکوفایی صادرات خدمات فنی و مهندسی برای مهندسان در سازمان نظام مهندسی ساختمان
۱۰۸	مهمترین وظایف و اختیارات هیأت مدیره نظام مهندسی ساختمان استان ها
۱۰۹	آدرس سایت دانشکده های عمران سراسر دنیا
۱۱۰	اخیار
۱۱۳	بخش انگلیسی

محور همه‌ی سیاست‌های کلان اجرایی باید ایجاد اشتغال در کل کشور باشد. معنای اشتغال این است که جوان مستعد آماده‌ی به کار، فرصت تلاش و فعالیت به دست بیاورد تا هم نیاز شخصی خود را از این راه برطرف کند و هم به پیشرفت و آبادانی کشور و رونق اقتصادی آن کمک کند.

اشتغال مهندسان زمینه ساز دستیابی به توسعه پایدار کشور است

پس از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، شرایط جدیدی بر جامعه حاکم شد و به تبع آن اقتصاد، سیاست، حوزه های اجتماعی و فرهنگی و دیگر بخش ها را متأثر خود ساخت. در این میان گرانش های جامعه نیز به برخورداری از شرایط اجتماعی برتر و بهتر افزایش یافت و از برکات آن جهش قابل توجه علم، دانش، صنعت و تخصص بود که موجب پیشرفت چشم گیر کشور در همه زمینه ها شد.

با بررسی ۳۴ سال زمان طی شده از حیات انقلاب اسلامی می توان دریافت که توجه به جایگاه علم و دانش در سطوح مختلف تا چه اندازه رشد داشته و ماحصل آن خودکفایی در بخش مختلف کشور بوده است. به عنوان نمونه می توان به گستردگی متخصصان حوزه فنی و مهندسی اشاره داشت که توانسته اند، علاوه بر تأمین نیاز داخلی، مبادین بین المللی را نیز برای ارائه خدمات خود در اختیار بگیرند. این مسئله در صنعت ساختمان شکل جدی تری داشته و روز به روز نیز در حال گسترش است. ۲۵۰ هزار مهندس عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان، سرمایه ای است که انقلاب اسلامی به صنعت ساختمان کشور هدیه کرده است.

از آنجا که صنعت ساختمان، با توجه به جایگاه مهم و اثر گذار آن در چرخه اقتصادی کشور، و به عنوان یکی از شاخصه های اصلی توسعه پایدار، نیازمند نیروهای متخصص و آموزش دیده بدون حد و مرز مشخص است، خصوصاً اینکه نیاز کشور به مسکن بدون در نظر گرفتن نیاز انباشته گذشته بیش از یک میلیون واحد مسکونی در سال برآورد می شود. از این رو تعریف فضای اشتغال مهندسان حوزه ساخت و ساز امری قابل دریافت و بررسی است و می توان با برنامه ریزی و زمان بندی های کارشناسانه بسته های تازه ای فراهم نمود.

سازمان نظام مهندسی ساختمان از سال ۱۳۷۴ تا به امروز و با گذشت ۱۸ سال از آغاز فعالیت خود، در جایگاهی است که می توان گفت بزرگترین موفقیت خود را قرار گیری در مسیر ارتقای کیفیت ساخت و ساز، حضور حداکثری مهندسان در پست های مدیریتی و عمرانی کشور، نظام مند کردن فعالیت های مرتبط با صنعت ساختمان از خروجی های سازمان نظام مهندسی ساختمان، توسعه فضای کسب و کار و ایجاد اشتغال پایدار مهندسان و خصوصاً حمایت، صیانت و سرلوحه قرار دادن قوانین و مقررات ملی ساختمان در کلیه فعالیت ها و اقدامات خود و همچنین حمایت از حقوق شهروندان و ... می داند.

اما مهمترین مسئله سازمان در سال های اخیر ایجاد اشتغال برای مهندسان عضو سازمان بوده است. زمینه فعالیت در صنعت ساختمان با توجه به نیاز کشور شرایط مساعدی را فراهم نموده است تا بتوان از ظرفیت های موجود

در بین مهندسان که از نخبگان جامعه به شمار می روند، استفاده کرد. از سویی دیگر مراکز آموزش عالی نیز از لحاظ کمی و کیفی در حال تربیت نیروهای متخصص این حوزه هستند لذا می بایست برای ساماندهی هر دو بخش برنامه ریزی نمود.

اشتغال امر بسیار مهم و قابل اتکایی است که عدم توجه به آن می تواند خمودگی و کاهش انگیزه را برای ادامه فعالیت مهندسان بوجود آورد. این مسئله در گذشته در حال تبدیل شدن به بحران بود که شورای مرکزی در دوره پنجم توانست با بهره گیری و رصد فضاهای موجود در سطح جامعه، بحران را به فرصت تبدیل کند.

در این میان طرح های جامع و گسترده ای مورد واکاوی، پژوهش و بررسی قرار گرفت که از جمله آن می توان به اجرایی شدن طرح شناسنامه فنی و ملکی در جهت تثبیت نظارت عالی مهندسان و حمایت از حقوق مردم و تعامل با قوه قضائیه و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور برای بهره گیری از مهندسان نقشه بردار برای تفکیک آپارتمان ها با توجه به تخصص و جایگاه علمی آنها، نام برد. هر دو مورد ذکر شده، نه تنها به عنوان تعریفی از ایجاد اشتغال بکار می رود بلکه با تکیه بر ارزش هایی صورت پذیرفته که ضامن صیانت از سرمایه های ملی است و هر کدام در مسیر اجرایی شدن به اصلاح الگوی ساخت و ساز کشور می انجامد و این گونه می توان امیدوار بود که اقتصاد کشور بر پایه زیر ساخت هایی استوار و قابل اتکا به رشد خود ادامه می دهد. اما هر اقدامی که در راستای سیاست های کلی سازمان در قالب سند راهبردی و سند چشم انداز انجام گیرد در راستای شعار اتمام رعایت مقررات ملی ساختمان است و این مسئله تحقق نمی یابد مگر اینکه مهندسان و هویت ارزنده و تاثیر گذار آنها در جامعه تبیین و تثبیت شود. چرا که مهندسان هویت سازمانی مجموعه ای را تشکیل می دهند که سیاست گذاری و هدایت عمده ترین بخش اقتصادی و عمرانی کشور را به عهده دارد و مهندسان را به عنوان نمادی از فرهنگ، مدیریت، یعنی و کار برای رفاه مردم به جامعه می شناساند. در زمانی که به شانزدهمین اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور که بالاترین سطح نشست سازمان نظام مهندسی ساختمان و یا به تعبیری عالی ترین نشست عمرانی سالانه کشور می باشد، نزدیک می شویم نباید فراموش کنیم که فعالیت و جایگاه عملکرد سازمان بسیار فراتر از منافع صنفی و سازمانی است و هر اندازه که در این مسیر حرکت کنیم، مصالح و منافع کشور خواهد بود که ناهین و نقطه امن و آسایش اقتصاد کشور تحقق می یابد.

سید مهدی هاشمی

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان

پیام رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان به شانزدهمین اجلاس هیات عمومی

سهام موثر سازمان نظام مهندسی ساختمان در دهه پیشرفت و عدالت

مهندس سید مهدی هاشمی رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان در پیام خود تاکید کرد: بی شک برگزاری اجلاس شانزدهم هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان که در راستای سیاست گذاری های عمرانی کشور و هدایت عمده ترین بخش اقتصادی و عمرانی کشور برگزار می شود، می تواند نمادی از فرهنگ، مدیریت، ایمنی و کار مهندسی برای رفاه مردم را به ظهور برساند که سهم اصلی را در اشتغال دانا می باشد. متن این پیام به شرح ذیل می باشد:

بسم الله الرحمن الرحيم

دروود و سلام به روح پر فنون بنیانگذار جمهوری اسلامی ایرانی حضرت امام خمینی (ره) و مهندسان شهید و پیشکسوتان مهندسی ایران اسلامی می فرستم و خداوند متان را سپاس می گویم که شانزدهمین اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور که بالاترین سطح نشست سازمان نظام مهندسی ساختمان و یا به تعبیری عالی ترین نشست عمرانی سالانه کشور می باشد در مقطعی آغاز به کار می کند که با عنایت رهبر معظم انقلاب اسلامی، سال حماسه سیاسی، حماسه اقتصادی نام گرفته است و همین مسئله زمینه مشارکت جهادی سازمان نظام مهندسی ساختمان را در حماسه سیاسی و خلق حماسه اقتصادی فراهم آورده است.

بی شک برگزاری اجلاس شانزدهم هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان که در راستای سیاست گذاری های عمرانی کشور و هدایت عمده ترین بخش اقتصادی و عمرانی کشور برگزار می شود، می تواند نمادی از فرهنگ، مدیریت، ایمنی و کار مهندسی برای رفاه مردم را به ظهور برساند که سهم اصلی را در اشتغال دانا می باشد.

در این میان میزبانی از برگزارندگان فرهیخته و منتخب مهندسان سراسر کشور که از بزرگترین نهاد عمومی غیر دولتی می باشند و همبطن ساز

فرهیختگان ایران اسلامی فرصتی تلقی می شود که می توان از آن در برای تسریع در دستیابی به تصمیم گیری ها و برنامه ریزی های حیاتی سازمان نام برد خصوصا اینکه امسال با انتخابات ششمین دوره ی شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان نیز همگام و همراه هستیم و زمینه ساز حرکت جدید دیگری در تاریخ سازمان فراهم شده است.

در زمانی که به گفته مقام معظم رهبری در دهه پیشرفت و عدالت گام بر می داریم، جدا بودن از جریان مسازندگی کشور در پناه عدالت اجتماعی اندیشه ای نادرست برای ادای دین به کشور و ملت تلقی می شود و با سیاست های کلی نظام جمهوری اسلامی در تضاد است، مهندس علاوه بر اینکه عامل ساخت و ساز مورد نیاز کشور به شمار می آید در جایگاه علمی و تخصصی خود مسئولیت خطیر و مهمی نیز بر عهده دارد و می تواند امنیت اقتصادی را تعریف کرده و مسیر دستیابی به اقتصادی قابل اتکا، پویا و پایدار را هموار سازند، چرا که جوامع پیشرفته بر اساس اندیشه ها و افکار مهندسی شکل می گیرند.

جشم انداز سازمان در پناه فرهختگی تحقق می یابد و در زمانی که با منافع سازمان در می آمیزد به موجی سازنده و انگویی برجسته در ارکان های دیگر تبدیل خواهد شد و این یکی از اهدافی است که دنبال خواهیم کرد و به نتیجه خواهیم رساند.

باعث مباهات است که در دوره پنجم شورای مرکزی اعتمادی بین مردم، نسبت به مهندسين ايجاد و موجبات رشد ظرفیت های خدمات مهندسان را فراهم نموده و دستاورد ارزشمندی است که شاید برای رسیدن به آن نیازمند صرف زمان و هزینه های هنگفتی بود اما در کوتاه ترین زمان، در حال حاضر و با شیوه های موثر مدیریتی در بین افکار عمومی پدست آمده و چه بسا نیازمند گسترش و صیانت است.

به راستی اگر در حوزه کاری مهندسان و سازمان نظام مهندسی ساختمان، رعایت اخلاق حرفه ای، تمکین به قوانین و مقررات ملی ساختمان،

مخرب در تعاملات با دیگر بخش های مدیریت صنعت ساختمان، فضای سازنده همکاری را متزلزل سازد.

از آنجا که سازمان نظام مهندسی ساختمان همواره به عنوان حامی حقوق مهندسان کشور عمل نموده است لذا خود را متعهد به تامین نیازهایی می داند که مهندسان را با انگیزه ای مضاعف و توانی دو چندان به حوزه ساخت و ساز رهنمون می سازد و در این راه طرح های چون باشگاه مهندسیین را شمر ثمر می پندارد. از طرفی نیز احقاق حقوق شهروندان را در دستور کار قرار داده و در این راه توفیق می یابد تا اجرای شناسنامه فنی منکی ساختمان را به یک مطالبه عمومی بدل سازد و در کنار آن اشتغال مهندسان عضو سازمان را ساماندهی کند و قانون را نیز به مرحله اجرا در آورد.

از سویی دیگر آنچه را که به مهندس و سازمان نظام مهندسی ساختمان و عملکرد هر یک هویت و اعتبار می بخشد را نیز نباید فراموش کرد. رعایت مقررات ملی ساختمان با رویکرد حرفه ای نگری و فرهنگ سازی برای تمکین همگان به اصول آن نیز حائز اهمیت است.

قطعاً دوره ششم فعالیت شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان نیز همانند دوره پنجم برگ زرین دیگری را بر صفحات فعالیت سازمان می افزاید. امید است با تمامی تلاش های صورت گرفته شرایطی فراهم شود که شانزدهمین اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور با یاری خداوند و توجهات امام عصر (عج) و عنایات مقام معظم رهبری و همچنین پشتیبانی مهندسان عزیز و متدیان آنها در هیات مدیره استان ها در سراسر کشور، چون گذشته و همگام با آینده در مسیر تحقق سند چشم انداز و اجرای سند راهبردی سازمان به حرکت پر شتاب خود ادامه داده و سازمان نظام مهندسی ساختمان در مسیر رسیدن به اهداف عالیه نظام جمهوری اسلامی ایران در حوزه امور زیر بنایی و اقتصادی کشور موثر و مستحکم گام بردارد.

تاکید بر اصالت هنر معماری و شهرسازی اسلامی ایرانی و بومی سازی تکنولوژی های نوین جهت مقاوم سازی، بالا بردن کیفیت ساخت و ساز همراه با روش کاهش هزینه ها و ... مقوله تقویت کارآمدی سازمان نظام مهندسی ساختمان، اصل ساماندهی سیمای شهری و ... مورد توجه قرار گیرد؛ پیشرفت انگوی ساخت و ساز و اصلاح آن در جهت منافع ملی دور از دسترس نخواهد بود. امروز مهندسان به منزله پائیان صیانت از سرمایه های جانی و مالی مردم به شمار می روند لذا توجه به دیدگاه های مختلف و در جهت شکوفایی طرح ها و ایده های جدید و اصلاح فرایندهای ناکارآمد بسیار حائز اهمیت است. جامعه ۲۵۰ هزار نفری مهندسان عضو سازمان که مطمئناً در سال های آتی به رقمی بیش از این نیز خواهد رسید یک سرمایه ناتمام و بی بدیل است و از سویی اعتلای نام مهندس و گسترش ارزش افزایی به شأن و منزلت و عملکرد مهندسان و همچنین بکارگیری ظرفیت های بالقوه آنها در جهت دستیابی به پیشرفت پایدار کشور، وظیفه برگزیدگان آنها در هیات مدیره استان هاست. از این رو توجه به اصل مدیریت سرمایه انسانی و شرایط حاکم بر جامعه با رویکرد اصلاح و پیشرفت امری است که نباید از آن چشم پوشید.

مهندس ایرانی در هر جای این سرزمین و حتی میادین بین المللی پرچم دار هنر، فن و تخصص است که گذشتگان تاریخ معماری ایران، آن را چون میراثی گرانبها تا به امروز زنده نگه داشته اند. لذا محصول و خروجی این سازمان و اعضای آن همانند تاریخ کهن این سرزمین ثبت و ضبط می گردد و چه خوب است که آنچه به جای می ماند سربلندی و سرافرازی را برای ما به دنیای داشته باشد.

از آنجا که دامنه تاثیر عملکرد مهندسان بر کل جامعه است لذا حفظ جایگاه و منزلت مهندسان نیز از اولیاتی است که برنامه ریزی مدون و جامعی می طلبد. در این بین اگر مدیریت دانش مهندسان را به سمت مدیریت سلیقه ای و جزیره ای سوق داده شود می تواند همانند عاملی

هیات عمومی؛

بزرگترین رویداد دوره ششم نظام مهندسی ساختمان کشور

۱۱ مهندس مهدی حق بین - نایب رئیس دوم و رئیس دبیرخانه دائمی هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان

برگزاری سالانه و منظم هیات عمومی در سازمان نظام مهندسی ساختمان مهمترین رویداد سازمان نظام مهندسی ساختمان می باشد که نتایج آن در همه حوزه های نظام مهندسی ساختمان و همچنین حوزه ساخت و ساز و صنعت مسکن کشور اثر مستقیم دارد. نایب رئیس دوم سازمان نظام مهندسی ساختمان گفت: طبق ماده ۱۰۲ در اجرای ماده (۱۹) قانون و به منظور ایجاد هماهنگی در امور نظام مهندسی استانها، هیات عمومی، متشکل از اعضای هیات مدیره ها در سطح کشور تشکیل می شود. جلسات عادی هیات عمومی یا دعوت رئیس سازمان از اعضای هیات مدیره ها سالی یک بار با حضور نماینده وزیر مسکن و شهرسازی تشکیل می شود.

مهندس مهدی حق بین افزود: وفق ماده ۱۰۳، جلسات فوقالعاده هیات عمومی بنا به تصمیم آخرین جلسه عادی هیات عمومی و یا به تقاضای دو سوم اعضای شورای مرکزی و یا دعوت وزیر مسکن و شهرسازی تشکیل می شود. نایب رئیس دوم سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور گفت: در ماده ۱۰۴ جلسات هیات عمومی با حضور دو سوم از تعداد کل اعضای هیات مدیره نظام مهندسی استانها که تا آن تاریخ تشکیل شده است رسمیت خواهد یافت. افتتاح و اداره جلسات هیات عمومی تا تعیین هیات رئیسه بر عهده دستگاه دعوت کننده خواهد بود. هیات رئیسه هر اجلاس شامل، یک رئیس، یک نائب رئیس، یک دبیر و دو نفر ناظر می باشد که از بین عده حاضر در جلسه با رأی اکثریت انتخاب خواهند شد. دبیرخانه هیات عمومی همان دبیرخانه شورای مرکزی می باشد. رئیس دبیرخانه دائمی هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان افزود: طبق ماده ۱۰۵ اداره جلسات هیات عمومی به عهده رئیس جلسه و در غیاب او به عهده نائب رئیس است. طرح دستور جلسه و تنظیم صورت مذاکرات و تصمیمات به عهده دبیر و نظارت در حصول اکثریت در رأی گیری مصوبات به عهده ناظر خواهد بود. تصمیمات جلسه با رأی اکثریت نصف به علاوه یک عده حاضر در جلسه معین می باشد. همچنین طبق ماده ۱۰۶ جلسات عادی هیات عمومی سالی یک بار در تیرماه به مدت دو تا چهار روز در یکی از استانها تشکیل می شود و در

پایان هر جلسه، تاریخ و مکان و دستور جلسه بعدی و در صورت لزوم تاریخ و مکان جلسات فوق العاده ای که در حد فاصل جلسه عادی بعد باید در همان استان تشکیل شود، با رأی اکثریت اعضا تعیین میشود. هیات عمومی میتواند جلسات غیررسمی نیز داشته باشد. مهندس مهدی حق بین در خصوص ماده ۱۰۷ که شامل وظایف و اختیارات هیات عمومی است گفت: انتخاب افراد واجد شرایط عضویت در شورای مرکزی به میزان حداقل دو برابر تعداد مورد نیاز در هر رشته یا قید "اصلی و علی البدل" و معرفی به وزیر مسکن و شهرسازی، به منظور انتخاب نمودن اعضای اصلی و علی البدل شورای مرکزی از بین آنها، شنیدن گزارش سالانه شورای مرکزی، بررسی و تصویب تراژنامه شورای مرکزی، بررسی و تصویب خط مشی عمومی و پیشنهادی شورای مرکزی، شنیدن گزارش عملکرد نظام مهندسی استانهای مختلف که به وسیله دبیرخانه هیات عمومی ارائه می شود و حصول اطلاع از فعالیت ها، وضعیت و مشکلات نظام مهندسی استانها و ارائه طریق به آنها، شنیدن سایر گزارش ها و پیشنهادات مختلف که به وسیله دبیرخانه هیات عمومی یا هر یک از نظام مهندسی استان ها ارائه می شود و اتخاذ تصمیم با ارائه طریق مناسب، اتخاذ تصمیم در مورد تنظیم روابط بین نظام مهندسی استان ها با یکدیگر از لحاظ تبادل تجارب و اطلاعات و نیز همکاری با شهرداری ها و مراجع دولتی و عمومی بنا به پیشنهاد دبیرخانه هیات عمومی، بررسی و تصویب ضوابط و مقررات نظامنامه های پیشنهادی اداری، استخدامی و غیره مربوط به شورای مرکزی، بررسی و تصویب نظامنامه های داخلی و نحوه اداره هیات عمومی، تصویب میزان ورودیه و حق عضویت سالانه اعضای نظام مهندسی استان ها با توجه به موقعیت و امکانات هر استان، بررسی و تصویب نظامنامه پیشنهادی شورای مرکزی در خصوص نحوه تشکیل و اداره امور صندوق مشترک نظام مهندسی استانها و بررسی و تصویب سایر ضوابط و مقررات و نظامنامه ها و پیشنهادات ارائه شده از سوی شورای مرکزی یا دبیرخانه هیات عمومی جزو وظایف هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان می باشد.

پیام مهندس محسن قربانی رییس کمیته اجرایی شانزدهمین اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان

مهندسان نیروی محرکه حماسه اقتصادی

سیاست های سازمان و اندیشه های فردی هر یک از اعضا با نیازهای جامعه در مسیر تحقق حماسه اقتصادی به همگان اثبات شده و مشارکت حاصل از آن موفقیت سازمان را در پی خواهد داشت.

در این میان مدیران، تصمیم گیران و تصمیم سازان آینده سازمان خواهند بود که با رصد و تعیین سمت و سوی رشد و اعتلای سازمان، زمینه مشارکت جهادی مهندسان را در خلق حماسه ای ماندگار در اقتصاد کشور فراهم می سازند. چرا که مهندسان با جایگاه ارزشمند علمی و اجرایی خود می توانند به عنوان نیروی محرکه اقتصاد، نقش موثری در جهش اقتصادی کشور ایفا نمایند و این امر محقق نخواهد شد مگر اینکه هیات مدیره ها و منتخبان آنها در دوره ششم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان، هدفمند عمل کنند.

اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان که یکی از بزرگترین اجتماعات دست اندرکاران و برنامه ریزان صنعت ساختمان به حساب می آید می تواند منشأ سیاست گذاری های موثری در دوره آتی شورای مرکزی سازمان عنوان شود.

و امروز خرسندم که بگویم، اعضای محترم هیات مدیره سازمان های نظام مهندسی سراسر کشور، با حضور در شانزدهمین اجلاس هیات عمومی، خود را در این راه موظف می دانند. لذا ضمن خوشامدگویی، توفیقات روز افزون کلیه همکاران و سربلندی ایران اسلامی را در پناه رهبری رهبر فرزانه انقلاب حضرت آیت الله العظمی خامنه ای و همچنین روح جهادی، تعاون گرایی و مسئولیت پذیری مهندسان عزیز را از درگاه خداوند مسئلت دارم.

حضور کلیه فرهیختگان عرصه مهندسی کشور را در شانزدهمین اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان ارج می نهم.

سازمان نظام مهندسی ساختمان پس از گذشت هجده سال، از نهالی نو پا به درختی جوان و پر ثمر تبدیل شده است و خود را روز به روز تنومند تر و قدرتمند تر از گذشته، برای رویارویی با آینده آماده می کند. آینده ای که در پناه اندیشه مهندسان در جامعه شکل می گیرد و شکوفایی و رشد اقتصاد ملی را در پی دارد.

امروز با رویکرد برنامه های سه ساله اخیر شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان، زمان تعیین زیر ساخت هایی است که سازمان بتواند بر اساس آن رشد خود را در آینده تضمین کند و کسانی که سکان هدایت سازمان را در این راه به دست خواهند گرفت، باری رساند و این محقق نخواهد شد مگر شرکت کنندگان در اجلاس خود را نماینده از جامعه ۲۵۰ هزار نفری مهندسان سراسر کشور دانسته و شرکت در انتخابات شورای مرکزی دوره ششم را به عنوان فرصت تلقی نمایند.

اینگونه خواهد بود که با برنامه ریزی صحیح و مبتنی بر آینده پژوهی و آینده نگری در مسیر چشم انداز سازمان حرکت خواهیم کرد و با اتقای بینش علمی و با رعایت اخلاق حرفه ای و اتئال آن به اعضای سازمان، افکار عمومی را با خود همراه سازیم تا اهداف سازمان تحقق یابد.

اما آنچه در این بین نباید فراموش کرد، شفاف سازی در نحوه عملکردی است که جامعه را در مورد مهندسان و فعالیت حرفه ای آنها و همچنین نتایج عملکردشان به قضاوت می نشاند.

اگر این دیدگاه را در راس کلیه امور قرار دهیم، شفافیت لفظی اشتراک بین

توسعه راهکارهای اشتغال مهندسان با رویکرد افزایش بهره‌وری

د. محمدرضا فردین - دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی شهری

با توجه به اینکه برای تحقق چشم‌انداز سازمان نظام مهندسی ساختمان، ارتقاء و استفاده صحیح از نیروی انسانی بسیار مهم است، عدم استفاده صحیح از مهندسان و اشتغال آنها و نیز نحوه چگونگی آموزش عالی در کشور یکی از مشکلات بزرگ در راه دستیابی به اهداف سازمان می‌باشد. در این میان با توجه به افزایش سطح دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تغییر ساختار و ترکیب عرضه نیروی کار ضرورت بحث اشتغال و کارآفرینی نیروهای متخصص را پیش می‌آورد که لزوماً برنامه‌ریزی نیروی انسانی با نگرش به وضعیت این نیروها را می‌طلبد. حال اگر برنامه‌ریزی نیروی انسانی خصوصاً نیروی انسانی فنی و مهندسی با دیدگاه بهره‌وری بر اساس نیازمندی‌های اقتصادی، اجتماعی و تخصصی، عرضه نیروی انسانی در بازار کار صورت گیرد، بدین وسیله می‌توان از افزایش نرخ بیکاری در بین نیروهای متخصص جلوگیری نمود.

همچنین نحوه تربیت نیروهای آموزش دیده برای بالا بردن فرهنگ کار، استفاده از دانش کارآفرینان به همراه سرمایه‌داران برای رونق اشتغال و اقتصاد کشور، لزوم تغییر در ضوابط و مقررات آموزش عالی برای ارتباط بیشتر دانشگاه، صنعت ساختمان و جامعه و جهت دادن صاحب نظران و تصمیم‌گیران برای انجام تحقیقات کاربردی به منظور کارآفرینی و اشتغال پایدار مهندسان در جامعه صنعتی و نحوه استفاده از دانش فنی و چگونگی بالا بردن دانش فنی و تکنولوژی با استفاده از امکانات سازمان، دانشگاه‌ها و اساتید برتر می‌تواند در جهت رونق اشتغال و کارآفرینی و اقتصاد کشور و جلوگیری از افزایش نرخ بیکاری مهندسان تأثیرات فراوانی داشته باشد.

بهره‌وری به معنای استفاده بهینه و به موقع و بهتر از امکانات موجود (نیروی انسانی، سرمایه تجهیزات، مواد انرژی و...) یا ایجاد امکانات جدید، به منظور افزایش کمی و کیفی تولیدات یا خدمات در جهت افزایش رفاه اجتماعی می‌باشد.

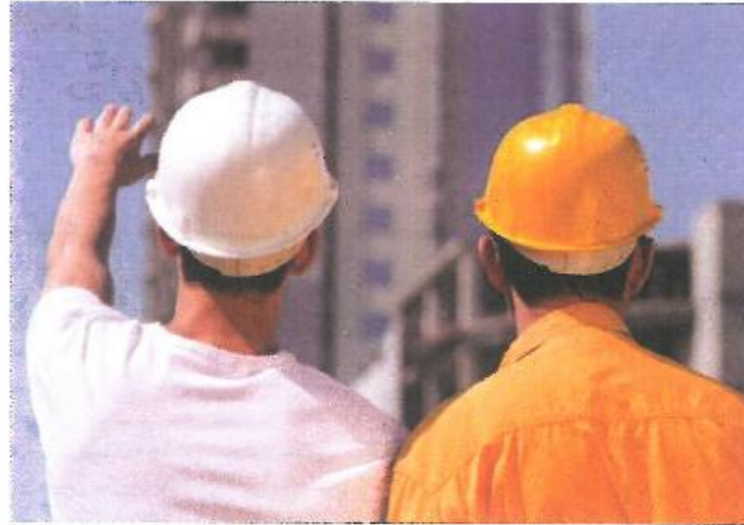
اهمیت بهره‌وری نیروی انسانی

نیروی انسانی از اهمیت بالایی برخوردار است و در اولویت سایر امکانات موجود قرار دارد. بدین معنی که اگر نیروی انسانی به واسطه آموزش درست، از علم و تجربه کافی برخوردار باشد و در مورد کار دارای انگیزه و علاقه و عشق باشد، می‌تواند از سایر امکانات نظیر تجهیزات، سرمایه، مواد، انرژی و... نیز در جهت افزایش بهره‌وری، استفاده چشمگیری به عمل آورد. برعکس اگر نیروی انسانی نسبت به هدف ناامید، دلسرد، افسرده و بی‌انگیزه باشد و تلاش مثبت و موثری برای پیشبرد کارها و به نتیجه رساندن وظایف خود نداشته باشد هر قدر که سرمایه، تجهیزات، انرژی، مواد و... در دسترس باشد نمی‌تواند از این امکانات در جهت افزایش تولید، خدمات یا رفاه اجتماعی خود و دیگران بهره‌برداری نماید. در اقتصاد امروز، توسعه منابع انسانی در سطح کلان و همچنین سطح خرد بیش از پیش مورد توجه واقع شده است.

کشور ژاپن در جنگ جهانی دوم بسیاری از امکانات زیر بنایی خود را از دست داد. این کشور در مقایسه با کشور ما فاقد بسیاری از امکانات از قبیل نفت، گاز، معادن، موقعیت جغرافیایی و... بوده و می‌باشد. ژاپن امروزه با توجه به استفاده بهتر از سرمایه نیروی انسانی و تبدیل نمودن افراد به کارآفرین به نقطه‌ای رسیده است که یکی از قطب‌های اقتصادی جهان می‌باشد و درآمد سرانه مردم ژاپن حدود ۳۰ برابر کشور ما است، یعنی میزان رفاه مردم ژاپن در حدود ۳۰ برابر کشور ما است.

مرکز بهره‌وری ژاپن برای توسعه اجتماعی و اقتصادی بهره‌وری را با هدف بهبود چنین تعریف نموده است: «حداکثر استفاده از نیروی انسانی به طوری که بهبود به کاهش هزینه‌های تولید، گسترش بازارها، افزایش اشتغال و بالا رفتن سطح زندگی همه‌آحاد ملت، منجر می‌شود. بنابراین با توجه به اهمیت نیروی انسانی، ایجاد اشتغال برای این نیرو و تبدیل آن به فرد کارآفرینی در چشم‌انداز بیست ساله نیز تحافظ گردیده است (نامه

مصوب ۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه های آن برای دوره برنامه چهارم توسعه انتقال یافته و تنفیذ می گردد.

ماده ۱۰۱- دولت موظف است در زمینه اشتغال مواد (ظرفیت سازی برای اشتغال در واحدهای کوچک و متوسط به آموزش ها هدف دارد معطوف به اشتغال برنامه ریزی آموزشی با جهت گیری اشتغال، آموزشهای کارآفرینی، جمع آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات بازار کار، ارتباط و همبستگی کامل آموزش و اشتغال، رفع موانع بیکاری ساختاری، توسعه آموزش های مهارتی و حرفه ای معطوف به نیاز بازار کار، اصلاح قوانین و مقررات در جهت انطباق قوانین و مقررات ملی با استانداردهای بین المللی به ویژه در عرصه و روابط کار و اشتغال و اتخاذ تدابیر لازم برای اعزام نیروی کار به خارج از کشور تلاش نماید.

ماده ۱۰۲- دولت موظف است از طریق تجمیع سرمایه های کوچک و نوآیند نمودن بنگاه های اقتصادی متوسط و کوچک در جهت نوآیندسازی جوانان، زنان، فارغ التحصیلان و سایر افراد جوانی کار، توسعه و بهبود مدیریت تعاونی ها، ترویج فرهنگ تعاون، کاهش تصدی بخش دولتی به بخش غیردولتی به منظور اشتغال زدایی و ایجاد کارآفرینی مشارکت داشته باشند. (قانون برنامه چهارم توسعه مصوب ۸۲/۶/۱۱ مجلس شورای اسلامی ۱۳۸۸-۱۳۸۴)

مطابق با پارامترهای تعیین شده مشخص می گردد برنامه ریزی جهت افزایش بهره وری مهندسان، تأثیر زیادی در کاهش نرخ بیکاری و افزایش تقاضای نیروی کار دارد و به دلیل ارتباط مستقیم بین تقاضا و عرضه نیروی کار تأثیر مهمی بر نرخ بیکاری خواهد داشت عوامل مطرح شده نشانگر ارتباط بین افزایش بهره وری و استفاده از نیروهای کارآفرین و ایجاد شرایط مناسب جهت افزایش کارآفرینی همزمان خواهد بود.

با توجه به آنچه گفته شد، اهمیت نیروی انسانی متخصص از جمله مهندسان و تبدیل آنها به فرآیند کارآفرین که بتواند از همه امکانات موجود و یا ایجاد امکانات جدید، بر تولید و خدمات کشور بیفزاید و موجبات اشتغال آنها را فراهم نماید، مشخص می گردد.

معاون رئیس جمهور به شماره ۱۰۱/۱۹۳۰۰۰ مورخ ۸۲/۹/۲۰ که یکی از اهداف مهم چشم انداز دست یافتن به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه آسیای جنوب غربی با تأکید مطرح شده است در بخشی دیگر از این چشم انداز تحقق رشد اقتصادی و ایجاد اشتغال مولد و کاهش نرخ بیکاری، ایجاد ساز و کار مناسب برای رشد بهره وری عوامل تولید (انرژی، سرمایه، نیروی کار، آب و خاک و...) و پشتیبانی از کارآفرینی، نوآوری و استعدادهای فنی و پژوهشی بیان شده است (برنامه توسعه سوم، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور آذر ماه ۸۲). در فصل ششم قانون برنامه سوم که در زمینه سیاست های اشتغال می باشد نیز بر اساس ماده ۴۹، ۵۰، ۵۱ نیز به اهمیت نیروی انسانی و ایجاد در بهره وری و زمینه سازی اشتغال موارد را بطور خلاصه اینچنین مطرح نموده است.

ماده ۴۹- به منظور تشویق کارفرمایان کارگاه هایی که نیروی کار جدید استخدام می کنند دولت موظف است تحقیقاتی در زمینه حق بیمه مالیات جهت آنها ایجاد نماید.

ماده ۵۰- به دولت اجازه داده می شود به منظور ایجاد اشتغال در مناطق کمتر توسعه یافته معافیت هایی در زمینه عوارض دولتی، اعطای تسهیلات، پرداخت یارانه جهت سرمایه گذاری بخش خصوصی و تعاونی به نسبت شاخص بیکاری و به منظور جبران کمبود اشتغال در این مناطق ایجاد نماید.

ماده ۵۱- دولت موظف است به منظور توسعه کمی و کیفی مهارت های فنی و حرفه ای نیروی کار نسبت به اختصاص سهمیه خاص در پرداخت یارانه به سرمایه گذاران در این موارد اختصاص نماید (قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مصوب ۷۹/۱/۱۷ شورای اسلامی از سال ۱۳۷۹-۱۳۸۳).

به لحاظ اهمیت موضوع بهره وری نیروی انسانی و اشتغال به منظور کارآفرینی مواردی که در زمینه سیاست های اشتغال در برنامه سوم دیده شده بود در قانون برنامه چهارم توسعه نیز لحاظ گردیده است.

ماده ۱۰۳، ماده ۴۲، ماده ۴۶ و ماده ۴۸ لایه ۵۱ قانون برنامه سوم توسعه

مهندس سید مهدی هاشمی رئیس کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی شد

رای اعتماد مجلس به نظام مهندسی ساختمان

در انتخابات ریاست کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی، مهندس سید مهدی هاشمی نماینده مردم شریف تهران، ری، شمیرانات و اسلامشهر در مجلس و رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور به عنوان رئیس کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی انتخاب شد. بر اساس این گزارش، مهندس آقایی با ۱۱ رای نایب رئیس اول، حسین زاده با ۱۱ رای نایب رئیس دوم، قادرمرزی ۱۲ رای سخنگو، فیروزی با ۱۳ رای دبیر اول و پشنگ ۱۰ رای نیز به عنوان دبیر دوم کمیسیون عمران انتخاب شدند.

کمیسیون عمران، فرصتی برای اصلاح و پیشرفت نظام ساخت و ساز کشور

پنشینید. با نگاه به گذشته، این مسئله که مشخص نبودن ساختار سازمان منجر به تصمیمات حساس و سرنوشت سازی در نحوه فعالیت رسمی سازمان می شد، می توانست شرایط را کاملاً دگرگون سازد و تصمیم بر این بود که سازمان نظام مهندسی ساختمان به عنوان بخشی از ادارات کل راه و شهر سازی استان ها به فعالیت پردازد که با قرار گرفتن ریاست شورای مرکزی در این جایگاه حساس، به نظر می رسد سازمان نظام مهندسی ساختمان همچون سال های اخیر به روند رو به رشد خود ادامه می دهد و صنعت ساختمان کشور را رهبری و رهبری می نماید. از آنجا نظام مهندسی ساختمان در کشور ایران، ساختار پیچیده ای دارد که نمی توان آن را با هیچ یک از ساختارهای استاندارد جهانی، مطابقت داد. چرا که نظام مهندسی نه ساختار کاملاً غیردولتی دارد و نه ساختار کاملاً دولتی. نظام مهندسی یک نهاد وابسته به دولت است و متأسفانه این وابستگی به دولت، باعث شده بود تا نتواند به عنوان یک نهاد مستقل، فعالیتهای مستقل خود را تعریف نموده و به عملکرد نظارتی خود در سطح عالی دست یابد. اما این مسئله در دوره پنجم شورای مرکزی کاملاً تعبیر جهت داد و سازمان توانست در مسیر صحیح خود قدم گذرد.

اما با سپری شدن دوران گذار از سکون و روزمرگی، در زمانی ادامه می دهیم که سازمان در شیب صعود و در مسیر فتح قله های پیشرفت و سازندگی قرار گرفته است و هر روز بر افتخاراتی که سازمان به آنها دست می یابد همراه و هم گام هستیم.

شاید بتوان گفت که امروز سازمان نظام مهندسی در طی سال های اخیر و حتی در طول حیات ۱۸ ساله آن تا به این اندازه مطلوب نبوده است. جایگاه برجسته و در خور شان مهندسان تبیین شده و به تثبیت رسیده است و چه بسا شاهد آن بوده ایم که موج های سازندگی بسیاری نیز به دست آنان رقم خورده است. اعتماد عمومی و انگیزه مضاعف دو عاملی است که سبب شده تا سازمان گام های بسیار بلندتر و مطمئن تری را برای توسعه سازمان و پیشرفت در بسترهای رشد خود فراهم سازد. اما اینک فرصت مطلوب دیگری رقم خورده و ریاست شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان، ریاست کمیسیون عمران مجلس را به عهده گرفته است. شاید به جرات بتوان گفت که این مسئله می تواند تویذ بخش آینده ای روشن برای مهندسان، صاحبان حرفه و رشد و شکوفایی صنعت ساختمان به حساب آید. همه بر این مسئله واقفیم که جایگاه کمیسیون عمران مجلس در طرح، بررسی و نایب قوانین و مقررات جاری در نظام ساخت و ساز کشور تا چه اندازه مهم می باشد از این رو با حضور مهندس هاشمی این فرصت به وجود آمده است تا کارشناسی شده تر به سمت اصلاح الگوهای ساخت در کشور و نظام مند نمودن حرکت های علمی و تخصصی حوزه عمرانی و ایجاد زیر ساخت های اساسی گام برداریم. یکی از مهم ترین اقداماتی که به نظر می رسد می بایست انجام گیرد، در جهت بازنگری در قوانین، با پیگیری و بررسی مداوم سازمان می باشد که امید می رود در دوره تصدی ریاست کمیسیون عمران مجلس از سوی مهندس هاشمی به ثمر

دوره پنجم شورای مرکزی دوره خودباوری مهندسان

دکتر علی فرج زاده ها، نایب رئیس اول سازمان نظام مهندسی ساختمان

پیشرفت هر کشوری متکی به اندیشه‌های مدیریتی و مهندسی فرایند‌های توسعه خود است که مهندسان بخش عمده‌ای از آن را به عهده دارند. مهندسان با محوریت علم و دانش ضمنی خود، مجری فعالیت‌هایی هستند که زیرساخت‌های آن جامعه را شکل داده و تسهیلات ارتباطی، حمل و نقل، بهداشت، آموزش و ... را فراهم می‌سازند.

با این وصف، در ایران و در آغاز دوران رشد و شکوفایی اقتصادی کشور، قشر مهندسان کمتر مورد توجه قرار گرفتند و در طول سال‌های پس از آن، ارگان‌ها و سازمان‌هایی که متولی دفاع از حقوق مهندسان، ارتقاء کیفیت کاری و آموزشی آنها و نیز نظارت بر فعالیت آنها بوده‌اند، نتوانستند آنگونه که شایسته است، جایگاه مهندسان را به جامعه شناسانده و کرامت انسانی را در مورد آنان تعریف کنند.

این سازمان‌ها و نهادها که به منظور نظم بخشیدن و ایجاد ساختار مناسب فعالیت‌های مهندسی به وجود آمده بودند، گاهی خود به عنوان معضلی برای جامعه مهندسی کشور به حساب می‌آیند. چرا که نه تنها نتوانستند که به اهداف اساسنامه‌ای خود دست یابند بلکه عملکرد نادرست آنها ضربات بسیار زیادی به بدنه ساخت و ساز کشور زده است. یکی از مهمترین ارگان‌هایی که مستقیماً مسئولیت حمایت، ارتقاء علمی و نظارت بر فعالیت مهندسان را دارد سازمان نظام مهندسی ساختمان است.

متأسفانه قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان که در سال ۱۳۷۴ به تصویب هیات وزیران رسیده است کاملاً دولت مدار بود و سایه وزارت مسکن در جای جای این قانون به چشم می‌خورد و این امر باعث گردیده تا ارجح ارزش سازمان نظام مهندسی در حد یک نام تشریفاتی و تشکیلی صفتی برای این وزارتخانه باقی بماند. برای اینکه هر سازمان و ارگانی چون سازمان نظام مهندسی ساختمان، در جهت صحیح و درست حرکت کند و اعتماد

مردم نسبت به آن جلب گردد و بتواند از سرمایه‌های مادی و معنوی خود که همانا مهندسان و نخبگان فنی جامعه به شمار می‌روند نهایت بهره را برده و از ظرفیت‌های آنها استفاده لازم را داشته باشد نیاز به برنامه ریزی و مواضع قدرتمندی برای احقاقی حقوق اعضای خود دارد.

از این رو و با مشاهده جایگاه امروز نظام مهندسی ساختمان در پروسه و چرخه اقتصادی کشور در بخش ساختمان، می‌توان درک نمود که تا چه اندازه نابسامانی‌ها ساماندهی شده و مهندسان با انگیزه‌ای مضاعف به فعالیت مشغول‌اند و این امر محقق نشده جز با کار کارشناسانه و اندیشه‌های مدیریتی قدرتمند شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان انقاصی که در سه سال گذشته توفیقات بیشماری را به سازمان نظام مهندسی ساختمان زهنمون ساخته و خودباوری را به مهندسان در سراسر کشور هدیه نموده است و امید است تا با شروع به کار دوره ششم نیز این خط مشی‌ها ادامه یابد. سازمان نظام مهندسی توانسته است در طی مدت زمانی کوتاه جایگاهی امن و مطمئن برای مهندسان ایجاد کند و از حقوق آنها دفاع نموده و جایگاهی در اعتلای فرهنگ مهندسی کشور داشته باشد و در حال حاضر، نقش سازمان نظام مهندسی در نظارت بر ساخت و سازهای کشور نظارتی توانمند داشته و در مقاضی نیز کمیون دیگری بخش‌ها را در امر نظارت بر این صنعت جبران کرده است.

از این رو حرکتی که باید از سوی مهندسان برای رشد و توسعه ساختار نظام مهندسی و توانمند سازی آن انجام پذیرد، حفظ استقلال کامل این سازمان در پناه خود باوری و اعتماد به نفس میباشد، چرا که تنها در صورت تحقق چنین استقلالانی است که سازمان نظام مهندسی به عنوان یک سازمان غیر دولتی خواهد توانست به اهداف خود که هم اعتلای کیفیت ساخت و ساز و هم دفاع از حقوق و جایگاه مهندسی است، دست یابد.

رای اعتماد مردم به مهندسان در شورای اسلامی شهرها

د. بهزاد تیموریور - مدیر روابط عمومی شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان

این است که مردم در شهرها و روستاها این حق را دارند که در محیطی امن، سالم، اخلاق مدار، بانشاط و برخوردار از رفاه زندگی کنند. این حق مسلم مردم است که در زندگی های شهری و روستایی خود، شاهد حضور مدیران و خادمانی باشند که عرصه مدیریت شهری را مهندسان لایق و شایسته و وفادار به مردم و صنعت کشور آن را به دست گیرند. این حق شهروندان است که مهندسان متخصص، آرزوی مردمی، کارآمد و مومن به اصل بنیادی «خدمت صادقانه و مشورت کارشناسانه» با رای آنان و به نیابت از شهروندان، عهده دار امور شهر و روستا شوند و این محقق نخواهد شد مگر اینکه اعتمادی که به جامعه مهندسان در برگزیده شدن به عنوان نمایندگان مردم در شوراهای اسلامی شهر و روستا شده است، تداوم یابد و در مقابل نیز گروه هفتصد نفری مهندسان، نماینده شایسته ای از قشر فرهیخته مهندسی باشند. از این رو مهندسانی که در این جایگاه قرار گرفته اند باید بدانند، مشارکت متعهدانه، رکن زکین جمهوری اسلامی ایران و ضامن رشد و توسعه کشور و رفاه مردم است و هرگونه کم کاری یا کاهلی در عرصه خدمت رسانی به مردم، عملی نابخشودنی خواهد بود. آنچه امروز به عنوان دستاوردی ارزشمند در بین مردم حاصل شده است را نیز نباید از عملکرد مثبت مدیران سازمان و تصمیم گیران آنها در شورای مرکزی جدا دانست. دوران رشد و توسعه سازمانی در کلیه زمینه ها در دوره پنجم به اوج خود رسید و همین مسئله سبب شد تا امروز افکار عمومی در جهت گیری جدید خود مهندسان را نکیه گاهی مضمّن و قابل اعتماد ببیند و مدیریت شهری خود را نیز به آنها بسپارد.

تنبیت موقعیت و منزلت مردم در یک نظام سیاسی، در انتخابات تبلور می یابد و در انتخابات شوراهای شهر و روستا چون اعضا کاملاً از بض مردم هستند، این انتخابات می تواند پشتوانه محکمی برای نظام تلقی گردد خواه این نظام مردم سالار در سطح کشور باشد یا یک نظام سیستمی در مدیریت شهری.

حالی اگر افرادی که برگزیده چنین انتخاباتی هستند فاقد آگاهی و عدم دانش و تخصص به مسائل مختلف شهری باشند، زمینه برای افزایش بحران و نابسامانی ها در شهر هموار می شود. البته ناگفته نماند منظور از داشتن تخصص به معنی داشتن مدرک دانشگاهی نیست بلکه باید تجربه را با تحصیلات همراه کرد تا گفته شود فرد مورد نظر متخصص است.

در انتخابات اخیر عملکرد متخصصان حوزه های فنی و مهندسی این اعتماد رای به مردم داد که چنین جایگاهی را در اختیار گیرند و با مسئولیت پذیری خود رشد و شکوفایی شهرها و روستاهای کشور را در تیل به پیشرفت کشور رقم بزنند.

با تشکیل چنین شورایی با حضور افرادی متخصص و با تجربه، آن زمان، این شورا در انجام اصلی ترین وظیفه خود یعنی «انتخاب شهردار» موفق خواهد بود و برنامه و استراتژی که دو عنصر بسیار مهم در فرآیند مدیریت شهری است و نبود آنها به آشفتگی و نوعی درهم ریختگی در تمامی عناصر شهری منجر خواهد شد، با نگاهی تخصصی و جامع نگر تر مدون خواهد شد. شوراهای اسلامی شهر و روستا سنگ بنای مردم سالاری دینی و حضور فعال و مستمر مردم در اداره امور کشور است. فلسفه وجودی شوراهای اسلامی شهر و روستا

توسعه مهندسی، توسعه اشتغال پایدار است

د مهندس داریوش دیودیده - عضو هیات ریسه شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان

نیز تاثیر بسزائی دارد...

متوسط رشد ذخیره بیکاران کشور ۱۴ درصد و متوسط رشد ذخیره بیکاران دارای مدارک دانشگاهی ۷۰ درصد است و بنابراین متوسط ذخیره بیکاری در کشور برای دانشگاهیان ۵ برابر بیشتر است. بر اساس اعلام رسمی وزارت کار و امور اجتماعی نرخ بیکاری زنان در شرایط کنونی حادتر از نرخ بیکاری مردان است چون نرخ بیکاری زنان در تمامی سنین در بالاترین حد آن قرار دارد.

یکی از علل مهم افزایش بیکاری در بین فارغ التحصیلان متناسب نبودن رشته‌ها و آموزش های دانشگاهی با نیاز بازار کار است. انتزاعی بودن متون درسی دانشگاه ها و تطبیق نداشتن آنها با واقعیت های اجتماعی علت مهم دیگری است که به بیکاری فارغ التحصیلان دامن می زند. با این حال واقعیت آن است که فراگیری حرفه های مختلف و کسب تخصص در زمینه های گوناگون در حین تحصیل می تواند بار اقتصادی و روانی ناشی از بیکاری فارغ التحصیلان را کاهش دهد. از این منظر باید گفت که آموزش نیروی کار کماکان حلقه مفقوده نظام آموزشی کشور محسوب شده و چنانچه متولیان در برنامه های دراز مدت به امر آموزش حین تحصیل دانشجویان توجه جدی داشته باشند پدیده بیکاری فارغ التحصیلان تبعات زیان باری کمتری خواهد داشت. این مسئله امری واضح است و با وجود این شرایط، مرحله حضور مهندسين در سازمان نظام مهندسی ساختمان بار سنگینی از مسئولیت را به دوش این نهاد گذاشته است.

مهندسين با ورود به سازمان، انتظار دارند که مدیران خود را برای تامین نیازهای معیشتی خود با دغدغه خاطر ببینند و به مشکلات آنها توجه ویژه ای شود. خوشبختانه با بررسی ظرفیت های موجود این صنعت فعال کشور، این امر محقق شده که می توان شرایطی آینده آئی برای کار و فعالیت حرفه ای، چه در داخل کشور و چه در خارج از کشور ایجاد کرد.

در زمانی که کشورها خود را موظف به روی آوردن به شیوه های جدید در آمدی در صحنه بین الملل می دانند، ایران، از جمله کشورهایی است که از منابع ارزشمند انسانی بهره می برد و مدیران اقتصادی، صدور خدمات فنی و مهندسی را از فرصت های طلایی این عرصه می دانند. از طرفی رویکرد اجرای کامل قانون نظام مهندسی ساختمان باعث شده است که اشتغال مهندسان، خصوصا با اجرایی شدن شناسنامه فنی - ملکی ساختمان شکل جدیدی به خود بگیرد. اتفاق خوشایندی که اگر با برنامه ریزی و هماهنگی کلیه دست اندرکاران این حوزه به پیش برود، می تواند نوید دهنده آینده روشنی برای مهندسين و فارغ التحصیلان رشته های فنی به شمار آید.

بیشتر کشورهای دنیا با مسائل و مشکلات اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاهی خود درگیرند. امروزه مدیریت کلان کشور به دنبال استفاده از روشهای علمی برای شناخت و کنترل عوامل مشکل آفرین در زمینه اشتغال و تبدیل چالشها به فرصتها برای شتاب دادن به حرکت توسعه است.

دانشگاهها و مراکز آموزش عالی عهده دار رسالتهایی چون تولید دانش، تربیت نیروی متخصص مورد نیاز جامعه، گسترش فناوری، نوآوری و خلاقیت هستند و امروزه صاحب نظران معتقدند دستیابی به توسعه پایدار فقط در سایه به کارگیری دانش روز و فناوری پیشرفته حاصل می شود. بنابراین برای قرار گرفتن در جاده توسعه و جلوگیری از عقب ماندگی باید شرایطی فراهم شود که دانشگاهها بتوانند دانشجویان را برای به کارگیری فناوری جدید و پذیرش مسئولیتهای مختلف در سطح سازمان و جامعه پرورش دهند و از این سو نیز سازمان ها و ارگان های دست اندرکار، پیش بینی های لازم برای بکارگیری نیروهای تربیت شده را اتخاذ نمایند.

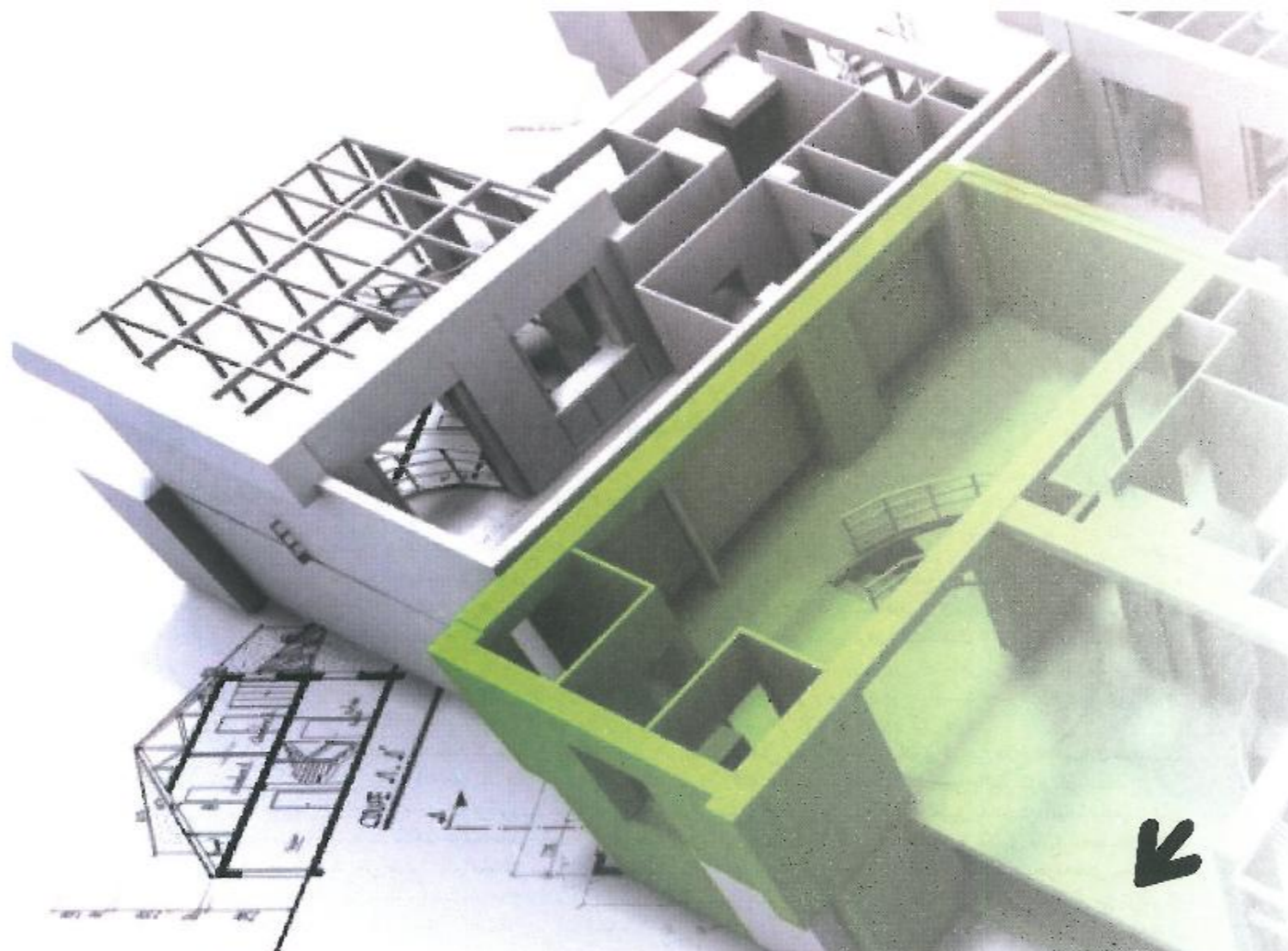
در حال حاضر، ورود خیل عظیمی از فارغ التحصیلان و نیروهای انباشته گذشته، شرایط خاص و ویژه ای را برای مدیریت دانش و اقتصاد کشور به وجود آورده است و سازمان نظام مهندسی ساختمان نیز با عنوان جایگاه سازماندهی مهندسين صنعت ساخت و ساز از این قاعده مستثنی نبوده است. بر اساس آمار رسمی بیکاری در میان دانشگاه رفته ها ۵ برابر بیشتر از دانشگاه نرفته ها است.

اگر تا همین دیروز راهیابی به دانشگاه و کسب مدرک از مهمترین آرزوهای هر مهندس جوان ایرانی بود امروز کسب در آمد آرزوی بزرگی شده است.

اگر در گذشته نه چندان دور داشتن یک مدرک تحصیلی در یک رشته خوب در یک دانشگاه معتبر بهترین دلیل برای یافتن شغل مناسب بود. امروز داشتن مدرک دلیلی برای داشتن شغل نیست.

انبساط بازار کار و حجم انبوه فارغ التحصیلان در نگاه اول، دورنمایی ناامیدکننده از اشتغال مهندسان را به تصویر می کشد به خصوص که مشکلات استخدامی و موانع قانونی پیش روی آن امکان دسترسی به شغل دولتی را برای آنها تا حد زیادی کاهش داده است.

متأسفانه سیستم آموزش عالی ایران جویری عمل می کند که افزایش میزان فارغ التحصیلان در رشته های مختلف صرفنظر از ابعاد و پیامدهای اجتماعی آن تا حد زیادی اقتصاد کشور را تحت الشعاع قرار می دهد. ایجاد مشاغل کاذب و شاغل شدن در حرفه ای به غیر از رشته تحصیلی، علاوه بر آنکه نیروی کار اقتصادی یک کشور را به شدت توسعه نیافته معرفی می کند، در نامتوازن شدن وضع اقتصادی کشور

تقویت تولید و عرضه مسکن با تشکیل فراکسیون حمایت از تولید مسکن

□ سعید ظریف - مدیر مجتمع اطلاع رسانی صنعت ساختمان و راه کشور

شکل گیرد که با ایجاد چشم اندازی برای برنامه‌های کوتاه مدت، میان مدت و طولانی مدت در برنامه‌های تولیدکنندگان مسکن و دسترسی برای کلیه اقشار مردم، مسکنی مناسب توأم با ارتقای کیفی برایشان فراهم کند. با توجه به حمایت صنوف و اتحادیه‌های مختلف صنعت ساختمان از فراکسیون حمایت از تولید مسکن برای همه مردم ایران، این فراکسیون حتی می‌تواند به پیشبرد برنامه‌های دولت در راستای تحقق طرح مسکن مهر کمک قابل توجهی کند. در واقع فراکسیون ایجاد شده در مجلس، مصلحت سازندگان مسکن و مصرف کنندگان آن یعنی مردم را در نظر می‌گیرد و به نوعی نقش تعاملی بین تولیدکنندگان مسکن و دولت را بازی می‌کند که در نتیجه آن، فضایی هماهنگ و یکدست برای رسیدن به طرحی مطلوب در راستای خواسته‌های همه مردم ایران ایجاد کرده و با هدایت شدن به سوی این گونه سرمایه‌های سرگردان مربوط در بخش مسکن به جای آن که ایجاد توهم کند، به سمت تولید مسکن گام بر می‌دارد. از این رو تشکیل فراکسیون حمایت از تولید مسکن برای همه مردم ایران پیشنهادی است که می‌تواند در صورت توافق همگانی به نتایج عالی منجر شود.

می‌گوییم فراکسیون حمایت از تولید مسکن برای همه مردم ایران، چرا که طبق قانون اساسی، تولید مسکن برای تک تک مردم از جمله وظایف دولت است. با وجود اینکه طی سال‌های گذشته طرح‌های زیادی در کشور با تلاش فراوان وزارت مسکن و مجلس اجرا شده است، اما آیا این پیشنهادی نبود که باید مدت‌ها پیش صورت می‌گرفت؟ از این نکته نمی‌توان صرف نظر کرد که مردم به مسکنی نیاز دارند تا در آن آرام بگیرند؛ به سقفی نیاز دارند تا هر لحظه نگران فرو ریختنش نباشند و می‌خواهند دست اعتماد خود را که به سویشان دراز شده با احترام بغشازند. از این رو تاکنون چقدر به این نیازها در حوزه ساخت و ساز پاسخ داده شده است؟ قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن به صورت غیرمنقیم به دو نکته تأمین مسکن و سهولت دسترسی فاقدین مسکن به خانه مناسب و ارتقای کیفی و کمی مسکن اشاره می‌کند، اما آیا اجرای این نکات تنها در حد ماده و تبصره باقی نمانده است؟ از این رو برای تقویت تولید و عرضه مسکن در جهت رفع نیاز کنونی و آینده مسکن کشور باید چاره‌ای اندیشید. فراکسیون حمایت از تولید مسکن برای همه مردم ایران، باید با این هدف

امضای دومین تفاهم نامه مالیاتی عملکرد اعضای سازمان فی مابین شورای مرکزی نظام مهندسی ساختمان و سازمان امور مالیاتی کشور

به سال گذشته در شرایط مطلوب تر و زمان مناسب تری اتفاق می افتد و در مهمترین بخش آن ، بند مربوط به افزایش ده درصدی اظهار نامه مهندسان ، حذف گردیده است. نایب رئیس اول شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور گفت : « این اقدام مشکلات عمده مهندسان را در خصوص اشتغال و معیشت مناسب تا حدودی مرتفع خواهد کرد. وی در پایان اضافه کرد : « امید می رود فعالیت های شورای مرکزی در جهت رفع موانع اشتغال ، به دستاوردهای مهم دیگری نیز در این حوزه بیانجامد.»

دومین تفاهم نامه همکاری مالیاتی شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور و سازمان امور مالیاتی کشور در تاریخ ۱۳۹۲/۴/۱۹ به امضا رسید. علی فرح زاده ها با اعلام این خبر گفت : « این تفاهم نامه در راستای تعامل و همکاری با سازمان ها و ارگان های است که بر اساس سیاست های راهبردی سازمان می توانند منافع مهندسان و به تبع آن سازمان نظام مهندسی ساختمان را در حوزه اشتغال مهندسان تامین نمایند.» وی در ادامه اظهار داشت : « امضای تفاهم نامه در سال جدید نسبت

انتخاب رییس کمیسیون عمران نوید بخش تعامل سازنده مجلس و دولت جدید می باشد

مهندس سید مهدی هاشمی، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور که اخیراً به عنوان رئیس کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی منصوب شده، به طور علنی حمایت خود را از تشکل های بخش خصوصی اعلام کرده است. هاشمی معتقد به افزایش سهم تشکل ها و کاهش تصدی گری دولت در امور مربوط به ساختمان است. به گفته وی، بکارگیری و استفاده از بخش خصوصی و تشکل های صنفی و تخصصی در امور عمرانی کشور، متأسفانه کمتر مورد توجه قرار گرفته و از این پس کمیسیون عمران مجلس تلاش خواهد کرد تا نیازهای بخش خصوصی و تشکل های صنفی و تخصصی را برای برعهده گرفتن وظایف تصدی گری مرتفع کند تا در عین حال میزان تصدی گری بخش دولتی نیز در امور عمرانی کاهش یابد. همچنین مذاکراتی از سوی دبیرخانه اتاق فکر صنعت ساختمان با هاشمی در خصوص بسترسازی برای استفاده بهینه از ظرفیت و توانمندی تشکل ها با ارائه راهکارها و پیشنهادات کارشناسی در اتاق فکر صنعت ساختمان انجام شده است. به این ترتیب، طرح های قابل اجرا در کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی تصویب و به دولت ارائه می شود. بر این اساس، اغلب تشکل ها و انجمن های ساختمانی حمایت خود را از هاشمی که سال های طولانی در عرصه سازندگی و ساخت و ساز این مملکت فعالیت کرده و با فراز و نشیب های صنعت ساختمان آشناست، اعلام کرده و سمعت جدید وی را در کمیسیون عمران تبریک گفته اند. به این ترتیب می توان امیدوار بود که با افزایش تعامل میان تشکل ها و مجلس، گام های موثری در راستای حل چالش ها و معضلات صنعت ساختمان برداشته شود.

انتخاب رییس کمیسیون عمران نوید بخش تعامل سازنده مجلس و دولت جدید می باشد

عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی با بیان این موضوع که انتخاب هیئت رئیسه این کمیسیون در دستور کار اعضای قرار داشت و پس از رای گیری آقای سید مهدی هاشمی به عنوان رئیس جدید انتخاب گردید. وی در رابطه با اینکه چه عاملی باعث شد که ایشان مورد توجه و انتخاب اعضای قرار گیرند گفت: سوابق اجرایی ایشان باعث این انتخاب گردید. ایشان علاوه بر سمت های سرپرستی وزارت کشور به عنوان معاون عمرانی وزارت کشور و قائم مقام وزیر راه و ترابری، وقت مشغول بکار بوده اند. سید بهلول حسینی افزود: آقای هاشمی رئیس سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور و معاون امور مناطق شهرداری تهران بوده اند علاوه بر اینها ایشان عضو هیئت علمی دانشگاه بوده و طی سه سال اخیر ریاست سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور را بر عهده داشته اند. وی افزود: ایشان از نظر صداقت و سلامت کاری کم نظیر می باشند و ریاست یکی از مهمترین کمیسیون ها بدست فردی متعهد و انقلابی سپرده شد. وی از ابتدا در سیاه با ورود به پروژه های عمرانی فعالیت خود را شروع کرده ، ادامه ی سوابق کاری ایشان نیز در ارتباط با مسائل کلان مدیریتی و تصمیمات سازنده برای عمران و آبادانی کشور می باشد . وی خاطرنشان کرد این انتخاب می تواند نوید بخش تعامل سازنده کمیسیون عمرانی مجلس و دولت تدبیر و امید باشد.

اجلاس شانزدهم

تشریح برنامه های شانزدهمین اجلاس هیات عمومی

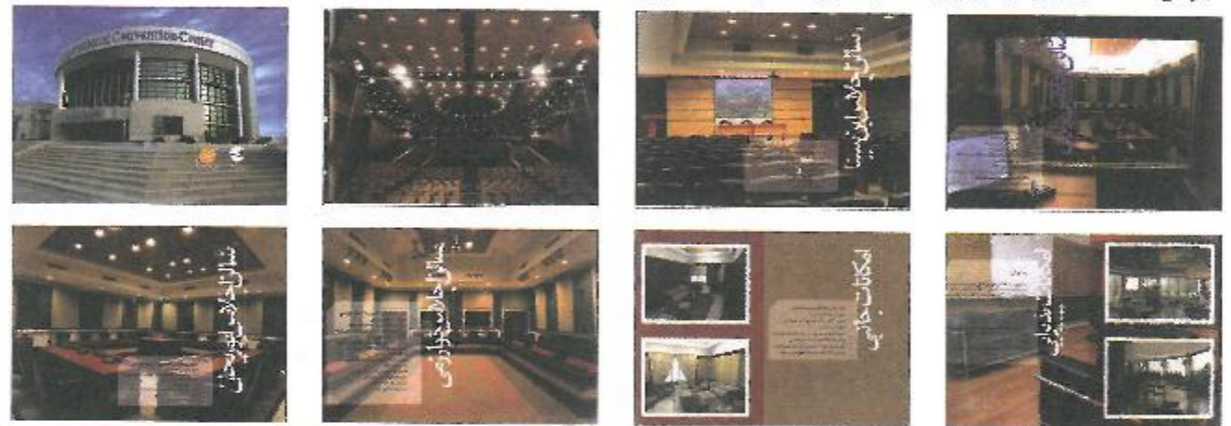
سازمان نظام مهندسی ساختمان اظهار امیدواری کرد تا با عنایت پروردگار متعال و یاری اعضای شورای مرکزی، روسا، اعضای هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ها و سایر همکاران اجلاس شانزدهم با بهترین کیفیت برگزار گردد.

تشریح ظرفیت های محل برگزاری اجلاس شانزدهم هیات عمومی
مهندس محسن قربانی رئیس هیات اجرایی شانزدهمین اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان گفت: ظرفیت های برگزاری محل برگزاری اجلاس شانزدهم بسیار حرفه ای پیش بینی شده است. مهندس محسن قربانی افزود: اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور در مرکز همایش های بین المللی کیش در وسعت ۱۳۰۰۰ متر مربع و در سالن اجلاس خلیج فارس با ظرفیت ۷۵۰ صندلی برگزار می شود که این مرکز پیشرفته ترین سیستم صوتی و تصویری و همچنین سیستم های تصویربرداری حرفه ای و دوربین های پیشرفته و مجهز به سیستم ترجمه همزمان و خدمات اینترنت بی سیم را دارا می باشد. وی افزود: در خصوص برگزاری جلسات گروه ها و کمیسیون های هیات عمومی نیز سالن اجلاس این سینا با ظرفیت ۱۱۰ صندلی، سالن اجلاس رازی با ظرفیت ۲۰ صندلی، سالن اجلاس ایروندان با ظرفیت ۲۴ صندلی، سالن اجلاس خوارزمی با ظرفیت ۴۹ صندلی، پیش بینی شده است. رئیس هیات اجرایی شانزدهمین اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان گفت: امکانات جانبی مرکز همایش های بین المللی کیش نیز مناسب بوده و نمایشگاه جانبی در سالن های مجزا برگزار می شود. مهندس قربانی افزود: اتاق نیز جهت جلسات جانبی اعضای محترم هیات عمومی پیش بینی شده و اتاق خبرنگاران نیز در طول برگزاری اجلاس آماده حضور این عزیزان می باشد. مهندس قربانی در پایان گفت: در زمان برگزاری اجلاس پذیرایی ناهار در رستوران مرکز همایش های بین المللی کیش با چشم انداز بسیار زیبا در طبقه فوقانی مرکز همایش ها صورت می گیرد که این اقدام به منظور جلوگیری از رفست و آمد و انلاف وقت اعضای هیات عمومی پیش بینی شد.

مهندس محسن قربانی رئیس کمیته اجرایی شانزدهمین اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان در بکشد و تصمت و چهارمین جلسه شورای مرکزی در بندر لنگرانی زمان بندی برنامه های چهار روزه اجلاس را تشریح کرد.

مهندس محسن قربانی گفت: روز جمعه چهاردهم تیرماه از ساعت ۱۴ ورود میهمانان اجلاس به جزیره کیش آغاز می شود که در شامگاه روز جمعه چهاردهم تیرماه جلسه شورای مرکزی و کمیسیون روسای سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ها برگزار می شود.

رئیس کمیته اجرایی شانزدهمین اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان افزود: صبح و بعد از ظهر روز شنبه پانزدهم تیرماه ۱۳۹۲ مراسم افتتاحیه شانزدهمین اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان و همچنین نشست هیات عمومی جهت معرفی کاندیداهای ششمین دوره ی شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان انجام و بلافاصله رای گیری انتخابات اعضای دوره ی ششم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان آغاز می شود. مهندس محسن قربانی همچنین گفت: برنامه ضیافت شام روز شنبه پانزدهم تیرماه سال جاری همراه با برنامه فرهنگی و هنری نیز پیش بینی شده و صورت می گیرد. رئیس کمیته اجرایی شانزدهمین اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان در ادامه گفت: برنامه روز یکشنبه مورخ شانزدهم تیرماه سال جاری نیز از صبح آغاز می شود و جلسات هیات عمومی شامل گزارش ها، تراز بودجه، برنامه و گزارش استان ها انجام می شود. مهندس محسن قربانی گفت: در بعد از ظهر روز یکشنبه شانزدهم تیرماه سال جاری جلسات کمیسیون های تخصصی در سه زمان بندی ۲ ساعته برگزار خواهد شد. رئیس کمیته اجرایی شانزدهمین اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان در پایان گفت: مراسم اختتامیه اجلاس شانزدهم نیز صبح روز دوشنبه هفدهم تیرماه سال جاری در مرکز همایش های بین المللی کیش برگزار می شود و برنامه های اجلاس شانزدهم نیز قبل از ظهر به پایان می رسد و ساعت خروج میهمانان از محل های امکان ساعت ۱۲ ظهر می باشد. رئیس کمیته اجرایی شانزدهمین اجلاس هیات عمومی

اجلاس شانزدهم هیات عمومی نظام مهندسی ساختمان فرصت تعیین خط مشی هاست

قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و نیز ماده ۱۰۲ آیین نامه اجرایی قانون، هیات عمومی سازمان که متشکل از اعضای اصلی هیات مدیره سازمان های استانی است، به منظور ایجاد هماهنگی بیشتر در فعالیت ها و برنامه ریزی ها، هر سال یک بار تشکیل جلسه عادی می دهد. وی درباره وظایف و اختیارات هیات عمومی نیز بیان داشت: به استناد ماده ۱۰۷ آیین نامه اجرایی قانون، وظایف و اختیاراتی برای این هیات مشخص شده است که از جمله آنها می توان به استماع گزارش عملکرد سالانه شورای مرکزی، بررسی و تصویب تراژنامه شورای مرکزی، تعیین خط مشی ها، شنیدن گزارش عملکرد سازمان های نظام مهندسی استان ها و اطلاع از فعالیت ها و مشکلات و نیز ارائه راهکار به آنها، تصمیم گیری و تنظیم روابط نظام مهندسی استان ها و تلاش برای تبادل بیشتر تجارب و اطلاعات بین آنها، بررسی و تصویب تفاهم نامه های پیشهادی شورای مرکزی و... اشاره کرد.

نایب رئیس اول سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور گفت: در شانزدهمین اجلاس سراسری هیات عمومی نظام مهندسی ساختمان که در تیرماه برگزار می شود، حمایت از شعار سال ۱۳۹۲ سازمان نظام مهندسی ساختمان به عنوان یک راهبرد و رویکرد مهم مدنظر قرار می گیرد. مهندس علی فرج زاده ها اظهار داشت: با توجه به نامگذاری سال ۱۳۹۲ از سوی مقام معظم رهبری، باید بتوانیم فعالیت های سازمان و خدمات مهندسی اعضا را در بخش های مختلف توسعه دهیم و قطعاً تأکید هیات عمومی سازمان نیز همین است. وی افزود: تمام فعالیت ها و راهکارهای قانونی برای استفاده مطلوب از ظرفیت مهندسان ساختمان کشور با کمک سازمان نظام مهندسی شناسایی خواهد شد و از این طریق، راه برای حمایت از دانش و تخصص مهندسان به عنوان سرمایه های ملی و ایرانی هموار می شود. مهندس فرج زاده ها در بخش دیگری از اظهارات خود با اشاره به اهداف برگزاری اجلاس شانزدهم گفت: به استناد ماده ۱۹

پخش زنده اجلاس شانزدهم هیات عمومی

عمومی شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان در حال فعالیت می باشد. رئیس هیات اجرایی شانزدهمین اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان گفت: هم اکنون کار هماهنگی هتل های محل استقرار میهمانان اجلاس نیز به پایان رسیده و ستاد اجرایی طبق سنووات فیل مشغول انجام برنامه های پیش بینی شده می باشد. مهندس محسن قربانی در پایان گفت: پخش زنده اینترنتی از طریق پایگاه اطلاع رسانی شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان به نشانی www.irceo.net انجام می شود.

مهندس محسن قربانی رئیس هیات اجرایی شانزدهمین اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان گفت: برای نخستین بار مراسم افتتاحیه و اختتامیه اجلاس شانزدهم به طور مستقیم پخش زنده اینترنتی خواهد شد. مهندس محسن قربانی افزود: در تلاشیم اجلاس شانزدهم به بهترین شکل ممکن برگزار شود و اطلاع رسانی شایسته ای از نحوه برگزاری آن در اختیار مخاطبین سازمان نظام مهندسی ساختمان و اعضای آن صورت پذیرد. وی افزود: اطلاع رسانی در اجلاس شانزدهم مهم تلقی شده و کمیته اطلاع رسانی اجلاس نیز به طور روزانه با هماهنگی مدیریت روابط

بازخوانی دستاوردهای پانزدهمین اجلاس هیات عمومی در کرمانشاه

اعضای شورای مرکزی نظام مهندسی ساختمان درباره دستاوردهای اجلاس پانزدهم که تیرماه سال ۱۳۹۱ در کرمانشاه برگزار شد اظهار داشتند: اجلاس پانزدهم هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان دستاوردهای بی نظیری همچون تنفیذ اختیارات دولت به این سازمان را داشت و در طول دوران فعالیت سازمان، بی سابقه بوده است.

پس از برگزاری اجلاس پانزدهم هیات عمومی سازمان در کرمانشاه، دست اندرکاران و کارشناسان به بررسی دستاوردهای این اجلاس پرداخته اند.

آنچه این اجلاس را از سال‌های قبل متمایز کرد، ظرفیت‌هایی بود که برای انتقادهای سازنده و ابراز نظرات و نگاه‌های کارشناسی مختلف در اجلاس وجود داشت و این ظرفیت، مسیر را برای اصلاح امور هموارتر کرد. چرا که سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور در یک سال و نیم اخیر روندی را در پیش گرفته است تا عقب‌ماندگی‌های دوره‌های قبل را جبران کند.

یکی از بارزترین دستاوردهای اجلاس پانزدهم در کرمانشاه نیز این بود که به خوبی از ظرفیت و توان مهندسان ایرانی برای اصلاح امور و جبران عقب‌ماندگی‌ها استفاده کرد.

حامد شیخ طاهری عضو شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور در این باره می‌گوید: اجلاس پانزدهم در شرایط ایده‌آلی برگزار شد. این اجلاس از نظر افزایش ظرفیت برای شنیدن انتقادهای کارشناسی و سازنده و ایجاد زمینه‌های اصلاح بی‌سابقه بود. شیخ طاهری با تجلیل و تقدیر از شرکت‌کنندگان در اجلاس پانزدهم که نظرات و حتی انتقادهای خود را بدون حب و بغض و در راستای منافع و مصالح جامعه نظام مهندسی ساختمان مطرح کردند می‌افزاید: ظرفیت انتقادپذیری مدیریت سازمان در یک سال و نیم اخیر بسیار بالاست و به همین علت ما شاهد روند رو به رشدی در این سازمان هستیم. عضو شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور تأکید می‌کند: مدیریت فعلی با این شیوه مدیریت و ظرفیت فوق‌العاده‌ای که برای انتقادپذیری و توجه به اظهارات و نقدهای کارشناسی دارد، هیچ وقت تنها نخواهد بود و ما کاملاً از این وضعیت موجود حمایت می‌کنیم. وی اظهار می‌دارد: ما به دنبال عرضه توانمندی‌ها و دانش‌های جامعه مهندسی ساختمان هستیم و ریاست فعلی بهترین گزینه برای تحقق کامل این هدف است.

رویکرد برگشت به مسایل قانونی و قانونگذاری، فرصت بزرگی است
مهدی میرفندرسکی دیگر عضو شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور نیز درباره اجلاس پانزدهم می‌گوید: مهمترین دستاورد این اجلاس را می‌توان تنفیذ بخشی از مهمترین اختیارات وزارت راه و شهرسازی به سازمان نظام مهندسی ساختمان عنوان کرد.

وی می‌افزاید: این دستاورد بزرگی است که تا به حال سابقه نداشته و بالندگی

و صلاحیت این سازمان را اثبات می‌کند. همچنین حسب دستور ریاست محترم جمهور قرار شده است نظارت بر پروژه‌های عمرانی دولتی نیز به سازمان نظام مهندسی ساختمان محو شود و این انقلاب بزرگی است. چرا که حوزه نظارتی سازمان دیگر فقط به ساختمان سازی محدود نمی‌شود بلکه پروژه‌های مهم و ملی نیز در این حوزه گنجانده می‌شود.

عضو شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور ادامه می‌دهد: یکی دیگر از دستاوردهای مهم اجلاس کرمانشاه این بود که مسیر را برای ورود و نفوذ بیشتر سازمان به عنوان یک نهاد غیردولتی باز کرد. سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور دیگر صرفاً یک نهاد نظارتی نخواهد بود بلکه تعیین مقررات، استانداردها و معیارها نیز از موضوعاتی است که به سازمان واگذار خواهد شد. میرفندرسکی در ادامه اظهارات خود می‌گوید: ظرفیت سازی جدید برای اشتغال مهندسان نیز از دیگر دستاوردهای جدید سازمان و اجلاس است و ما به دنبال این هستیم که مهندسان علاوه بر طراحی و نظارت، از ظرفیت جدیدی با عنوان «مدیریت و کنترل پروژه» بهره‌مند شوند. وی با اعلام حمایت قاطع از ریاست سازمان اظهار می‌دارد: تفاوت اصلی ریاست فعلی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور با مدیریت دوره‌های قبل این است که حوزه نفوذ و برش ایشان بسیار بالا و بیشتر از مدیران سابق است. ضمن اینکه رویکرد «برگشت به سمت مسایل قانونی و قانونگذاری» به نازکی از سوی ایشان مطرح شده است. بخصوص اهرم مجلس، فرصت و ظرفیت بزرگی برای جامعه مهندسی ساختمان کشور و نیز انتشار جامعه است تا از این طریق و با ایجاد تحولات بزرگ، نه تنها عقب‌ماندگی‌های سابق جبران شود بلکه شاهد ارتقای کیفیت ساختمان‌ها و توجه بیشتر به ظرفیت‌های قانونی و در نتیجه امنیت بیشتر مردم جامعه باشیم. عضو شورای مرکزی سازمان ادامه می‌دهد: بازنگری قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان کشور موضوع مهمی است که تا به حال مغفون مانده و ما امیدواریم با توجه به جدیت مدیریت فعلی سازمان، تحولات بزرگی در این بخش اتفاق بیفتد.

حسن اعتماد دولت به سازمان، بی‌سابقه است

بهزاد محمدی از اعضای شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور نیز معتقد است: این دوره از اجلاس هیات عمومی که در کرمانشاه برگزار شد در مقایسه با دوره‌های قبل از پیشرفت‌های خوبی برخوردار بود. وی افزود: وزیر راه و شهرسازی به عنوان عالی‌ترین مقام اجرایی در حوزه ساختمان، بخشی از مهمترین اختیارات این وزارتخانه را به سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور تفویض کردند و این اتفاق بزرگ و مبسوط نشان دهنده حسن اعتماد دولت به این سازمان است. ما هیچ وقت و در هیچ دوره‌ای چنین دستاورد شیرینی نداشته‌ایم.

اجلاس شانزدهم و لزوم رویکرد به آسیب شناسی قوانین

□ مهندس ساعد غارفی - عضو هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان فزوبین

اشاره

در بازمینی تاریخ گذشته کشورمان به خصوص از قرن گذشته و ماکدا از زمان تأسیس دارالفنون به دست توانای امیر کبیر، نمی توان به سادگی از نقش بی بدیل دانش آموختگان رشته های فنی و مهندسی گذشت. این نقش چنان در حوزه های کشورداری، مدیریتی و سیاست متبلور است که گویا پیش زمینه تمام امور، عبور از مسیر و محدوده رشته های مهندسی می باشد. از سویی در سالهای اخیر و به خصوص پس از حادثه غم انگیز زلزله رودبار در سال ۶۹ و تالیف مقررات ملی ساختمان و مباحث مختلف آن، نقش مهندسی در بخش خصوصی و به ویژه عمرانی، نمود بیشتری پیدا کرده و غیر قابل چشم پوشی است. بخش عمران با گستره بسیار وسیعی از امور مهندسی و هزینه هایی که در این بخش اعم از دولتی و خصوصی مصرف می گردد، باعث شده رابطه ای تنگاتنگ با اقتصاد و معیشت مردم داشته باشد و همین ارتباط نزدیک و قابل لمس توده مردم با بخش مهندسی، هم باعث افتخار و مباحث بوده و هم موجبات نگرانی را در ارائه صحیح خدمات به دنبال دارد. نقش تشکلهای غیر دولتی و به خصوص سازمانهای نظام مهندسی در این میانه بسیار آشکار و غیر قابل چشم پوشی است. در بند ۷ ماده ۱۵ قانون نظام مهندسی از مهم ترین وظایف و اختیارات هیئت مدیره نظام مهندسی، دفاع از حقوق اجتماعی و حیثیت حرفه ای اعضا و در بند ۸ آن تنظیم روابط بین صاحبان حرفه های مهندسی ساختمان آمده که در نوع خود بسیار ستودنی بوده و فصل مشترک اجرای همگانی قوانین و رعایت اصول حرفه ای در مواجهه با مردم است.

استحکام قوانین و مقررات ملی ساختمان می باشد. انتظاری که از اعضای یک سازمان از ساکنان آن دارند، تنها در حوزه اقتصادی و ایجاد کسب و کار نیست؛ زیرا تا اعتماد عمومی و مردمی و باور اساسی در بخش مقابل یعنی مصرف کنندگان خدمات مهندسی ایجاد نشود، مضمناً این روش یعنی سعی در بسط و گسترش بازار به

سازمانها و تشکلهای حرفه ای غیر دولتی و در اینجا به صورت انحصاری، سازمان نظام مهندسی ساختمان، نقش اساسی و کاربردی در حمایت حرفه ای، اجتماعی و صنفی از اعضا ایفا می کنند؛ یکی از نقش ها و شاید از کانون حمایتی، ایجاد بسترهای فرهنگی و پرورش باورهای عمومی و مردمی به جایگاه مهندسی در جامعه است که شرط اول در بسط و

متابه درمانی زودگذر بوده و راه به جایی نمی برد، ولی جهت باین برای بسط و گسترش قوانین و مقررات ملی ساختمان، حکم بستری مقاوم را خواهد داشت که حافظ تولید و سرمایه ملی خواهد بود.

هم اکنون حجم وسیعی از خروجی های دانشگاهی ما از بین فارغ التحصیلان رشته های فنی و مهندسی بوده که باید در آینده، مدیریت بخش عمده ای از ارکان جامعه را به عهده گیرند، تربیت و تلاش در جهت نخبه گرایی در فشر مهندسی جوان در گرو فعالیت مدیران فعلی تشکلهای و سازمانهای نظام مهندسی است. این سازمانها باید با تلاشهای چند جانبه، هم به پرورش مدیران زبده پرداخته و هم جامعه را نسبت به اصلاح باور عمومی به جریان مهندسی و اجرای قوانین ترغیب کنند. اخلاق حرفه ای، انسانی با فنون مشتری مداری، تشویق به ارائه کامل و ایده آل خدمات مهندسی و از همه والاتر ارجاع مهندسیین به مرئوسه و سوگند حرفه ای خود و عمل به آن می تواند آغازگر راهی نو برای تربیت مدیران حرفه ای اخلاق مدار باشد که شرط اول بسط و گسترش قوانین نظام مهندسی است.

از سوی دیگر استفاده از وسایل ارتباط جمعی، استفاده از توان سازمانها در جهت ارتباط مستقیم با مردم، تعامل با دیگر تشکلهای، ایجاد پلهای ارتباطی با مدیران در سطوح مختلف، رسوم به بخشهای آموزشی که پایه گذار جریانهای علمی و تخصصی می باشند و در یک کلام ایجاد تحول اداری - اجتماعی تنها راه ماندن در فقه عزت حرفه ای و شأن مهندسی می باشد.

در صورت اصلاح باور عمومی و اعتقاد مردمی به بخش مهندسی، بازار کار همراه با رضایتمندی طرفین فراهم شده و اخلاقی حرفه ای نیز نهادینه خواهد شد، و این زمانی است که ما می توانیم با اطمینان خاطر به آینده بخش مهندسی و کارآمدی مدیران قانونمند برای هدایت امور کاربردی امیدوار باشیم. اکنون یکی از مباحثی که در شرایط فعلی در میان کارشناسان امر ساختمان مطرح است و می توان از آن به عنوان تهدید یاد کرد، روندی است که اکنون در عرصه ساخت و ساز در کشور وجود دارد؛ کم رنگ شدن معماری ایرانی در کنار بی توجهی به استحکام ساختمان ها در مواقع بروز حوادث طبیعی و ناخواسته.

بحث ساختاری مقررات ملی ساختمان که در مقاطع گوناگون تست ها و سمینارهایی را برای دستیابی به کارآمدترین ساز و کار به خود اختصاص داده، در صدد رسیدن به جایگاهی است که کشور را در مقابل آسیب هایی که آن را در این عرصه تهدید و هر از چند گاهی با بروز حوادثی بدیهی همچون زلزله منجیل و بم زبانهای جانی و مالی را متوجه کشور می سازد، بیمه کند؛ اگر چه توفیق چندانی در این امر حاصل نشده است.

در ادامه نگاهی هرچند کوتاه به برخی دلایل و نشانهها در عدم دستیابی به مقررات جامع ملی ساختمان به عنوان مهم ترین رکن ساخت و ساز کشور انداخته ایم.

دلیل اول: عدم حمایت قانونگذار و اجرای ناقص قوانین

هر قانونی پس از تصویب نیاز به حمایت دارد مجریان قانون بدون اطمینان از پشتوانه های حکومتی قادر به اجرای قانون نیستند قوانینی که یا صلاحدید و مصلحت اندیشی مدیران وقت اجرا نشده و یا ناقص اجرا شوند محکوم به فنا هستند اجرای قانون و بسط آن اراده و حمایت قوی می خواهد خصوصاً قوانینی که به صورت روزمره با زندگی و هزینه مردم در ارتباط است.

دلیل دوم: یک کشور - یک دولت ، دو قانون

بزرگترین و بلکه مهمترین دلیل، کندی اجرای قوانین نظام مهندسی ریشه در چندگانگی اجرای قانون دارد هم اکنون در کشور و در سیستم دولتی نظام فنی و اجرایی با قوانین خاص خود و در بخش خصوصی آن هم به طور ناقص قوانین و مقررات ملی ساختمان اجرا می شود؛ به نظر می آید تا زمانی که این دوگانگی در اجرای قوانین ساخت دخیل باشد بسط و گسترش قوانین و مقررات ملی ساختمان با کندی همراه است.

دلیل سوم: تعدد مراجع قانونگذاری

در یک سیستم واحد نظارتی تعدد مراجع قانونگذاری به مانند آفتی است که مانع رشد و بالندگی سیستم شده و عاملان اجرا و نظارت را دچار سردرگمی خواهد کرد. هم اکنون قوانین و مقررات ملی ساختمان با آنکه نزدیک به دو دهه قدمت دارد، در چرخه مراجع قانونگذاری گرفتار شده و هر یک از مراجع پاره ای از موارد قانون را بنابر حفظ منافع اجرا می کنند.

دلیل چهارم: عدم کارایی قوانین مجازاتی

عدم رعایت قوانین و اجرای سلیقه ای آن به عوامل مختلفی بستگی دارد، اما ارتکاب تخلف به رغم جرایم موجود، تنها یک دلیل دارد و آن هم عدم کارایی قوانین مجازاتی موجود است.

اساساً در نظر گرفتن جریمه برای وقوع تخلف در حوزه هایی مانند حوزه ساخت و ساز اشتباه است، زیرا در کشور یا قانون وجود دارد یا ندارد، اگر قرار بر اجرای صحیح مقررات باشد، هیچ تبصره و جریمه ای نیاید از این امر جلوگیری کند. اما در نظر گرفتن جریمه به نوعی اصل اجرای مقررات را از بین می برد. شهرداری ها پس از وقوع تخلف، تنها اقدام به اخذ جریمه کرده و اصل قوانین نادیده گرفته می شود، زیرا برای برخورد با سازندگان متخلف باید از دادگستری مجوز قانونی داشته باشند و تا شهرداری پیروسه دریافت چنین مجوزی را طی کند، ساختمان با تخلفات صورت گرفته احداث می شود و رسیدگی به تخلفات در نهایت وارد کمیسیون ماده ۱۰۰ شهرداری می شود که آن هم محلی برای افزایش درآمدهای شهرداری ها شده است.

دلیل پنجم: اجرای سلیقه ای برخلاف قانون

اگر از بحث پروژه های دولتی خارج تسویم، اجرای سلیقه ای مقررات ملی ساختمان در میان بیشتر سازندگان مسری شده، به گونه ای که ترجیح می دهند هر طور که مایل اند ساخت و ساز کنند و در پایان نیز جریمه نقص قوانین را پرداخت کنند و در نتیجه رواج چنین اقدامی، کیفیت ساخت و ساز کاهش یافته و امکان تخلف در این میان افزایش می یابد.

در این بین دو موضوع اساسی منجر به عدم اجرای مقررات ملی ساختمان می شود، اول اینکه فرهنگ سازی صحیح از سوی مسئولان صورت نمی گیرد، برای نمونه، اگر چه سازنده از سوی شهرداری به دلیل ارتکاب تخلف جریمه می شود اما هیچ گونه بحث و گفتگویی در این مورد با فرد متخلف صورت نمی گیرد و تنها به اخذ جریمه از وی بسنده می کنند. زیرا در حال حاضر در سازمانهای مرتبط کمتر به امر فرهنگ سازی و تشریح و بسط قوانین مربوطه توجه می شود.

مورد دوم، مربوط به توضیح مقررات ملی ساختمان و ضوابط شهری است. لازم است جزئیات این قوانین برای سازندگان تشریح شود تا هیچ گونه ابهامی در اجرای آن پیش نیاید. لازمه بسط و گسترش قوانین، بازخوانی

ساختمان و بلکه طراحان آن باید دو مورد کیفیت و سرعت را افزایش داده و از هزینه‌ها بکاهند. بخش سوم یعنی کاهش هزینه‌ها رابطه‌ای تنگاتنگ با پروسه طراحی و اجرای قوانین دارد. به طور مثال، ساختمانی که بر اساس طراحی معمول و ویرایشهای فنی موجود محاسبه و نوع مصالح مصرفی نیز در آن طراحی شده، ولی در چرخه اجرا به صورت سلیقه‌ای و بر اساس شرایط بازار ساخته شود، هیچ گاه نمی‌تواند توقعاتی که ما از یک ساختمان با شرایط ذکر شده را داریم، فراهم نماید.

دلیل نهم: وجود کارگران و عوامل غیر متخصص

وجود کارگران غیر متخصص از مهم‌ترین مباحث عدم اجرای مقررات ملی ساختمان است که در بیشتر موارد نادیده گرفته می‌شود. زیرا در زمان جذب نیرو برای پروژه‌های ساختمانی، کمتر سازنده‌ای به دنبال جذب کارگری با کارت مهارت فنی می‌رود و اکثراً کارگرانی از همه جا رانده و یا کارگران فصلی هستند که به طور عمده از بخش کشاورزی و پس از پایان فصل کشت و زرع جذب می‌شوند که این خود محضی برای ساخت و ساز کشور به شمار می‌رود. این افراد به دلیل اینکه هدنی چیز درآمندی ندارند می‌توانند موج نگرانی را به این بخش آورده و کیفیت در ساخت و ساز را دچار افت کنند، از طرفی نتیجه‌ای جز زیان به اقتصاد ملی، انرژی و اتلاف زمان ندارد.

دلیل دهم: عدم تجمیع افراد متخصص

یکی از دلایل قوت قوانین و اجرای کامل مشخصات فنی در کشورهای توسعه یافته، وجود شرکتها و تجمیع نیروهای فنی در گروه‌های اجرایی است. یک شرکت اجرایی با تکیه بر نیروهای متخصص و فنی خود و همچنین بهره‌گیری از بیمه‌های تضمین کیفیت، مشتری را وادار به اجرای قوانین برای استفاده بهینه از محصول تولیدی می‌کند. بهره‌بردار و یا مشتری با اطمینان از تضمین‌های موجود، هم به اجرای قوانین احترام می‌گذارد و هم افزایش اندک قیمت را برای آسایش خود می‌پذیرد. ولی در کشورهای توسعه یافته اجرای یک تنه تمامی موارد اجرایی برای کاهش هزینه‌ها و به موازات آن فرار از قوانین اجرایی برای کاهش قیمت و جذب مشتری بیشتر هنوز یک اصل است.

دلیل یازدهم: مدعیان با جسارت

بخش عمران کشور همیشه به حادی مدعی غیر متخصص داشته که در دیگر بخشهای حرفه‌ای کمتر کسی جرأت و جسارت این چنین دخالتهای فنی را دارد! کمتر دیده شده که در حوزه‌ای مثل حوزه پزشکی کسی اجازه دخالت و حتی اظهار نظر داشته باشد ولی در بخش ساختمان نظرات بسیار فنی و محیرالعقول در رابطه با اصول فنی ساختمان و اجرای آن از سوی همه صنوف دیده می‌شود.

دلیل دوازدهم: سود آوری بی حساب

در کشوری که سانهاست سازندگان ساختمانی از روشهای سنتی ارزان قیمت برای ساخت و ساز استفاده می‌کنند، اجرای قوانین ولو با هزینه کم بسیار سخت است. مجریان سنتی ما هنوز به آن باور اساسی اجرای قانون نرسیده و کماکان بر ساخت و ساز بدون حضور متولی با صلاحیت و نظارت قانونمند اصرار دارند، چرا که تنها معیار آنها سود بیشتر است. در واقع سازندگان ما به سود آوری در سایه بی قانونی عادت کرده‌اند.

و بازگویی نکات مثبت و عام‌المنفعه بودن آن است؛ اجرای سیاستهای تشویقی و آگاهی‌دهنده بسیار کاربردی‌تر از قوانین قهریه است.

دلیل ششم: بازار آشفته کار و تخصص

فارغ‌التحصیلان رشته‌های مهندسی ساختمان سالهاست با آشفتنگی بازار کار مواجه هستند. چرا که متولی خاص برای جذب آنها وجود ندارد. جذب در سیستم دولتی که داستان خاص خود را دارد و ورود به بخش خصوصی هم تابع قوانین خاص خود است، ادامه حیات در بخش خصوصی برای یک فارغ‌التحصیل جوان که بدون سرمایه هم باشد، یعنی دنباله روی و تبعیت از سرمایه‌افراد عاری از تخصص که فقط به دنبال تیر مهندسی افراد هستند و فرمانده اصلی و تصمیم‌گیرنده نهایی در این میدان کسی است که سرمایه دارد و در واقع مسئول پیاده‌سازی قوانین و مقررات، تابع فرمانده قانون‌گریز می‌شود.

دلیل هفتم: هم‌گام نبودن سازمانهای خودی

در این نوشتار قصد نداریم از ضرورت ایجاد سازمان‌ها و سیستم‌های نظارتی سخنی به میان آوریم، چرا که ضرورت وجود این سازمان‌ها پس از سال‌ها از تأسیس آن‌ها بسیار واضح است و نیازی به یادآوری ندارد. ولی خجالی از لطف نیست که نیم‌نگاهی به هدف و خواستگاه این سازمانها در جهت کاربردی نمودن این اهداف بیاندازیم. چرا که در بیشتر مواقع همگام و همه‌رئی نبودن سازمانهای خودی موجب عدم اجرای قوانین می‌شود.

در بند ۷ ماده ۲ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان آمده است: وضع مقررات ملی ساختمان به منظور اطمینان از ایمنی، بهداشت، بهره‌دهی مناسب، آسایش و صرفه اقتصادی و اجرا و کنترل آن در جهت حمایت از مردم به عنوان بهره‌برداران از ساختمانها و فضاهای شهری و آبنه و مستحذانات عمومی و حفظ و افزایش بهره‌وری منابع، مواد و انرژی و سرمایه‌های ملی بوده و از اهداف و خط مشی این قانون است. مجموعه مقررات ملی ساختمان مشتمل بر مباحثی می‌باشد که در برگیرنده کلیه قوانینی است که به جهت حمایت از مردم به عنوان بهره‌برداران اصلی نگاشته شده است. حمایت از این قوانین توسط متولیان قانون و اصرار در اجرای آن توسط مردم و ذینفعان نه تنها تضمین‌کننده سرمایه ملی است، بلکه ضامن و حافظ سرمایه‌های کوچک و بزرگ مردم و اطمینان در بقای آن در مقابل حوادث و بلایای طبیعی و ناخواسته می‌باشد. در پروسه طراحی و احداث یک ساختمان، بی‌اعتنایی به قوانین و اعمال سلیقه به مانند آفتی است که در زمان بهره‌بردار، نه تنها از لحاظ ایستایی موجدیات شک و تردید را فراهم می‌آورد، بلکه با بالا بردن شدید هزینه‌های نگهداری و تعمیرات، به اقتصاد خانوار نیز زیان وارد می‌نماید.

دلیل هشتم: عدم رعایت قوانین و آیین‌نامه‌ها در استفاده از مصالح

از مباحثی که مورد توجه و رعایت سازندگان سازه‌ها به خصوص ممالکی که از مواهب طبیعی و معادن خدادادی بی بهره بوده‌اند، می‌باشد، رعایت و استفاده عاقلانه و مدبرانه از مصالح مورد نیاز است. امری که متأسفانه در کشور ما به دلیل فراوانی مواد اولیه به صورت طبیعی و همچنین عدم رعایت معقولانه بهره‌بردار از آنها، نه تنها رعایت نشده، بلکه در اکثر مواقع مورد تازاج قرار گرفته است. در پروسه ساخت یک ساختمان، سه‌گزینه نقش اساسی خواهد داشت: کیفیت، سرعت و هزینه. از دید کارفرمای آگاه، عاملین اجرای یک

اطلاعیه شماره ۷ هیات اجرایی انتخابات شورای مرکزی

هیات اجرایی انتخابات ششمین دوره شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان در اطلاعیه شماره ۷ خود اعلام کرد: با عنایت به اعلام رسمی اسامی داوطلبین محترم عضویت در ششمین دوره شورای مرکزی، این هیات همه داوطلبین محترم را به رعایت سالم، کیفی و مفید و پرهیز از هرگونه تبلیغات ناسالم و مخرب و دون شأن جامعه مهندسی توصیه نموده و انتظار داریم که در تبلیغات خود، شئون حرفه ای و مصالح عالی جامعه مهندسی و کشور و اخلاق مداری را مدنظر قرار داده و در ایجاد فضایی آرام و بدون تنش که زمینه ساز انتخابی درست و اصلاح می باشد را فراهم فرمایند. بدیهی است این هیات وظیفه ذاتی خود میدانند که هرگونه موارد خلاف شئون حرفه ای و بد اخلاقی انتخاباتی مشاهده شده در جریان انتخابات را رسماً به شورای انتظامی نظام مهندسی ساختمان کشور ارجاع دهد مراتب جهت اطلاع داوطلبین محترم و توجه به موارد فوق انتشار می یابد.

اعلام اسامی ۸۲ داوطلب عضویت در دوره ششم شورای مرکزی

هیات اجرایی انتخابات ششمین دوره شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان در اطلاعیه شماره ۶ خود اعلام کرد: در راستای اجرای نمودن بند ۴ از فصل ششم نظام نامه انتخابات شورای مرکزی و به منظور اطلاع رسانی به موقع به اعضای محترم هیات عمومی شانزدهم وفق برنامه زمان بندی انتخابات، بدینوسیله لیست نهایی داوطلبین واجد شرایط شرکت در انتخابات ششمین دوره شورای مرکزی به شرح پیوست و بر حسب ترتیب حروف الفبا و ترتیب رشته ها بر اساس مفاد جدول ماده ۱۰۸ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی اعلام میگردد. لازم به یادآوری است این اسامی تا تاریخ ۹۲/۴/۸ از هیات اجرایی انتخابات دریافت گردیده است.

شاخص های انتخاب اعضای شورای مرکزی چیست؟

در فصل هشتم آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و در ماده ۱۰۸ آن شرایط انتخاب اعضای شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان به صراحت بیان شده است. در ماده ۱۰۸ آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب سال ۱۳۷۴ مجلس شورای اسلامی آمده است: ششوزای مرکزی متشکل از (۲۵) عضو اصلی و (۷) عضو علی البدل با ترکیب رشته های اصلی که از بین دو برابر افراد معرفی شده به وسیله هیات عمومی در هر رشته با قید اصلی و علی البدل توسط وزیر مسکن و شهرسازی انتخاب میشوند. اعضای شورای مرکزی باید علاوه بر داشتن عضویت در هیات مدیره، خوشنام و دارای سابقه انجام کارهای طراحی، اجرایی، علمی، تحقیقی یا آموزشی برجسته و ارزنده و فاقد محکومیت انتظامی از درجه (۲) به بالا در (۵) سال گذشته باشند.

نامزدهای انتخابات ششمین دوره شورای مرکزی گروه عمران

دکتر حمید بدیعی
کرمان

دکتر هوشیار ایمانی کله سر
اردبیل

دکتر مهدی ازدری مقدم
سیستان و بلوچستان

مهندس هادی الماسی
گیلان

مهندس محمدرضا جواهری تقی
یزد

مهندس علی ترکشوند
تهران

مهندس علی بزشکی
اصفهان

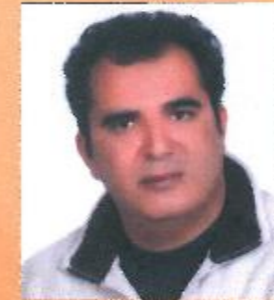
مهندس کامیار بیات ماکو
البرز

مهندس فرج الله رجیبی
قزوین

مهندس کمال دورود
خوزستان

مهندس محسن خجری اشکوه
البرز

مهندس رضا حیدریون
تهران

دکتر حسین شریفی
کرمانشاه

مهندس حسین علی ریسی
هرمزگان

مهندس محمدرضا ریسی
خراسان رضوی

مهندس علی اکبر روضانی
خراسان شمالی

مهندس علی حیدر عبدی پور
لرستان

دکتر سعید عباسی
زنجان

مهندس حاجت الله عاصری
گلستان

مهندس فرید صالحی عالی
اردبیل

مهندس علیرضا مجری کرمانی
البرز

مهندس عبدالرضا نامینی لنگرودی
گیلان

مهندس علی فرهمند پور
مرکزی

دکتر سعید غفرازی
تهران

مهندس یحیی نصیرا
زنجان

مهندس تورج نایج پور
مازندران

مهندس امین موصی
قم

مهندس مسعود مصفا
هرمزگان

مهندس محمد یونسیان
همدان

مهندس یحیی هوشیار
آذربایجان شرقی

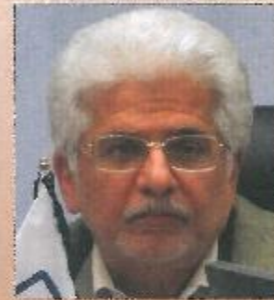
گروه نقشه برداری

مهندس رضا صنایعی
سمنان

مهندس عیسی شهابت
کهرکیلویه و بویراحمد

مهندس مهدی حق بین
خوزستان

مهندس اکبر احمدی
فارس

مهندس رامین کیامهر
زنجان

مهندس مورتیجر کولانی
کرمانشاه

گروه ترافیک

مهندس مهدی فلاح تهرنی
یزد

دکتر حمید شیر محمدی
آذربایجان غربی

مهندس مهدی حاجی قاسمی
البرز

مهندس محمد محمدی نژاد
تهران

دکتر جعفر فناعی
کرمان

گروه تاسیسات برق

مهندس داریوش دیویدیه
کهگیلویه و بویراحمد

مهندس علی داداشی بایی
البرز

مهندس بهرام چاوشی
آذربایجان شرقی

مهندس مجید جی افرام
لرستان

مهندس کیانوش علی پور
گیلان

مهندس حسن صلواتی
اصفهان

مهندس سلیمان شیرزادی
کرمانشاه

مهندس علیرضا ستاینی دشتی
پوشهر

مهندس مجید والدان
کارس

مهندس سیدمجید مزینانی
خراسان رضوی

مهندس سید کاظم مجابی
قزوین

مهندس علی غنی
خراسان جنوبی

گروه تاسیسات مکانیک

مهندس سیف اله علی نیا
مازندران

مهندس متوجه باقری
چهارمحال و بختیاری

مهندس رسول باقرزاده محاسنی
آذربایجان غربی

مهندس محمدرضا اخیانی
سمنان

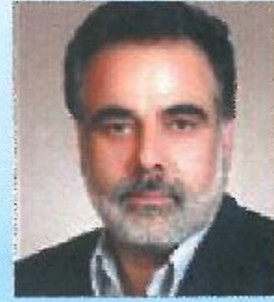

مهندس حسین ویزواری
گلستان

مهندس محمد مصطفوی
مرکزی

مهندس باقر کره
سیستان و بلوچستان

مهندس علی فرج زاده ها
قزوین

گروه معماری

مهندس منصور بهادری
ایلام

دکتر سید محمد حسین آیت اللهی
یزد

مهندس غلامحسین آله دادی
مرکزی

مهندس محمدرضا اسمعیلی
خراسان رضوی

دکتر حامد شیخ طاهری
صمنان

مهندس الهه رادمهر
تهران

مهندس جواد جوان مجیدی
اردبیل

مهندس دیوید ناکی
اصفهان

دکتر مهروش کاظمی
آذربایجان شرقی

مهندس عباس صداقتی
کهگیلویه و بویر احمد

مهندس محمد صالحی
کرمان

مهندس سودابه مهري تالار پشني
مازندران

دکتر شهريار مشيری
هرمزگان

مهندس بهزاد محمدي
همدان

مهندس احد محمدي
زنجان

مهندس سيد مهدي هاشمي
تهران

گروه شهرسازی

مهندس امير شهبين باهر
آذربايجان شرقي

مهندس سعيد خان احمدلو
قم

مهندس ابراهيم حجری
فارس

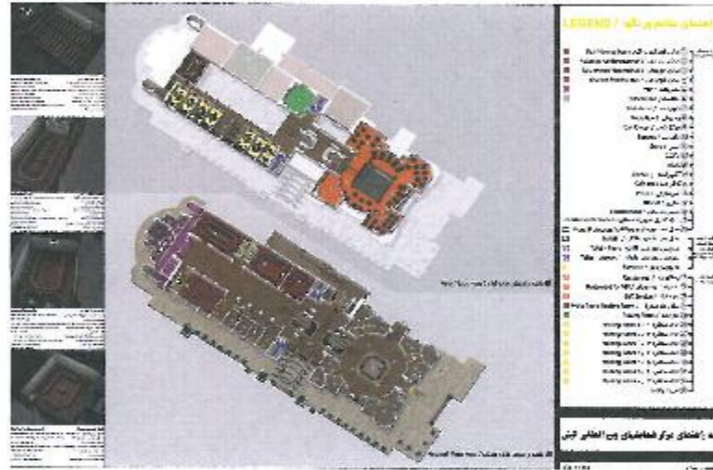

مهندس شهريار يزدانی
مازندران

مهندس سيد مهدي سیرشناسکی
خراسان رضوی

برگزاری ۱۹ جلسه گروه و کمیسیون در اجلاس شانزدهم هیات عمومی

تخصصی هیات عمومی نیز روز یکشنبه شانزدهم تیرماه سال جاری از ساعت ۱۴:۳۰ الی ۱۶:۳۰ برگزار می شود که جلسه گروه تخصصی عمران در سالن این سینا، جلسه گروه تخصصی معماری در سالن رازی، جلسه گروه تخصصی مکانیک در سالن ملاصدرا، جلسه گروه تخصصی برق در سالن خوارزمی، جلسه گروه تخصصی نقشه برداری در سالن ابوریحان، جلسه گروه تخصصی شهرسازی در سالن خواجه نصیرالدین طوسی، جلسه گروه تخصصی ترافیک در سالن خیام مرکز همایش های بین المللی کیش برگزار می شود.

برگزاری ۹ کمیسیون هیات عمومی در روز یکشنبه شانزدهم تیرماه سال جاری

مهندس محسن قربانی افزود: جلسات کمیسیون های هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان نیز روز یکشنبه شانزدهم تیرماه سال جاری در مرکز همایش های بین المللی کیش از ساعت ۱۷ الی ۱۹ نیز برگزار می شود. رئیس کمیته برگزاری شانزدهمین اجلاس هیات عمومی گفت: جلسه کمیسیون خدمات مهندسی، اشتغال و شیوه نامه ماده ۳۳ در سالن رازی، جلسه کمیسیون آموزش، پژوهش و پروانه اشتغال در سالن خوارزمی، جلسه کمیسیون رفاهی و ورزشی در سالن ملاصدرا، جلسه کمیسیون ماده ۲۷ در سالن ابوریحان، جلسه کمیسیون بانوان در سالن خواجه نصیر برگزار می شود.

وی افزود: همچنین جلسه کمیسیون انتشارات و روابط بین المللی در سالن خوارزمی، جلسه کمیسیون حقوقی و لوایح در سالن ملاصدرا، جلسه کمیسیون انرژی در سالن ابوریحان و جلسه کمیسیون روستای سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ها در سالن رازی از ساعت ۱۹ الی ۲۱ برگزار می شود.

رئیس کمیته برگزاری اجلاس شانزدهم گفت: جلسه ۱۹ گروه های تخصصی و کمیسیون ها در هیات عمومی در ۴۰ ساعت کاری پانزدهم و شانزدهم تیرماه سال جاری در کیش برگزار می شود.

مهندس محسن قربانی رئیس کمیته اجرایی شانزدهمین اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان گفت: برنامه های جلسات گروه ها و کمیسیون های هیات عمومی تهیه و در اختیار اعضای کمیته برگزاری اجلاس شانزدهم قرار گرفت. مهندس محسن قربانی با تشکر از زحمات اعضای کمیته برگزاری اجلاس شانزدهم در تهیه برنامه جلسات گروه ها و کمیسیون های هیات عمومی به ویژه مهندس مسعود رویان مدیر گروه های تخصصی و کمیسیون های شورای مرکزی و عضو کمیته برگزاری اجلاس شانزدهم گفت: جلسه شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان روز جمعه چهاردهم تیرماه از ساعت ۲۲ الی ۲۴ در هتل شایگان برگزار می شود.

برگزاری جلسه شورای انتظامی، کمیسیون کاردان ها و بازرسان در روز شنبه پانزدهم تیرماه

مهندس محسن قربانی گفت: روز شنبه پانزدهم تیرماه سال جاری از ساعت ۱۴:۳۰ الی ۱۶:۳۰ جلسه شورای انتظامی در سالن این سینا، کمیسیون بازرسان در سالن خوارزمی و کمیسیون کاردانها در سالن ملاصدرا مرکز همایش های بین المللی کیش برگزار می شود.

برگزاری جلسات گروه های تخصصی هیات عمومی روز یکشنبه شانزدهم تیرماه سال جاری

مهندس محسن قربانی رئیس کمیته اجرایی شانزدهمین اجلاس هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان گفت: جلسات ۷ گروه

«بام سبز» اوج تلفیق تکنولوژی با محیط

تامین‌کننده نگاه چوشتی نژاد - کارشناس عمران و کارشناس ارشد مدیریت پروژه، سازمان نظام مهندسی استان کرمانشاه

از آن جا که احداث بام سبز در برنامه ریزی شهری بیشتر شهرهای پیشرفته جهان به صورت یک دستورالعمل اجرایی در ساختمان سازی درآمده است، لزوم استفاده از انرژی های پاک و توجه به محیط زیست و ساکنان آن در گستره زمانی نامحدود ضروری به نظر می رسد. امروز در آلمان بطور تخمینی ۱۰ درصد از خانه ها دارای بام سبزند. در شهر توکیو برنامه توکیو ۲۰۰۰ در آوریل ۲۰۰۶ وارد عمل شد، در این برنامه فضای قابل استفاده ساختمان های جدید با مترال بیشتر از ۱۰۰۰ متر مربع باید دارای ۲۰ درصد فضای سبز باشند. بام سبز در برنامه ریزی شهری شمال آمریکا در جاهایی مثل شیکاگو، پرتلند، اورگن و نورتوکانادا موثر بوده و در نظر گرفته می شود. در شیکاگو جایی که ۲۰۰۰۰ فوت مربع بام سبز در بالای شهرداری آن قرار گرفته قانون ذخیره سازی انرژی شیکاگو در سال ۲۰۰۶ تصویب شد و مقرر گردید ساختمان سازی جدید باید دارای بام سبز یا بام تعکاسی باشد.

مسکن یکی از مهمترین مسائلی است که بشر و برطرف کننده نیاز او به پناهگاه می باشد. اگر بتوان در شهرها علاوه بر رفع این نیاز به نیازهای دیگر او که نور خورشید - هوای پاکیزه و سلامت جسم و روان هستند، توجه داشت، می توان بسیاری از مشکلات ناشی از زندگی شهری و دور بودن از طبیعت را از زندگی شهری زدود. گیاهان نقشی اساسی در تصفیه هوا و حفظ منابع و جلوگیری از سیلاب دارند. علاوه بر این آنها نقش انکارناپذیری در آرامش بخشی به انسان و ارضای حس زیبایی شناسانه ایفا می کنند. آوردن گیاهان به بام یعنی ایجاد محیطی سبز، زیبا و تیمه عمومی (مشاع) برای ساکنین آن ساختمان به این ترتیب کیفیت زندگی (یعنی احساس رضایت از محیط) بالا می رود.

استفاده ی کاربردی از بام ها، می تواند به عنوان امکان بهره برداری بهینه از زمین های شهری قلمداد شود .

فواید بام سبز

- طول عمر لایه ایزولاسیون ضد آب زیرین را افزایش می دهد.
- نوسانات در دمای داخل ساختمان را به حداقل می رساند و در تابستان باعث خنک شدن محیط می شود.
- حفاظت گرمایی را بیشتر کرده و انرژی گرمایی با ارزش را در زمستان حفظ می کند.
- با ظرفیت بالای نگهداری آب، بار روی سیستم فاضلاب را کاهش می دهد.
- به عنوان یک عایق صوتی عمل می کند.
- باعث کاهش گرد و غبار و آلودگی می شود، اکسیژن تولید می کند و کیفیت منظره و اقلیم را بهبود می بخشد. جنب است بدانید هر متر مربع فضای سبز، در سال حدود نیم کیلوگرم از آلودگی های معلق در هوا را گرفته و تصفیه می نماید و این در کلان شهرها بخصوص شهر تهران بسیار با اهمیت است.

افزایش ارزش ملک

دسته بندی کلی اجزاء بام سبز:

اجزاء بام سبز را به ۵ دسته کلی می توان تقسیم بندی کرد:

۱- لایه پوشش گیاهی

تقریباً هر گیاهی می تواند روی بام گذاشته شود. اما این با محدودیت هایی از قبیل آب و هوا، طراحی سازه ای و هزینه نگهداری و تصورات طراح بام سبز مواجه می باشد. از آنجایی که بام های سبز تا حد امکان سبک طراحی می شوند، اغلب شامل پوششی هستند که می تواند در عمق کمی از خاک و با مراقبت و نگهداری کم یا بدون نگهداری رشد کنند .

نوع گیاهی چنین ساختاری می تواند از بام پوشیده از چمن مصنوعی تا باغ بومی باشد که با گیاهان مورد استفاده در طراحی منظر پوشیده شده است. سبزپوش کردن بام نیازمند گیاهانی است که بدقت انتخاب شده اند تا در برابر محیط خشن و بی روح محیط پشت بام در شرایط کم نوری، عوامل اقلیمی، بیخ زدگی، نسیم دریا و خشکی و غیره مقاومت کنند. نوع گیاهان انتخابی بسته به نوع آب و هوا و شرایط اقلیمی مختلف، متفاوت است.

تاریخچه بام سبز

ایده باغچه های روی سقف و کشت بر روی آن در زمانهای قدیم توسط ایرانی ها در ۲۵۰۰ سال پیش بر روی بام زنگور آنها به کار گرفته شده است و پس از آن ششصد سال قبل از میلاد مسیح با الهام از ایرانیها توسط مردم بابل در باغهای معلق بابل بکار گرفته شد.

با فاصله ای از قصر پادشاهی و در واقع بیرون از شهر، باغ های معلق بابل قرار داشتند که این باغ ها از عجایب هفتگانه عالم و از شاهکارهای معماری محسوب می شوند . این باغها که به روایتی ۵ تراس متعلق بودند به دستور نبیوس پادشاه دیگر بابل برای همسرش سمیرامیس در کنار رود فرات بنا گردیدند.

برای ایجاد قدرت در پایه های این بناها از ستون های سنگی مکعبی به ضلع ۵ متر استفاده کرده بودند. طبقات به وسیله مواد خاصی عایق بندی شده بودند تا از نفوذ آب باران به طبقات زیرین جلوگیری شود. برای آبیاری هر یک از طبقات (باغ ها) آب فرات را مستقیماً به آنها تا بالاترین قسمت هدایت میکردند. (با توجه به اینکه در دو طرف این بناها کوه هایی مرتفع قرار نداشتند تا از خاصیت آرزین استفاده شود این امر یکی از عجایب این بنا را نشان می دهد). این باغ ها (تراس های آن) مشرف بر رود فرات و شهر بابل بود و چشم انداز زیبایی داشت و عبور و مرور قافله ها و کاروان های تجاری شرق و غرب از آن مشاهده می گردید . این بنا در حدود ۶۰۰ ق . م ساخته شد.

باغهای باستانی

از زمین پستان کوهها به کف کوهها در روی ساق مسطحها روی آورند.
شده چون باغها باغچه ساق بیل است که جزء عجایب طاقچه ناما مسوی می گردند و نه دیگر مکتوبات است که نادر است. در فروردین ۱۱ میلادی از لقا نام می رود که در مسر ساخته شده بودند و بیل از ۱۲ طبقه ارتفاع داشته اند.

در قرون وسطی و رنسانس نیز در فرانسه و ایتالیا گونه هایی از باغ بام بوجود آمد که اکثراً توسط دولت و در ساختمان های عمومی شکل میگرفت در سال ۱۶۰۰ میلادی یک آلمانی تراس خانه خود را تبدیل به باغچه نمود و تا سال ۱۸۷۵ تبدیل تراس و بام به باغ در آلمان و روسیه توسعه یافت.

نوآوری بوزیه و ریت پیشگامان طبیعت گرا و ایجاد کننده بام های سبز در قرن بیستم بودند . توسعه فضاهای سبز بر بام ها در پنجاه سال اخیر رشد بیشتری داشتند و در چند دهه اخیر در اروپا و آمریکا با سرعت گرفتن ساخت و ساز شهری و بلا رفتن ارزش زمین های شهری در شهر های رو به رشدی چون نیویورک استفاده کاربردی از فضای بام ها خصوصاً در مراکز شهر رشد چند برابری یافت.

اما در کشور ما، بام خفته ها بنا بر قدرت به عنوان فضای کار بردی مورد توجه قرار گرفته اند با این حال واقعیت این است که این بام های خاکستری، در صد بلایی از کل مساحت شهری را می تواند در برگیرد و در کلان شهرهای معاصر، جایی که افزایش بهای زمین و کمبود فضای باز و سبز شهری خصوصاً در مراکز شهر ها و مناطق پر تراکم، تبدیل به پدیده و چالش جهانی شده است.

۲- محیط کشت

محیط کشت همان فضایی است که گیاهان در آن شروع به رشد و نمو می کنند. محیط کشت به واسطه الزامات خاص سازه ای باید وزن کمی داشته باشد به همین دلیل نسبت به خاک معمولی تفاوت هایی دارد. باید از محیط کشتی استفاده کرد که حتی الامکان سبک بوده و وزنش حدود ۹۰۰ کیلوگرم در هر متر مکعب در حالت مرطوب باشد. یک مخلوط معمولی مناسب مرکب از ۱/۳ ماسه، ۱/۳ سنگ های متخلخل و ۱/۳ گیاه خاک مصنوعی (ترکیبی از چوب پوسیده و کود نیازی) است.

۳- لایه زهکش

لایه زهکش بین محیط کشت و لایه محافظت قرار می گیرد تا آب بتواند از هر جای بام سبز به سیستم زهکش ساختمان جریان یابد. انتخاب لایه زهکش مناسب، بر اساس پیشینه جریان آبی که از اصلاحات بارش تعیین می شود، انجام می گردد و از آنجایی که لایه زهکش محیط کشت و گیاه را پشتیبانی می کند، مقاومت فشاری آن باید مناسب باشد. برخی از سیستم ها به سادگی لایه ای قطور از خاک لیساط یافته را به کار

می برند، اما هم اکنون اکثر شرکتهای بام سبز از یک حصیر زهکش پلاستیکی موجود با الگوی سازه ای مشابه کارتن نخم میغ استفاده می کنند. حداقل ضخامت لایه زهکش ۲۰ میلی متر می باشد. این لایه خود شامل:

۳-۱- لایه صافی

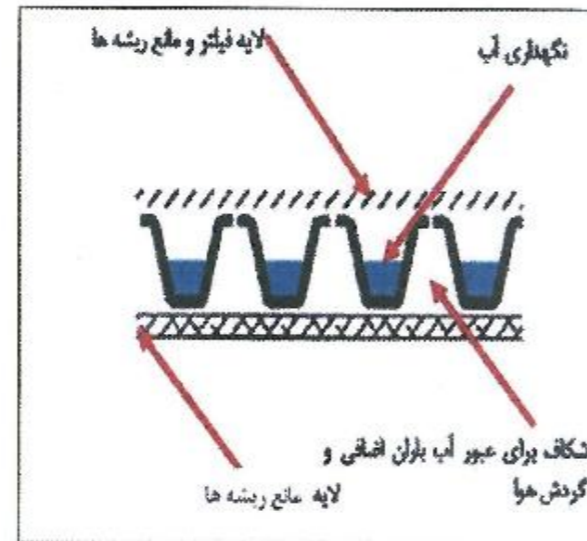
در بین محیط کشت و لایه زهکشی قرار دارد که رطوبت را از محیط ریشه ها دور می کند و مانع از گندیدگی ریشه ها می شود. این لایه می تواند شامل یک بافت پارچه ای باشد و حتی می تواند لایه ای از شن و ماسه باشد.

۳-۲- لایه مانع ریشه ها

لایه ای است که به خوبی از نفوذ ریشه ها و آسیب زدن آنها به عایق کاری و غشاء سقف جلوگیری می کند. این لایه معمولاً از یک پوسته پلی اتیلن تشکیل شده است. این لایه بیشتر در پروژه های عمومی مثل میدان ها که ترافیک عبوری و بار سقف زیاد است و جاهایی که گیاهانی با ریشه های عمیق و ریشه های تهاجمی کاشته شده استفاده می شود.

۳-۳- لایه تخلیه

یک نسبت سه لایه است که لایه بالایی عمل فیلتر را انجام می دهد و آب اضافی را از قسمت ریشه ها دور می کند این لایه همچنین به عنوان لایه محافظ ریشه ها عمل می کند. لایه وسطی که به شکل کاسه های مخروطی شکل است آب اضافی را از ریشه ها دریافت کرده و در خود نگه میدارد این لایه به کاهش مازاد آب باران کمک می کند و باعث گردش هوا و جلوگیری از گندیدگی محیط می شود. لایه پایینی یک فیلتر پارچه ای است که مانع از آسیب دیدن غشاء و عایق می شود.

۴- لایه محافظ

این لایه بیشتر شامل لایه هایی است که با بام را از نشست کردن و نفوذ آب حفاظت می کنند یا از سیستم عایق کاری محافظت می کنند.

قرار گیرد. تجربه نشان داده است که در ماههای بارش محدود، نواحی وجود دارد که می توان ضخامت لایه خاک در آن قسمت ها را بیشتر کرد مانند نواحی بالای ستون های ساختمان، بدین ترتیب می توان در این نواحی بونه ها و درختچه های با ارتفاع بیشتر و با حتی درختان کوچک کاشت.

با پیشرفت سریع تکنولوژی و بوجود آمدن مواد جدید می توان بر روی بام هر خانه، پارک، ویلا، داره، مدرسه، بیمارستان و هر ساختمان دیگری یک باغ زیبا با گیاهان کوچک و بزرگ ایجاد کرد.

به این ترتیب فضای بلا استفاده روی بام که همیشه در معرض تابش آفتاب است، در ساعات مختلف شبانه روز می تواند مورد استفاده مسکنین قرار بگیرد. با توجه به اینکه ایجاد واحدهای فضای سبز در شهرها به علت کمبود زمین و قیمت بالای آن، بسیار هزینه بر و گران است و اکثر زمینها توسط ساختمانها و خیابان ها اشغال شده است. با تبدیل بام ساختمان به باغ، می توان طبیعت تسخیر شده توسط آن راه به شهر بازگرداند. در حدود ۳۰ سال است که در کشورهای پیشرفته برای جلوگیری از اثرات مخرب آلودگی هوا، بطور بسیار جدی به مسئله ایجاد باغهای زندگی (بام های سبز) توجه می شود. در ۱۵ سال اخیر به علت کشف مواد ترکیبی جدید و ساده شدن مراحل ساخت باغ بر روی بام این کار به یک صنعت پر رونق بدل شده است.

هم اکنون تکنولوژی، راحتی و آسایش را با زندگی ماشینی برای ما به همراه آورده است و می توان نیاز اصلی انسان یعنی پیوند با طبیعت را به کمک آن برآورده کرد و یا سبزی نمودن بام ساختمان. طبیعت تسخیر شده توسط آنرا، به شهر بازگرداند.

۱-۴- گشایش بام یا لایه عایق کاری رطوبتی بام را از نشست کردن و چک کردن محافظت می کنند. گشایش هم به شکل یک لایه یکپارچه ضدآب استفاده می شود و هم به شکل شیب های بهم پیوسته. انتخاب یک گشایش مناسب بستگی به شرایط بام، هزینه و سهولت اجرا و تعمیر دارد. اخیرا برخی کارخان ها محصولاتی تولید کرده اند که لایه مانع ریشه و گشایش را در یک لایه قرار داده است.

۲-۴- صرفه محافظ

صفحه محافظ به طور مستقیم بروی گشایش قرار می گیرد و آن را در طول عملیات اجرایی و از شکست محافظت می کند. لایه محافظ می تواند بزرگه ای از بتن سبک، صفحه ای از عایق محکم، ورقه ضخیم پلاستیکی، ورق مسی، یا ترکیبی از اینها، بر حسب ویژگی های طراحی و کاربرد بام سبز باشد.

۵- ساختار سقف

یک لایه پوشش ضد آب که با هوای داغ به لبه های بام خوب جوش خورده، به پیرمون بام بسته می شود. این محصول یک ماده پولیمری است که با شمشیر پوشیده شده و فرایند خلطک زنی را خوب تحمل می کند و ماندگاری بالایی داشته و حرکت ساختاری بدون هیچ نوع صدمه ای به بام را دارد.

موارد زیر باید به هنگام طراحی بام سبز مورد توجه قرار گیرند

- ۱- ارتفاع، اندازه و ماکزیم نیروی برشی مجاز برای ساختار سقف
 - ۲- نوع ساختار سقف و تعداد خروجی های زهکشی و منافذ موجود در بام
 - ۳- موقعیت ساختمان و قابلیت دسترسی به آن
 - ۴- قابلیت های حمل و نقل و آب و منابع آب و الکتریسیته.
- به هنگام طراحی باید بار ناشی از باغ روی بام نیز جزء بارهای وارده مد نظر

خلاقیت و مدیریت کاربردی نیاز ساخت و ساز بنای ماندگار

دکتر حمید شفاعی بهجستانی - کارشناس برق، کارشناس ارشد مدیریت پروژه

مقدمه

یکی از مشخصه‌های اصلی جهان امروز، فضای صنعتی گسترده و آکنده از فناوری‌های نوین و گوناگون است. مبحث بنای ماندگار نیز در همین فضا شکل گرفته است و به همین خاطر، نقش مهندسی و فناوری در طراحی واحداث آن اهمیت فراوانی دارد. در واقع دستیابی به دو ویژگی اساسی یک بنای ماندگار، یعنی دوام کیفیت و سازگاری زیست‌محیطی، بدون توجه به مقوله فناوری و دانش و مهارت مهندسی، امکان‌پذیر نخواهد بود. باید توجه کرد که امروزه راز ماندگاری هر سامانه‌ای (از جمله یک بنای ماندگار)، به کارگیری فناوری‌های نوین برای ایجاد کیفیت پایدار و گسترش نگاه مسئولانه به محیط زیست است.

در چنین شرایطی و به منظور پیشرفت در توسعه ساخت و ساز آینده ماندگار، به کارگیری روش‌ها و فناوری‌های نوین و ارتقاء شایستگی‌ها و توانمندی‌های متخصصین مرتبط الزامی می‌نماید. مهندسی به عنوان مهارت به کارگیری دانش برای طراحی و ساخت سامانه‌ها، پیش از پیش نیازمند همراستایی با شرایط کنونی و تقاضاهای جدید است. در واقع، امروزه علاوه بر دانش فنی، یافتن راه‌حل، تصمیم‌گیری، کارگروهي، نوآوری و برنامه‌ریزی، جزو توانمندی‌های حرفه‌ای لازم برای تعامل با جهان فناوری‌مدار در جهت توسعه حرفه ساخت و ساز بنای ماندگار خواهد بود.

بنابراین آنچه گفته شد، یکی از پیش‌نیازهای توفیق در گسترش ساخت و ساز بنای ماندگار، بازنگری و تغییر در برنامه‌های تحصیلی و آموزشی مهندسیین و متخصصین مرتبط با صنعت ساختمان است. این تغییر و یا به تعبیر بهتر مهندسی مجدد، تحولی را در سیستم آموزش علمی نیروهای متخصص و فنی به وجود خواهد آورد. ایجاد و تشویق ذهنیت خلاق در کنار تقویت تدبیر کار، بستری مناسب، متشکل از سرمایه‌های انسانی شایسته یا همان کارشناسان حوزه بنای ماندگار فراهم خواهد آورد. بنابراین، ارائه دوره‌ها و دروس خلاقیت و مدیریت حرفه‌ای می‌تواند نقش آموزش را در این کسب و کار رو به رشد و اجتناب‌ناپذیر، به عاملی سازنده و کاربردی تبدیل نماید.

مروری بر خلاقیت و مدیریت

در گذشته اعتقاد بر این بود که خلاقیت یک استعداد ذاتی و یا موهبتی ویژه از جانب خداوند است. اما مطالعات متعدد در این زمینه ثابت کرد که خلاقیت یک مهارت اکتسابی است و با آموزش و تمرین تقویت می‌شود. مبحث خلاقیت یک دانش نسبتاً جدید بوده و به‌طور کلی، خلاق بودن به معنای به‌کارگیری اندیشه است. به عنوان یک تعریف علمی، خلاقیت به معنی فرآیند تبدیل اندیشه‌های نوین به واقعیت است (نهر، ۲۰۱۲). خلاقیت در حرفه و کار، موزدی از جمله توانایی شناخت محیط به روش‌های جدید، یافتن الگوهای پنهان، یافتن رابطه بین پدیده‌های غیرمرتبط و تولید راهکار را در برمی‌گیرد. در دنیای کسب و کار، این توانمندی‌ها به عنوان سرمایه‌های ذهنی تلقی می‌شوند و به آن قدرت رقابت و ماندگاری می‌بخشند.

به‌طورکلی خلاقیت دارای دو مرحله ایده‌پردازی و نوآوری است. در مرحله نخست، ذهن انسان با تغییر نگاه خود به مسایل، نظرات و تفکرات جدیدی

را پرورش می‌دهد. در گام بعدی، با استفاده از توانمندی نوآوری، ایده‌های نو به مرحله تولید و کاربرد می‌رسند. باید به این نکته مهم اشاره کرد که داشتن ایده به‌تنهایی نشانه خلاقیت نیست، بلکه این فکر جدید باید در واقعیت به مرحله استفاده برسد. آزمایش، جستجو، پرسش، تجل و تحلیل اطلاعات؛ راههایی برای ارتقاء مهارت خلاقیت است که نیاز به آموزش و تمرین دارد. نقش محیط نیز در پشتیبانی از رشد و پیشرفت توانمندی خلق مصنوعات نیز مهم است (نایمن، ۲۰۱۱).

همان‌طور که ذکر شد، اگر به یک ایده جامه واقعیت پوشانده شود، فرایند خلاقیت تکمیل خواهد شد. بنابراین هدایت و سرپرستی فعالیت تبدیل ایده به محصول نیز اهمیت خود را نشان می‌دهد. در این مرحله، باید با استفاده از منابع موجود و تهیه برنامه کاری، اهداف موردنظر را محقق نمود. در اینجا است که دانش مدیریت نقش خود را به‌رخ می‌کشد. مهارت‌های یک مدیر در هدایت و راهبری کسب و کار، می‌تواند موفقیت تلاش‌های خلاقانه را تضمین کند.

تکامل اینه سازندگان دارند. این نیاز تنها هنگامی برآورده خواهد شد که تمام متخصصین و مهندسين حوزه‌های مرتبط با بنای ماندگار، با روحیه و ذهنیت خلاقانه وارد این عرصه شوند.

از طرفی تنوع فعالیت‌ها و رویه‌ها و پیچیدگی برنامه‌ریزی و راهبری آنها، مستلزم شناخت علوم و روش‌های مدیریت نوین، به‌ویژه مدیریت پروژه است تا با تخصیص بهینه منابع، اهداف و نیازمندی‌های پروژه‌های ساخت اینه سازندگان مطابق برنامه مطلوب محقق گردند.

شاید در اینجا این پرسش مطرح شود که مهندس وظیفه خاص خود و مدیر و مشاور وظایف مربوط به خود را دارند. اما نباید از یاد برد که تعامل بین این گروه‌های متفرقه، خود چالش بزرگی را به‌وجود می‌آورد. بنابراین برای اجتناب از اتلاف توان اجرایی، ستادی و فکری در پروژه‌های ساخت‌وساز اینه سازندگان، تنها راه‌حل نزدیک ساختن دیدگاه‌ها و مهارت‌های کارشناسان حوزه‌های مختلف علمی، فنی و مدیریتی است. در این مرحله، مهندسان به‌عنوان پیش‌قراولان عملیات اجرایی و رابطین بین فضای علم و فناوری و مدیریت با محدوده فعالیت‌های پروژه‌ای، بهترین گروه برای ارتقا مهارت خلاقیت و مدیریت هستند.

نتیجه‌گیری

بنابر آنچه بررسی شد، علاوه بر آموزش علمی و فنی در برنامه تحصیلی دانشگاهی، آموزش‌های کاربردی در خصوص خلاقیت و مدیریت نیز برای مهندسين و متخصصین حوزه بنای ماندگار لازم می‌تواند. این موضوع، چه به‌صورت واحدهای درسی دانشگاهی و چه به‌صورت دوره‌های پس از تحصیل و حین کار، با هدف ارتقا مهارت آینده‌پس‌داری، نوآوری و مدیریت پروژه قابل اجرا هستند. در هر صورت، امروزه در عصری زندگی می‌کنیم که قدرت اندیشه بر هر قدرت دیگری اولویت دارد و هرگونه برنامه برای توسعه و پیشرفت این مقوله، در همه موارد زندگی و کار مثمر خواهد بود. اما با توجه به نقش فناوری و راهبری در ساخت‌وساز بنای ماندگار، اهمیت چنین آموزش‌هایی دوچندان و قابل توجه می‌شود.

مراجع

1. Ji, Y. and Plainiotis, S. (۲۰۱۶) Design for Sustainability, China Architecture and Building Press, ISBN ۷-۰۳۹۰-۱۱۲ ۷.
2. Lehere, J. (۲۰۱۲). How To Be Creative. Retrieved December ۲۰۱۲, ۳۰, from online.wsj.com.
3. Naiman, I. (۲۰۱۱). Creativity At Work, Retrieved January ۲۰۱۳, ۱۵, from www.creativityatwork.com.
4. I. (۲۰۱۵). PMBOK. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (۳rd ed.), Pennsylvania: Project management Institute, pp.۸-۵.

و بتوجه خود، یا تخصیص بهینه منابع، صرفه‌جویی را نیز در روند اجرای فعالیت‌های ساخت‌وساز وارد کند. اما با توجه به موضوع اصلی مطلب، یعنی ساخت‌وساز اینه، بخشی از دانش مدیریت مدنظر قرار می‌گیرد که ارتباط تنگاتنگی با چنین فعالیت‌هایی دارد؛ و آن بحث مدیریت پروژه است.

بنابر تعریف استاندارد، کاربرد دانش، مهارت، ابزار و روش‌ها در فعالیت‌های پروژه‌مدار را مدیریت پروژه می‌نامند و پروژه فعالیت موفقی برای ایجاد یک محصول، خدمت، یا یک نتیجه منحصرفرد است. بنابراین در فعالیت‌های ساخت‌وساز اینه ماندگار، مهارت مدیریت پروژه می‌تواند همراستایی راهبری برای تحقق نیازمندی‌های کار با توجه به مشخصات فنی را به‌وجود آورد.

بنای ماندگار و مهندسان خلاق و مدیر

در ابتدا ذکر این نکته لازم می‌نماید که علی‌رغم سازوکارهای قانونی و تشویقی، موانع متعددی در مسیر گسترش فرهنگ و کسب‌وکار ساخت اینه سازندگان وجود دارند. ناگفته نماند که اغلب این موانع به‌دلیل عدم آگاهی ذینفعان (اعم از سازنده و کاربر) بروز می‌کنند. در هر حال، مشکلات حرفه‌ای و کمبود دانش و مهارت مرتبط نیز می‌تواند مزید بر علت شود. هدف از این بحث اهمیت بخشی به توانمندی‌ها و شایستگی‌های لازم برای تسهیل و تسریع فعالیت‌های ساخت‌وساز بنای ماندگار است که به‌طور مستقیم و غیرمستقیم با آموزش دانشگاهی متخصصین این حوزه ارتباط دارد. برای بررسی نیازهای نوین آموزشی، طبقه‌بندی فعالیت‌های لازم برای ساخت‌وساز اینه سازندگان از جنبه‌های مختلف متمرکز خواهد بود.

همان‌طور که قبلاً نیز اشاره شد، بنای ماندگار به یک سامانه ساختمانی اطلاق می‌شود که در فرایند تولید و بهره‌برداری از آن، سازگاری زیست‌محیطی و دوام کیفیت مدنظر قرار گیرد. این فرایند می‌تواند شامل فعالیت‌های مختلفی همچون طراحی، عملیات اجرایی، نگهداری، تداوم‌کالت و حتی تخریب باشد. تکمیل فرایند مذکور مستلزم همکاری گروه‌های طراحی، معماری، مهندسين، کارکنان و به‌طور کلی تمام ذینفعان در تمام مراحل پروژه است (چی و پلاچونیس، ۲۰۰۶). به‌هر حال، در کتبه این موارد ملاحظات اقتصادی، کاربردی، پایداری و آسایش در نظر گرفته می‌شوند. از طرفی فناوری‌های نوین نیز در هر حال توسعه هستند تا ماندگاری اینه را بهبود بخشند و مسائلی مانند

استفاده موثر از انرژی و منابع، حفظ سلامت ساکنین و کاهش ضایعات و آلودگی‌ها را تضمین نمایند.

از نقطه نظر تنوع فعالیت‌های لازم در فرایند ساخت‌وساز اینه سازندگان، می‌توان سه گروه کاری را مورد بررسی قرار داد. گروه اول به مسائل سرپرستی کار مربوط می‌شود که فعالیت‌هایی همچون تدارکات، مستندسازی، ایمنی و بهداشت، ارتباطات و امتثالهم را دربرمی‌گیرد. گروه بعدی مربوط به موضوعات ساخت‌وساز است و به روشهای اجرا، مواد و اجزا ساختمان و غیره می‌پردازد. در آخر نیز گروه تاسیساتی قرار دارد که مسائل مرتبط با انرژی، ضایعات و آسایش و امنیت را شامل می‌شود.

با توجه به موارد فوق‌الذکر، می‌توان دو عامل فناوری و راهبری را به‌عنوان عوامل اصلی پیشبرد و پیشرفت فرایند ساخت‌وساز اینه سازندگان تبیین نمود. ابتداع و خلق فناوری‌های نوین در خصوص مواد و اجزا، ابزارها و ماشین‌آلات، روشها و رویه‌های اجرایی تأثیر بسزایی در روند

برگزاری جلسه ۱۶۴ شورای مرکزی

یکصد و شصت و چهارمین جلسه شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان ۲۲ و ۲۳ خرداد ماه سال جاری در بندر انزلی برگزار شد. در این جلسه که در بندر انزلی برگزار شد بودجه پیشنهادی به اعضای شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان پس از ارائه توسط مهندس قربانی خراشه دار شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان و پرسش و پاسخ توسط اعضای شورای مرکزی و پاسخ های خراشه دار شورای مرکزی با بیست رای مورد موافقت قرار گرفت.

استخراج دستور کار هیات رئیسه از مصوبات گروه ها و کمیسیون های شورای مرکزی

مهندس علی فرج زاده معاون رئیس اول سازمان نظام مهندسی ساختمان گفت: در دوره پنجم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان گروه ها و کمیسیون های شورای مرکزی محور فعالیت های شورای مرکزی را تعیین می کردند و اکثر دستور کار هیئت رئیسه شورای مرکزی نیز از مصوبات گروه ها و کمیسیون های تخصصی شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان معین می شد.

مهندس علی فرج زاده ها گفت: بیشترین توجه به نظرات گروه ها و کمیسیون های شورای مرکزی در این دوره اتفاق افتاد که این باعث رونق دغدغه های تخصصی گروه های هفت گانه نظام مهندسی ساختمان و راهیابی این موضوعات به فضای تخصصی سازمان نظام مهندسی ساختمان در استان ها از برکات همین موضوع است.

نایب رئیس اول سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور افزود: بسیاری از تقاضای نامی تخصصی در دوره پنجم منعقد شد که حاصل تلاش های اعضای گروه ها و کمیسیون های شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان بود. مهندس فرج زاده ها گفت: البته در موضوعاتی هم نظرات هیئت رئیسه شورای مرکزی به گروه ها و کمیسیون ها ارائه می شد تا در آنجا بحث و بررسی و تبادل نظر اتفاق می افتاد که حاصل آن موفقیت های فعلی سازمان نظام مهندسی ساختمان در کشور است. نایب رئیس اول سازمان نظام مهندسی ساختمان از دوره پنجم به عنوان دوره طلایی فعالیت گروه ها و کمیسیون های شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی یاد کرد و افزود: بیشترین و منظم ترین جلسات در این دوره برگزار شده است.

بررسی اجمالی عملکرد گروه های تخصصی و کمیسیون های شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور

گروه تخصصی معماری شورای مرکزی

گرچه صنعت ساختمان سازی در کشور در سالهای اخیر از رشد چشمگیری در ابعاد مختلف کمی و کیفی برخوردار و جنبه های بدیع و در عین حال منحصر بفردی را از صنعت ساختمان سازی داخلی به تصویر کشیده اما شاید

نگاه تخصصی به هر برنامه و هدف گذاری می توان ضمانت اجرای آن را افزایش دهد و در مقابل نیز راه ورود افراد دارای تخصص، تجربه و مشرف به تمامی جوانب و مسائل را فراهم سازد. در آغاز فعالیت سازمان نظام مهندسی ساختمان همواره رویکرد تخصصی وجود داشت و به تبع آن با گذشت پنج دوره از شورای مرکزی و مدیریت های گوناگون در مقاطع مختلف، امروز شاهد شکوفایی گروه ها و کمیسیون هایی هستیم که شاکله اصلی سازمان را تشکیل می دهند و به نحوی هر کدام می توانند منشا تصمیم گیری های حساسی باشند که صنعت ساختمان را دچار تحول اساسی سازد. اتفاقی که در سه سال اخیر به واقع در مقاطع گوناگون شاهد آن بوده و امید می رود با ترکیب جدید شورای مرکزی و گروه ها و کمیسیون های تخصصی همچنان ادامه یابد تا سهم سازمان نظام مهندسی ساختمان همچنان اقتضای پیشرفت و ارتقای این صنعت باشد. در ذیل به برخی اقدامات و مصوبات گروه ها و کمیسیون های تخصصی سازمان نظام مهندسی ساختمان از آغاز به کار دوره پنجم شورای مرکزی اشاره خواهیم کرد:

شاید بتوان به جرات گفت، هویت مهندسان نقشه بردار را امروز می توان به خوبی درک نمود و آنها را به عنوان پایه هایی موثر در پروسه حقوقی و قضایی ساختمان ها بر شمرد. یکی از دستاوردهای ماندگار دوره پنجم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان عقد و اجرای تفاهم نامه با سازمان ثبت اسناد و املاک کشور برای استفاده از مهندسان نقشه بردار جهت تفکیک آپارتمان ها نام برد. طرحی که توانست جایگاه مهندسان نقشه بردار را به جامعه بشناساند و آنها را در روند موجود صنعت ساختمان بیش از پیش دخیل سازد. اما در کنار این رخداد مبارک می توان کارهای دیگری چون تهیه و نهایی کردن پیش نویس مبحث نقشه برداری مقررات ملی ساختمان، بحث و بررسی پیرامون مشکلات اجرایی ارائه خدمات مهندسی نقشه برداری در استانها و ارائه راه حل، دعوت از صاحب نظران برای بررسی تدوین پیش نویس مبحث نقشه برداری مقررات ملی ساختمان در استان گیلان، تهیه و ارسال لیست پیشنهادی بازرسین کشوری در اجرای تفاهم نامه سازمان ثبت، هماهنگی، همکاری و شرکت در برگزاری اولین سمینار تفکیک آپارتمانها در مشهد با حضور مسئولین کشوری و استانی از سازمان نظام مهندسی ساختمان و سازمان ثبت اسناد و تقدیر از تلاشگران این عرصه، برگزاری جلسه کمیته راهبردی با حضور نایب رئیس محترم سازمان (آقای مهندس حق بین) و معاونت محترم سازمان ثبت اسناد کشور و سایر مسئولین در محل شورای مرکزی را نیز نام برد. این کمیسیون نیز همانند دیگر بخش ها خود را برای پیمودن ادامه راه برای رسیده به نقطه تعالی و پیشرفت موظف می داند.

گروه تخصصی شهر سازی شورای مرکزی

یکی از مهمترین دغدغه های سازمان نظام مهندسی ساختمان و شورای مرکزی بازاریابی هویت مهندسان شهر ساز بود که جایگاه علمی آنها بر هیچ کس پوشیده نیست که خوشبختانه با جدیت و پیگیری های گروه و ریاست شورای مرکزی این مسئله از سوی معاونت نظارت راهبردی و توسعه منابع انسانی ریاست جمهوری محقق شد و اینگونه است که امروز مهندسان شهر ساز سهم خود را در برنامه ریزی های مدیریت شهری و طرح های توسعه شهری بدست آورده اند.

پروسه طی شده را می توان آغاز با پیگیری اصلاح مصوبه کمیسیون هم ارزی رشته ها برای فارغ التحصیلان رشته شهر سازی و ابلاغ آن از سوی وزارت راه و شهر سازی دانست که نهایتا به تایید صلاحیت مهندسان شهر ساز انجامید. از جمله اقدامات دیگر این گروه می توان از موارد دیگری نیز نام برد که تشکیل اولین کمیته بررسی سیاست های ابلاغی شهر سازی از سوی مقام معظم رهبری در دهمین گردهمایی گروه های تخصصی شهر سازی و تعامل با مسئولین مربوطه جهت پیگیری اجرایی موضوع، مکانیسه با معاون عمرانی وزارت کشور در خصوص ابلاغ مجدد اجرای صلاحیت مهندسان شهر ساز،

وضعیت فعلی معماری ایرانی در شرایط خوشایندی نیست، چرا که در بسیاری از موارد، طراحی و ساختمان سازی کنونی کشور را نه می توان تابعی از الگوهای غربی و شرقی با ویژگی های یک ساختمان مدرن و پیشرفته به شمار آورد و نه اثری از فرهنگ و هنر ایرانی و اسلامی را در آن جستجو نمود. از این رو گروه تخصصی معماری شورای مرکزی در این مورد برنامه ریزی، هدف گذاری و اقدامات بسیاری انجام داده است که از آن جمله می توان از برگزاری همایش ملی معماری و هویت با محوریت مسکن اسلامی- ایرانی با توجه به مصوبه هیأت عمومی سان نود، برگزاری اجلاس رؤسای گروه های تخصصی معماری در اروپا و اصفهان و پیگیری مصوبات آنها، پیگیری مفاد قطعنامه اجلاس یازدهم مربوط به معماری، بررسی موضوع تشکیل کمیته های ارتقا سیما و منظر شهری در استانها، نحوه تقویت گروه های کنترل طرح های معماری، بررسی و تدوین شرح خدمات و تعرفه مهندسان معمار، بررسی راهکارهای نیل به سمت معماری ایرانی- اسلامی، بررسی شرح خدمات پیشنهادی گروه تخصصی شهر سازی، بررسی درخواست انجمن معماران تجربی مبنی بر نظم و نسق گرفتن فعالیت های آنها و تبیین و تثبیت جایگاه آنان در صنعت ساختمان مطرح و ارائه راهکارهایی در این خصوص، بررسی تأثیرات نامطلوب بر سلامت فردی و اجتماعی مردم، با توجه به تراکم روزافزون شهرها و روند آلودگی های جسمی و روحی و هویت آشفته سیما و منظر شهرها و روستاها و تأثیرات مخرب بر زندگی، سلامت روانی خانواده و رشد و شکوفایی کودکان و ایجاد بستر مناسب برای توقف زودتر این روند در کلیه شهرها و سکونتگاههای کشور، پیشنهاد ایجاد شهرهای جدید با توجه به رشد بی سابقه جمعیت در کشور، لزوم مطالعه آمایش سرزمین یا رویکرد معمارانه در جهت جلوگیری از آسیب های اجتماعی و بهبود کیفیت زندگی مردم و تقویت فرهنگ سکونتی ایرانی اسلامی، در مسیر حفظ و اشاعه فرهنگ سکونتی- اسلامی- ایرانی، تشویق به ساختمان خانه به جای آپارتمان در کلیه شهرهای خرد و کلان و حتی در روستاها به عنوان سکونتگاههای مولد، ارائه پیشنهاد با سرفصلی مشخص با موضوع معماری و مشکلات اجتماعی، روانی و فرهنگی ناشی از عدم توجه در برنامه ها و وظایف وزارتخانه های راه و شهر سازی و کشور برای بودجه سال ۹۴ و قانون برنامه ششم توسعه، توجه به اشتغال مهندسان معمار و نقش کلیدی آنها در زیرساخت های فرهنگی و هویتی کشور و ارائه پیشنهاد در جهت برنامه ریزی به منظور توسعه پایدار با شناخت منابع و ارزش گذاری و اولویت بندی و در نهایت مدیریت صحیح انجام امور در رأس اولویت ها، منابع انسانی متخصص، به خصوص در مباحث شهری و هویت معماری با توجه به جایگاه مهندسان معمار و طراحان شهری نام برد.

گروه تخصصی نقشه برداری شورای مرکزی

تهیه گزارش توجیهی مقررات عمومی شهرسازی به عنوان یکی از مباحث مقررات ملی ساختمان و ارسال به دفتر مقررات ملی ساختمان، بررسی جایگاه شهرسازی در قانون و آیین‌نامه اجرایی نظام مهندسی و کنترل ساختمان، کسب نظر از کلیه استان‌ها و تعامل با وزارت راه و شهرسازی در خصوص نظارت مهندسان شهرساز در تهیه و اجرای طرح‌های توسعه شهری و ساختمانهای گروه ج و د، تدوین حدود صلاحیت کارشناسان ماده ۲۷ به تکنیک صلاحیت عمومی و اختصاصی شهرسازی کارشناسان رسمی دادگستری و کارشناسان قوه قضاییه با حضور نمایندگان محترم قوه قضاییه و بازرسی کل کشور، بررسی و پیگیری مباحث مرتبط با شهرسازی در ماده ۱۶۹ قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و شرکت در جلسات مشترک در شورای مرکزی در جهت راهکارهای اجرایی نمودن الگوی اسلامی-ایرانی، مکاتبه با ریاست محترم قوه قضاییه در خصوص اصلاح و تکمیل حدود صلاحیت کارشناس رسمی دادگستری رشته شهرسازی، پیگیری تشکیل کمیته مشترک با گروه تخصصی معماری شورای مرکزی جهت اجرایی نمودن مصوبه سیما و منظر شهری، طراحی وبلاگ گروه تخصصی شهرسازی شورای مرکزی برای اطلاع رسانی در خصوص قوانین، آیین‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و سایر اطلاعات مرتبط با گروه تخصصی شهرسازی شورای مرکزی و سایر استان‌ها، تدوین شرح خدمات، گردش کار و حق الزحمه مهندسان شهرساز در تهیه طرح انطباق شهری ساختمان، مکاتبه با معاونت محترم توسعه مدیریت و سرمایه انسانی ریاست جمهوری جهت اصلاح چارچوب‌های سازمانی برای بکارگیری دانش‌آموختگان رشته شهرسازی در پستهای تخصصی وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای دولتی، معرفی نمایندگان از طرف گروه تخصصی شهرسازی برای شرکت در جلسات شورای فنی دفتر طرح‌های کالبدی برای شهرهای با جمعیت کمتر از یکصد هزار نفر، مکاتبه با وزیر کشور جهت عضویت نظام مهندسی ساختمان استان‌ها در کارگروه‌های تخصصی آیین‌نامه اجرایی شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌ها، درخواست ابلاغ صلاحیت مهندسان شهرساز در شهر جدید از معاون محترم وزیر و مدیر عامل شرکت مادر تخصصی عمران شهرهای جدید، هماهنگی با بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در خصوص تهیه طرح‌های روستایی با مسئولیت مهندسان واجد صلاحیت شهرسازی و اطلاع رسانی به کلیه استانها جهت بهره‌برداری و پیگیری موضوع، تشکیل اولین کمیته راهبردی ارتقاء علمی رشته شهرسازی با حضور اساتید و متخصصین شهرسازی و نمایندگان گروه تخصصی شهرسازی در دهمین گردهمایی و تهیه مقدمات جهت برگزاری منظم این گروه، مکاتبه با دبیر شورای عالی شهرسازی و معماری در خصوص ضرورت تهیه گزارش برنامه‌ریزی انطباق کاربری اراضی شهری قبل از طرح موضوع مغایرت طرح تفصیلی با طرح جامع در کمیته فنی شورای عالی شهرسازی و معماری ایران با تأکید بر جنبه‌های مثبت و منفی آن و ... از دیگر موارد به شمار می‌رود.

گروه تخصصی ترافیک شورای مرکزی

تهیه گزارش توجیهی مقررات عمومی شهرسازی به عنوان یکی از مباحث مقررات ملی ساختمان و ارسال به دفتر مقررات ملی ساختمان، بررسی جایگاه شهرسازی در قانون و آیین‌نامه اجرایی نظام مهندسی و کنترل ساختمان، کسب نظر از کلیه استان‌ها و تعامل با وزارت راه و شهرسازی در خصوص نظارت مهندسان شهرساز در تهیه و اجرای طرح‌های توسعه شهری و ساختمانهای گروه ج و د، تدوین حدود صلاحیت کارشناسان ماده ۲۷ به تکنیک صلاحیت عمومی و اختصاصی شهرسازی کارشناسان رسمی دادگستری و کارشناسان قوه قضاییه با حضور نمایندگان محترم قوه قضاییه و بازرسی کل کشور، بررسی و پیگیری مباحث مرتبط با شهرسازی در ماده ۱۶۹ قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و شرکت در جلسات مشترک در شورای مرکزی در جهت راهکارهای اجرایی نمودن الگوی اسلامی-ایرانی، مکاتبه با ریاست محترم قوه قضاییه در خصوص اصلاح و تکمیل حدود صلاحیت کارشناس رسمی دادگستری رشته شهرسازی، پیگیری تشکیل کمیته مشترک با گروه تخصصی معماری شورای مرکزی جهت اجرایی نمودن مصوبه سیما و منظر شهری، طراحی وبلاگ گروه تخصصی شهرسازی شورای مرکزی برای اطلاع رسانی در خصوص قوانین، آیین‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و سایر اطلاعات مرتبط با گروه تخصصی شهرسازی شورای مرکزی و سایر استان‌ها، تدوین شرح خدمات، گردش کار و حق الزحمه مهندسان شهرساز در تهیه طرح انطباق شهری ساختمان، مکاتبه با معاونت محترم توسعه مدیریت و سرمایه انسانی ریاست جمهوری جهت اصلاح چارچوب‌های سازمانی برای بکارگیری دانش‌آموختگان رشته شهرسازی در پستهای تخصصی وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای دولتی، معرفی نمایندگان از طرف گروه تخصصی شهرسازی برای شرکت در جلسات شورای فنی دفتر طرح‌های کالبدی برای شهرهای با جمعیت کمتر از یکصد هزار نفر، مکاتبه با وزیر کشور جهت عضویت نظام مهندسی ساختمان استان‌ها در کارگروه‌های تخصصی آیین‌نامه اجرایی شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان‌ها، درخواست ابلاغ صلاحیت مهندسان شهرساز در شهر جدید از معاون محترم وزیر و مدیر عامل شرکت مادر تخصصی عمران شهرهای جدید، هماهنگی با بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در خصوص تهیه طرح‌های روستایی با مسئولیت مهندسان واجد صلاحیت شهرسازی و اطلاع رسانی به کلیه استانها جهت بهره‌برداری و پیگیری موضوع، تشکیل اولین کمیته راهبردی ارتقاء علمی رشته شهرسازی با حضور اساتید و متخصصین شهرسازی و نمایندگان گروه تخصصی شهرسازی در دهمین گردهمایی و تهیه مقدمات جهت برگزاری منظم این گروه، مکاتبه با دبیر شورای عالی شهرسازی و معماری در خصوص ضرورت تهیه گزارش برنامه‌ریزی انطباق کاربری اراضی شهری قبل از طرح موضوع مغایرت طرح تفصیلی با طرح جامع در کمیته فنی شورای عالی شهرسازی و معماری ایران با تأکید بر جنبه‌های مثبت و منفی آن و ... از دیگر موارد به شمار می‌رود.

گروه تخصصی ترافیک و فعالیت‌های گسترده آن به عنوان یک دستاورد ارزشمند در دوره پنجم به شمار می‌رود. چرا که عملاً جایگاه گروه ترافیک تا این دوره مغفول مانده بود در حالی که نقش آن در مدیریت ساخت و ساز بی‌بدیل است. در این راستا، گروه ترافیک در سه سال گذشته با تدوین شرح خدمات و تیر تعرفه خدمات مهندسی ترافیک در ساختمانها و ابلاغ به سازمان نظام ساختمان استانها، بررسی و بازنگری در عناوین دوره‌های ارتقاء و تمدید پایه و پیشنهاد گذراندن دوره‌های آموزشی جهت تمدید و ارتقاء مهندسی دارای صلاحیت در رشته ترافیک به کمیته آموزش و پژوهش شورای مرکزی، پیشنهاد به وزارت راه و شهرسازی در خصوص تغییر در نحوه طراحی سؤالات آزمون ورود به حرفه رشته ترافیک، شرکت در هیأت‌های اجرایی و نظارت و هیأت علمی آزمون ماده ۲۷ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و همکاری با وزارت راه و شهرسازی و شورای مرکزی در خصوص مسائل مربوط به گروه تخصصی ترافیک اعلام موجودیت کرده و به راه خود ادامه خواهد داد.

گروه تخصصی مکانیک شورای مرکزی از دیگر گروه‌های تخصصی شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور گروه مکانیک، از ظرفیت‌های بسیار مطلوب و ارزنده بهره‌میرد و نتایج ۲۲ جلسه برگزار شده گروه نتایجی است که فضاهای بسیار مساعدی را برای اعمان نظرهای کارشناسی و مطابق با استانداردهای روز دنیا و همچنین موثر در حوزه ساخت و ساز ایجاد کرده است. از آن جمله می‌توان به مکاتبه با وزارت راه و شهرسازی به منظور رفع ابهامات موجود در اجرای مقررات ملی ساختمان، پیگیری و مکاتبه با وزارت راه

گروه تخصصی مکانیک شورای مرکزی

از دیگر گروه‌های تخصصی شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور گروه مکانیک، از ظرفیت‌های بسیار مطلوب و ارزنده بهره‌میرد و نتایج ۲۲ جلسه برگزار شده گروه نتایجی است که فضاهای بسیار مساعدی را برای اعمان نظرهای کارشناسی و مطابق با استانداردهای روز دنیا و همچنین موثر در حوزه ساخت و ساز ایجاد کرده است. از آن جمله می‌توان به مکاتبه با وزارت راه و شهرسازی به منظور رفع ابهامات موجود در اجرای مقررات ملی ساختمان، پیگیری و مکاتبه با وزارت راه

گروه تخصصی عمران شورای مرکزی

کمتر جایز از یک جامعه و کمتر محلی از یک منطقه است که فعالیت‌های عمرانی به عنوان اولین و اساسی‌ترین نیازهای آن طرح نشود. حتی تمام فعالیت‌های صنعتی، کشاورزی و ... نیز به صورت مستقیم و غیرمستقیم به این رشته وابسته اند و از آن سود می‌برند. علاوه بر رشد و توسعه جوامع، پیشرفت علم و فن آوری نیز ضرورت پرداختن و توجه دقیق و علمی به کارهای عمرانی و تغییر شیوه‌های گذشته را آشکار می‌سازد. فعالیت‌های مختلف عمرانی در جهت ایجاد ساختمان‌ها، راه‌ها، پل‌ها، سد‌ها، شبکه‌های آب رسانی شهرها و روستاها، ساختمان‌های خاص نظیر نیروگاه‌های هسته‌ای و حرارتی و ... بخش بزرگی از مجموعه فعالیت‌های اقتصادی و تولیدی کشور را به خود اختصاص می‌دهد به گونه‌ای که سهم عظیمی از سرمایه‌گذاری‌های ملی در طرح‌های ساختمانی و صنایع وابسته به آن به کار گرفته می‌شود.

مجموعه مطالب بیان شده و نیز جذب سریع فارغ‌التحصیلان این مجموعه در وزارتخانه‌ها و نهادها و سازمان‌های دولتی و همچنین بخش‌های خصوصی نظیر شرکت‌های مهندسان مشاور و شرکت‌های ساختمانی و راه‌سازی و ... اهمیت قابل ملاحظه و نیاز خاص به متخصص در این رشته را حتی در مقایسه با سایر رشته‌های فنی و مهندسی، به وضوح نشان می‌دهد. سازمان نظام مهندسی ساختمان بزرگترین مجموعه از مهندسانی است که با گرایش عمران در صنعت ساخت و ساز و امور زیر بنایی کشور در حال فعالیت می‌باشند. گروه تخصصی عمران شورای مرکزی نیز همانند چکیده‌ای از این جامعه بزرگ عمل می‌کند و می‌توان اذعان داشت تصمیمات و خروجی‌های آن تا حد زیادی می‌تواند بر توسعه ساخت و ساز را در کشور متأثر از خود سازد.

در دوره پنجم شورای مرکزی نیز بخش اعظمی از تصمیمات در این گروه تخصصی گرفته شده و نتایج و عملکرد آن را می‌توان در موارد مهمی چون تهیه طرح چشم‌انداز آینده مهندسی عمران، پیگیری احراز صلاحیت‌های تخریب، گودبرداری، بهسازی لرزه‌ای، مدیریتی ساخت، ایمنی برای مهندسان عمران، پیشنهاد طرح وحدت رویه در مسکن مهر و امضای نقشه‌ها و مشخصات فنی، ارائه پیشنهاد درباره متن آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۶۸ برنامه پنج‌ساله توسعه، پیگیری مشارکت مهندسان عمران در ارائه خدمات آب و فاضلاب، پیگیری مشارکت مهندسان عمران در تهیه نقشه‌های تفکیک اعیانی، تشکیل کارگروه تدوین شرح خدمات مهندسی عمران، تهیه شرح خدمات مهندسی عمران با تأمل بیشتر بر تناسب تعرفه‌ها و حق الزحمه‌ها، تدوین و ویرایش نهایی شیوه‌نامه فعالیت سازندگان مسکن و ساختمان (مجریان) و ارسال آن به وزارت راه و شهرسازی، تدوین و ویرایش صلاحیت، بهسازی لرزه‌ای،

برای مهندسان عمران و ارسال آن به وزارت راه و شهرسازی، تدوین و ویرایش صلاحیت مضاعف گودبرداری برای مهندسان عمران و ارسال آن به وزارت راه و شهرسازی، تشکیل کارگروه نحوه اونویت بندی ارجاع کار نظارت با ۱۰ جلسه و بیش از ۶۰ ساعت کار کارشناسی، تدوین نظام نامه نحوه ارجاع کار نظارت و ارسال آن به صحن شورای مرکزی جهت تصویب و ارسال به کلیه استان‌ها، بررسی بیش نویس مهندسی عمران در آیین زمان به عنوان تبیین کننده چشم‌انداز مهندسی عمران کشور، طرح موضوع تدوین و ویرایش نظام نامه اعطای صلاحیت ایمنی، سلامت و محیط زیست (HSE) در همایش سراسری ارک و ... عنوان کرد. مطمئناً فعالیت‌ها در ادامه متوقف نخواهد شد و کارهای اجرایی موثر دیگری نیز در دست اقدام است و می‌توان آنها را در مواردی چون تشکیل زیرگروه‌های تخصصی ژئوتکنیک و مقاوم‌سازی، بازدیدهای مستمر از پروژه‌های شاخص عمرانی و نمایشگاه‌های داخلی و خارجی، درج پروژه ساختمانی به نام تولید کننده درای صلاحیت، ایفای نقش مهندسان در نقل و انتقالات مسکن در جهت ارائه قیمت‌های کارشناسی و تعدیل قیمت‌ها مسکن و ساختمان، برگزاری دوره‌های آموزشی نقشه برداری برای مهندسان عمران، پیشنهاد برون سپاری برخی از اختیارات وزارت در زمینه صدور پروانه به سازمان، پیشنهاد اعمال کنترل‌های کافی توسط سازمان استاندارد در مورد مصالح ساختمانی، طرح موضوع ساماندهی بحث مقاوم سازی و استحکام بنا، پیشنهاد تعیین مدت زمان مسئولیت برای مهندسان ناظر خصوصاً در بخش سازه، بررسی معایرت‌های تبصره ۷ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها و ارائه آن به وزارت راه و شهرسازی، ارائه خدمات مهندسی تعمیر و نگهداری ساختمان در حین بهره برداری، واگذاری مسئولیت نظارت بر آسانسور به مهندسان سازمان، توجه ویژه به تمهیدات ارائه خدمات مهندسی در بافتهای فرسوده و ... از جمله آن است.

کمیسیون تخصصی برق شورای مرکزی

این گروه نیز با ارائه عملکرد خود نشان داد که ایجاد حس مسئولیت برای اصلاح ساختار موجود تا چه اندازه می‌تواند صنعت ساختمان را ارتقا داده و مطلوبیت خروجی آن را افزایش دهد. از این رو اقدامات خود را می‌توان در مواردی چون برنامه ریزی و هماهنگی جهت تشکیل اجلاس گروه‌های تخصصی برق استانها، تشکیل گروه‌های کاری متشکل از اعضای گروه‌های تخصصی برق استانها به منظور پیگیری مصوبات و دستور کارهای اجلاس، تشکیل جلسه با مدیران کل وزارت راه و شهرسازی در خصوص پیگیری تفاهم نامه سه جانبه نظارت برق و آسانسور و تعرفه خدمات فنی و مهندسی، تشکیل جلسه با مدیران وزارت نیرو به منظور بستر سازی اجرای شیوه‌نامه نظارت برق و حوزه خدمات مهندسی، معرفی و تشکیل کلاسهای آموزشی

و ارسال آخرین اخبار به استان‌ها، تولید نشریه شمس و فعال‌سازی چاپ ماهانه آن، راه‌اندازی خبرنامه الکترونیک سازمان نظام مهندسی، انعقاد تفاهت‌نامه همکاری با شبکه اطلاع‌رسانی سما، تهیه مضمّن بولتن روزانه از اخبار سازمان در رسانه‌ها، اختصاص ۶ صفحه اختصاصی در نشریات ساختمان، تهیه، تولید و پخش برنامه ساختمان (معرفی سازمان نظام مهندسی ساختمان و کارنامه بخشی از فعالیت‌ها) از شبکه ۱ سما (یکصد دقیقه) در هفته اول اسفند ماه، پوشش خبری برنامه‌ها و نشست‌های اجرایی سازمان، ارتقاء روابط با رسانه‌ها، تسهیل حضور و گفتگویی رئیس و اعضای شوراهای خیرگوارها، روزنامه‌ها، رسانه‌های دیداری، شنیداری و ...، تهیه و توزیع بسته‌های هدیه موضوعی برای اعضای هیأت عمومی سازمان، چاپ سررسید سال ۱۳۹۱ برای شورای مرکزی و چند استان دیگر، حمایت و همکاری جهت نخستین حضور سازمان نظام مهندسی ساختمان در نوزدهمین نمایشگاه بین‌المللی مطبوعات و خیرگزاری‌ها، بررسی آمار نشریات استانها و فرخوان تولیدات مطبوعاتی استانها جهت ارزیابی کیفیت آنها در سال ۱۳۹۲، بررسی ۸۵ عنوان دستور جلسه در سال ۱۳۹۱، ارائه ۸ محور موضوعی مهم جهت تصویب به هیأت رئیسه در سال ۱۳۹۱ را نام برد.

از آنجا که همواره شورای مرکزی از برنامه‌های کمیسیون روابط عمومی حمایت و آن را در جهت دستیابی به اهداف خود می‌داند، کمیسیون انتشارات، روابط عمومی و امور بین‌الملل طرح و برنامه‌های خود را به صورت مصوبات برای تأیید و پایداری اعتبار به هیأت رئیسه محترم شورای مرکزی تقدیم نموده که بیشتر آنها مورد حمایت و تأیید قرار گرفته و یا در دست رسیدگی و اقدام هستند. در این میان این کمیسیون خود را موظف دانسته تا موارد زیر را به عنوان اصل، سرنوشت فعالیت‌های خود قرار دهد:

- کمیسیون انتشارات در راستای توسعه فرهنگ و ارزش‌های اسلامی در معماری و شهرسازی از طریق رسانه‌ها به مخاطبین رشته‌های مرتبط و دست‌اندرکاران ساخت و ساز کشور موارد لازم و ضروری را انعکاس خواهد داد.
- نشریه شمس شورای مرکزی به عنوان یک نشریه با کیفیت مطلوب دو زبانه و منعکس‌کننده وضعیت جامعه فنی کشور با تیراژ مناسب همراه با اخبار شورای مرکزی و مناسبت‌های ویژه چاپ و به سراسر کشور ارسال می‌شود.
- از سایت شورای مرکزی برای درج مطالب مهم مجله شمس و دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌ها و اخبار مهم استانها به صورت آنلاین برای ارتباط اعضا، در سراسر کشور یا شورای مرکزی سازمان استفاده خواهد شد.
- خط مشی روابط عمومی و امور استانها، لایحه حدود اختیارات واحد مربوطه، تدوین و موضوعات ارجحی مطرح و در کمیسیون تصویب خواهد شد.
- رئیس کمیسیون در جلسات خارج از شورای مرکزی با دستور ریاست شورا شرکت می‌کند.
- اقدام جهت تأسیس یک خیرگزاری با مشارکت استانها و یا روزنامه عمومی که شامل اطلاع‌رسانی به عموم جامعه باشد.
- تدوین و ابلاغ جایگاه روابط عمومی، حدود اختیارات و شرح وظایف مربوط به آن.
- راه‌اندازی یک سایت شایسته با پیوند نمای استانها جهت همکاری و مشارکت اطلاع‌رسانی و فنی در شورای مرکزی.
- پیگیری برای چاپ نشریه علمی - پژوهشی شورای مرکزی.
- تهیه نامه برای دریافت اسامی نخبگان مهندسی در استانها.

مرتبط با شیوه نامه نظارت برق جهت آموزش مدرسان استانها به منظور برگزاری دوره‌های مذکور در استان‌ها، پیگیری در جهت تعیین تعرفه و شرح خدمات مهندسی برق، حضور اعضا گروه تخصصی برق شورا جهت عضویت در کمیسیون انرژی به منظور پیگیری ارتقا و توجه به خدمات مهندسی برق به عنوان یکی از اثرگذارترین تخصص‌ها در مصرف بهینه انرژی در صنعت ساختمان، پیگیری جهت بکارگیری کارشناس فعال رشته برق و ایجاد دبیرخانه متمرکز در شورای مرکزی، بسترسازی جهت ایجاد انبساط الکترونیکی به منظور اخذ نظرات و پیشنهادات و پیگیری مکاتبات مرتبط با رشته تخصصی برق، بازبینی مباحث مقررات ملی ساختمان مرتبط با حوزه فعالیت و تدوین مباحث جدید با توجه به افزایش خدمات مهندسی برق و استفاده از تکنولوژی نوین در صنعت ساختمان، بررسی نظرات ادواری تأسیسات برق ساختمان‌ها در حین بهره‌برداری (ساختمان ایمن)، پیگیری و تهیه پیش‌نویس مباحث جدید تأسیسات الکتریکی از جمله سیستم‌های جریان ضعیف، هوشمندسازی و پیگیری و معرفی نماینده جهت عضویت و حضور در کمیته علمی مباحث مقررات ملی ساختمان مرتبط با تأسیسات الکتریکی عنوان نمود.

کمیسیون انتشارات و روابط عمومی

کمیسیون انتشارات یکی از کمیسیون‌های شورای مرکزی نظام مهندسی ساختمان است که مصوبات آن پس از تأیید هیأت رئیسه توسط مدیریت روابط عمومی و انتشارات و مجریان مربوطه اجرایی شده است.

این کمیسیون که در راستای تحقق اهداف و خط مشی ماده ۲ قانون نظام مهندسی ساختمان فعالیت دارد، در دو سال گذشته فعالیت‌های چشم‌گیری در ترویج مقررات ملی ساختمان و امور فرهنگی مرتبط با سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌ها و شورای مرکزی و اعضا در سراسر کشور داشته و انتشار اخبار سازمان در هماهنگی بین نهادها - وزارتخانه‌ها - شهردارها و شرکت‌های وابسته و در بین فکاه عمومی و سطح جامعه، در قالب مجله - ویژه‌نامه - فیلم ویدئویی - پوستر - عکس - سایت اینترنتی و انعکاس آنها در روزنامه‌ها و مجلات تخصصی و کنفرانس‌ها، نشریات کشور و انعکاس اخبار مهم سازمان و معاهده‌ها در مناسبت‌های مختلف از کانالهای تلویزیونی کشور بخشی و در ترویج قانون ساخت و ساز تلاش کرده است. اما به واقع نمی‌توان تمامی عملکرد این کمیسیون موفق و پرتلاش سازمان را محدود به مواردی خاص نمود. اما از مهمترین آنها می‌توان راه‌اندازی و برگزاری جلسات شورای هماهنگی روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، تقویت آمار بازدید سایت رسمی شورای مرکزی (irceo.net) و ارتقاء ملی و بین‌المللی آن بر اساس سایت رسمی (Alexa.com)، فعالیت مستمر پایگاه اطلاع‌رسانی پیامک روابط عمومی

• نامه نگاری به هیأت مدیره کلبه استانها برای معرفی افراد آزاده، جانباز عضو بسیج مهندسان، مؤلفان، مبتکران و پژوهشگران و تهیه بانک اطلاعاتی آن

کمیسیون حقوقی، لوایح و نظام پیشنهادات

این کمیسیون نیز با بررسی و تصویب شیوه نامه نحوه اعطای صلاحیتهای طراحی، اجرا، نظارت، بهسازی لوزهایی، اصلاحیه نظام نامه، نظام نامه پیشنهادات، تعیین مدت مسئولیت بازرسان گاز و پیشنهادات لازم در خصوص نحوه ارائه خدمات بازرسان گاز، نظام نامه اداره جلسات شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان و اصلاحیه دستورالعمل نحوه فعالیت سازندگان مسکن و ساختمان در دوره پنجم شورای مرکزی به کار خود پایان داده و طرح ها و برنامه خود را با عناوینی چون تهیه پیش نویس نظام نامه اداره مجامع عمومی استانها، پیشنهاد ایجاد دفتر جامع نمایندگان مجلس شورای اسلامی استان در محل سازمان نظام مهندسی ساختمان استانها، اعلام آمادگی کمیسیون جهت بررسی اصلاحیه مبحث دوم مقررات ملی ساختمان (نظامات اداری) و اعلام آمادگی کمیسیون جهت بررسی و اصلاح قانون و آئین نامه اجرایی آن به کار خود در آینده ادامه خواهد داد.

کارگروه صادرات خدمات فنی و مهندسی

این کارگروه که با تلاش کمیسیون خدمات مهندسی، اشتغال و شیوه نامه ماده ۳۳ شورای مرکزی شکل گرفت و آغاز به کار کرد از مجموعه اقداماتی است که نقطه عطف سازمان نظام مهندسی ساختمان را تداعی خواهد نمود. مطمئناً خدمات این کارگروه نه تنها خواهد توانست که نیازهای فنی دیگر کشورها را برطرف سازد بلکه کشور را به سمتی رهنمون کند که نیاز به صادرات نفت و تاثیر آن بر اقتصاد کشور از هر زمانی کمتر احساس شود. نباید فراموش کرد که جامعه ۲۵۰ هزار نفری مهندسان تا چه اندازه قابلیت ورود سرمایه به کشور را میتوانند تسهیل سازند و اقتصاد کشور را وارد مرحله جدیدی کنند. در این بین نشست هم اندیشی کارگروه صدور خدمات فنی و مهندسی با دستیار ویژه وزیر امور خارجه در خصوص پتانسیل کشور

عراق و همچنین کشورهای حوزه خلیج فارس حضور در جلسات سازمان توسعه تجارت در راستای اصلاح مفاد آیین نامه کمیته ماده ۱۹، راه های تازه ای را پیش روی ظرفیت های موجود در کشور گشوده است و در این راستا عملکرد این کارگروه قابل بررسی است که از آن جمله می توان به اطلاع رسانی به سازمانهای استانی و جلب توجه اعضای محترم سازمانها به صورت گسترده به موضوع صادرات خدمات مهندسی، فرهنگ سازی در رابطه با تشویق اعضای توانمند به حضور در بازارهای خارجی، تاسیس دبیرخانه صادرات خدمات مهندسی و تجهیز آن، تهیه تفاهم نامه همکاری با وزارت صنعت، معدن و تجارت و ارسال آن به وزارت خانه مربوطه، تهیه تفاهم نامه همکاری بین سازمان نظام مهندسی ساختمان و صندوق ضمانت صادرات ایران، برگزاری همایش آشنایی با خدمات صندوق ضمانت صادرات و استفاده از تسهیلات مربوطه در تاریخ ۹۱/۶/۲۷ با حضور نمایندگان سازمان نظام مهندسی سراسر کشور، برگزاری همایش صادرات خدمات فنی و مهندسی بازاریابی و استفاده از مشوق های صادراتی در تاریخ ۹۱/۶/۲۸ با حضور نمایندگان سازمان نظام مهندسی سراسر کشور، اعزام هیأت به کشور امارات متحده عربی و شرکت در نمایشگاه بین المللی BICO، برگزاری سمینار راهکارهای عملی توسعه صادرات خدمات فنی و مهندسی در تاریخ ۹۱/۱۰/۲۵ با حضور نمایندگان سازمان نظام مهندسی سراسر کشور، همکاری با سازمان توسعه تجارت در خصوص اصلاح مفاد آیین نامه ماده ۱۹ و تشکیل های صادراتی، تشکیل کارگاه آموزشی معرفی خدمات بانک توسعه صادرات ایران به صادر کنندگان خدمات فنی و مهندسی در تاریخ ۹۱/۱۲/۱۵ با حضور نمایندگان سازمان نظام مهندسی سراسر کشور، مکاتبه با استانیها جهت برگزیدن واحد موفق صادراتی، دعوت و معرفی واحد موفق به اعضای نظام مهندسی سراسر کشور و بررسی موفقیت ها و شکست ها و ... اشاره نمود. تمامی موارد ذکر شده و دیگر اقدامات کارگروه، گشودن درهای موفقیت به روی مهندسان عضو سازمان است که هویت بخشی هر اقدام و عملکرد آن خواهند بود.

کمیسیون خدمات مهندسی، اشتغال و شیوه نامه ماده ۳۳ شورای مرکزی

از مهمترین دستاوردهای شورای مرکزی فعالیت کمیسیون خدمات مهندسی، اشتغال و شیوه نامه ماده ۳۳ می باشد که توانست در مدت کوتاهی با تشکیل کارگروه صادرات خدمات مهندسی، فرصت های ناب و بی شماری را برای فعالیت نیروهای مهندس و متخصص داخلی در سطح فراملی رصد و مورد بررسی و کاوش قرار دهد.

در زمانی که کشور به رویکرد صادرات غیر نفتی توجه ویژه ای مبذول می داشت، این مسئله به یک حرکت انقلابی و جهش بزرگی در راستای ایجاد فضای کسب و کار برای حل معضل اشتغال مهندسان تعبیر می شود. از دیگر فعالیت های این گروه می توان به بررسی قراردادهای نظارت

فنی مابین مالک و مهندس ناظر، بررسی نحوه انتخاب مهندسان ناظر در استان‌ها؛ بررسی مبحث دوم نظامات اداری و ضرورت بازنگری ضمن اخذ مصوبات هیأت‌های ۴ نفره استانها، بررسی مسائل و مشکلات موجود در زمینه صدور شناسنامه فنی و ملکی، بررسی مباحث مرتبط با مجریان ذیصلاح و پیشنهاد اصلاح دستورالعمل مربوط به صلاحیت سازندگان مسکن و ساختمان، پیشنهاد افزایش تعرفه خدمات مهندسی در سال ۱۳۹۱ به میزان ۲۰ درصد، پیشنهاد بکارگیری طرح سرباز مهندس برای مهندسان رشته اصلی نظام مهندسی ساختمان، تهیه پیش نویس بازنگری و تنظیم توافق نامه طرح نظام فنی و روستایی با همکاری بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، تعیین مدت زمان نظارت و تعیین تکلیف نظارت بعد از اتمام دوره نظارت، بررسی نحوه تشکیل هیأت حل اختلاف داوری در سازمان نظام مهندسی استان‌ها، تنظیم پیش نویس نظام نامه کمیته کنترل نظارت مضاعف خدمات مهندسی، پیگیری موضوع اجرایی شدن مجریان ذیصلاح در استان‌ها و ... اشاره کرد. اما مواردی نیز در حال پیگیری است که از آن جمله می‌توان به تشکیل هیأت حل اختلاف داوری در سازمان‌های نظام مهندسی برای حل اختلاف مالکین با مهندسان و یا مهندسان با هم، تهیه دستورالعمل مربوط به بهره برداری و نگهداری از ساختمان‌ها، راهکارهای مناسب در اجرائی شدن دفاع از حقوق اجتماعی و حرفه‌ای مهندسان، اصلاح و بازنگری شیوه نامه ماده ۳۳، بازنگری تعرفه خدمات مهندسی (برای رشته‌های مختلف)، نحوه نظارت بر تخریب ساختمان‌ها و تنظیم منشور اخلاقی مهندسان اشاره داشت. نگاه به هر مورد ذکر شده در بالا نشان می‌دهد که این کمیسیون می‌تواند به عنوان یکی از مهمترین بخش‌های تصمیم گیرنده در سازمان نظام مهندسی ساختمان عمل کند و بسیاری از کاستی‌های موجود در زمینه اشتغال مهندسان و بازنگری در قوانین و مقررات خدمات مهندسی مرتفع کند.

کمیسیون آموزش، پژوهش و پروانه اشتغال شورای مرکزی

بر کسی پوشیده نیست که امر آموزش و ارتقای سطح دانش فنی یکی از الزامات و رمز ماندگاری و ثبات در فعالیت‌های تخصصی است. امروزه رشد دانش و تکنولوژی که از آن نشأت می‌گیرد به اندازه‌ای سرعت گرفته است که شاید عصر حاضر را بتوان عصر نیمه عصر اطلاعات نام گذاری کرد. از این رو لازم است آموزه‌های تخصصی همگام با تکنولوژی رشد یافته و به روز شود تا بتوان آن را در جهت تعالی کشور و سازمان به کار برد.

کمیسیون آموزش و پژوهش با بهره‌گیری از ظرفیتهای علمی استانها و همچنین استفاده از اعتبارات پژوهشی وزارت علوم، نهادها و وزارتخانه‌های مرتبط اقدام به تاسیس واحد آموزش و پژوهش در کلیه استانها به صورت جداگانه نموده است تا بتواند سازمان را در مسیر به روز شدن یاری رساند. در این راستا با دعوت از صاحب نظران در زمینه ارائه مباحث تخصصی در جلسات کمیسیون آموزش پژوهش و پروانه اشتغال شورای مرکزی سعی بر آن دارد که تصمیمات خود را بر پایه نگاه‌های کارشناسی شده اتخاذ نماید. استخراج سرفصلهای آموزش حرفه‌ای در رشته ساختمان به تفکیک و ارسال آن به دفتر امور مقررات ملی ساختمان، تشکیل کارگروه مشارکت و حمایت از کنگره‌ها و شناسایی همایشهای مرتبط با اهداف کمیسیون آموزش شورای مرکزی و تدوین نظامنامه در این خصوص، برگزاری سمینارهای تخصصی در رشته‌های ۷ گانه مهندسی ساختمان، استخراج سرفصلهای آموزش حرفه‌ای در رشته ساختمان به تفکیک و ارسال آن به دفتر امور مقررات ملی ساختمان، تشکیل کارگروه مشارکت و حمایت از کنگره‌ها و شناسایی همایشهای

فنی مابین مالک و مهندس ناظر، بررسی نحوه انتخاب مهندسان ناظر در استان‌ها؛ بررسی مبحث دوم نظامات اداری و ضرورت بازنگری ضمن اخذ مصوبات هیأت‌های ۴ نفره استانها، بررسی مسائل و مشکلات موجود در زمینه صدور شناسنامه فنی و ملکی، بررسی مباحث مرتبط با مجریان ذیصلاح و پیشنهاد اصلاح دستورالعمل مربوط به صلاحیت سازندگان مسکن و ساختمان، پیشنهاد افزایش تعرفه خدمات مهندسی در سال ۱۳۹۱ به میزان ۲۰ درصد، پیشنهاد بکارگیری طرح سرباز مهندس برای مهندسان رشته اصلی نظام مهندسی ساختمان، تهیه پیش نویس بازنگری و تنظیم توافق نامه طرح نظام فنی و روستایی با همکاری بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، تعیین مدت زمان نظارت و تعیین تکلیف نظارت بعد از اتمام دوره نظارت، بررسی نحوه تشکیل هیأت حل اختلاف داوری در سازمان نظام مهندسی استان‌ها، تنظیم پیش نویس نظام نامه کمیته کنترل نظارت مضاعف خدمات مهندسی، پیگیری موضوع اجرایی شدن مجریان ذیصلاح در استان‌ها و ... اشاره کرد. اما مواردی نیز در حال پیگیری است که از آن جمله می‌توان به تشکیل هیأت حل اختلاف داوری در سازمان‌های نظام مهندسی برای حل اختلاف مالکین با مهندسان و یا مهندسان با هم، تهیه دستورالعمل مربوط به بهره برداری و نگهداری از ساختمان‌ها، راهکارهای مناسب در اجرائی شدن دفاع از حقوق اجتماعی و حرفه‌ای مهندسان، اصلاح و بازنگری شیوه نامه ماده ۳۳، بازنگری تعرفه خدمات مهندسی (برای رشته‌های مختلف)، نحوه نظارت بر تخریب ساختمان‌ها و تنظیم منشور اخلاقی مهندسان اشاره داشت. نگاه به هر مورد ذکر شده در بالا نشان می‌دهد که این کمیسیون می‌تواند به عنوان یکی از مهمترین بخش‌های تصمیم گیرنده در سازمان نظام مهندسی ساختمان عمل کند و بسیاری از کاستی‌های موجود در زمینه اشتغال مهندسان و بازنگری در قوانین و مقررات خدمات مهندسی مرتفع کند.

کمیسیون انرژی و محیط زیست شورای مرکزی

امروز یکی از مهمترین مسائلی که در حوزه مدیریت انرژی در کشور مطرح شده و به عنوان دغدغه‌ای اساسی مورد توجه قرار دارد اجرای مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان است. کارشناسان معتقدند در صورتی که مباحث مربوط به این بخش بطور کامل اجرایی شود، امید می‌رود مصرف انرژی و به تبع آن هزینه‌های دولت در حوزه تامین آن کاهش یافته و گام‌های اساسی به سوی برخورداری از استانداردهای مصرف انرژی برداشته خواهد شد. در این بین کمیسیون انرژی و محیط زیست با برپایی سمینار انرژی توسط سازمان نظام مهندسی ساختمان استان خراسان رضوی و شرکت اعضای کمیسیون انرژی و محیط زیست در این سمینار در صدد است تا آن را در کلیه استان‌ها توسعه دهد. همچنین با برپایی برگزاری جلسات مشترک با دفتر مقررات ملی ساختمان در ارتباط با چگونگی فراگیری شدن مبحث ۱۹ مقررات

مرتبط با اهداف کمیسیون آموزش شورای مرکزی و تدوین نظامنامه در این خصوص، تدوین آیین نامه حمایت از کنفرانس های بین المللی و ملی، تصویب تخصیص مبلغ ۱۰۰ میلیون ریال جهت حمایت از کنفرانس بین المللی عمران به عنوان یکی از مصوبات حائز اهمیت کمیسیون آموزش با هدف اشاعه دانش و ارتقای آگاهی های مهندسان، اخلاص مخالفت کمیته های آموزش کلیه سازمان های نظام مهندسی کشور با برگزاری آزمون ورود به حرفه مهندسان توسط وزارتخانه و سازمان سنجش و درخواست واگذاری آن به سازمان نظام مهندسی کشور، انتخاب پژوهشگر نمونه در کلیه رشته های مرتبط در هفته پژوهش آردماه ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱، برگزاری همایش آموزش و پژوهش مهندسی و برگزاری جلسه ای با حضور معاونین محترم دکتر هوایی جهت برنامه ریزی و تبادل نظر در خصوص محورهای همایش آموزش و پژوهش مهندسی و تشکیل کمیته ای جهت پیگیری مستمر برگزاری مباحث همایش، تدوین نظامنامه جامع آموزش و پژوهش سازمان نظام مهندسی، برگزاری همایش آموزش و پژوهش حرفه ای در صنعت ساختمان، ارائه گزارش مذاکرات صورت گرفته با دفتر امور مقررات ملی ساختمان وزارت راه و شهرسازی در ارتباط با نحوه برگزاری دوره ها و سمینارها به اعضای و پیگیری تهیه نظامنامه داخلی کمیته های آموزشی توسط ریاست محترم کمیسیون به اعضای محترم هیات رئیسه، تصویب کلیات آیین نامه اجرایی مجله علمی - پژوهشی سازمان نظام مهندسی ساختمان و بازبینی سرفصل های تعدید و ارتقاء پروانه اشتغال به کار مهندسی از مهمترین مصوباتی است که کمیسیون آموزش و پژوهش به مرحله اجرا در آورده است.

کمیسیون رفاهی ورزشی شورای مرکزی

پس از تشکیل شورای مرکزی دوره پنجم و انتخاب اعضای کمیسیون رفاهی - ورزشی، اعضای کمیسیون در جلسات با ارائه نقطه نظرات و تجربیات، خود را برای ایجاد تحولی در مسائل مربوط آماده نمودند. امروزه با خیل عظیم مهندسان جوان که به عضویت سازمان استانها

درآمده اند، رویکرد سازمان استانها به امور رفاهی و علی الخصوص ورزشی تا میزان بسیار زیادی بهبود یافته است. در قدم اول کمیسیون رفاهی - ورزشی سعی با جمع آوری نظامنامه های کمیته های ورزشی در برنامه کوتاه مدت اموری که تأیید سریع و قابل لمس برای اعضای سازمان باشند را دنبال نموده و به نتیجه رساند. در امور ورزشی برنامه ریزی برای اولین دوره المپیاد ورزشی را در دستور کار قرار گرفت و در سه رشته فوتبال، بسکتبال و تیراندازی و به میزبانی استان اصفهان و با حضور حدود ۵۰ نفر عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور برگزار گردید.

برای سال آینده پیش بینی شده رشته های شنا، شطرنج و حداقل یک رشته برای ورزش خواهران نیز به جمع رشته های حاضر در المپیاد اضافه شود. از دیگر تکالیف هیات عمومی که بر عهده کمیسیون رفاهی ورزشی قرار گرفت و عملیاتی شد، راه اندازی باشگاه مهندسان بود. این کار نیز با پیگیری مستمر به انجام رسید و باشگاه مهندسان پیش بینی ظرفیت های بالایی آغاز به کار نمود. تاکنون حدود ۵۰ هزار نفر از مهندسان سراسر کشور به عضویت این باشگاه درآمده اند.

مطمنناً با گذشت زمان و اطلاع رسانی دقیق و کامل به خانواده بزرگ مهندسان کشور به زودی شاهد افزایش تعداد اعضای باشگاه و همچنین فعالیت بیشتر در زمینه ارائه خدمات به اعضا خواهیم بود. انعقاد تفاهم نامه با سازمان تأمین اجتماعی گام بزرگ دیگری بود که با تحقق آن حرکت مثبتی در راستای تأمین آئیه اعضا و استفاده از مزایا و خدمات بیمه تأمین اجتماعی که یکی از دغدغه های مهندسان به شمار می رفت، انجام گرفت. امضای تفاهم نامه فی مابین سازمان نظام مهندسی ساختمان با بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سندیکای بیمه گران متشکل از کتبه شرکت های بیمه گوار جهت پیاده سازی طرح جامع بیمه مهندسی ساختمان از دیگر سرفصل های پیگیری شده توسط کمیسیون رفاهی ورزشی بود. با امضای این تفاهم نامه و تعیین تیم کارشناسی مقرر گردید حداکثر ظرف سه ماه شیوه نامه و دستورالعمل های مربوطه تنظیم و جهت اجرایی شدن آن پیگیری گردد. در طول یک سال گذشته مذاکرات زیادی با شرکت های خودروسازی داخلی و با واردکنندگان بزرگ خودروهای سواری انجام شد.

همین طور با شرکت های بیمه و آژانس های مسافرتی زیارتی - مسافرتی برای انعقاد تفاهم نامه و آغاز فعالیت متقابل مذاکرات سازنده ای انجام شد که با آغاز به کار باشگاه مهندسان نتایج اقدامات فوق جهت پیگیری و بهره برداری در اختیار مسئولین مربوطه قرار گرفت که از بخش های مهم فعالیت های باشگاه مهندسان به شمار می رود. موارد ذکر شده کلیاتی از فعالیت های کمیسیون رفاهی ورزشی سازمان نظام مهندسی ساختمان به شمار می رود که می تواند با تلاش و جدیت متخبران آینده به درجه بالاتری از شکوفایی و توسعه بیانجامد.

مشارکت بانوان، توسعه اجتماعی سازمان نظام مهندسی ساختمان

دکتر مهندس سحره معدنیان - مشاور امور بانوان رییس سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور

را می توان جز وظیفه ای شرعی، رویکردی سازنده در خصوص دستیابی به توسعه پایدار نام برد.

سازمان نظام مهندسی ساختمان نیز از این فشر تحصیل کرده و فرهیخته بی نصیب نبوده است و آمارها حاکی از آن است که در سال های اخیر و در یک روند رو به رشد، تعداد مشارکت مهندسان زن و حضور آنها در حوزه های تخصصی صنعت ساختمان به چه میزان افزایش یافته است. چنین اتفاقی را می توان از جمله شرایط و سوازم تحقق عدالت اجتماعی و تعالی جامعه دانست و باید به آن توجه داشت. بطور کلی نقش و جایگاه بانوان مهندس در تامین نیروی انسانی متخصص و مورد نیاز جامعه و آماده شدن آنها برای اشتغال از اهمیت بالایی برخوردار است. بنابراین علاوه بر نیاز مبرم کشور به نیروی متخصص، که زنان نیز سهم عمده ای را از آن به عهده می گیرند، لازم در خصوص مدیریت فرایندهای مرتبط با آنها آینده نگری و برنامه ریزی مدونی صورت گیرد. چرا که زنان نیز همانند مردان نیروی انسانی و یا به عبارتی عامل استراتژیک در توسعه پایدار محسوب می شوند و اگر نگاه به این ظرفیت های بالقوه حرفه ای و کلان نباشد، همانا که به حاشیه رفته و از بازار رقابت های داخلی و فراملی عقب خواهد ماند. افزایش زنان تحصیل کرده در هر جامعه، یکی از شاخص های توسعه محسوب می شود و حضور آنان در دانشگاه ها و حوزه های مختلف فعالیت به آنها فرصت می دهد بخشی از مهارت های زندگی و از همه مهم تر تجربه حضور در عرصه های علمی را فرا گیرند. بانوان مهندسان مزیت دیگری نیز در جامعه در حال رشد ایران دارند و آن نقش موثری است که می توانند در کنترل پیامدهای بی ثبات کننده ناشی از گسترش نامتوازن صنعت ساختمان و به ویژه در کنترل پیامدهای جدا شدن از حوزه های اخلاق حرفه ای و نگاه متعهدانه به حوزه مسئولیت ایفا کنند. اینگونه است که می توان با پیش بینی و تعریف جایگاه برتر در بخش تصمیم گیری و برنامه ریزی، مشارکت آنان را در تعالی سازمان نظام مهندسی ساختمان عینیت بخشید. دوره پنجم شورای مرکزی در سه ساله اخیر نشان داد که این مسئله تا چه اندازه می تواند در تعیین جایگاه اجتماعی و همچنین دستیابی به چشم انداز سازمان موثر باشد. کمیسیون مشورتی بانوان یکی از دستاوردهایی بود که توانست نقش بانوان را در عرصه مدیریتی سازمان نظام مهندسی کشور پررنگ ساخته و شاهد آن باشیم که خروجی تصمیمات آنها در روند رشد سازمان موثر واقع شود. سرانجامی درخشان و قابل اتکا که توانست روحی تازه به جامعه مهندسان زن، برای بهره مندی از فضای کسب و کار در حوزه تخصصی خود بدمد و موجب شود که بانوان تحصیل کرده عضو این سازمان خود را در پروژه ساخت و ساز کشور، بیش از گذشته مهم و اثر گذار ببینارند. امروز شاهد آن هستیم که بانوان مهندس علاوه بر حضور در رده های مدیریتی چون هیات مدیره های سازمان نظام مهندسی استان ها و همچنین حضور در کمیسیون مشورتی بانوان، به بازاری توانمند سازمان در اجرای قوانین و مقررات ملی ساختمان در پروژه هایی که به عهده دارند تبدیل شوند و این تنها نتیجه اعتمادی است که سازمان نظام مهندسی ساختمان به این بخش از ظرفیت های فراموش شده خود داشته است.

امروزه میزان اشتغال زنان از ملاک های توسعه و توسعه نیافتگی، خصوصاً در بخش های فعالیت تخصصی و مبتنی بر دانش می باشد لذا رویکرد اکثر کشورهای جهان در دهه های اخیر به موضوع اشتغال، کنافزینی و توسعه بوده است که موجب گردیده موجی از سیاست های توسعه در این بخش ایجاد شود. تامل در وضعیت اقتصادی و روند مراحل پیشرفت و توسعه در کشورهای پیشرفته بیانگر آن است که این کشورها توانسته اند به پیشرفت های چشمگیری در زمینه های اشتغال و بلاخص در حوزه زنان دست یابند و با حداقل بحرانهای پیش آمده را پشت سر گذاشته و با مهار نمایند.

در دهه های اخیر بهره مند شدن بیشتر زنان از تحصیلات دانشگاهی و روی آوردن آنها به فعالیت اقتصادی در شهرهای کوچک و بزرگ ارزش های جدیدی را در حوزه اجتماعی زنان ایجاد کرده و باعث دگرگونی مناسبات خانوادگی و جایگاه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و ایجاد هویت های جدید برای زنان شده و اصلاح نگرش فرهنگی جامعه به کار زنان، جایگاه زنان را در عرصه های کار و تولید و صنعت و دانش ارتقاء بخشیده است.

با توجه به روند رو به افزایش تعداد پذیرفته شدگان دانشجویان زن در سال های کنونی و آتی به نظر می رسد که از یک طرف فرصت استثنایی برای جامعه به منظور کشف و بهره برداری از این استعدادها فراهم شده و از طرف دیگر در صورت عدم برنامه ریزی و استفاده صحیح از آنها بحران اشتغال شدید می شود. بنابراین نادیده انگاشتن کار و فعالیت اقتصادی زنان که نیمی از جمعیت فعال اقتصادی کشور محسوب می شوند رسیدن به سازندگی و شکوف نمودن اقتصاد کشور را ممکن نخواهد ساخت. به نسبت افزایش سطح تسهیلات زنان انتظار می رود شرایط لازم برای ارتقاء مدیریتی و اشتغال زنان در پست های حساس مملکتی نیز به وجود آید که بنظر می رسد این امر در حال حاضر در شرایط مساعدی به سر می برد. در گذشته دیگر میزان حضور زنان در رده های مدیریتی، اعم از مدیریت کلان و خرد، در کشور ما بسیار ناچیز بود و زنان مانه تنها در آغاز استخدام فرصت مساوی با مردان نداشتند، بلکه در طی مراتب صعودی پیشرفت نیز از شانس چندانی برخوردار نبودند اما با پیروزی انقلاب اسلامی و با پدیدار شدن افق های تازه ای در خصوص مشارکت اجتماعی زنان در بخش های مختلف کشور این مسئله روز به روز گم رنگ تر شد و می توان امروز مشاهده کرد که تا چه اندازه حضور آنان در جهت دمی به سیاست های کلی و برنامه ریزی های مختلف در سطح ارشد مدیریت کشور موثر است. در اصل سوم قانون اساسی یکی از وظایف دولت جمهوری اسلامی ایران را تامین حقوق همه جانبه افراد زن و مرد دانسته و مشارکت عامه مردم را در تعیین سرنوشت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را یادآور شده است (قانون جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۱، صفحه ۲۴).

اصل بیستم و بیست و یکم نیز به حمایت قانونی یکسان نسبت به زن و مرد و رعایت حقوق آنان تصریح می کند اصل بیست و هشتم و نهم و چهل و سوم نیز به تساوی همه در عرصه مشاغل اشاره دارد اما دربار سمت های مدیریتی کلان نیز در هیچ یک، مرد بودن از شروط مطرح نیست. لذا تمکین به قانون

مهندسان و اولویت بندی نیازهای آنان در عملکرد سازمان

۶ مهشید معراجی نویسنده و خبرنگار

امروزه سازمان‌ها و مدیریت‌های بزرگ اقتصادی چون سازمان نظام مهندسی ساختمان در جای جای کشور در مسیری قدم برداشته‌اند تا سهم خود را در پروسه سازندگی کشور ایفا کنند. ساخت مسکن به دلیل رشد روز افزون تقاضا و نیاز به ساخت و ساز در مرحله جدیدی قرار گرفته و استفاده از تکنولوژی‌های مختلف، برگرفته از تجربه‌های موفقیت آمیز کشور های توسعه یافته، روش جدیدی است که در پیش گرفته شده است.

بهره‌گیری از تمامی امکانات و تکنولوژی‌هایی که این نیاز را برطرف سازد بسیار مهم است چرا که در دهه پیشرفت و عدالت هر نهاد و ارگانی به عنوان عاملی تعیین کننده در دستیابی به شعار پیشرفت و عدالت سهم است و اگر هر کدام از جایگاه و ارزش خود آگاه باشد چه بسا این مسئله به ارزشی فراگیر در جامعه تبدیل شود. زمانی که از پیشرفت و عدالت سخن به میان می‌آید، نباید آن را تنها به دولت و مدیریت کلان اقتصادی کشور سپرد چرا که آنها نیز از مجموعه‌های دیگری متوقع هستند که در این مسیر با آنها هم گام و همسو باشند. اینکه سازمان نظام مهندسی ساختمان که نقش موثری در توسعه زیر ساخت‌های اساسی کشور دارد در این خصوص چه می‌تواند انجام دهد، مسئله‌ای است که باید در مورد آن نگاه ویژه‌ای داشت. مسکن همواره از مهمترین نیازهایی است که می‌تواند اقتصاد جوامع را به خود وابسته سازد و در توسعه کشورها نقش اصلی را ایفا کند. ایران نیز به عنوان کشوری در حال توسعه نیازمند رسیدن به توسعه پایدار است. توسعه‌ای همه جانبه یا رویکردی سازنده که بتواند علاوه بر تضمین پشتوانه‌های ملی در عرصه‌های بین‌المللی نیز از جایگاه ویژه‌ای برخوردار باشد. اما با علم بر این مسئله و با تحلیلی بر شرایط حاکم بر صنعت ساختمان سازی ایران مشاهده می‌شود که نمی‌توان همچون گذشته، این جریان حیاتی را رهبری و راهبری نمود. در صنعتی که با گستردگی خود می‌تواند ۳۰۰ شاخه دیگر از صنعت کشور را به خود معطوف سازد و در زمانی که کشور در مسیر خلق حماسه اقتصادی گام بر می‌دارد، داشتن اندیشه توسعه و پیشرفت لازم و ضروری به نظر می‌رسد.

اعضای سازمان نظام مهندسی ساختمان که هم‌اکنون سرمایه‌های اجتماعی آن به شمار می‌روند بانیان نهادینه کردن پیشرفت و عدالت در حوزه ساخت

و ساز کشور به شمار می‌روند. مهندسان در هر جای این سرزمین که حضور یابند جز آبادانی و پیشرفت به جای نمی‌گذارند و آنچه سهم مردم شریف ایران است، عدالت خواهد بود.

عدالتی که آرامش و امنیت خاطر را به جامعه هدیه می‌کند و هر خانواده‌ای سهم خود را از این عدالت در قالب خانه‌ای امن، مطمئن و مستحکم یا برخورداری از تمامی امکانات و ابزار مدرن بدست خواهد آورد.

از این رو کسی که عامل گسترش عدالت در بهره‌گیری از شرایط یکسان رفاهی در جامعه بهره‌برداران مسکن است مهندس خواهد بود.

مهندس می‌تواند با بومی سازی تکنولوژی‌های نوین دنیا و با مطابقت دادن آن با شرایط محیطی و اقلیمی کشور، ایران را با پیشرفت دنیا همسو سازد و با بکارگیری آنها در فعالیت‌های حرفه‌ای خود، عدالت اقتصادی را در جامعه تحقق بخشد. اما آنچه که سازمان نظام مهندسی در این بین عهده دار خواهد بود، مدیریت این فرآیند است. با داشتن رویکرد آموزش و پژوهش می‌توان ساخت و ساز را بهینه ساخت و آنچه زیر ساخت اقتصاد با نام مسکن عنوان می‌شود در بهترین شرایط ارائه کرد و در کنار آن نیز عدالت کامل را در بهره‌گیری کلیه مهندسان عضو سازمان از اشتغال، تخصص، آموزش و رفاه برقرار کرد. شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان معتقد است می‌توان برقراری عدالت در بناد پیشرفت در کلیه زمینه‌ها در صنعت ساختمان را با اندیشه عدالت محوری در تامین نیازهای اعضا و مهندسان مدنظر قرار داد. آنچه در گذشته مغفول مانده بود و نتایجی جز عدم انگیزه کافی در فعالیت حرفه‌ای مهندسان به دنبال نداشت. اما امروز می‌بینیم که حاکم شدن شرایط جدید با آغاز به کار دوره پنجم و به تبع آن خلق فضاهای جدید کسب و کار و همچنین توسعه خدمات رفاهی، جامعه متخصص و مهندسان صنعت ساختمان را در شرایطی مطلوبی قرار داده و آرامش و ثبات را به آنها هدیه کرده است. که می‌توان آن را در مجموعه اقدامات عدالت محوری سازمان گنجانده و زمینه پیشرفت همه جانبه سازمان و به تبع آن ارتقای کیفی ساخت و ساز و بهره‌گیری تمامی اقشار جامعه از مسکن سالم و مستحکم قلمداد کرد که راه دستیابی به شعار دهه پیشرفت و عدالت را هموار خواهد ساخت.

جایگاه موثر نظام مهندسی ساختمان در شورای عالی شهر سازی و معماری

دکتر حسین جدلی - مشاور امور استان‌های رییس سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور

شکل مورد بهره برداری فرزند گیرد تا توسعه شهرهای کشور به شکل مناسب و با رعایت اصول استاندارد شهرسازی صورت گیرد.

باید باور داشت سیاست‌های نظام جمهوری اسلامی ایران در حوزه شهر سازی در صورتی که محقق شود می‌تواند نقطه عطفی را نیز در تاریخ توسعه زیر بنایی و پیاده سازی معماری اسلامی ایرانی به ثبت برساند که به خوبی از سوی سازمان نظام مهندسی ساختمان درک شده و مورد کاوش قرار گرفته است.

آنچه این سیاست‌ها بیان می‌دارد توسعه شهرها در پناه حفاظت از منابع طبیعی و مراقبت از محیط زیست و اقلیم بومی کشور است و به تبع آن تعیین ابعاد کالبدی شهرها را در صورت تأکید بر هویت ایرانی و اسلامی و با رعایت ملاحظات فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و امنیتی و ... را لازم و ضروری می‌پندارد.

از این رو و باید برای کار کارشناسی و موثر، قوانین و مقررات در نظام مدیریت تهیه، تصویب و اجرای طرح‌های توسعه و عمران شهری با هماهنگی بیشتری با سازمان نظام مهندسی ساختمان صورت گیرد.

در این حال می‌توان گفت که اهدافی چون هویت تاریخی شهرها و بافت تاریخی آنها و همچنین سکونتگاه‌های غیر رسمی و حاشیه نشینی، ساماندهی شده و کارآمدی سازمان نظام مهندسی ساختمان و مهندسان شهر ساز عضو آن عینیت می‌یابد. با این حساب، نیاز به برنامه ریزی و سیاست گذاری‌های مندرج از سوی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور در دوره ششم همانند دوره پنجم شورای مرکزی، امری ضروری است که حتی بخشی از آن نیز در قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان بیان شده است. از جمله آن می‌توان به تقویت و توسعه فرهنگ و ارزش‌های اسلامی در معماری و شهر سازی، ترویج اصول معماری و شهر سازی و رشد آگاهی عمومی نسبت به آن، الزام به رعایت مقررات ملی ساختمان و افزایش بهره‌وری، ارتقای دانش فنی صاحبان حرفه، رعایت ضوابط و مقررات شهر سازی و مفاد طرح‌های جامع و تفصیلی و هدایت از سوی تمام دستگاه‌های دولتی و جلب مشارکت حرفه‌ای مهندسان در تهیه و اجرای طرح‌های توسعه و آبادانی کشور اشاره کرد که همگی موجب رشد و اعتلای مهندسی و جایگاه آن در کشور خواهد بود. امید می‌رود با حضور جدی سازمان نظام مهندسی ساختمان و تداوم آن در آینده، روند رو به رشد تخصص و فعالیت‌های دانش محوری چون ساماندهی حوزه شهر سازی در مدیریت شهری ادامه یابد و به انگیزه مشخص در بین دیگر بخش‌ها تبدیل شود.

این یک استعاره زیستی است که شهرها در طول حیات خود متولد می‌شوند، رشد کرده و در خوشبختانه ترین حالت پیشرفت می‌کنند و در بدبختانه ترین شکل به عمر خود پایان می‌دهند. اما این از اهمیت جایگاه آن در آفرینش هویت در سطوح ملی و فراملی نمی‌کاهد و می‌تواند به عنوان یک ارزش ملی در جامعه جهانی مطرح شود.

چرا که آنچه در تمامی کشورها، محور توسعه تعریف می‌شود، نوع شکل‌گیری، رشد و بالندگی شهرهاست که به عنوان پایگاه اصلی برنامه ریزی و مدیریت منابع ملی آن کشور به شمار می‌رود.

این مسئله از آنجایی اهمیت پیدا کرده و مورد توجه قرار می‌گیرد که رهبر معظم انقلاب در مقطعی، سیاست‌های کلی نظام را در امور شهر سازی ابلاغ کرده و اصل رعایت و پایبندی به آن تأکید می‌کند.

به راستی اگر به بازخوانی سیاست‌های ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری بپردازیم، جایگاه سازمان نظام مهندسی ساختمان در اجرای این سیاست‌ها و پیاده سازی آن در جهت منافع ملی و مبعی تا چه اندازه مهم و تأثیر گذار خواهد بود.

می‌توان با اطمینان گفت که سرمایه‌های علمی و تخصصی که سازمان در اختیار دارد و در حوزه اعضا از آن بهره مند است، تنها ابزار اجرایی این سیاست‌ها در امور شهر سازی کشور تلقی می‌شود.

ساخت و ساز کشور و به تبع آن شکل‌گیری شهرها، خروجی فعالیت مهندسانی است که از سوی سازمان، هویت حرفه‌ای و جایگاه قانونی یافته‌اند. از این رو لازم است جایگاه نظام مهندسی ساختمان به عنوان مرجع اصلی پیاده سازی دانش، فناوری و تخصص در حوزه شهر سازی، پذیرفته شود. خوشبختانه در دوره پنجم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان، عضویت این سازمان در شورای عالی شهر سازی فرصتی را بوجود آورد تا سازمان بتواند در کنار اجرای سیاست‌های کلی نظام در حوزه شهر سازی، از حقوق فارغ التحصیلان و مهندسان رشته مهندسی شهر سازی نیز دفاع کند.

مهندسان شهر ساز با نقش موثر خود در سال‌های اخیر و فعالیت در تهیه و نظارت طرح‌های شهر سازی، خواستار توسعه جایگاه خود در حوزه‌های مدیریت طرح و برنامه ریزی شهری می‌باشند. ضمن آنکه ظرفیت‌های ایجاد شده در مراکز آموزش عالی برای تربیت مهندسان جوان شهر ساز که سرمایه‌های آتی علمی، فنی و تخصصی مدیریت شهری به حساب می‌آیند نیز به منابع انسانی موجود اضافه خواهد شد که باید به بهترین و شایسته‌ترین

ویژگی های معماری و سازه ای پل شکسته (شاپوری) خرم آباد

دکتر محمد رضا اسدی - دانشجوی کارشناسی ارشد مرمت و احیاء بناها و بافت های تاریخی و مدرس دانشگاه

مقدمه

میراث معمارانه پل شکسته (شاپوری) خرم آباد، که موضوع و جایگاه سوق الجیشی آن حسب ملاحظه دلایل کشاورزی، اقتصادی و دفاعی و بسیاری عوامل دیگر، طی روند تاریخی برگزیده شده بود، شاخص فرهنگی و معنوی شهر قدیم شاپورخواست و از معدود نشانه های نادر فرهنگی شهر کنونی خرم آباد و بخشی از چهره و سیمای غالب چشم انداز این شهر به شمار می آید. این بنای عظیم همچنین دربردارنده ی پیشینه ی منحصر بفرد و بسیار ارزنده ای از لایه های باستان شناسی و دورها و اعصار تاریخی است که بازگو کننده ی تمدن کهن و غنی منطقه و سهم آن در روند تکامل تدریجی سنت های معماری برآمده از اقلیم و طبیعت و نیز تداوم توسعه ی فرهنگی منطقه می باشد. این پژوهش بر آن است که بر پایه دواصل «اصالت» و «وحدت تاریخی» با هدف مراقبت، حفاظت و معرفی پل شکسته (شاپوری) و بهره گیری از منابع تاریخی، فرهنگی و طبیعی نهفته در آن وضعیت کنونی ساختمان پل را بهبود بخشیده و نیز چشم انداز باستان شناسی محدوده را با حفظ ارزشهای منحصر بفرد آن تقویت نماید. واژگان کلیدی: آسیب شناسی - حفاظت - استحکام بخشی - بازسازی - مرمت - احیاء - حریم

پل شکسته (شاپوری) خرم آباد

ساختمان تاریخی پل شکسته (شاپوری) معروف به «طاق بیل اشکسه» در فاصله قریب به دو کیلومتری جنوب مرکز این شهر بر روی رودخانه خرم آباد احداث شده است. این بنا تحت پوشش حفاظتی میراث فرهنگی قرار دارد و به شماره ۱۰۵۸ در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است.

مقایسه پل شکسته (شاپوری) خرم آباد با نمونه های مشابه

هرتسفلد قوس های پل را به شکل ایرانی و اوایل اسلامی که بنام عجمانه معروف بوده همزمان با شهر مجاورش تاریخ گذاری نموده است. (Herzfeld E, 1929, P. 73)

ولفرام کلایس شش طاق تیزه دار حفظ شده آن را به بازسازی های دوران میانه نسبت داده است (Kleiss, 1986, P. 151) از آنجا که پایه ها چه در پایین دست و چه در بالا دست خود دارای آب شکنهایی با پلان مثلث هستند پیشرفت تکنیکی نسبت به پل های ساسانی اولیه در فیروزآباد را نشان می دهد (Kleiss, 1975, P. 136; Yarshater ed, 1974, P. 452). سرانجام کلایس بار دیگر در سال ۱۹۹۴ گزارش و کروکی دقیقتری از پل ارائه نموده که شرح مختصری از آن چنین است: «در خصوص تاریخ ساخت بنا اطلاع دقیقی در دست نیست. تعداد زیادی از منابع آن را از آثار دوره ساسانی دانسته اند. با این حال احتمال اینکه از ساخته های سده های نخستین اسلامی - بویژه اواخر قرن چهارم هجری - باشد نیز وجود دارد. پل خرم آباد از نظر ساختار معماری شباهت قابل توجهی به پل «سی پله» رودخانه سیمره دارد. همچنین وی به توصیف ابعاد و اندازه های پل پرداخته و در نتیجه اظهار داشته «مشکل پایه ها قابل مقایسه با انواع دوره ساسانی در خوشتر و بیستون است. با این حال این دلیل قانع کننده ای برای تاریخ گذاری نیست. وجود آثار دوره سلجوقی در مجاورت این پل، احتمال سلجوقی بودن پل - یا دست کم طاقهای آن - را نیز مطرح می کند» (ملازاده، کاظم، ۱۳۷۹، ص ۲۱۲ به نقل از Kleiss, 1994, P. 249-51).

شکل پایه های پل خرم آباد که دارای پلان شش ضلعی می باشند قابل مقایسه با پل خسرو در بیستون و پل قدیمی تر بلدختر می باشد. با این تفاوت که در پل خسرو پل و قدیمی پل دختر علاوه بر نقش علامت حجار و بستهای فلزی، زیرسازی پایه ها نیز بر شالوده ای سد مانند قرار گرفته اند. رو سازه هیچ از پل های ساسانی در وضعیت اولیه باقی نمانده اند. اما تکنیک ساخت قوسهای باقی مانده در پل خرم آباد به شیوه سه چهارم ساخته شده که کاملاً در دوره اسلامی متداول بوده است. ممکن است پایه های پل خرم آباد مربوط به اواخر دوره ساسانی و حتی اوایل اسلامی باشد اما بخش عمده ای از پل بخصوص از پایه ۱۹ به طرف غرب یک دوره ساختمانی متاخری را نشان می دهد. در نتیجه هنگام منسوب نمودن پل های قدیم ایران به ساسانی به ویژه پل هایی که به وضوح دارای روسازه ای اسلامی هستند باید دقت زیادی مبذول داشت (Yarshater ed, op.cit, P. 45).

مقدمه

میراث معمارانه پل شکسته (شاپوری) خرم آباد، شاخص تاریخی - فرهنگی و معنوی شهر قدیم شاپورخواست و از مملود نشانه های نادر تاریخی - فرهنگی شهر کنونی خرم آباد و بخشی از چهره و سیمای غالب چشم انداز این شهر به شمار می آید. این بنای عظیم همچنین در بردارنده ی پیشینه منحصر بفرد و بسیار ارزنده ای از لایه های باستانشناختی و دوره ها و اعصار تاریخی است که بازگو کننده تمدن کهن و غنی منطقه و سهم آن در روند تکامل تدریجی سنت های معماری برآمده از اقلیم و طبیعت و نیز تلاوم توسعه ی فرهنگی منطقه می باشد که امروزه از اهمیت و اعتبار آن کاسته شده است.

شهر قدیم شاپورخواست

اولین بار سر هنری راولینسن در سال ۱۸۳۶ م موفق به تعیین موقع جغرافیایی شاپورخواست در دره خرم آباد و در موضع کنونی محله شهری خرم آباد با نام «قاضی آباد» گردید. بعد از وی ارنست هرتسفلد به سال ۱۹۲۸ م مهمترین مدرک باستان شناختی را در مکانیایی شهر قدیم شاپورخواست ارائه کرد. هرتسفلد با قرانت سنگ نوشته خرم آباد چنین نوشت: «... مهم این است که این کتیبه مکان او یعنی شهر خرم آباد را چندین بار با نام شاپورخواست که به معنای سد شاپور معروف بوده، ذکر کرده که موقعیت مطمئنی را برای مکانیایی جغرافیای تاریخی منطقه به ما می دهد...» (پرویز، صص ۴۷ و ۴۸ (شکل ۱)).

شکل ۱: حدود اقلیت جبال - محدوده بلوک ها کوچکها، سفله مرآت، شهری و شبکه راه های اصلی این اقلیت بر امور اسلامی تا پل خسته مغرب

موقعیت استانی شهر خرم آباد

سرزمین لرستان از قدیم ترین مراکز تمدن ایران است و ذکر برخی شهرهای کنونی استان لرستان مانند خرم آباد (شاپورخواست)، بروجرد (وروگرد) و الشتر (لاشتر) در کتب جغرافی نویسان صدر اسلام حاکی از ریشه های کهن تمدن و شهرنشینی در فلامرو سیاسی کنونی این استان است. سرزمین کنونی لرستان از دیرباز گذرگاه راه های عمده سرزمینی به شمار می آمد که چهارسوی فلات پهناور ایران را به یکدیگر و به اقصی نقاط پیرامون آن پیوند می داد. معروف ترین این راه ها، شاهراه ابریشم یا راه بزرگ خراسان بوده است که شهرهای مهم نواحی غربی مانند تیسفون (پایتخت ساسانیان) و بغداد (مرکز خلافت اسلامی) را به اقصی نقاط شرق مرتبط می کرد و مسیر عمده بازرگانان و تجار به شمار می آمد. (پرویز: ص ۶۹) (شکل ۲).

عملکرد ساختمان پل

ساختمان پل شکسته (شاپوری) از نظر عملکرد و فرم از گونه اول پل‌ها، یعنی از نوع پل‌هایی است که در مسیر راه ارتباطی، برای پیوند میان مجموعه‌های زیستی واقع در دو سوی رود احداث شده‌اند، و به تبع آن از شکل کالبدی خطی ساده و پویایی برخوردار گردیده که مانع از وقفه یا درنگ در موقع عبور می‌گردد.

مشخصات و خصوصیات ساختاری پل

پروفسور ارنست هرستفلد نیز که در سال ۱۹۲۹ میلادی ساختمان پل و محیط اطراف آن را مورد بررسی و پیگیری قرار داده است در باره مجاورت این بنا با نقطه شهری قدیمی (شهر شاپورخواست) چنین اظهار می‌نماید که نواحی از نوع نواحی ایرانی و متعلق به اوایل دوران اسلامی است و زمان احداث این بنا بی تردید مقارن بوده است با حیات شهر همجوار آن که به گمان وی مساحتی بالغ بر پانصد هکتار داشته است (پرویز، ۱۵۴) (شکل ۳).

شکل ۳: برداشت از نقشه شماری شماره ۱ که در ۲۳ شهریور ۱۳۰۲ (۱۹۲۳) میلادی در ۲۵ مکتب موزه و موزه‌های تهران عکاسی گردید. چهارم و پنجم شماره ۴ و ۵ در ۲۳ شهریور ۱۳۰۲ (۱۹۲۳) میلادی در ۲۵ مکتب موزه و موزه‌های تهران عکاسی گردید.

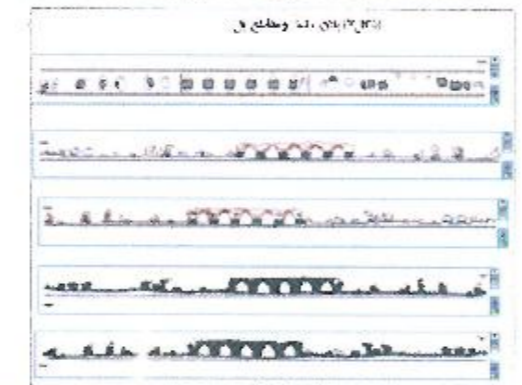
موقعیت پل در جغرافیای شهری امروز خرم آباد

دسترسی اصلی به این بنا امروزه از راه خیابان خیر آباد میسر است که از طریق خیابان فرعی ۱۲ متری (نظام خلوتی) به کرانه شرقی رود در محل احداث ساختمان پل منتهی می‌شود (شکل ۵).

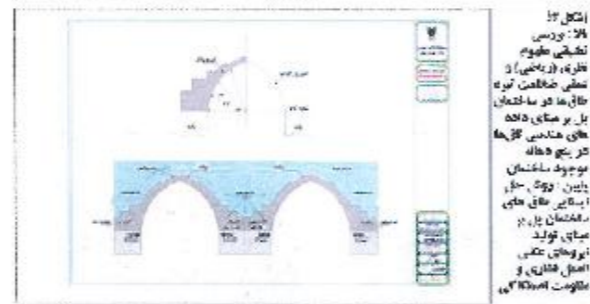
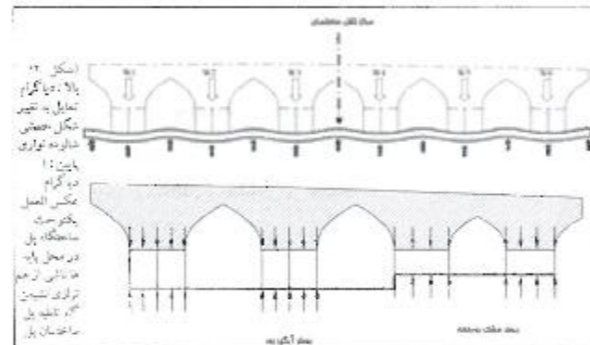
بررسی اجزاء پل شکسته (شاپوری) خرم آباد

ساختمان پل طاق شکسته در امتداد مستقیم در جهت شرقی - غربی، با انحراف ۱۸ درجه‌ای به سمت شمال، در بستر پایدار رودخانه خرم آباد به طول قریب به ۲۹۰ متر احداث شده است. امروزه بقایای ۲۵ پایه این ساختمان سنگی عظیم، پنج طاق و قسمت‌هایی از کوزه (نیم پایه یا پایه جناحی) ساختمان برجای مانده، اما پیشینه بررسی‌های این ساختمان حاکی است در گذشته ۲۹ یا حتی ۳۰ پایه با بیشتر داشته است که به تدریج، بر اثر وقوع حوادث از تعداد آنها کاسته شده است. از میان پایه‌های موجود تعداد یازده پایه که در نیمه شرقی ساختمان قرار گرفته‌اند، فاقد موج شکن (آب‌بُز) بوده، عموماً به شکل چهار ضلعی ساخته شده‌ند و از فاصله میان پایه‌ها (اندازه دهانه طاق‌ها) به تدریج به طرف شرق کاسته می‌شود به گونه‌ای که کمترین اندازه در فاصله میان کوزه شرقی پل و پایه اول ساختمان برابر با ۲/۵ متر و بزرگترین اندازه دهانه طاق در فاصله میان پایه‌های میانی پل، قریب به ۷/۸۰ متر اندازه‌گیری شده است (اشکان ۷ و ۶).

برابر جهت احداث قوسها استفاده شده است (شکل ۱۲ و ۱۳).

کتو شکستن که ضمن گامستن از وزن روسازه ساختمان بر روی طاقها و پایهها از راه مجوف کردن شاکانه این بخش از بنا، دیوارهای برشی این عناصر ساختمانی همچنین با جابجایی خط انتقال مومنه افقی نیروی زلزله از تکیه گاه طاقها به تراز بالاتر امکان انتقال برآیند حاصل را در امتداد منحنی کلی عرشه ساختمان فراهم نموده، مانع از تشدید نیروی رانش طاقها در ناحیه بازو یا کناله می گردد (شکل ۱۴).

بر اساس گزارشات اعلام شده و مقایسه نتایج حاصل با مطالعه ساختمان پل قلعه قنبر، که در فاصله ۱۵ کیلومتری غرب پل هرو در مجاورت روستای قلعه قنبر از توابع بخش چغلوئندی استان لرستان واقع است، کف پل ظاهره از سنگ فرش از نوع سنگ فرش (سنگ بلوک فرمز) است که در اثر فرسایش آب از صورت کادر بودن خارج شده است (۱۵).

کمترین فاصله دهانه بین پایه A و پایه B می باشد که ۲/۵ متر است. دهانه پایهها از شرق به غرب به تدریج بزرگتر می شوند، بزرگترین دهانه متعلق به پایه های میانی (N-M) است که حدود ۷/۸۰ متر است. تغییراتی در مصالح پایه ها به خصوص از پایه R به طرف غرب دیده می شود. در این پایه ها

بررسی ویژگیهای عناصر معماری وسازه ای (کالبدی) پل شکسته (شاپوری) برای تدقیق مطالعات ساختمانی و طراحی مداخلات در کالبد بنا، عناصر معماری ساختمان پل به ترتیب از شرق به غرب مطابق (شکل ۸) عناصر معماری و سازه ای پل پایهها از حرف A تا Y و دهانه طاقها (در صورت وجود) یا دهانه های طاق (در صورت خرابی) از حروف AR تا ZR و پایه های جناحی یا کوله های پل با حروف KE و KW نمایش داده شده اند.

شکل ۸: پلان و نمای بازسازی شده پل

ویژگی های معماری ساختمان پل

کوله شرقی KE اولین پایه نزدیک به ساحل سمت شرق حرف A آخرین پایه ساختمان (نزدیک به ساحل غربی) حرف Y و پایه جناحی (کوله) غربی ساختمان KW را به خود اختصاص داده اند.

مطابق دیاگرام (شکل ۹ و ۱۱) پایه های واقع در بستر خشک رود (پایه های حرف A تا K) به شکل چهار ضلعی نسبتاً منظمی ساخته شده اند. ارتفاع هر کدام از این پایه ها از روی کرسی تا نشیمن گاه طاق (کین) در حدود ۲/۴۵ متر است که در پوشش جداره خارجی هر کدام پنج ردیف سنگ کار شده (پاک تراش) از جنس آهک مارنی خاکستری متعادل به آبی با اشکال هندسی منظم با ابعاد مختلف بکار رفته است.

پایه های واقع در بستر آبگیر رود (پایه های حرف L تا Y) ارتفاع آنها از سطح تراز کرسی حدود ۳/۷۵ متر است و جداره خارجی این پایه ها از هشت ردیف سنگ حجاری شده از نوع سنگ های آهکی مارنی به رنگ خاکستری مایل به آبی روشن (آلوکمیگان ریز بلور) تشکیل شده است. در این پایه ها در دو جهت موافق و مخالف جریان آب، پیش آمدگی مثلثی شکلی ایجاد شده که در اصطلاح به آن موج شکن یا آب بر گفته می شود (شکل ۱۰ و ۱۱).

شکل ۹: پایه های واقع در بستر خشک رود

شکل ۱۰: پایه های واقع در بستر آبگیر رود

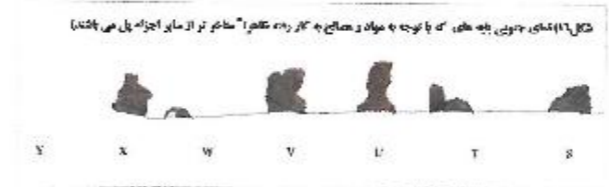
شکل ۱۱: هندسه و ابعاد عمومی عناصر پایه های بستر خشک و پایه ها و آبشکن های بستر آبگیر ساختمان پل

ویژگی های سازه ای ساختمان پل

هم تراز سطح اتکاء طاقها بر روی پایه ها در مقطع طولی ساختمان نیز عامل موثر در تامین پایداری دور طاق و تعادل نیروهای مولد در دو طرف دور (چفد یا قوس) و عکس العمل یکتوانخت خاک بوده است. و نیز از قالب غیر

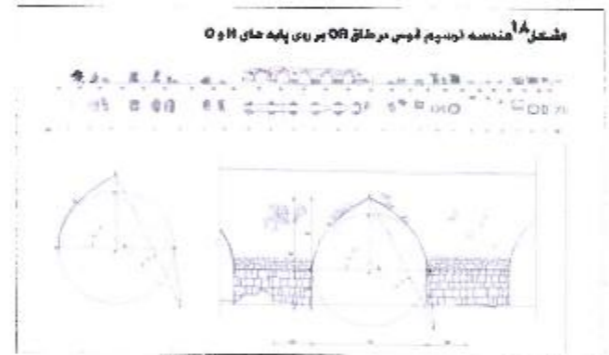
رنگ ملاط به سرخی گرایش دارد. ترکیبات و ناخالصی های خاک کوره، جوش کوره، چوبهای زغال شده و ملاط دانه درشت، رنگ ملاط را نسبت به پایه های A تا R متغییر ساخته است (شکل ۱۶).

به نظر می رسد سطح فوقانی موج شکنها فاقد پشته بوده و کاملاً مسطح ساخته شده و توسط سنگهای چهارگوش یا تزیینی لوزی شکل تسطیح و سنگ چین شده است. این آگاهی تنها از پایه U که اکنون در جای اصلی خود قرار دارد (شکل ۱۷).

شکل های هندسی فوسها از نوع سه چهارم بوده که بر مبنای روش سوم غیاث الدین جمشید کاشانی قابل ترسیم است (ر. ک. جذبی، علیرضا، ۱۳۶۴، صص. ۱۶۸-۱۶۹). اولین طاق از پنج چشمه طاق باقی مانده جهت شناسایی نوع قوس آن مورد مطالعه قرار گرفته است و مابقی قوسها نیز به این شیوه ساخته شده اند (شکل ۱۸).

مصالح بکار رفته در جداره داخلی پایه ها سنگ های بزرگ حجاری شده به رنگهای خاکستری روشن است. اندازه سنگ ها از نظر طولی متفاوت ولی در رجهای منظم و تقریباً هم اندازه ای قرار گرفته اند. برای ناماسازی دیوارهای جانبی از سنگهای کوهی استفاده شده و همچنین از سنگهای قلوه و شکسته برای پر کردن حجم درونی پایه ها استفاده شده است. ملاط آهک با

ناخالصی های معمولی خود در ساخت پایه ها و ملاط گچ در ساخت روسازه مورد استفاده قرار گرفته است. (آزمایشگاه فنی و مکانیک خاک وزارت راه ایران، تهران آوریل ۱۹۷۶، به نقل از احسان یار شاطر، اپراتیک، صص ۴۵۲). مصالح مورد مصرف برای احداث شالوده های ساختمان نیز عموماً همان است که درباره دیوارهایی گفته شد که این پی ها برای پایداری و دوام آنها احداث شده اند (مخلوط سنگ های قلوه و شکسته با ملاط پایه آهکی) (شکل ۱۹).

نتیجه گیری

با توجه به بررسی اجزاء ساختمان پل شکسته (شاپوری) آمده است، مقایسه ملاتها و مصالح بکار رفته و کیفیت آنها و نیز سبک معماری روسازه و سازه پایه های باقی مانده S تا X با سایر پایه ها نشان می دهد که این پایه ها ظاهراً بعد از تخریب یا مصالح ضعیف تر و چیدمان نامناسب تری بازسازی شده اند.

احداث کنوهای مخفی در ساختمان پل شکسته (شاپوری) علاوه بر سبک سازی و کاهش بار مرده که ارتباط مستقیم با نیروی نیروی زلزله (V-CW) دارد، موجب کاهش اثرات خرابی آن خواهد شد.

ساختمان پل شکسته (شاپوری) از محدود سازه های آبی تمام سنگ می باشد که در تکنولوژی احداث آن از قالب غیر بار بر استفاده شده که در نوع خود یک تکنیک فنی مهندسی محسوب می شود.

معماری و مهندسی سنگ و روش بکارگیری آن از ساختگاه و چیدمان مشابه وضعیت لایه های طبیعی خود یکی از رموز استحکام و پایداری ساختمان پل می باشد.

هم ترازای سطح اتکاء طاق ها بر روی پایه ها در مقطع طولی ساختمان در دو بخش بسترهای خشک و آبگیر عامل موثر در تامین پایداری دور طاق و تعادل نیروهای مولد در دوطرف دور (چفد یا قوس) و عکس العمل یکتواخت خاک بوده است.

در اجرای عملیات خاکی در محل ساختگاه پل، ظرفیت باربری و مقاومت برشی قشرهای مختلف خاک به درستی محاسبه و برآورد نشده اند. این نقص در مهندسی ساختمان پل تحت تاثیر سایر عوامل مثل موثر بر پایداری و دوام ساختمان نظیر تناوب وقوع سیلاب ها در دوره های بازگشت، تغییر شکل بستر در کرانه های غریبی رود، تغییر مداوم مسیر جریان آب و فرسایش های ناشی از آن در بستر رود و در زمین زیر پی ها از راه تکرار رسوب گذاری و رسوب برداری، و بالاخره هندسه نامناسب قسمت های باربر ساختمان نظیر

انتشارات شیرازه

۲۷- خوخی، علیرضا، امیر آروند، آوش بوستانی، مرمت و احیای بناها و بافت های تاریخی و ارائه طرح مرمت پل کشکاکان، ۱۳۸۰، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، گروه مرمت

۲۸- قاسمی، سید فرید، تاریخ خرم آباد، ۱۳۷۵، چاپ اول، خرم آباد، انتشارات افلاک

۲۹- کریمی، بهمن میرزا، راههای باستانی و پایتختهای قدیمی غرب ایران، شهریور ۱۳۳۹، تهران

۳۰- کلایس، ولفرام، پل ها، ۱۳۶۶، صص ۱۲۹-۱۵۳، ترجمه محمد ظروفی مندرج در معماری ایران در دوره اسلامی، به کوشش محمد یوسف کیانی، تهران چاپ اول انتشارات جهاد دانشگاهی

۳۱- کلایس، ولفرام، پل های دوره صفوی و قاجاریه در ایران، سال ۱۳۶۷، صص ۹۷۰-۹۸۴، ترجمه فرامرز نجد سمیعی، ماهنامه فروهر، شماره ۱۰، شماره مسلسل ۲۸۵

۳۲- کلایس، ولفرام، گزارش سفرهای باستان شناسی سال ۱۹۷۱ در ایران، ۱۳۵۴، ترجمه سروش حبیبی، تهران، نگاه ترجمه و نشر کتاب

۳۳- مستوفی، حمدالله، تاریخ برگزیده، به اهتمام عبدالحسین نوائسی، ۱۳۶۲، تهران انتشارات امیرکبیر

۳۴- مستوفی، حمدالله، نزهة القلوب، به اهتمام و تصحیح گای لسترنج، ۱۳۶۲، تهران، انتشارات دنیای کتاب

۳۵- مخلص، محمد علی، پل های قدیمی ایران، ۱۳۷۹، جلد اول، چاپ اول، انتشارات میراث فرهنگی

۳۶- ویلسن، آرنولد، سفرنامه ویلسن یا تاریخ سیاسی و اقتصادی جنوب غربی ایران، ۱۳۳۳، ترجمه سعادت نوری، چاپ دوم، تهران، انتشارات وحید

۳۷- هیلن برانت روبرت، معماری اسلامی، ۱۳۷۷، ترجمه دکتر ایرج احتشام، چاپ اول، تهران ناشر شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری

۳۸- زمرشیدی، حسین: اجرای ساختمان با مصالح سنتی، ۱۳۷۴، تهران: نشر زمره

۳۹- ساکی، علی محمد جغرافیای تاریخی لرستان، ۱۳۵۴، خرم آباد، نشر کتابفروشی محلی

۴۰- مشاور گروه بناگران هنر، طرح مرمت پل معمولان کلهر، زمستان ۱۳۸۱، گزارشهای منتشر نشده، میراث فرهنگی استان لرستان

۴۱- مشاور گروه بناگران هنر، طرح مرمت پل دختر، زمستان ۱۳۸۱، گزارشهای منتشر نشده میراث فرهنگی استان لرستان

۴۲- مرکز اسناد میراث فرهنگی استان لرستان

منابع انگلیسی

Bier, L. Notes on Mihr-Narsehes Bridge near firuzabad AMI-1
 Eilers, Wilhelm. EinefrühislamischeKüfi - InschriftausLuristan. -2
 ZDMG, 1941, 65, 28-35
 Freville, Nicholas. The Bridge of the Maiden. Robert hale. -3
 1917 London
 Herzfeld, E. Bericht ü ber arch ä ologischeBeobachtungeninimius-4
 ü dlichen Kurdistan und in Luristan. AMI vol
 1929, 65-75
 Pre Islamic bridges. The EncyclpaediaIranica. 1 Bridges-5
 Vol IV, 1986, 449-453
 Kleiss, Wolfram. II.Bridge in the Islamic periode. The-6
 EncyclpaediaIranica, Vol IV, 1986, 453-454
 Minorsky, V. Lur.Luristan. In Encyclpaedia of islam v
 1917, 41, 52
 Miles, G.C. The Numismatics jistory of Rayy. American N-8
 1938, Newyork. Numismatic society, New series
 Pope, A.U. Islamic Architecture.M.Bridge etc. in survey of-9
 Persian art II, 1939, 122-123
 Sotoodeh, M. drcialtekufischeinschriftenaus Iran. ZDMG-10
 1979, 315-316
 Stein, sir Aurel. K.C.I.E. Old Routes of Western Iran. Newyork-11
 1919
 Stein, sir Aurel. K.C.I.E. An Archaeological Journey in-12
 Western Iran. Geographical Journal xcII, 1928, 317-322
 Yarshater, E. Bridge, Pre-Islamic bridges-13
 Islamic periode. EncyclpaediaIranica, Vol IV, 1986, 449-454

یی ها و پایه های واقع در بستر خشک رود، باعث تخریب و گسیختگی خاک و واژگونی راست گرد پایه ها و تخریب روسازه ساختمان شده است. هدایت پژوهش ها، تحلیل ها و ارزیابی های علمی در زمینه ساختمان پل شکسته (شاپوری به شناخت ارزش ها و مفاهیم پل های تاریخی دیگر لرستان کمک شایانی خواهد نمود.

منابع و مأخذ

منابع فارسی:

۱- فلامکی، محمد منصوره، تکنولوژی مرمت معماری، ۱۳۸۷، چاپ اول، تهران، انتشارات فضا

۲- فلامکی، محمد منصور باز زنده سازی بناها و شهر های تاریخی، ۱۳۷۴، تهران، نشر دانشگاه تهران

۳- ابن الاثیر، علی بن محمد، تاریخ کامل بزرگ اسلام و ایران، ۱۳۶۴، ترجمه عباس خلیلی شامل، مجلدات سیزدهم، چهاردهم، پانزدهم، چاپ دوم، تهران انتشارات علمی

۴- ابن خلدون، کتاب المبر تاریخ ابن خلدون، ۱۳۶۶، ترجمه آیتی، جلد سوم، چاپ اول، تهران موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی

۵- ابن خلدون، کتاب المبر تاریخ ابن خلدون، ۱۳۶۶، ترجمه آیتی، جلد دوم، چاپ اول، تهران موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی

۶- ابودلف، مسعود بن المهلهل، سفرنامه ابودلف در ایران، ۱۳۵۴، ترجمه سید ابوالفضل طباطبایی با تعلیقات و تحقیقات میترسکی چاپ دوم، تهران انتشارات زوار

۷- امونلو، جان، یادداشت هایی درباره لرستان، ۱۳۶۲، ترجمه امان اله بهاروند و لیلی پختیار مندرج در دو سفرنامه درباره لرستان، چاپ اول، تهران، انتشارات بابک

۸- اسمیت، اریک ف، پرواز بر فراز شهرهای باستانی ایران، ۱۳۶۶، ترجمه آرمان شیشه گر، چاپ اول، تهران، سازمان میراث فرهنگی کشور (پژوهشگاه)

۹- اصطخری، ابواسحق، مسالك و ممالک، ۱۳۶۸، به اهتمام ایرج افشار، چاپ سوم، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی

۱۰- امان الهی بهاروند، مسکنر، جغرافیای لرستان پیشکوه و پشتکوه، ۱۳۷۰، مولف ناشناس به کوشش امان الهی، خرم آباد، انتشارات اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی

۱۱- اسماعیلی، خدیجه، فهرست نقاط جغرافیای استان لرستان، ۱۳۸۷، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان لرستان

۱۲- الحمسوی الرومی البغدادی، باقوت، معجم البلدان، ۱۳۳۳، دی ۱۹۰۶ م، مجلدات ۵ و ۶، چاپ کشور مصر

۱۳- یزد پناه، حمید، آثار باستانی و تاریخی لرستان، ۱۳۶۳، مجلدات اول، دوم و سوم، چاپ دوم، تهران، انتشارات آگاه

۱۴- پرویز، احمد، پل و تحول آن در قلمرو بدر بن حسینی، ۱۳۸۰، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران

۱۵- پرویز، احمد، فشین صحراکار، مجتبی منوچهر آبادی، پروژه پل کشکان، ۱۳۷۸، سازمان میراث فرهنگی کشور، معاونت حفظ و احیا

۱۶- پوپ، آ، معماری ایران، ترجمه غلام حسین صدیقی، انتشارات فرهنگان، چاپ سوم، تهران، ۱۳۷۳

۱۷- پوپ، آرتور اویهام، معماری ایران پیروی شکل و رنگ، بدون تاریخ، ترجمه کرامت الله انسر، چاپ دوم، تهران، انتشارات پساوئی

۱۸- پیرنیا، محمد، کرمت الله انسر، راه و رباط، ۱۳۷۰ چاپ دوم، تهران، انتشارات سازمان میراث فرهنگی کشور

۱۹- جلویی، علیرضا، خط طاق های ایرانی بر اساس گفته فیث الدین جمشید کاشانی، ۱۳۶۴، صص ۱۶۶-۱۷۴، مجله اثر، شماره ۱۰ و ۱۱

۲۰- چریکف، سیاحت تامه میو چریکف، ۱۳۵۸، ترجمه آبکار مسیحی به کوشش علی اصغر عمران، چاپ سپهر، تهران

۲۱- رضوانیان، محمد حسن، شاهکارهای معماری و سنگ تراشی پیامهایی از عظمت گذشته، هنر و مردم، سال ۲۵۳۵، صص ۲۶-۲۷، شماره ۱۷۳

۲۲- ساسی، علی، معماری ایران در عهد ساسانی، هنر و مردم، سال ۲۵۳۵، صص ۲-۶، شماره ۱۶۹، آبان و آذر سال ۱۵

۲۳- سجادی، علی، بررسی راه شاهی شوش همدان، ۱۳۷۵، میراث فرهنگی استان لرستان

۲۴- مسیرو، ماکسیم، راهها باستانی ناحیه اصفهان و بناهای وابسته به آن، ۱۳۵۷، ترجمه مهدی مشایخی، تهران، انتشارات سازمان ملی حفاظت آثار باستانی ایران

۲۵- سهرابی، محمد، لرستان و تاریخ قوم کاسیت، ۱۳۶۶، چاپ اول، نشر خرم آباد

۲۶- شاه بختی، محمد، عملیات لرستان، به کوشش کاوه بیات، ۱۳۶۳، چاپ اول، تهران.

اشتغال از زبان نمایندگان

رمضانعلی سبحانی فر نماینده سبزوار در گفت و گو با ماهنامه شمس:

مصرف گرایی از کارآفرینی پیشی گرفته است

رمضانعلی سبحانی فر با اشاره به وضعیت فارغ التحصیلان و بیکاری آنها گفت: اگر چه بحث بیکاری فارغ التحصیلان یک چالش جدی است اما عوامل مختلفی در آن دخیل است.

وی افزود: یکی از عوامل این است که در بحث رشته های تحصیلی مختلف، جذب دانشجو در رشته ها بدون برنامه ریزی دقیق بوده در حالی که باید قبل از جذب دانشجو یک برنامه ریزی دقیقی بشود که بر اساس نیاز جامعه و بازار کار، دانشجوی فارغ التحصیل در رشته های مورد نیاز جامعه به کار گرفته بشود. نماینده سبزوار با تاکید بر اینکه این یک عامل بسیار مهم است که ما یک سری فارغ التحصیل داریم که اینها به هر دری برای اشتغال می زنند، دری به رویشان باز نمی شود گفت: نبود کار برای فارغ التحصیلان به لحاظ این است که در آن رشته ای تحصیل کرده اند که نیاز جامعه به آن رشته نبوده است. وی افزود: به عنوان مثال اکنون در رشته گردشگری خیلی ضعیف عمل کرده ایم. در هتل داری خیلی ضعیف عمل کرده ایم در صورتی که اگر این رشته ها باشد، هتلها و مراکز توریستی به طریق اولی از این فارغ التحصیلان استفاده خواهند کرد تا اینکه یک فردی را بیاورند و از ابتدا به او آموزش بدهند. لذا این یک بخش قضیه است. سبحانی فر افزود: یک بخش قضیه این است که در چند سال اخیر به سمت کارآفرینی، اشتغال زایی و ایجاد مشاغل مورد نیاز نرفتیم. در کشور ما به دلایل و عوامل مختلف، مدیریت کلاسیک در کشور بوده که سمت و سویی به کارآفرینی نداشته و بیشتر کشور ما را به سوی مصرف گرایی و هزینه کردن برده تا اینکه بخواهیم به سمتی ببریم که کار آفرینی بکنیم. وی گفت: اگر هم بودجه ای را به سمت کار آفرینی برده ایم، کار آفرینی های کاذب بوده است. به عنوان مثال فرض کنید دولت وامهای اشتغال زایی داده تا کار ایجاد کند. در حالی که وام اشتغال زایی ۵ میلیون تومانی با وام اشتغالزایی ۱۰ میلیون تومانی داریم اما کارآفرینی ایجاد نشد و مناسفانه در این مسیر موفق نبودیم. عضو کمیسیون صنایع مجلس افزود: شاهد بودیم که فرد بیکار وام اشتغالزایی را گرفت اما به جای ایجاد شغل، یک وسیله ای برای ما به نیاز زندگی اش خرید. در نتیجه این فارغ التحصیلان دانشگاهی یا بیکار بی سواد یا کم سواد، که فقط بیکار بود، یک دفعه دید بدهکار هم شده و بیکار هم مانده چون با ۵ یا ۱۰ میلیون تومان نتوانسته و نمی شده شغل ایجاد بکنند. وی افزود: برای این بیکاران یا فرهنگ سازی نشده بود، با آموزشهای لازم را ندیده بود که بتواند با این وام اشتغال های خانگی و اشتغال های کوچکی را ایجاد کند. لذا این بودجه سنگین به هدر رفت و نتوانست اشتغالی ایجاد کند. سبحانی فر با تاکید بر اینکه ما در بین مهندسیان مان بیکار زیاد داریم گفت: الان کمبود خانه داریم و مهندسی عمران، برق، تاسیسات و بسیاری موارد دیگر بیکار هستند. این هم به لحاظ این است که از یک قوانین نظام مدنی که در کشور وجود دارد استفاده نمی شود. در بخش عمران، ساختمان، راه جاده سازی و مواردی از این

دست، آقایان از نیروهای تحصیل کرده استفاده نمی کنند. تنها در یک حوزه ساختمان است که نظام مهندسی تاکید می کند بایستی با اجازه نظام مهندسی و مهندس ناظر کار انجام بشود. این بخش گنگوگاهی است که سازمان نظام مهندسی ساختمان آنرا گرفته آن هم جدی نیست بلکه به اندازه ای است که پیمانکار بتواند اعضای سوری را بگیرد و مناسفانه از این موارد زیاد است. وی گفت: قانون نظام مهندسی ساختمان را می بینیم که پیاده می شود، اما فرد مهندس اشتغالی ندارد و فقط از حق امتیازی که به او داده اند استفاده می کند. لذا ما نتوانستیم در این بخش هم استفاده بهینه بکنیم. سبحانی فر گفت: نمونه دیگر در بخش کشاورزی است که مهندسی کشاورزی خیلی زیادی بیکار هستند اما تأکییدی وجود ندارد که حتما از نظام مهندسی کشاورزی کشور استفاده شود. بنا بر این ملاحظه می شود که مهندس ناظر کشاورزی مثل مهندس ناظر ساختمان نیست. در حالی که میشد همانگونه که نظام مهندسی ساختمان مدیریت کرده، بخش کشاورزی هم تأکید می کرد اجازه کار حتما با اعضای مهندس ناظر کشاورزی باشد. وی با ابراز ناسف از اینکه یک جاهایی است که نیامدیم یا دستورالعمل ها و بخشنامه ها، کار را کنترل و نظارت کنیم گفت: آنچهایی که ظرفیت وجود دارد و می شود از ظرفیت قانونی استفاده کرد و نیروها را به کار گرفت. باز هم نیامدیم به خوبی استفاده کنیم. عضو کمیسیون صنایع مجلس گفت: یک بخش دیگر هم که در این چند سال اخیر نتوانستیم استفاده کنیم، بخش صنایع بود. در حالی که باید به سمت ایجاد کارخانجات مادر میرفتیم، این کار را نکردیم. الان با تمام توان و امکاناتی که در زمینه فولاد و صنایع معدنی داریم، نتوانستیم جایگاه خوبی برای فولاد و معدن در کشور باز کنیم. در سال ۸۶ مصوب کردیم که هشت کارخانه تولید فولاد راه اندازی شود و باید طی چهار سال این کارخانه ها به بهره برداری می رسید که حداقل هر کدام این کارخانه ها به صورت مستقیم و غیر مستقیم ۳۰۰۰ نفر اشتغال زایی داشت. الان بپرسد این هشت کارخانه فولاد بعد از حداقل ۶ الی ۷ سال در چه جایگاهی قرار دارند؟ پیشرفت این کارخانه ها از ۵۰ الی ۶۰ درصد تجاوز نکرده است. یعنی ما نتوانستیم چنین صنایعی را ایجاد بکنیم که بعد صنایع پایین دستی بتواند باز اشتغال زایی بیشتری را ایجاد بکند. وی افزود: می بینیم که سیاست گذاری ها هم به نظر می رسد اجرا نشده است در حالی که یک بخش مهم از کار، در بخش سیاست گذاری ها در زمین صنایع بوده است. سبحانی فر با تاکید بر اینکه مناسفانه دولت توازن لازم را در بخش های مختلف بودجه کشور ایجاد نکرده است گفت: بخش عمده ای از بودجه ما در چند سال اخیر در بخش مسکن مهر هزینه شد و الان ما خیلی جاهای را داریم که ساختمانهای مسکن مهر خالی است، زیرا در شهرهای کوچک بوده است ولی سرمایه کشور به سمتی رفت که رونق مصرف گرایی است و شاید ضرورتی به ایجاد این مسکن های مهر هم نبود.

نماینده قروه و دهگلان:

بازار کار در ایران بسیار ضعیف است

چرا بیکاری در بین فارغ التحصیلان زیاد است، زیرا بیکاری فارغ التحصیلان دانشگاهی، یک مرحله بعد از واقعه کلی بیکاری است. وی با اعلام اینکه اکنون بیکاران بی سواد خیلی راحت تر سر کار می روند تا تحصیل کرده های دانشگاهی گفت: شخصی که در یک رشته دانشگاه مثل ادبیات فارسی، ادبیات عرب، الهیات، مهندسی کشاورزی یا صنعتی لیسانس یا فوق لیسانس می گیرد، به لحاظ اعتماد به نفس و به لحاظ شخصیت اجتماعی که به دست می آورد، بعدها نمی تواند به کارگری بپردازد یا به شغل خدمانی مشغول شود. فارغ التحصیلان این کار را برای کسی که در دانشگاه تحصیل کرده عیب می دانند. آنها در شان خودشان نمی دانند که کار خدماتی یا کارگری انجام بدهند. وی با تاکید بر اینکه قطعاً این افراد تقاضای کاری در حد یک مدیر یا بالاتر دارند گفت: فارغ التحصیل دانشگاهی در این وضعیت قطعاً بیکار می شود. این در حالی است که آن کسی که دانشگاه نرفته، توانایی اش در یک حدی است که در مشاغل ساده کارگری می تواند جذب بشود، اما یک فارق التحصیل فوق لیسانس هرگز نمی رود همچین کاری بکند.

نماینده قروه و دهگلان افزود: ما در خیلی از جاها چالش داریم، مثلاً فرض کنید ما در مسکن چالش داریم. هنوز به یک میلیون و ۸۰۰ هزار مسکن احتیاج داریم تا نقطه سر به سر بشود. ولی هنوز مهندسین ما بیکارند. به خاطر اینکه بر ساخت و ساز مسکن، یک سیاست مدیرانه ای حاکم نیست. مثلاً کار چندین مهندس به یک مهندس واگذار می شود. در آمدش ممکن است برای یک مهندس خوب باشد، ولی در عوض آن مهندسی که کار پنج یا شش مهندس را انجام می دهد، باید بداند پنج تا شش مهندس دیگر بیکار می شوند. خیلی از رشته های دانشگاهی ما مثل مهندسی عمران بیش از حد نیاز جامعه دانشجویی می گیرد و بعد در عرصه بازار کار که ساخت و ساز مسکن و راه و عمران است، متأسفانه سیاست مدیرانه ای بر نحوه واگذاری کار و انجام کار وجود ندارد. وی افزود: دولت هم تا حدی که تصدی گری می کند و خودش کار انجام می دهد، باز به همین شیوه است. دولت چون مجوز استخدام ندارد یا اگر هم استخدام کند، برای مدت کوتاهی است، یا برای پروژه قراردادی اقدام به جذب نیرو میکند؛ قطعاً کار چند نفر را یک نفر انجام می دهد و چند نفر دیگر بیکار می مانند. وی با انتقاد از اینکه برخی گمان می کنند مهندسین ما دستشان را در جیب شان فرار می دهند و حاضر نیستند کار بدنی انجام دهند گفت: البته ریشه را در جای دیگر می بینم. فکر نمی کنم که مهندسین ما در رشته هایی مثل عمران و یا رشته هایی که در بخش خصوصی هم بازار کار دارد، اینجوری باشند. بلکه میزان ثروت در اختیار مردم در حدی نیست که افراد تحصیل کرده بتوانند به شکل بخش خصوصی اقدام به ساخت و ساز کنند، مجوز بگیرند، خودشان سرمایه گذاری کنند و خودشان کار انجام بدهند. قادر مرزی افزود: مشکل اصلی را در این می بینم که جامعه ما جامعه ثروتمندی نیست. چون اگر میانگین جامعه ما جامعه ثروتمندی بود، همین فارغ التحصیلان با کار شرکاتی در بخش خصوصی اقدام می کردند و چشم این را نداشتند که دست در جیب دولت بگذارند و یا از دولت کمک بگیرند.

حامد قادر مرزی با تاکید بر اینکه باید دلایل بیکاری فارغ التحصیلان دانشگاهی را ریشه یابی کرد گفت: در مورد اهمیت فارغ التحصیلان دانشگاهی، کشور ما یک مقداری دیرتر از اروپایی و آمریکایی کار را شروع کرد و با هدف تربیت نیروی انسانی برای بازار کار، رشته های تحصیلی دانشگاهی را ایجاد کرد. بعد از پیروزی انقلاب، کار در عرصه دانشگاه ها و بر اساس نیاز بازار و بر اثر نیازهای جامعه، وزارت خانه های آموزش عالی و بهداشت و درمان اقدام به تربیت نیروی انسانی کردند. اما در مرحله جدید به خصوص از سال ۸۰ به این طرف و به خصوص در دو نهای نهم و دهم، رشته های دانشگاهی را بیش از حد و بیش از نیاز جامعه افزایش دادند، به اندازه ای که دیگر کسی پشت کنکور نماند. وی گفت: در این روال، آقایان به بازار کار توجه نکردند. در نتیجه دانشجویان در بسیاری از دانشگاه ها و در بسیاری از رشته های دانشگاهی مشغول به تحصیل شدند. این سیاست به خصوص در رشته های علوم انسانی و حتی رشته های پزشکی و رشته های مهندسی اجرا شد و خارج از تقاضای بازار کار دانشجوی پذیرفتند. به صورتی که در سال ۹۱ سازمان سنجش اعلام کرد ۵۵۰ هزار صندلی خالی در دانشگاه های کشور داریم. سوال اینجاست که آیا به تناسبی که دانشجوی می گیریم، بازار کار برای اینها داریم؟ قطعاً نداریم. عضو کمیسیون عمران با اعلام اینکه بیکاری فارغ التحصیلان بار روانی در میان خانواده ها به خصوص در سه دهه گذشته به وجود آورده است گفت: بسیاری از خانواده ها تحصیل کردن در دانشگاه را یک فرصت برای زندگی بهتر و امکان دست یابی به شغل نگاه کردند و کمتر دیدیم شخص تحصیل کند و بگوید برای علاقه خودم آمدم و کار باشد یا نباشد، مهم نیست. وی افزود: متأسفانه بازار کار و شغل در ایران بسیار ضعیف است. کار آفرینی هم سرمایه های مالی می خواهد و خط فقر در کشور ما حجم عظیمی از جمعیت را در برمی گیرد، فارغ التحصیل دانشگاه نمی تواند ایجاد شغل و سرمایه گذاری کند. این افراد می خواهند از طریق تحصیلات دانشگاه که نسبت به خیلی از دانشگاه های دنیا ارزانتر است، موفق بشوند. در نتیجه عرضه فارغ التحصیل دانشگاهی نسبت به تقاضای بازار کار هماهنگ نیست. از سوی دیگر سیل عظیمی از مردم این گونه جمع بندی میکنند که راه نجات و امکان دست یابی به فرصت شغلی و زندگی، در تحصیلات دانشگاهی است.

وی تاکید کرد: با این وضعیتی که برای بیکاران تحصیل کرده پیش آمد، باید یک بازنگری در افکار عمومی بشود که دانشگاه و تحصیل را به عنوان ایجاد شغل در آینده نگاه نکنند. البته بخشی از جامعه ما باید به دانشگاه بیاید و حرکت آنان مثل خیلی از کشورهای توسعه یافته را باید علاقه به یادگیری و مهارت آموزی دانست. حالا اگر این فرد توانست به عنوان شغل از آن مدرک تحصیلی استفاده کند، که خوب است، ولی اگر نتوانست، از مهارتش در بخش خصوصی استفاده خواهد کرد. قادر مرزی با اعلام اینکه نگاه به دولت تاکنون تنها فرصت ایجاد کار برای فارغ التحصیلان دانشگاهی بوده است گفت: دولت اشباع شده و سرخوردگی در بین دانشگاهیان به وجود آمده است. وی افزود: بهتر است بگوییم چرا بیکاری در جامع زیاد است، نه اینکه

عضو کمیسیون صنایع:

فضای لازم را

به فارغ التحصیلان نمی دهیم

آیا آمدیم سدسازی را بومی کنیم؟ آیا می توانیم ادعا کنیم که می توانیم فناوری سدسازی را صادر کنیم؟ آیا مهندسی سیمان را کار کردیم و می توانیم آنرا صادر کنیم؟ فقط ادعایش را داریم. بعضاً در خیلی از رشته ها فارغ التحصیلان مهندسی داریم، اما فضای لازم را بهشان دادیم؟ وی گفت: اگر اعتقاد داریم که اصل ۴۴ باید اجرا بشود و بخش خصوصی بپاید، باید آنگاه سرعت کار را بالا ببریم که کار انجام بشود. ما بخش خصوصی را دعوت می کنیم. بعد می بینیم که وام می خواهند. آنگاه دو سال پشت دریافت وام می ماند! این آدم باید چه کار کند؟ دولت خودش باید کمک کند، اما وقتی دولت کند است، بخش خصوصی را هم کندتر می کنیم و انتظار داریم که تحول ایجاد بشود.

منصوری گفت: با این شرایط تحول ایجاد نمی شود زیرا بخش خصوصی که نمی تواند کنگ بزند و زیر زمین طلا به دست بیاورد. دولت باید وام به بخش خصوصی بدهد و کمک کند. البته کمک دولت هم باید به اندازه کافی و هم با سرعت باشد. در حالی که بحث سرعت را در کشورمان فراموش کرده ایم.

وی گفت: در کشورمان بحث سرعت در پروژه ها مشکل پیدا کرده است. ما قیمت و پول را می دهیم اما به سرعت که می رسد، فراموش می کنیم و اصلاً زمان برآیمان مهم نیست. این در حالی است که در همه کشورها روی زمان بسیار شدید کار می کنند.

عضو کمیسیون صنایع تأکید کرد: اگر روی زمان کار کردیم و به زمان سرعت دادیم، آنگاه نیاز به منابع انسانی فوق العاده پیدا می کنیم و آن موقع جامعه مهندسی را جذب می کند. امروزه یک پروژه ای که ۴۰۰ نفر اشتغال زایی دارد، دو سال است خوابیده و از این پروژه ها ده ها و صدها مورد در کشور داریم. در حالی که نمی دانیم این مهندس هم دو سال می خوابد و اگر این پروژه دو سال زود تر انجام بشود، این مهندس هم

مجید منصوری گفت: امروزه نه تنها فارغ التحصیلان رشته مهندسی، بلکه کل فارغ التحصیلان رشته ها حتی غیر مهندسی بیکار هستند و ما در فضای سازی در کشور، واقعا نتوانسته ایم استفاده بهینه از اینها بکنیم. وی گفت: ما فارغ التحصیلان باستان شناسی داریم اما نمی دانند چه کار بکنند. فارغ التحصیلان جامعه شناسی داریم که معلمی می کنند. آیا جامعه شناس فقط باید معلمی کند؟ فارغ التحصیلان روانشناسی داریم که می رود یک جایی درس غیر مرتبط می دهد یا یک کلاس درس برگزار می کند. نماینده لنجان گفت: ما باید جامعه را به سمت و سویی ببریم که علوم انسانی وارد تحقیقات کار بشود. فرض کنید ما گروه های تحقیقی داشته باشیم که بحث جامعه شناسی را به دست محققین جامعه شناس بدهیم تا روی مسائل جامعه کار کنند. اکنون انواع مسایل در جامعه وجود دارد. مسایل بسیاری گریبان گیر جامعه است و معضلات فراوانی وجود دارد که فقط این جامعه شناسها می توانند کمک کنند.

وی گفت: دولت که فقط نمی تواند کمک کند. متهمی کی باید اینها را فضا بدهیم؟ در باستان شناسی کی فضا دادیم تا گروه های باستان شناسی تشکیل بشوند و دولت هم کمکشان کند تا بروند برای مسایل کشف و کار علمی؟ ما در این قضایا ضعیف عمل کردیم.

منصوری با تأکید بر اینکه پتانسیل های فنی مهندسی برای کشورهای کمتر توسعه یافته است گفت: اگر جامعه شناسی و باستان شناسی مال کشورهای توسعه یافته است، در مهندسی عمران و مکانیک و بقیه مهندسی ها که برای کشورهای کمتر توسعه یافته است، ما مزاد داریم. به این مهندسان نه در کشور توانستیم بها بدهیم و نه در خارج از کشور زمینه را برای آنها مهیا کردیم. بالاخره باید زمینه سازی هایی انجام بدهیم و زمینه شروع فناوری و فنی مهندسی را داشته باشیم.

وی گفت: اگر کشور در برخی زمینه ها مثل سد سازی رشد کرده،

هزینه های بسیاری وجود دارد گفت: قبول داریم. این برای آنهاست که یک جایی کار دارند. خیلی ها کتاب می نویسند و آنرا به جامعه هدیه می دهند ولی دنبال درآمدزایی نیستند. خیلی ها را می بیند شعر می نویسند و کتاب می نویسند. بعضی ها برای اینکه پول به دست بیاورند این کار را می کنند و بعضی ها هم دلشان می خواهد کتاب بنویسند تا مردم استفاده کنند. یک مقداری هم باید این گذشتها را در نظر بگیریم. وی با تأکید بر اینکه فارغ التحصیل ما باید کمک داشته باشند گفت: حاکمین جامعه، حکومت و دولت هم به این سمت و سو بروند که یک مقدار وضعیت فارغ التحصیلان را ساماندهی کنند. دولت باید در جهت صدور مهندسان به کشورهای خارجی کار کند و هم اینکه در داخل یک فضای ایجاد بشود که اینها بتوانند بیشتر تلاش کنند.

نماینده تاجان با اعلام اینکه «بفرد فارغ التحصیل زیاد است که آمار بیکارانش دست ما نیست گفت: اگر الان بخواهیم درصدی بگوییم، درصد بالای بیکاران جامعه ما بیشتر فارغ التحصیلان دانشگاهی هستند. یعنی اگر به دقت نگاه کنیم، زیر لیسانس و فوق دیپلم به پایین کمتر بیکار داریم و بیکاران بیشتر آنهاست هستند که فارغ التحصیل شده اند.

عضو کمیسیون صنایع گفت: این فارغ التحصیلان یک جوری تربیت پیدا کردند که فکر می کنند باید یک جایی میز و صندلی باشند و کار کنند. در صورتی که «بظرفی نیست. باید این ها دنبال این نباشد که از مدرک لیسانس در جهت حقوق استفاده کنند. فارغ التحصیل می تواند کارهای دیگر بکند. فرض کنیم یک نغمه موسیقی می زند، ولی شنش خیاطی باشد. این فرد خیاطی برای درآمدش است ولی موسیقی برای دلش است. بنا بر این اگر یک مهندس از مدرکش استفاده بشود، قطعا بهتر است و درست این است که یک مهندس برق نرود یک شغل دیگر انجام بدهد و مدرک مهندسی برفش را هم روی تاقچه بگذارد تا خاک بخورد. اما اکنون که شرایط این گونه است، حداقل کار نو آورانه انجام بدهد شاید بتواند کمکی به جامعه اش بکند.

دو سال زودتر کار می کنند. به نظر می رسد که دولت باید کاملا همش را به کار بیندازد و واقعا از فارغ التحصیلان استفاده کند. وی در پاسخ به اینکه به نظر شما باید جلوی دانشگاه ها را بگیریم که دانشجوی جذب نکنند گفت: اینکه نمی شود. بحث این است که در گذشته فارغ التحصیلان مختلفی داشتیم و بیکار نبودند. ما فارغ التحصیلان مکتب خانه ها را داشتیم که از آنها ابوعلی سینا، خیام، حافظ و دیگران پیدا شد. بالاخره از مکتب خانه ها فارغ التحصیل شدند، ولی برای خودشان کار می کردند. یعنی عملا حرکت نو آورانه می کردند و هیچ موقع دنبال این نبودند که حاکمانشان کمکشان کنند و خودشان برای خودشان برای دانشان و عشقشان کار می کردند.

منظوری گفت: اولاً مهندسین ما باید یک نوآوری داشته باشند و منتظر نمانند که دولت بیاید و بگیرد سر فلان کار بروید. پس این را تأکید می کنم که در مورد بیکاران فقط دولت را مقصر ندانیم. این کسی که فارغ التحصیل می شود، باید خودش حرکت و نوآوری داشته باشد و بخواهد یک کار جدیدی انجام بدهد. باید بگوید من خواجه نصیر، خیام، فردوسی، ابوعلی سینا و... هستم. نه اینکه پزشک ما فارغ التحصیل می شود و می گوید یک کار دولتی پیدا بشود تا من یک نسخه بنویسم. پس بوعنی چه کار می کرد؟ آیا دنبال جایی بود تا نسخه نویس شود، باید یک مقداری از بحث درآمدزایی خارج بشویم و به این برسیم که در جامعه برای چه آمده ایم.

وی با تأکید بر اینکه باید ظرفیت سازی بشود گفت: من فارغ التحصیل مهندسی باید بگویم من که مهندس کشاورزی هستم و حقوقی از یک جایی می گیرم، نباید فقط در چهارچوب حقوقم کار کنم، بلکه باید بگویم برای جامعه ام می توانم الان چه کار کنم حتی اگر رایگان کار کنم. بالاخره آیا نمی خواهیم جامعه را توسعه بدهیم؟ یک مقدار هم باید عرف ملی داشته باشیم و برای کشور کار کنیم نه برای جیب خودمان. وی در پاسخ به اینکه رایگان که نمی شود کار کرد زیرا در زندگی امروز

صنعت را توسعه دهیم

تا جوانان تحصیلکرده بیکار نمانند

نبی الله احمدی در مورد مهندسی بیکار به ویژه در بخش عمران گفت: مهمترین دلیلش این است که ابتدا در بحث تربیت نیروی انسانی نیازسنجی نمی کنیم و دانشگاهها بر اساس توان، پول و ارتباطاتی که دارند خودشان را فقط مسئول تربیت دانشجو می بینند. وی با تأکید بر اینکه ارتباطی بین دانشگاه و صنعت وجود ندارد گفت: از طرف دیگر ارتباط خوبی بین دانشگاه و صنعت و نیازهای کشور وجود ندارد. بنابراین همه این موارد با همدیگر باعث شده که متأسفانه نیروی انسانی که با صرف هزینه و عمر زیاد ملزک گرفته و متخصص می شوند، در جایگاه خودشان به خوبی قرار نگیرند و نهایتاً منجر به این بشود که زندگی شان دچار مشکل بشود. نماینده دزآب ما تأکید بر اینکه «مراز معاش فارغ التحصیلان دانشگاهی دچار مشکل میشود گفت: نه تنها فارغ التحصیل دانشگاهی بلکه جامعه از این برنامه ریزی بد ما آسیب می بیند. وی گفت: ما باید با دودیدگاه به این بیکاری نگاه کنیم. یکی اینکه اگر نیروی انسانی تربیت می کنیم، هدف این باشد که داخل کشور خودمان خدمت رسانی کنند. گر چنین آرزمانی در کار باشد که باید متناسب با نیازهای کشور خودمان به تربیت نیروی انسانی بپردازیم، توسعه دانشگاه هایمان را داشته باشیم و صنعت مان را توسعه بدهیم و در این صورت قطعاً متناسب با شرایط کشورمان خواهد بود. احمدی با تأکید بر اینکه نیازهای کشور باید با این تربیت نیروی انسانی هماهنگ باشد گفت: متأسفانه در بخش تربیت نیروی انسانی مشکل داریم و به خصوص در بخش توسعه صنعت، متناسب با نیازها نیست و چون تربیت نیروی انسانی با نیاز بازار و توان صنعت کشور هماهنگ نیست، باعث شده که نیروی انسانی زیادی تربیت بشود ولی در جایگاه خودش به کار گرفته نشود. وی در پاسخ به اینکه آیا ظرفیت جذب نیروی کار در کشور وجود دارد گفت: قطعاً هم ظرفیتش وجود دارد و هم باید وجود داشته باشد. بر طبق قانون اساسی کسی که در این کشور زندگی می کند و در ایران به دنیا می آید، از وقتی که به دنیا آمد همه شرایط بر او تعریف شده است. حتی حقوقی که شامل او می شود، از طریق قانون اساسی مشخص شده است و این حقوق باید شامل همه باشد. بنابراین وقتی یک جوان به سن ازدواج و اشتغال می رسد، قطعاً وظیفه دولت این است که اشتغال، رفاه، آسایش و سایر نیازهای او را در حداقل ممکن که برایش امکان پذیر است، تأمین بشود و اگر غیر از این باشد، می توان انتقاد کرد که مدیریت درستی در کشورمان نداریم.

عضو کمیسیون عمران مجلس در پاسخ به اینکه آیا باید جلوی تحصیلات دانشگاهی را گرفت گفت: هیچ کس نمی تواند و نباید مانع تحصیل افراد شود بلکه باید همه پتانسیل ها به کار گرفته شود تا در واقع زندگی حداقلی برای همه شکل بگیرد. ما معتقدیم نیروی جوانی که دارد ادامه تحصیل می دهد و می خواهد کار کند، نباید مشکلی داشته باشد. ادامه تحصیل لازم و واجب است ولی جهت دهی به این تحصیل و دانش خیلی مهمتر است. نباید یک نفر پاسخ دهد چقدر مهندس عمران، الکترونیک، مخابرات و ... برای این کشور نیاز است؟ باید توسعه صنعت ما طوری باشد که پوشش این جوانان تحصیل کرده را بدهد و متناسب با نیازها و ظرفیت های کشور که

موجود هم می باشد، کار ایجاد شود. اگر این شرایط باشد، خود به خود هر کس در جایگاه خودش قرار می گیرد.

احمدی تأکید کرد: از همه مهمتر بحث عدالت اجتماعی است و این عدالت باید دنبال شود. الان نظام هایی که تشکیل شده به خصوص در قالب نظام های مهندسی، می تواند خیلی گره گشا باشد. فرصت هایی که وجود دارد، باید با بررسی و رفتار دلسوزانه بین مهندسی، با عدالت توصیه بشود.

وی افزود: الان متأسفانه می بینیم یک مهندس در چندین جایگاه درآمندی می کند و یک مهندس دیگر در یک جایگاه هم نمی تواند درآمندی داشته باشد! این نشان می دهد فرصت های درآمندی هم عادلانه تقسیم نشده است. نماینده دزآب تأکید کرد: هم تقویت نیروی انسانی باید متناسب با نیازها باشد و هم توسعه صنعت متناسب با نیازها باشد. مهمتر اینکه توسعه دانشگاه متناسب با نیاز صنعت و توسعه آینده صنعت باشد.

وی با اشاره به مجامعی که تشکیل می شوند گفت: در سازمان نظام مهندسی که مجموعه مهندسان هستند پاسخ بدهند که استفاده از موقعیت ها این طوری است و همه چیز عادلانه است؟ انشاالله امیدواریم عدالت و دلسوزی نسبت به جوانان تحصیل کرده سر لوجه کار همه مسوولان قرار بگیرد و آن حداقل های زندگی در قالب به دست آوردن شغل، برای همه فارغ التحصیلان تأمین بشود. احمدی با اشاره به اینکه یکی از مشکلات این است که بودجه ها وقتی اختصاص داده می شود، در جای خودش هزینه نمی شود گفت: الان بودجه های عمرانی خیلی کم هزینه شده که در اشتغال تر گذاشته است. قطعاً ما در سال ۹۱ با این معضل مواجه بودیم و آن میزان یارانه ای که در بخش صنعت و در بخش کشاورزی تصویب شد که در صورت پرداخت، خود به خود باعث اشتغال برای جوان ها می شد، خیلی محدود شد.

وی با اعلام اینکه تأمین بودجه های عمرانی متأسفانه به ۲۵ درصد آبی ۳۰ درصد تخصیص رسید گفت: خود به خود پروژه های عمرانی تعطیل شد و اشتغال زایی و خدمات مهندسی با مشکل مواجه شد.

احمدی گفت: فکر نمی کنم سال ۹۱ را بتوانیم مبنای بررسی خودمان قرار بدهیم. هر چند که در همین یک سال مهندسان حداکثر اذیت و آزار را دیدند اما آن را هم نباید مبنای قرار بدهیم. ما باید تلاش کنیم به نحوی عمل بشود که خدمات و تخصیص بودجه در این حوزه بیشتر بشود.

وی تأکید کرد: هر چند دولت هم تا بودجه های جاری و حقوق کارمندا را ندهد، قطعاً پرداخت بودجه های عمرانی برایش یک مقدار کار سخت و مشکلی است. اما تلاش ما باید بر این باشد که بودجه ریزیمان واقعی تر و متناسب با درآمد باشد. احمدی تأکید کرد: باید تلاش داشته باشیم که بتوانیم با درآمدهای اختصاصی و صادرات و واردات غیر نفتی، درآمدها را به نحوی جایگزین کنیم که تأمین پروژه های عمرانی مان بیشتر باشد.

وی با اعلام اینکه در سال های قبل بودجه عمرانی کشور خوب بوده است گفت: بودجه عمرانی همیشه بالای ۶۰ درصد و ۸۰ درصد تقای می افتاد، اما در سال ۹۱ متأسفانه ۲۵ درصد محقق شد که امیدوارم سال ۹۲ به وضعیت ساتهای قبل برگردد یا بهتر هم بشود به باری خدا.

مدرک تحصیلی در کشور ما به یک معضل تبدیل شده است

بیکاری یکی از چالش‌های جدی کشور است و بیکاری فارغ‌التحصیلان بسیار چالش برانگیزتر است. در این رابطه با حمیدرضا فولادگر، نماینده اصفهان و رئیس کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی و نظارت بر اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی گفت‌گو کردیم که در ادامه آمده است.

چرا میزان فارغ‌التحصیلان بیکار دانشگاهی تا این اندازه بالاست؟
بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی یک معضل است. اما سوال اینجاست که آیا نباید هرم آموزش عالی کشور را به درست طراحی کنیم؟ تا به کی باید همین جور بی رویه به دانشگاه‌های مختلف چه دولتی و چه غیر دولتی مجوز بدهیم که در رشته‌های مختلف دانشجو بگیرند و هیچ برنامه ریزی هم ندانند باشند؟ منطق حکم می‌کند که از بدنه تاراس هرم را به درستی مدیریت و برنامه ریزی کنیم بدین معنا که باید بدنه مدیریت از تکمیلین‌ها باشند و مدرک تحصیلی آنان دیپلم و فوق دیپلم باشد و در سطوح دیگر مدرک کارشناسی و کارشناسی ارشد و دکترا باشد. مدیریت این مهم باید متناسب با نیازهای کارشناسی شده این هرم طراحی شود. اما با کمال تأسف شده هستیم که این گونه نیست و اکنون عده بسیاری از بیکاران کشور را داریم که مدرک دانشگاهی بالایی دارند که بازار کار برای آنان وجود ندارد و مدرک تحصیلی در کشور ما به یک معضل تبدیل شده است.

منطق درست مدیریت بیکاران و بازار کار کشور چیست؟
منطق بازار کار در جهان این را میگوید که باید در ازای هر ۴ مدرک فوق دیپلم، یک مدرک کارشناسی داشته باشیم. اما اکنون عکس این منطق حاکم است و نیروهای ماهر در کشور ما کمتر از نیروهای دانشگاهی است. در اصل نیروهای آکادمی و مدرک گرایی در کشور ما بسیار بیشتر از نیروهای مهارتی و مدرک اجرائی است.

تکلیف این بیکاران چه میشود و برای آنان چه باید کرد؟
البته این یک معضل است و با وجود آمار بالای بیکاری و نبود فرصتهای شغلی، اکنون سوال این است که همه بیکاران ما باید در دستگاههای دولتی استخدام شوند؟ تا اشتغال انجام شود؟ اگر بحث بر سر این است که همه باید در دستگاههای دولتی استخدام شوند و اشتغال آنها در شاغل شدن در دولت تعریف می‌شود. باید بگویم که دولت در استخدام نیروی کار محدودیت دارد، نه اینکه دولت عرض وری می‌کند و فارغ‌التحصیلان را استخدام نمی‌کند بلکه در استخدام محدودیت دارد و قانون بودجه و برنامه اجازه استخدام به دولت را نمیدهد بنا بر این بیکاران باید به بخشهای غیر دولتی بایند. اما در بخشهای غیر دولتی نیز مشکل داریم و برای رونق بخشهای غیر دولتی، باید فضای کسب و کار را بهبود دهیم. باید زمینه لازم ایجاد شود تا بخش خصوصی در زمینه تولید و ارائه خدمات و سایر بخشها فعال شود و سپس این فارغ‌التحصیلان بیکار را به کار بگیرند. بنا بر این باید فضای اقتصادی جامعه بهبود پیدا کند و مشکلات مرتفع شود.

یکی از مشکلات از بین رفتن فرصت‌های شغلی است. آیا بیکار شدن

شاغلان و نابودی فرصت‌های شغلی، باعث افزایش بیکاران نمی‌شود؟ مشکل دیگر ما همین است که بسیار از افرادی که اکنون شاغل هستند را حفظ کنیم. برای حل این مسئله باید بینیم موانع حفظ اشتغال موجود کجاست و ابتدا موانع حفظ اشتغال موجود را از بین ببریم تا در مرحله بعدی بتوانیم برای بیکاران و فارغ‌التحصیلان جدید مشاغل جدید ایجاد کنیم. همه این موارد باید بررسی شود تا شرایط اقتصادی بهبود پیدا کند.

اکنون در بسیاری از بخشها نیاز به تولید داریم. به عنوان مثال در بحث بیکاران مهندسی عمران به ساخت مسکن نیاز داریم. در بخش دارو و درمان به مهندس شیمی نیاز داریم و در بخشهای گوناگون دیگر به متخصصان دیگر نیاز داریم. اما می‌بینیم که با وجود نیاز به تولید در همه این بخشها، بیکاران دانشگاهی در همین بخش‌ها بسیار است. آیا این پارادوکسی در مدیریت کشور نیست؟

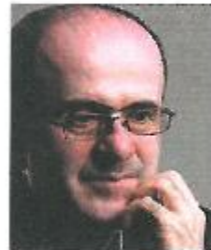
شما انتظار دارید یک واقعیت را انکار کنیم. مشکل همین جاست که ما نیاز به تولید داریم و نیروی متخصص هم داریم اما بیکار هم داریم. اکنون زمینه‌های خوبی در بسیاری از بخشهای دولتی و غیر دولتی داریم. اما تسهیلات متناسب با نیاز بازار مصرف در سراسر کشور توزیع نشده است. و چون در شهرهای گوناگون و مناطق مختلف کشور بر اساس آمایش سرزمین کار نکرده ایم تا بدانیم در کجای کشور چه امکانات و توانمندی‌های وجودی دارد و چه نیروهایی را باید به این مناطق اعزام کنیم. در سطح کشور مشکل داریم. امروزه همبندطور بی رویه در دانشگاههای کشور نیرو تربیت می‌شود بدون آنکه به نیاز روز توجه شود. در نتیجه شاهد هستیم در یک بخش کشور مانند کلاتشهرها به ویژه تهران نیروی تحصیل کرده متمرکز شده و کاری برای آنان نیست. اما در مناطقی که نیاز به متخصص داریم و می‌توانیم از تخصص آنان استفاده کنیم، نیروهای کار حاضر نیستند به آن مناطق بروند.

برای اشتغالزایی نیاز به سرمایه داریم به عنوان مثال برای ساختمان سازی به سرمایه گذار نیاز داریم تا مهندس عمران شاغل شود. چرا این مهم محقق نمی‌شود؟

بحث بر سر همان است که باید بهبود فضای کسب و کار اتفاق بیفتد و قانون آن اجرا شود. در این صورت یکی از بدهای قانون بهبود فضای کسب و کار تأمین سرمایه است و سرمایه لازم برای اشتغال بیکاران تأمین میشود.

تاکنون بودجه‌هایی که برای سرمایه گذاری تعریف شده، موفق بوده است؟

کمک‌هایی شده اما تمامی کمک‌هایی که برای اشتغالزایی داده اند، موفق نبوده است. طرح‌های بنگاههای زودبازده، وامهای اشتغالزایی و بسیاری موارد دیگر با شکست رو به رو شد. زیرا بسیاری از طرحهایی که ذوطلبان آرایه می‌دادند، درست نبود و آن طرحهایی هم که موفق بود، نظارت لازم بر آنها صورت نگرفت و در نتیجه خوب انجام نشد. این وامها در تمام مسیر اجرا باید بررسی می‌شد تا در جای خودش هزینه شود و باید طرح‌ها با نظارت بیشتری انجام میشد تا اشتغالزایی محقق شود.

مهرداد بانوج لاهوتی در گفت و گو با ماهنامه شمس اظهار داشت:

نقش بخش خصوصی در از بین بردن چالش اشتغال

نشد. انشاء الله بتوانیم به صورت عادی آنرا در کمیسیون عمران زودتر بررسی کنیم. ما چاره ای نداریم مگر اینکه فرصت جذب اعتبارات عمرانی را ایجاد کنیم و بتوانیم زمان آنرا تا شهریور طولانی تر کنیم تا دولت آینده بتواند فرصت لازم را برای جذب اعتبارات داشته باشد.

به نظر شما بودجه کم عمرانی چه تبعاتی برای عمران کشور به ویژه در بحث اشتغال مشاغل مرتبط با عمران دارد؟
اگر بودجه تحقق پیدا کند، عددش کم نیست. اگر بودجه ۳۷ هزار میلیارد تومانی عمران تحقق پیدا کند و دولت جدید هم روی فروش و توزیع اوراق مشارکت تلاش بیشتری کند، عدد خوبی به دست می آید.

با این وجود ۱۲ هزار میلیارد تومان بدهی پیمانکاران است که مربوط به سال قبل بوده و باید پرداخت شود؟
درست است. اما با همه کاستی هایی که در دولت احمدی نژاد وجود دارد، دولت جدید باید عزمش را جزم کند تا همین میزان بودجه را که برای منابع امسال وجود دارد، جذب کند. اگر دولت روحانی نتواند بودجه تعیین شده را جذب کند، دچار مشکل بزرگی هستیم. بنا بر این باید دولت جدید تلاش کند تا این میزان بودجه را در یک فرصت کم که البته از حساسیت خاصی هم برخوردار است تامین کند.

گمان می کنید سر راه دولت جدید مشکلات زیادی باشد؟
البته تغییر دولت مشکل ساز خواهد بود. چون هنگامی که دولت جدید بپایند، تیم جدید را بسا خودش می آورد و تمام دولت و نهادها تغییرات اساسی می کنند. می خواهیم بگویم آن دسته از وزارت خانه های عمرانی که متولی امور عمرانی کشور هستند، در دولت جدید با چالش رو به رو هستند و رییس دولت باید حواسش را جمع کند تا مبادا مشکل ساز شود. بی شک جابجایی هایی وجود دارد و دولت قدیم در حال رفتن و دولت جدید هم در حال آمدن است. در این مدت ریزنی ها را خواهیم

یکی از چالشهایی که بر سر اشتغال کشور شاهد بوده و هستیم، اجرای سلبه ای قوانین به ویژه بودجه کشور است. تغییری که در اجرای بودجه شاهد بودیم و اختصاص بخش قابل توجهی از بودجه به پرداخت یارانه نقدی باعث شد تا پروژه های عمرانی اجرا نشود و اشتغال پیش بینی شده نیز نادیده گرفته شود. در این رابطه با مهرداد بانوج لاهوتی، نماینده ننگرود و عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی، گفت و گو کردیم که در ادامه آمده است.

تکلیف بودجه عمرانی چه شد و آیا با آمدن دولت جدید، تغییری در اجرای بودجه یا ردیفهای آن داده می شود؟
بودجه قانونی است که باید اجرا شود. عددی که برای بودجه عمرانی امسال پیش بینی شده چیزی حدود ۳۷ میلیارد تومان است که در قالب اوراق مشارکت هم چیزی حدود ۱۰ الی ۱۵ میلیارد تومان فروش و توزیع اوراق مشارکت پیش بینی شده است. اما مشکلی که امسال وجود دارد کاری است که دولت با خودش و با کشور کرد و برای حل این معضل هم در مجلس پیشنهادی دادیم تا یک اصلاحی در این روند ایجاد کنیم که تصویب نشد. هنوز هم امینواریم در بحث توسعه نفت کارهایی برای عمران بکنیم. استحضار دارید که پایان سال مالی، پایان تیر ماه است و دولت نیز قانون بودجه را حدود یک ماه قبل ابلاغ کرد. مشکل اینجا است که باید تلاش کنیم فرصت جذب پروژه های عمرانی را زیادتر کنیم و برای تحقق آن باید به دولت جدید فرصت بیشتری بدهیم تا بتواند درآمدهای آن را جذب کند. هنوز موافقت نامه ها رد و بدل نشده و تا ابلاغ جدید بیاید، زمان می برد. از آن طرف قطعاً تغییر کابینه را داریم که تا کابینه جدید مستقر بشود، بخشی از فرصت از دست می رود. اینها مسایلی است که باید در مورد اجرای آن مواظبت کنیم.

برای اجرای بودجه عمرانی چه باید کرد؟
طرح ما برای همین امر بود که فوریت این طرح در صحن علنی تصویب

اما در هر صورت باید بخش خصوصی را به عنوان یک عامل اختصاصی مهم باور کرد و باید بخش خصوصی در بخش عمران ورود کند. اگر همه نگاه های عمرانی ما به دولت باشد، موفق نخواهیم شد. به هر حال منابع دولت، منابع محدودی است و نمی توان به آن دلخوش کرد. به همین دلیل طرح جدیدی را در دست اقدام داریم تا بتوانیم در صحن مجلس مطرح کنیم و در قالب آن مشارکت بخش خصوصی را بالا ببریم. اکنون ظرفیتهای خوبی در کشور داریم که نادیده گرفته شده است. به عنوان مثال تبدیل بزرگراه ها به آزادراه ها کار بزرگی است که دولت باید آنرا مدیریت کند اما سرمایه گذار می تواند بخش خصوصی باشد و این تبدیل را اجرائی کند و عوارض ساخت بزرگ راه را بگیرد. اگر نگاه ما فقط به دولت باشد، اتفاقی که می افتد، مبارک نیست و روال انجام کارها کند است.

چرا تا این اندازه بر نقش بخش خصوصی تاکید می کنید؟

برای اینکه مهم است و اگر برای نقدینگی بخش خصوصی چاره ای نپنداریم، نقدینگی آن در دلایلی ارز و سکه به جریان می افتد. از طرف دیگر بخش خصوصی در مورد هزینه ها حساسیت بیشتری دارد. از سال ۸۱ به بعد که روند اجرائی پروژه ها را محاسبه کردم، چیزی حدود ۶۳ هزار میلیارد تومان خسارت تاخیر پروژه ها را داریم. یعنی هر چه پول می دهیم، تحولی در کشور نمی بینیم. مثلاً پروژه ای مثل آزاد راه تهران - شمال ۱۵ سال است که عملیات اجرائی آن شروع شده است. برآورد اولیه ساخت این بزرگراه ۷۰۰ هزار میلیارد تومان بوده و الان نزدیک به یک هزار میلیارد تومان در آن پول تزریق کردیم و ۲۵۰۰ میلیارد تومان دیگر پول می خواهد! اگر این پروژه به موقع و به سرعت اجرا می شد، این همه مشکلات را نداشتیم. این در حالی است که برای اجرائی خیلی از پروژه ها، می توانیم از فاینانس های داخلی و خارجی استفاده کنیم و بخش خصوصی به کمک دولت باید. اگر بخش خصوصی را به صحنه آورده، موفق هستیم و اگر نیاوریم، مطمئن باشیم هر دولتی که راس کار باشد، اگر نگاهش به مباحث عمرانی نگاه دولتی باشد و از توان و منابع بخش خصوصی و فاینانس های داخلی و خارجی استفاده نکند، نه تنها مشکلات حل نمیشود بلکه مشکلات و ه گرفتاری ها حاکم بشود.

داشت و رای اعتماد به کابینه باید داده شود و سپس معاونین بیایند و مساله های دیگری داریم که می توان نام خانه تکانی در دولت را بر آن گذاشت. در این خانه نکاتی و جایجایی ها، حداقل از نامین ردیف بودجه غافل نشویم. برای این که دولت بتواند جا بیفتد، ما هم در مجلس باید یک مقدار زمان را بالاتر ببریم تا دولت وقت بیشتری برای جذب ردیفهای درآمدی بودجه داشته باشد.

نقش بودجه های عمرانی در اشتغال و رونق اقتصادی کشور چطور است؟

در بحث عمران، نباید نگاه ما این باشد که جاده ای در کشور ساخته بشود. بلکه نگاه ما باید این باشد که وقتی این جاده را می سازیم، کارگر برای ساخت آن باید بیایند و زیر سازی اولیه اش را انجام بدهد. بعد تولید شن و ماسه را همراه خودش دارد. بعد از آن به آسفالت و قیر و استفاده از ماشین آلات صنعتی و مواد بسیار دیگر می رسیم که همه اینها باعث رونق کشور می شود. در بحث ساختمان نیز همین طور است. بهتر است نگاهی به اجزای ساختمان بیندازیم و گردش مالی آنرا تصور کنیم. از ساخت در و پنجره، کاربرد آلومینیوم، مینگرد، کلید و پرز، گچ، سیمان، کارگر ماهر و بسیاری موارد در یک ساختمان تعریف میشود که بازار اشتغال را کولاک می کند. باید باور داشته باشیم که درصد بالای اشتغال ما ناشی از همین کارهای عمرانی است. بنابراین فقط نگاه ما به بحث عمران نباید این باشد که فلان بیمارستان ساخته شد یا نشد. درست است که ساخته نشدن یک راه یا بیمارستان نقطه ضعفی برای مدیریت کشور است. ولی در کنار اجرائی پروژه های عمرانی، ضعف بینکاری و مشکلات اقتصادی رفع می شود. ضعف در اجرائی پروژه های عمرانی یعنی ویران کردن جامعه، یعنی خراب کردن اقتصاد، یعنی ناپدید کردن نگاه اقتصادی، یعنی تضعیف تولیدکنندگان و بسیاری موارد دیگر که نادیده گرفته می شود. حالا بحث ما این است که دولت جدید مشکلات را حل کند.

آیا برای حل تمام مشکلات باید به دولت چشم بدوزیم و از دولت انتظار حل مشکلات را داشته باشیم؟

امیدوار هستیم که دولت روحانی بتواند بخشی از مشکلات را حل کند.

عباس فلاحي باباجان عنوان کرد:

اگر فردی در تخصص خودش به کارگیری نشود، بی سواد محسوب می شود

عباس فلاحي باباجان با اشاره به بررسی هایی که انجام داده است گفت: بدترین وضعیت در کشور ایران برای افرادی است که تحصیلات عالی دارند و بیکارند که این شرایط غیر قابل تحمل است.

وی افزود: افسردگی و حتی اقدام به خودکشی در فشر بیکاری که دارای تحصیلات عالی هستند، نسبت به افرادی که بی سواد هستند یا حتی دیپلم دارند بیشتر اتفاق می افتد. سن بالای ازدواج، مشکل تشکیل خانواده، استفاده از مواد مخدر، روانگردان ها و آرام بخش هایی که آرام بخش نیست بلکه مصیبت آفرین است، بحث طلاق و بسیاری موارد دیگر ناشی از بیکاری است.

تدویننده امر و هریس گفت: در بین آنهایی که ازدواج کردند، بیشتر آثار طلاق در کشور در بین فارغ التحصیلان دانشگاهی بوده که اشتغال نداشتند. به خصوص افرادی که می گویند تا مقطع فوق لیسانس خواندم یا مدرک کارشناسی دارم و خانواده ها به این قضیه اطمینان کردند و ازدواج انجام گرفته، میزان طلاق بالا بوده است.

عضو کمیسیون عمران تاکید کرد: باید با برنامه ریزی های کارشناسانه، از جویع مدار و رتبه بندی شده باید برای بیکاران دانشگاهی کار انجام بگیرد. تشر عظیم جوانان کشور، سرمایه ای است که محور اساسی توسعه پایدار نیروی انسانی تحصیل کرده است به خصوص آنهایی که تحصیلات عالی دارند.

فلاحي افزود: اگر از این تحصیل کردگان دانشگاهی استفاده نشود، کشور دو خسارت می بیند. یکی اینکه در جامعه روی اینها هزینه صورت گرفته و هدر می رود. دوم اینکه خسارتی که خانواده ها در این قضیه دچار می شوند، هزینه جبران ناپذیری است.

وی افزود: یک سری از فارغ التحصیلان علوم انسانی بیکار هستند که می گوئیم اینها تخصص ندارند، ولی مهندسین چرا بیکار هستند؟ آیا آنها هم تجربه و تخصص ندارند یا اینکه فقط سواد دارند، با بازار کار نداریم؟ اگر بازار کار جایگاه تخصصی خودش را داشته باشد، از

نیروهای تخصصی استفاده می شود. آیا می دانید چقدر نیروی متخصص داریم که در جای خودش از آن استفاده نمی شود؟ این مشکل اساسی ماست.

وی افزود: آیا می دانید مسکنی در این کشور ساخته می شود، با یک زنوله ۴ ریشتری می ریزد و دلیل آن فونداسیون، اسکلت بندی و مصالح نامناسبی است که به کار می رود. اما بعد که بررسی می کنند، می بینند پیمانکاری که این ساختمان را ساخته، اصلاً تخصص ندارد.

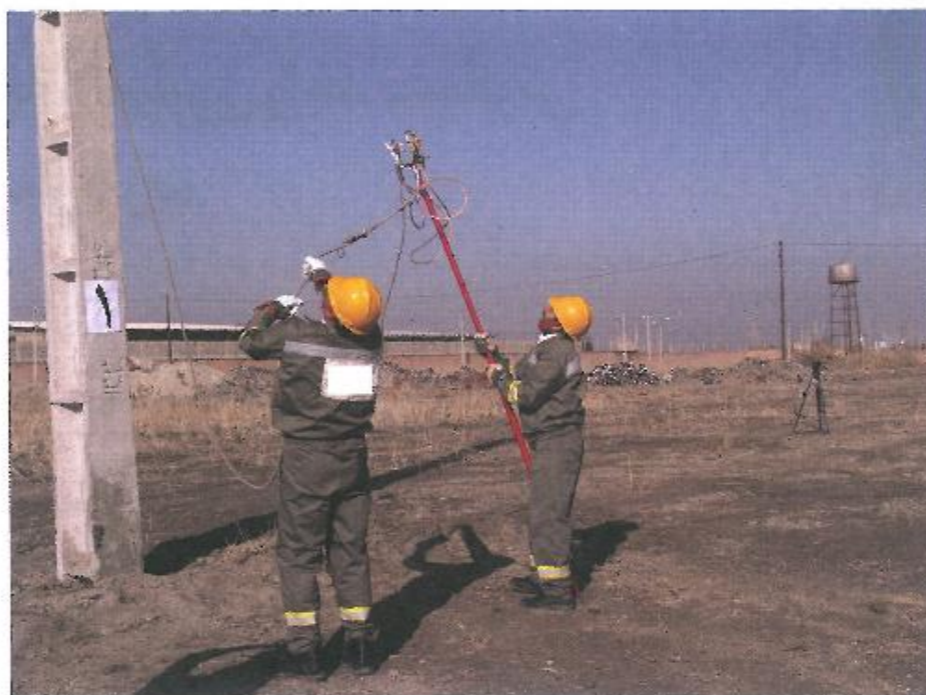
عضو کمیسیون عمران گفت: اگر کار تخصصی بشود، ساختمان شناسنامه دار بشود و هر چیزی در جای خودش به کارگیری شود، مشکل ریشه ای حل می شود. یعنی افراد متخصص به کار گرفته می شوند تا کاری که انجام می دهند، قابل قبول تر باشد.

وی با تاکید بر اهمیت شناسنامه ساختمان گفت: ساختمان بی شناسنامه حتماً به کارگیری نیروهای غیر متخصص را به دنبال داشته است. مناسبانه شناسنامه ساختمان در کشور ما به جای اینکه رفته رفته جای خودش را بیابد، دارد جایگاه خودش را هم گم می کند و کارهایی که قبلاً انجام گرفته بود، آنگاه رها می کنند.

فلاحي افزود: به دلیل ضعف نظارت، سدی که در کشور ساخته می شود یا پلی که در خیابانها می سازند، فرو می ریزد. در سالهای گذشته مشکلات بسیاری داشتیم. در اثر طرحی که غلط داده می شود، به آنجا می رسد که بعد از چند روز می بینیم که ساخته می شود، باید دوباره خراب شود و دوباره ساخته شود. این همه مشکلاتی که ما در بحث مدیریت شهری و سیستم نظام مند مدیریت شهری شاهد هستیم، نشان می دهد که ما افراد متخصص را به کارگیری نکردیم و افرادی کار کرده اند که چه بسا در آن رشته بی سواد بودند.

وی با تاکید بر اینکه الحمدلله بی سواد نداریم گفت: ولی اگر فردی در تخصص خودش به کارگیری نشود، بی سواد محسوب می شود. این یکی از محورهای اساسی است که فرد غیر مرتبط با کار، اصلاً نمی تواند

دانشگاه حتی نمی‌خواهد دانشجوی خودش را قطع کند که این کلمه چه معنایی دارد و این در حالی است که آن کلمه برای دانشجو نامفهوم است. در نتیجه دانشجو را مجبور به کپی برداری می‌کند و در ورقه نیز همان کلمه برای جلب رضایت استاد به کار برده می‌شود و اصلاً نمی‌داند معنایش چیست.

عضو کمیسیون عمران تاکید کرد: ترجمه کردن کتاب علمی خوب است و کار خوبی انجام می‌گیرد، ولی به نظر من سوراخ دعا را نباید گم کنیم و ترجمه کتابها و علوم باید نظام مند بشوند.

وی در تشریح وضعیت مسکن کشور گفت: شرایط هر کشور با کشور دیگر فرق دارد. امروزه علامت صلیبی روی نقشه دنیا کشیده و آنرا تقسیم بندی کردیم. در این صلیب کشورهای هستند که درجه سختی سرایشان ۲۰ درجه است، یک عده سرما را در زیر صفر نمی‌بینند و عده از در یخبندان زندگی می‌کنند. به این خاطر می‌گوییم علم ترجمه ای نباشد زیرا در بخش مسکن همین طور است. الگوهای ساخت مسکن که برای یک کشور با دمای زیر صفر ارایه می‌شود، با ایران همخوانی ندارد. در استفاده از علم روز نباید دچار آزمون و خطا بشویم و البته باید از علم روز دنیا استفاده کنیم، ولی آنرا بومی سازی کنیم. آنها که می‌خواهند این مسیر را بپیمایند، باید منتظر آزمون و خطاها هم باشند. ولی در دنیا علم هایی وجود دارد که این آزمون و خطاها را پشت سر گذاشت و یک شرایط نهایی را به صورت جامع و کامل ارائه می‌دهد. ما نیز باید در حالی که این علم را تحویل می‌گیریم، نسبت به قابلیت‌ها، زیرساخت‌ها، زیربنایها و شرایط موجود خودمان و تمام عواملی که در کشور ما رایج است، این علم را بومی سازی کنیم و بعد به کار بگیریم.

جملات را تخصصی به کار ببندد و این یکی از معضلات اساسی کشور ماست که متأسفانه روز به روز دارد تشدید می‌شود.

وی با تاکید بر اینکه تدریسی که در دانشگاه‌ها می‌شود، به اندازه کافی علوم به روز نیست گفت: یک نگرانی که مقام معظم رهبری هم فرمودند، کپی برداری از علوم دنیاست که به نظر من هم خسارت به ما می‌زند. کتاب‌های ترجمه ای و کپی برداری از پایان نامه‌ها یکی از اشکالات دانشگاهی ماست. الان جایگاهی که در خاورمیانه داریم رتبه چندم را در بحث علمی داریم. اگر چه این جایگاه خوبی است، به شرط اینکه یک مقاله را چند نفر ارائه ندهند و یک پایان نامه از سوی چند نفر ارائه نشده باشد.

فلاحی گفت: خیلی نگران هستیم یک کتاب ترجمه ای که با فرهنگ، سنت، زیرساخت‌ها و زیربنایهای کشور ما منافات دارد، از آن استفاده شود. کتابی که در قلب اروپا نوشته شده و با سنت ما ناسازگار است، چرا باید در دانشگاه‌های ما تدریس شود و بومی سازی هم نشود؟ باید علوم در کشور ما بومی سازی شود. اقلیم، توپوگرافی، آب و هوا، پوشش گیاهی، فرهنگ اجتماع و عامل بسیار دیگری هستند که در کشور ما با جهان فرق می‌کند. کشور ما یک کشور چهار فصل است و کمتر کشوری را در این وضعیت داریم و باید علوم با توجه به شرایط کشور بومی سازی شود.

وی با انتقاد از اینکه انتشار کتابها با لفظ‌های غلط در کشور رایج می‌شود گفت: این معضلی است که حتی یک عده که می‌خواهند صحبت کنند، از کلمات خارجی استفاده می‌کنند. استاد دانشگاهی می‌خواهد کلاس بگذارد و خودش را برجسته نشان بدهد، از کلمات لاتین، فرانسه، انگلیسی، آلمانی و... استفاده می‌کند. این عیب است زیرا این استاد

اکنون به ۲ میلیون واحد مسکونی جدید نیاز داریم

هزار دانشجویی که دارند فارغ التحصیل می شوند، فلان تعداد را شاغل می کنند که یک تعدادی در دولت و تعداد دیگری در مراکز پژوهشی، درمانی، بهداشتی و ... مشغول می شوند. ما هرگز چنین چیزی را نداریم. وی در مورد اشتغال زایی در دولت گفت: هر از چند گاهی یک آزمونی را برگزار می کنیم تا عده ای بیکار در یک مجموعه دولتی جذب بازار کار بشود. نماینده اسدآباد افزود: واقعا برای بیکاران برنامه ریزی نکردیم و بین آموزش عالی و نیاز کشور ارتباط برقرار نشده و این نقصان بسیار بزرگی است که امیدواریم دولتمردان این نقصان را رفع کنند. وی با اشاره به اینکه در بحث عمران، اکنون به ۲ میلیون واحد مسکونی جدید نیاز داریم که در نقطه سربه سر قرار بگیریم گفت: در مجموع می بینیم که با وجود این حجم مورد نیاز بازار مصرف، همچنان مهندسین ما بیکار هستند. این در حالی است که در مسکن مهر هم، مهندسان عمران را جذب نکردند. نعمتی با تاکید بر اینکه مسکن عمران یا مسکن مهر که الان ساخته ایم، یک مسکن قابل اعتماد نیست گفت: این را قبلا هم عرض کرده بودیم که اگر فرار است دولت برای مردم مسکن بسازد، باید سازه هایش، فضاهای آموزشی، فضاهای تریبی و رفاهی، فضاهای امنیتی و دیگر موارد باید آماده باشد. اما همین الان که به شهرک برنند بروید و شرایط ساخت را نگاه کنید، می بینید امکانات حداقلی حتی برای رفاه و آموزش مردم به کار نرفته است. وی با اعلام اینکه مهندسین عمران و متخصصین ما عموما جایی جذب می شوند که به سود کارفرما باشد گفت: فلان یابایی که تا دیروز کشاورز بوده، امروز مسکن ساز شده است. این آدم هرگز حرف متخصصین ما و حرف مهندسین ما را نمی شنود و اگر هم بشنود، آنرا نمی فهمد. در این شرایط چه توقعی دارید که مهندس عمران برود در این ساختمان جذب بشود؟ نماینده اسدآباد گفت: عموما افرادی که دنبال ساخت و ساز در بخش مراکز به عنوان مسکن مهر رفتند، افرادی بودند که واقعا غیر از بخش مسکن مهر بودند و این واقعت دارد. وی با ابراز تاسف از تقدیرگی که در بخش مسکن به جریان می افتد گفت: بالاخره یک برادری با حاج آقای پولداری بوده یا فردی بوده که قبلا مکانیکی می کرده و اکنون ساختمان ساز و حتی برج ساز شده است. بنابر این شما توقع نداشته باشید که نیروهای غیر کارشناس، نیروهای کارشناس را جذب کنند و اگر هم روزی جذب کردند، به حرف آنها هم گوش بدهند. وی در پاسخ به اینکه تکلیف این همه فارغ التحصیل دانشگاهی بیکار چه می شود و آیا آنها باید مثل کارگر ساده بروند و کارهای پیش پا افتاده انجام بدهند؟ گفت: واقعا باید مدیریت عالی کشور یک برنامه ریزی مناسب برای فارغ التحصیلان بیکار داشته باشد تا از همه پتانسیل ها و از همه توانمندی ها استفاده کند. وی در پاسخ به اینکه اکنون که بیکاران دانشگاهی زیاد شده، آیا درست هست جذب دانشجو به دانشگاه را متوقف کنیم؟ گفت: اصلا هدف این نیست که اگر مشکلات را می گویم، در کنار طرح مشکلات این موضوع اتفاق بیفتد که دانشجویی دانشگاه را از دستیابی به علم روز دنیا محروم کنیم و همتهایی که به علم علاقه دارند را دلسرد و همه چیز را خراب کنیم.

پهروز نعمتی در پاسخ به اینکه بیکاری در رشته های علوم انسانی توجیه دارد، وی چرا مهندسین عمران، برق، مکانیک و امثال اینها بیکار هستند گفت: همین الان لشکر بیکارانی که در کشور داریم، زاینده برخی فکراتی است که متاسفانه در کشور ما جواب نداد. وی گفت: مسوولان مبارزه با بیکاری ما در مقطعی بحث وام های زود بازده را مطرح کردند و مینیزدهها تومان از پول های مملکت را به عنوان ایجاد اشتغال پرداخت کردند اما برای خرید خودرو، ساختمان، سفرهای زیارتی و... هزینه شد و عملا در بخش اشتغالزایی سرمایه گذاری نشد. در این صورت باید هم این بیکاری اتفاق بیفتد. نماینده اسدآباد در مجلس گفت: اعتقاد ما بر این بود که اگر قرار است اتفاقی در کشور بیفتد و شغلی قرار است در کشور ایجاد شود، این شغل باید شغلی پایدار باشد نه شغلی که میلیاردها تومان سرمایه کشور را به بغما ببرد. وی تاکید کرد: وقتی بیکاری همه گیر می شود، بخشی از این معضل هم متوجه متخصصین و مهندسین ما میشود. شما عملا می بینید که بسیاری از نیروهای توانمند ما و بسیاری از نیروهایی که در بخش های مختلف می توانند اثر گذار باشند، مشکل دارند و امروزه بستر لازم برای جذب آنها به بازار کار وجود ندارد. نعمتی افزود: فرض کنید قرار است ۵۰۰ نفر نیروی متخصص با تجربه و تحصیل کرده در بخش برق، مکانیک و متالورژی بخواهند جذب بازار کار بشوند، آیا غیر از این است که بالاخره باید جذب مرکز تولیدی و صنعتی بشوند؟ ما که نمی توانیم یک فردی که فرضا برق قدرت خوانده و در آن زمینه تخصص دارد را در کشاورزی شاغل کنیم یا آن فردی که مدیرک و تخصص مکانیک دارد، ببریم دامپروری کند. وی با ابراز تاسف از اینکه الان این اتفاق در کشور ما افتاده است گفت: ما باید بستر اشتغال را برای اینها فراهم می کردیم تا فارغ التحصیل هر رشته ای در شغل سازمانی خودش مشغول کار بشود. بنا بر این پول هایی که به عنوان وام های زود بازده و طرح های اشتغالزاد در سطح کشور پراکنده کردیم، با این رفتار خلط در عمل فرصت داشتن شغل را از متخصصین گرفتیم و متخصصین بیکارمان را در مسیر بیکاری هدایت کردیم. بنابر این اولین موضوع این است که سرمایه گذاری درستی داشته باشیم. عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس گفت: موضوع دوم این است که ما در بحث مدیریت کلان کشور مشکل داریم. یعنی اگر قرار است که در سال ۵۰۰۰ نفر فارغ التحصیل دانشگاهی داشته باشیم، باید برای آینده آنها تدبیر کنیم و از هم اکنون تسهیل را برای این افراد در نظر بگیریم. وی با طرح این سوال که آیا فرار است همه این فارغ التحصیلان دانشگاهی در بخش دولتب شاغل باشند یا فرار است در بخش خصوصی شاغل شوند گفت: برای اشتغال مهندسان تحصیل کرده در بخش کارخانجات یا دیگر بخش های دولتی چه مکانیزمی داریم؟ نعمتی تاکید کرد: امروزه نه تنها برای فارغ التحصیلان دانشگاهی بیکار ظرفیت سازی نکردیم، بلکه برای این همه دانشجویانی که دارند فارغ التحصیل می شوند هم کاری نکردیم. وی گفت: یکی نیست بیاید و بگوید من یک طرحی را دارم که از این ۱۰۰

زیبایی در معماری، تزئین یا زینت

دکتر مهروش کاظمی - استادیار دانشکده، تالیف ریس اول سازمان نظام مهندسی استان آذربایجان شرقی

چکیده:

زیبایی واژه‌ای است که تاکنون تعاریف متنوعی درباره آن ارائه شده است بطوری که به نظر می‌رسد شاید نتوان تعریف جامع و کاملی از آن بدست آورد. زیبایی در معماری جایگاه ثابتی دارد و هر معمار سعی می‌کند که در طراحی به جنبه‌های زیبایی معماری نیز توجه نماید. معماری قویترین ارتباط را با انسان دارد زیرا اسکان به عنوان یکی از نیازهای اولیه انسان، در این حیطه جای می‌گیرد و آن هنری است توسط انسان برای انسان. از سویی دیگر زیبایی، زیبایی‌شناسی و زیبایی جویی ریشه در روح آدمی داشته و اصلا روح در این دنیا بدون دریافت زیبایی نمی‌تواند آرام گیرد (۱) این گرایش می‌تواند یکی از راههای هدایت انسان در رسیدن به کمال باشد. (۲)

«وَاللَّهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا»

برای خداوند نامهای زیباست، خدا را با آن نامهای زیبا بخوانید.

سوره اعراف آیه ۱۸۰

آنکار نسازند جز برای شوهران خود و پدران خود و...»
دسته دوم: آیاتی هستند که در آنها زینت و زینت دادن به خداوند نسبت داده شده است (۳)
«وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا»
«آسمان دنیا را زینت داد»
(سوره فصلت آیه ۱۲)
«أَلَمْ نَجْعَلْهَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا»

«ما آنچه را روی زمین است زینت آن قرار دادیم» (سوره کهف آیه ۷)
با دقت در معنی آیات فوق در می‌یابیم که دنیا از نظر خداوند زینت و زیور است، که این زینت ها، زیباییهای الهی را بهتر نشان می‌دهند. آنچه که در این آیات به عنوان زینت و زیور به آنها اشاره می‌شود در واقع هم زیبا هستند و هم زیبایی بخش و می‌توانند عممی برای هدایت انسان باشند. چراکه انسان به طور فطری زیبا طلب است و این نکته از تامل در روایتی از پیامبر و آیه ۳۰ سوره روم قابل اثبات است. اینکه خداوند زیبایی را دوست دارد و انسان را نیز بر فطرت خویش آفریده است.

«أَلَمْ يَلِدْكُمْ وَهُوَ الْغَنِيُّ الرَّحِيمُ»

«خداوند زیباست و زیبایی را دوست میدارد» (۷)

البته این روایت را به چندین نقل دیگر با تفاوتی جزئی نیز مشاهده می‌کنیم:

«أَلَمْ يَلِدْكُمْ وَهُوَ الْغَنِيُّ الرَّحِيمُ»

«خداوند زیباست و زیبایی را دوست میدارد و دوست دارد که نمود نعمتش را در بنده اش ببیند» (۸)

و همچنین خداوند در قرآن می‌فرماید:

«فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا...»

البته انسان باید قدرت تشخیص صحیح را داشته باشد چرا که همین زیبایی طبیعی می‌تواند زمینه گمراهی او را فراهم نماید. زیبایی در معماری از دو طریق، یکی «زینت دادن» و دیگری «تزئین کردن» قابل ایجاد است. در این مقاله ضمن پرداختن به تفاوت آنها در می‌یابیم با توجه به تعالیم اسلامی یکی مقبول و دیگری مردود و حتی گاهی حرام است و باید از آن اجتناب نمود.

زینت و تزئین از نظر قرآن و احادیث

از نظر لغوی «زینت» به معنای «آنچه بدان آویزند» و «تزئین» به معنای «آرایش و آراستن است» (۳) باین وصف دو کلمه زینت و تزئین در ظاهر تفاوت چندانی با یکدیگر ندارند اما به استناد قرآن مجید به عنوان سند منحصر بفرد در قاموس بشریت که بدون تحریف از طریق وحی بدست ما رسیده است و چون سخن خداوند است اطمینان بخش ترین استناد را با خود دارد و تامل در معانی و تفاسیر آیاتی که در آنها کلمه زینت و تزئین بکار رفته است (۴) می‌توان نتیجه گرفت که این دو کلمه از نظر بار مفهومی تفاوت بسیار زیادی با یکدیگر دارند به صورتیکه یکی مقبول و دیگری مذموم و نکوهیده است.

کل آیاتی را که در آنها به موضوع زینت و تزئین اشاره میشود میتوان به سه دسته تقسیم نمود:

دسته اول: آیاتی که اشاره به زینت های ظاهری دارد (۵). مانند زینت زنان، تجملات ظاهری قارون و...

«أَوْ قُلِّبَ لَكُمْ مِمَّا تَكْفُرُونَ... وَلَا يَبِينُ زِينَتُهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أُوَّابَائِهِنَّ...» (سوره

نور آیه ۳۱)

«ای رسول زنان مومن را بگو تا چشمها ببینند... و زینت و جمال خود را

پس ای رسول مستقیم رو به جانب آیین پاک اسلام آور و پیوست از طریق دین خداوند که فطرت خنق را بر آن آفریده است پیروی کن ...»

آیه ۳۰ سوره روم

دسته سوم: آیاتی هستند که در آنها کلمه به کار رفته «تزیین» است (۹) آیاتی نظیر:

«قَالَ رَبُّ بِمَا أَفْوَيْتَنِي لَا يُزِينُنِي لَهُمْ نَسِي الْأَرْضِ وَلَا غُيُوبَهُمْ أَجْمَعِينَ»
«الشَّيْطَانُ كَفَّتْ خَدَّيَا جَدَّتْكَ مِرًّا كَمَا كَرَدِي مِنْ نَيْسَرٍ فِي زَمِينِ»

همه چیز را جلوه میدهم (تزیین میکنم) تا از یاد تو غافل شوند و همه آنها را گمراه خواهم کرد بجز بندگانی پاک و خالص تو را» (سوره نور آیه ۳۹)

«وَزَيْنُنْ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ»

... و شیطان کردار زشت آنها را در نظرشان زیبا نمود» (سوره انعام آیه ۱۲۳) آنچه که از معنی و تفسیر آیات فوق استنباط میشود این است که تزیین وسیله‌ای در دست شیطان است که با بهره‌گیری از گرایش فطری انسان به زیبایی زمینه گمراهی او را تسهیل بجز بندگان مخلص فراهم می‌نماید. نتیجه حاصل از مقایسه فوق را می‌توان به صورت زیر بیان نمود:

تزیین دادن؛ مقبولیت بخشیدن است به آنچه که اساساً زیباست بدون هیچ گونه عمل لغوی بیهوده‌ای (۱۰) و یا جلوه دادن به ماهیت و هویت موجود است بدون ذره‌ای کذب، تشاب به خداوند دارد، موجب رضایت و خوشنودی است و می‌تواند باعث رسیدن به کمال باشد.

واما تزیین؛ ملامت و پوششی کاذب است با ظاهری فریبنده و بسیار مومنه انگیز برای تسان ساده‌انگار و مست‌ایمان، وسیله‌ای در دست شیطان که چون پوشاننده حقیقت موجود است عاملی برای گمراهی و در نهایت ضلالت او میباشد. کاری است لغو و بیهوده که انجامش گاهی مستلزم اسراف و تبذیر (۱۱) و حاصلش ایجاد تکبر و غرور است که از نظر تعالیم اسلامی چنین کاری باطل و حتی حرام می‌باشد.

زیبایی در معماری زینت یا تزیین:

با توجه به آنچه که گفته شد در معماری بر اساس تعالیم اسلامی که معماری اسلامی نامیده میشود ایجاد زیبایی با بهره‌گیری از فن تزیین باطل و مردود است و در آنجا که با پنهان شدن حقیقت و ذات موجود باعث گمراهی و تضییع حقوق فرد - به عنوان مثال خریدار یک بنا- گردد حرام است. لذا یک معمار مسلمان باید به جهت تأمین حس زیبایی طلب مخاطبش از فن زینت دادن استفاده نماید یعنی از اسراف اجتناب کرده و عناصر معماری به خدمت گرفته شده توسط او صرفاً به جهت زیباسازی سطوح نبوده بلکه علاوه بر عملکرد مناسب، معانی شکلها و نقش‌های ایجاد شده حتی بر جنبه تناسبها و زیبایی شناسی ظاهری تفوق داشته باشد. تزیین علی‌رغم ظاهر فریبنده اش چون پایه قوی ندارد و فقط بر اساس روح هوی پرست انسان شکل میگیرد با افزایش آگاهی انسان و روشن شدن افق دید او سریعاً مضمحل می‌شود و چون مخاطب انسان است این اصل در خارج از جغرافیای جهان اسلام نیز صادق میباشد به‌طوری‌که در فرانسه قرن هجدهم در سبک روکوکو (۱۲) «تزیین» پسند نیکار رفته است و نهایتاً این سبک متوقف شده و امروزه از آن به جهت افراط در تزیینات به عنوان یک سبک مبتذل یاد می‌شود. با بررسی و تعمق در معماری سنتی ایران درمیابیم که خالق آن آثار کاملاً به تفاوت زینت و تزیین واقف بوده و از تزیین به مفهوم یاد شده اجتناب نمیکرده است و هر چه از آرایه در معماری سنت مشاهده میشود دارای عملکرد و هویت می‌باشد.

ساده‌ترین نمونه آن کاشیکاری روی گنبدهاست که علاوه بر زیبایی ظاهری صمیمی برای حفاظت پوسته داخلی در برابر تغییرات جوی بوده و نقش ونگار روی کاشیکاری این مسکن را ایجاد می‌کرده است که در صورت نیاز به مرمت و تعویض قسمتی از کاشیهای موجود تفاوت رنگ بین بخش قدیمی و مرمت شده محسوس نباشد.

و با ارسنی که پنجره‌هایی هستند که به سمت بالا باز شده و به جهت تقسیمات کوچک روی آنها و استفاده از شیشه‌های رنگی بدون کوچکترین اسراف در ابعاد و اندازه - ضمن ایجاد زیبایی در فضای داخلی و نما بنا (خانه)، آسایش ساکنین خانه را در مقابله تابش آفتاب تأمین می‌نماید. مثال‌هایی از این دست بسیاری می‌توان ذکر کرد از جمله عناصر معماری سنتی که همزمان با داشتن ماهیت عملکردی به عنوان زینت نیز در زیباسازی بنا نقش داشته‌اند می‌توان به کاربندی، فیلیوش، و... اشاره نمود که در اینجا به عنوان نمونه کاربندی را مورد بررسی قرار خواهیم داد.

کاربندی نمونه زینت در معماری

کاربندی یکی از عناصر معماری سنتی ایران است که بکارگیری آن در معماری کاملاً عملکردی بوده است و معمار خلاق و آگاه از این عنصر عملکردی برای زینت بنا نیز استفاده می‌نمود که این همان فن زینت دادن است. کاربندی در واقع عامل افزودنی به چهارطاقی است که آنرا از حالت پوششی صرف در می‌آورد و به مکانی معماریانه بدل میکند و حامل جوهر و اساس چلیپایی تمام نقوش معتبر هنر ایران است. (۱۳) کاربندی علاوه بر آنکه در حکم یک عنصر معماری سه بعدی است و تبدیل مربع کف را به دایره سقف از طریق ایجاد هشت ضلعی، دوازده ضلعی، شانزده ضلعی، شصت و هفتاد و سه ضلعی و... ممکن می‌سازد در انتقال نیروی بارهای وارده، به زمین نیز از همین طریق با تقسیم نیرو بهترین نقش را ایفا می‌کند کاربندی همچنین به عنوان پوشش دوم کوناختار از سقف اصلی، ارتفاع فضا را تعدیل می‌نماید.

نتیجه‌گیری:

نتیجه‌نهایی در پاسخ به این سوال مستتر است که زینت و تزیین در معماری بطور عام و معماری مسکن بطور خاص - که موجب مطلوبیت آن میشود - چیست؟ باید گفت مسکن مطلوب از نظر اسلام به مسکنی اطلاق می‌شود که منطبق بر تعالیم اسلامی بوده و اصول و ارزشهای اسلامی در آن رعایت شده باشد با توجه به مباحث گذشته اجتناب از تزیین که مستلزم اسراف و تبذیر است از حقیقت و در نهایت تکبر است یکی از اصولی است که رعایت آن موجب مطلوبیت مسکن از نظر تعالیم اسلامی خواهد بود و معمار مسلمان ملزم به رعایت آن بوده و به جهت پاسخگویی به حس زیبایی‌شناسی انسان با از فن زینت بهره‌جوید که آن مقبولیت بخشیدن و زیبا نمودن است بی هیچ لغوی.

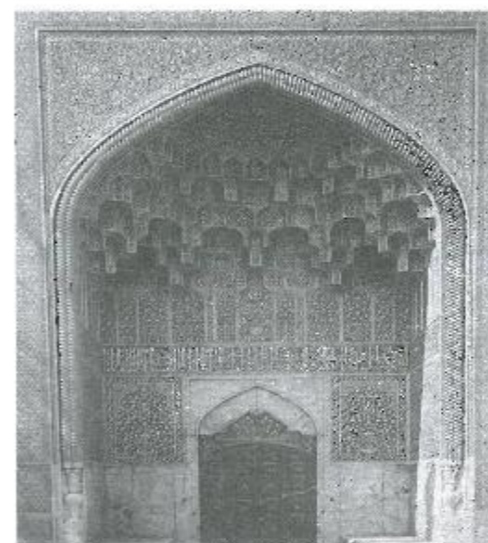
از سوی رعایت اصل فوق و اجتناب از تزیین تأثیر مثبت دیگری نیز دارد و آن جلوگیری از تغییر دایره مردم و نیز جلوگیری از گمراهی آنان در تشخیص حقیقت و خیر و صلاح است برای مثال متأسفانه آنچه که امروزه در صنعت ساخت و ساز کشور، خصوصاً در بخش مسکن رایج شده گشتن از محتوی و پرداختن به ظاهر است که از جنبه کاسب‌کاری تجارت بسیار پر رونقی است. افزایش این قبیل ساخت و سازها کم‌کم باعث خواهند شد که خریدار در انتخاب خود معوق و زرق و برق ظاهری بنا شده و از اصل آن غافل شده و چه بسا در چنین معامله‌ای ندانسته کاملاً مغیور شود. در خاتمه یک سری از عناصر معماری سنتی ایران که بعنوان زینت یا آرایه در معماری مطرح هستند آورده شده است:

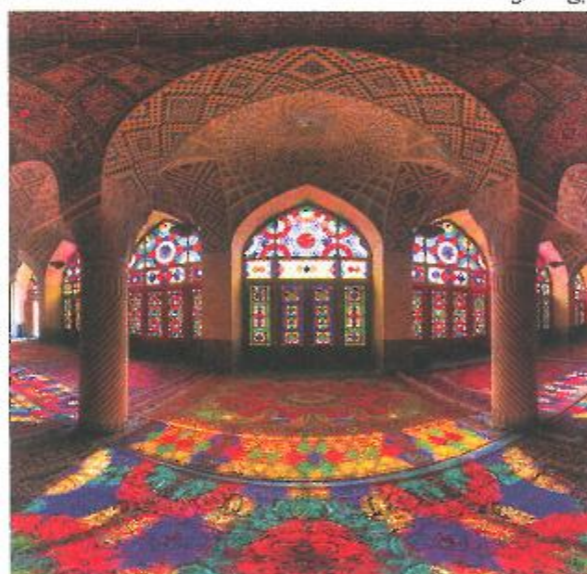

مراجع و پی نوشتها:

- (۱) - جعفری، علامه محمدتقی، زیبایی و هنرآز دیدگاه اسلام، ۱۳۸۱ تهران، موسسه تدوین و حفظ آثار علامه جعفری، ص ۱۷۳.
- (۲) رجوع شود به: کاظمی، مهروش، مقاله: جایگاه زیبایی شناسی دینی و نقش آن در فرآیند کمالی انسان، ۱۳۸۳ تیر یزدی، چا.
- (۳) محمد پادشاه، ترجمه: محمد دبیر سیاقی، فرهنگ آندراج: ۱۳۶۳ تهران، انتشارات خیام، جلد اول و سوم، ص ۲۴۸۳ و ص ۷۸۴.
- (۴) - در قرآن مجید حدود ۳۹ آیه در این موضوع وجود دارد.
- (۵) -سوره قصص آیات ۶۱ و ۷۹، سوره احزاب آیه ۲۸، سوره نور آیات ۳۱، ۶۰، سوره یونس آیه ۸۸.
- (۶) -سوره المئک آیه ۵، سوره فصلت آیه ۲۵، سوره کهف آیه ۷.
- (۷) - صحیح مسلم، ج ۱، ص ۵۶ - جامع صغیر، ج ۱، ص ۶۷.
- (۸) - کاشانی، فیض، الوافی، جزء ۱۱، ص ۹۳.
- (۹) -سوره نحل آیه ۶۳، سوره عنکبوت آیه ۳۸.
- (۱۰) - رجوع شود به: مطهری، مرتضی، شناخت اسلام، اصل اصالت فایده، تهران، بی تا، ص ۲۵.

(تصویر ۱) سر در ورودی مدرسه چهارباغ استهبان

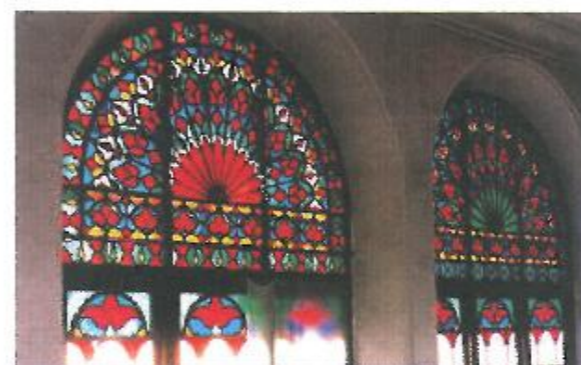

- (۱۱) رجوع شود به: سیقیان، محمد کاظم، مقاله: اسراف و تبذیر در معماری، فصلنامه هنرهای زیبا، انتشارات دانشگاه تهران، شماره ۲، ص ۶۰-۶۳.
- (۱۲) سبک روکوکو در اواخر قرن ۱۷ و اوایل قرن ۱۸ در فرانسه ایجاد شد و در ادامه سبک باروک، خطوط و دیوارهای موجی تبدیل به خطوط شدیداً تزئینی شد که بعدها به علت افراط در تزئینات بسیار مورد انتقاد قرار گرفت. برای اطلاعات بیشتر رجوع شود به: گاردنر، هلن، تاریخ هنر.
- (۱۳) - صارمی، علی اکبر، رادمراد، تنی، ارزشهای پایدار در معماری ایران، ص ۲۲، منابع و مآخذ.

- (۱) - جعفری، علامه محمدتقی، زیبایی و هنرآز دیدگاه اسلام، ۱۳۸۱ تهران، موسسه تدوین و حفظ آثار علامه جعفری.
- (۲) - سیقیان، سید محمد کاظم، مقاله: اسراف و تبذیر، فصلنامه هنرهای زیبا، انتشارات دانشگاه تهران، شماره دوم.
- (۳) - صارمی، علی اکبر، رادمراد، تنی، ارزشهای پایدار در معماری ایران.
- (۴) - صحیح مسلم، جلد اول، بی تا، بی جا.
- (۵) قرآن مجید.
- (۶) - کاشانی، فیض، الوافی، جزء ۱۱.
- (۷) - کاظمی، مهروش، مقاله: جایگاه زیبایی شناسی دینی و نقش آن در فرآیند کمالی انسان، ۱۳۸۳ تیر یزدی، چا.
- (۸) - محمد پادشاه، ترجمه: محمد دبیر سیاقی، فرهنگ آندراج، ۱۳۷۸ تهران، انتشارات خیام، جلد اول و سوم.
- (۹) مطهری، مرتضی، شناخت اسلام، اصل اصالت فایده، تهران، بی تا.

(تصویر ۲) سقف محراب مسجد کردوا
زیبایی زیر گنبد بر اساس عناصر سازهای و
عملکردی شکل گرفته است.

(تصویر ۳) ارمی یک خانه مسکونی
(تصویر ۴) نمونه ای از تزئینات در کلیساهای اروپا متعلق به قرن هجدهم
(منالی از تزئین مطلق که هیچ کارایی بر آرایه ها متصور نیست)

پس از ۱۶ سال صاحب برنامه و چشم انداز شدیم

اشاره:

حدود ۱۶ سال است که این قانون تصویب شده است. با نگاهی به آنچه که بعد از اجرای قانون تا الان گذشته است می توان تصور کرد که تا کجا پیش خواهیم رفت. البته از یکسال گذشته تغییر مسیر داده ایم. بعد از ۱۶ سال صاحب برنامه و چشم انداز شدیم. در حقیقت نقشه راهی را ترسیم کردیم که بدانیم هدف چیست و می خواهیم به کجا برویم. از طرف دیگر هم مقام معظم رهبری چشم انداز و سیاست های کلی نظام مهندسی و معماری را ابلاغ فرمودند که سرلوحه کارمان قرار دادیم. شورای مرکزی نظام مهندسی ساختمان حلقه اتصال دولت و مهندسان کشور است تا تصمیمات قانونی به درستی در بخش های مختلف راه و ساختمان اجرا شود. گفت و گویی اختصاصی مهندس سیدمهدی هاشمی رئیس شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان را در این رابطه می خوانید:

چشم انداز است.

همچنین در بحث برنامه ریزی هم چهار سرفصل عمومی، تخصصی، توسعه و برنامه ریزی و امور تحقیقات و پژوهش را مدنظر قرار دادیم. چنانچه برنامه هم برای حوزه معماری و شهرسازی تصویب شده است. با توجه به تاکیدات مقام معظم رهبری، ارتقای سطح علمی و تخصصی و کارآمدی نظام مهندسی در دستور کار ما قرار دارد.

چرا در کشور ما استفاده از مصالح ساختمانی استاندارد جدی گرفته نمی شود؟

ما هم بر تولید مصالح ساختمانی استاندارد تاکید داریم اما برای تولید مصالح ساختمانی استاندارد هنوز فرهنگ سازی نشده است. البته زمانی که شناسنامه فنی ساختمان اجرایی شود دیگر امکان استفاده از مصالح ساختمانی غیر استاندارد از سوی مجریان ساخت و ساز وجود نخواهد داشت.

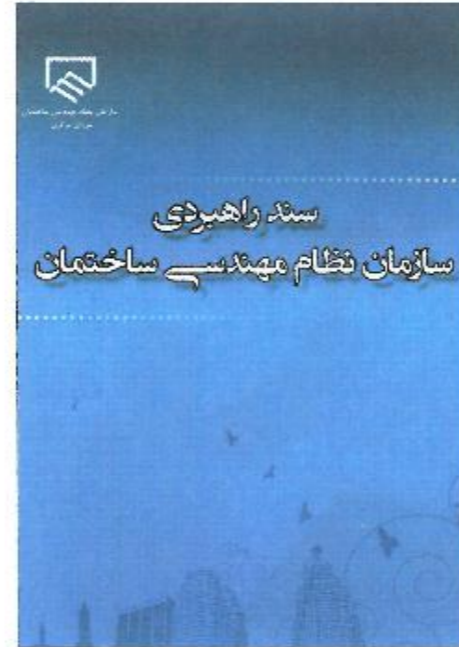
شناسنامه فنی ساختمان در چه زمانی اجباری و اجرایی می شود؟
شناسنامه فنی ساختمان اسکالات جزئی دارد که تا پایان سال جاری برطرف

ارزیابی شما از وضعیت مهندسان کشور از زمان اجرای مصوبه قانون تأسیس نظام مهندسی و کنترل ساختمان چیست؟
حدود ۱۶ سال است که این قانون تصویب شده است. با نگاهی به آنچه که بعد از اجرای قانون تا الان گذشته است می توان تصور کرد که تا کجا پیش خواهیم رفت. البته از یکسال گذشته تغییر مسیر داده ایم. بعد از ۱۶ سال صاحب برنامه و چشم انداز شدیم. در حقیقت نقشه راهی را ترسیم کردیم که بدانیم هدف چیست و می خواهیم به کجا برویم. از طرف دیگر هم مقام معظم رهبری چشم انداز و سیاست های کلی نظام مهندسی و معماری را ابلاغ فرمودند که سرلوحه کارمان قرار دادیم.

محورهای مهم چشم انداز و برنامه های شما چیست؟

در چشم انداز نظام مهندسی ساختمان کشور هشت محور ارزشی پیش بینی شده است که التزام و تکیه بر قوانین، رعایت اخلاق حرفه ای، نظارت و کنترل اجرای قوانین، اهتمام به تولید علم و ثروت، التزام به تربیت نیروهای متخصص، تأکید بر استقلال و بی طرفی، التزام به ایجاد فرصت های برابر و تلاش مضاعف برای آرایه و کارایی و تریخشی بیشتر از محورهای

داشته و این مسئله کنترل مضاعفی بر اجرای کار است. چنانچه حادثه‌ای در این میان رخ دهد بیمه می‌تواند در بخش تأمین مالی حادثه احتمالی اقدام کرده تا افراد حادثه‌دیده علاوه بر فشار روحی ناشی از حادثه، ضرر مالی را متحمل نشوند.

به نظر شما دلیل اجرایی نشدن کامل قانون نظام مهندسی چیست؟
دلیل اجرایی نشدن کامل قانون نظام مهندسی عمل نکردن دستگاه‌های متولی و مجری به وظایف قانونی است.

دستگاه‌های متولی و مجری به وظیفه قانونی خود عمل نمی‌کنند و به صورت گزینشی با قانون نظام مهندسی برخورد می‌کنند. لازمه عمل به وظایف، مرور وظایف و احصای مسؤلیت‌هاست. خطاب قانون نظام مهندسی به بخش‌ها و دستگاه‌های مختلف است و چنانچه این بخش‌ها به وظایف خود عمل کنند، مشکلی در اجرای قوانین نخواهیم داشت. ممکن است تخلف در هر دستگاهی یا از سوی هر فردی صورت بگیرد، اما به نظر می‌رسد که بعضاً تخلفات به مهندسان ناظر نسبت داده می‌شود.

دستگاه پاسخگویی تخلفات مهندسان کدام است؟
مهندس ناظر فقط می‌تواند مسائل و موارد را گزارش کند، اما ابزار اجرایی در اختیار ندارد. دستگاه پاسخگویی تخلفات، دستگاهی غیر از سازمان نظام مهندسی است و درست نیست که هر کسی خود را در جایگاه قوه قضائیه قرار دهد و حکم بر تقصیر کسی صادر نماید؛ پیش از آنکه به موضوع رسیدگی شده باشند.

شرط بهبود ساخت و ساز در شهرهای جدید چیست؟
برای بهبود ساخت و ساز در شهرهای جدید لازم است که نظام‌مند حرکت کنیم و با توجه به اجرای پروژه‌های در حال احداث به دست مجریان ذیصلاح، این خواسته منطقی شدنی است.

شده و اجرایی می‌شود. شناسنامه فنی ساختمان بسیاری از مشکلات موجود در ساختمان‌سازی را برطرف می‌کند. هر چند که شهرداری هم اخیراً ذیل پروانه‌هایی که صادر می‌کند اعلام می‌نماید که تهیه شناسنامه فنی برای صدور پایان کار الزامی است اما به این مسئله کمتر توجه می‌شود. بهره‌بردار باید پایان کار و شناسنامه را مطالبه کند و بری این مسئله باید فرهنگ‌سازی کرد.

حوادث ناشی از گودبرداری و ریزش ساختمان باعث شده است تا نزد افکار عمومی، جامعه مهندسی کشور زیر سؤال بروند به نظر شما چرا چنین حوادثی رخ می‌دهد و نقش مهندسان ناظر در پیشگیری از وقوع این حوادث تا چه حد مؤثر است؟

بروز این حوادث ناشی از ضعف آموزش و نظارت متولیان و مسئولان دست‌اندرکار در بخش‌های مختلف است. اگر در گودبرداری‌ها از تخصص و تعهد استفاده شود کمتر شاهد وقوع این فیل خواهیم بود. آنچه که مسلم است اینکه در گودبرداری‌های حادثه‌ساز مقررات رعایت نشده است و این عدم رعایت مقررات از جانب هر کسی که باشد باید مورد برخورد قضایی قرار گیرد. تأکید من اینست که مهندسان ناظر ما باید به اصول حرفه‌ای خود متعهد باشند و بیان این مسئله که در این حوادث ناظران ما را اصول فنی و مهندسی سررشته‌ای نداشتند عذر بدتر از گناه است.

به نظر بیمه ساختمان موجب فرار مهندسان از زیر بار مسؤلیت در ساخت‌سازها نیست؟

نه هرگز چنین نیست. مهندسان در بیشتر موارد قانون را رعایت می‌کنند به همین دلیل است که تخلفات مهندسان اندک است. نکته قابل توجه برای مردم بیمه مسؤلیت و بیمه خطرات ناشی از کار است که در بهبود کار کمک مؤثری خواهد کرد چون کارشناسان بیمه بر روند انجام کار نظارت

بیمه فقط یک قلاق نیست!

□ محسن کردی / مهندس عمران

اجتماعی و اقتصادی این حادثه تلقی شود و بخش عمده ای از دغدغه های ذهنی پس از حادثه را پوشش دهد. اما لطمه انسانی که به وجود آمده، دیگر قابل اصلاح نبوده و آب حیاتی که از رگ های انسان حادثه دیده گذشته، دیگر به سرچشمه این جوی باز نخواهد گشت.

بحث بر سر مسئولیت ماست. چه منصر باشیم و چه فقط شاهدی بر این تفاق. چه هزینه اش را ما بپردازیم و چه نهادی همانند بیمه. چه بیمه امنیت زوئی ما را تضمین کند بی آنکه سود پروژه را به خطر اندازد، چه این هزینه را خود، با قربانی کردن تمام سود پروژه بپردازیم ...!

باید دانست که بیمه فقط نقش پرداخت کننده ی خسارت یک حادثه را بر عهده ندارد. و نباید بیمه را فقط قلاق تصور کرد که به هنگام یک رخداد تلخ، می توان آن را شکست و هزینه ی فاجعه را پرداخت.

باید دانست که بیمه دوستی نیست که فقط در پایان راه به یاری شما بشتابد و بلکه باید تصویر بیمه را همچون همراهی دانست که از آغاز تا پایان با شما خواهد بود چرا که در منشور اخلاقی اش، جان انسان، ارزشمند تر از آن است که بتوان بر آن قیمت گذاشت و از نیرو، تصویر خبر انسانی پرداخت دهنه به وقت حادثه را هرگز شایسته ی نشان و رسالت سازمانی اش نمی داند.

بیمه اگر نتواند ریسک های یک فضای کسب و کار را مدیریت کند، عملاً پرداخت های خسارتش فقط بازی با اعداد بزرگ و قمار بر روی احتمالات است و این به هیچ وجه رسالت بیمه نیست.

صنعت ساختمان یکی از مشاغل پرخطر برای کارگرانی است که مهارت کافی در این فعالیت حرفه ای را ندارند. این صنعت به دلیل انگاره ی تاریخی سازندگانش و تسامح و تساهل دولتمردان و قانون گزاران، هنوز جولانگاه سرمایه گذاری و اجرای اشخاص حقیقی و حقوقی غیر متخصص و بیگانه با دانش فنی ساخت و ساز است که حجم عظیمی از سرمایه ی این صنعت را تشکیل می دهند و گاه بدون مشاوره مهندسان و تقاضای مسئولان مبنی بر رعایت نکات ایمنی، دست به تخریب و نوسازی بناهای جدید در گوشه و کنار شهرها می زنند. و نتیجه آن می شود که عفریت حادثه، هر از گاهی طعمه ای را فراچنگ می آورد و انسانی غفلت زده را شکار می کند. انسانی که نه فقط خود و خانواده اش را دچار تلخکامی و شسور بختی می نماید، بلکه کار فرما، پیمانکار و مهندس مجری را نیز سرگردان راهروهای محاکم قضایی کرده و بخشی از سرمایه را بابت پرداخت دهنه، از مسیر پروژه منحرف می کند. با اینهمه، بحث بر سر نرخ دهنه و یا عدم پرداخت آن نیست. بحث بر سر جان یک انسان است و روح خانواده هایی که بابت این مصیبت، دغدغه و نگرین بخت می شوند. چه خانواده کارگری که حادثه دیده و چه خانواده کارفرما و مهندسی که ناخواسته، این رنگ خون روی دیوارهای پروژه اش پاشیده شده است. صحبت بر سر بیمه کردن نیروهای انسانی یک پروژه هم نیست، چرا که وقتی حادثه رخ می دهد، دیگر چه اهمیتی دارد که چه کسی هزینه این اتفاق را می پردازد. گرچه قطعاً بیمه به عنوان یک نهاد پشتیبان مالی، می تواند مرجع مطمئن و اثر بخشی در کنترل وضعیت

آموزش، بهسازی، ایجاد فرصت‌های برابر

دکتر مهدی ازدری مقدم - عضو شورای مرکزی و رئیس کمیسیون آموزش، پژوهش و بروانه اشتغال

در سالیان نه چندان دور تفکر اصلی بر این بود که یادگیری، کار و زندگی از هم منفک و جدا هستند. به همین دلیل آموزش هنگامی بهینه و درخور محسوب می‌شد که قبل از آغاز فعالیت کاری به افراد داده می‌شد. در این نظریه آدمی زمانی را برای آموزش صرف می‌کرد و سپس به سمت کار و زندگی حرکت می‌نمود و دیگر برای آموزش زمانی نداشت. در حال حاضر این تفکر در جامعه جهانی و در عرصه‌های مختلف جایگاهی ندارد و آموزش جزء جدانشدنی وجود آدمی گردیده است.

هر سازمان برای نیل به اهداف خود به اعضای فعال و قابل انعطاف با شرایط مختلف نیاز دارد. هنگامی که سازمان نظام مهندسی ساختمان، به اجرای سیستم‌های یونای آموزش و بهسازی نیروی انسانی اهتمام بورزد، نیروی انسانی عضو قابلیت انعطاف‌پذیری با شرایط مختلف سازمان را پیدا خواهد کرد؛ و به عبارت دیگر آموزش و بهسازی اقدامی کارآمد از سوی سازمان نظام مهندسی ساختمان در جهت بالا بردن سطح شایستگی اعضای سازمان قلمداد خواهد شد.

امروزه نیروی انسانی مهم‌ترین عامل مولد است، در گذشته اعتماد بر این بود که سرمایه و منابع مادی روند توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور را تعیین می‌کند اما در جهان کنونی منابع انسانی کارآمد در بین امر تأثیر اصلی را دارد. منابع انسانی کارآمد باعث افزایش سرمایه، بهره‌برداری از منابع مختلف جامعه و ساخت و تولید روزافزون می‌گردد و پیشبرد جامعه در راستای توسعه ملی را تضمین می‌کند. کشوری که نتواند مهارت‌ها و دانش نیروهای متخصص حوزه اقتصاد و توسعه زیر بنایی خود را توسعه دهد و از آن در اقتصاد ملی به نحو مؤثری بهره‌برداری کند، قادر نیست هیچ چیز دیگری را توسعه بخشد.

در سالیان اخیر علوم و تکنولوژی نسبت به گذشته پیشرفت چشمگیری داشته است و ما در دورانی قدم گذاشته ایم که در هر پنج سال، نیمی از اطلاعات بشری منسوخ گردیده و اطلاعات و دانش جدید جایگزین آن می‌گردد. این امر گویای این است که همه افراد یک سازمان موظف به ارتقای سطح دانش خود هستند و از طرفی مدیران سازمان هم موظف به حرکت دادن اعضای سازمان به سمت دانش روز می‌باشند. لذا به روز رسانی آموزه‌های مهندسان و نیروهای متخصص حوزه ساخت و ساز کشور امری اجتناب‌ناپذیر است در حالی که تکنولوژی‌های مربوط به صنعت ساختمان و دستاوردهای و یافته‌های دانشمندان با سرعتی بیش از آنچه ساخت و ساز رشد کند در حال به روز رسانی است.

با مقایسه مشاغل فعلی اجتماع با مشاغل حدود پنجاه سال پیش در یافت می‌شود که مشاغل به حدود دو برابر افزایش یافته است، این امر نقش پیشرفت‌های علمی را در تنوع مشاغل به خوبی نشان می‌دهد. در جهان امروز احتمال این که که فرد مهارتی را بیاموزد و آن را تا حدود سی سال کار خود بدون تغییر بنیادی ادامه دهد بسیار ضعیف یا به کلی محال است. لذا رویکرد آموزش فقط مطلوب نیست، بلکه اجبار به حساب می‌آید.

به عبارتی نگاه گذشته محوری که آموزش را تنها متعلق به دوران حضور در مراکز آموزش عالی و دانشگاه‌ها می‌دانست منسوخ گردیده است. امروزه تنها با یادگیری پیوسته و پایدار می‌توان با دگرگونی‌ها و پیشرفت‌های علم، دانش و صنعت سازگار و همراه شد. آموزش، همواره به عنوان وسیله‌ای مطمئن در جهت بهبود کیفیت عملکرد و حل مشکلات مدیریت فضای کسب و کار مهندسان مدنظر قرار می‌گیرد و فقدان آن نیز یکی از مسائل اساسی و حاد سازمان را تشکیل می‌دهد. به همین دلیل به منظور تجهیز مهندسان عضو سازمان و بهره‌گیری موثر از این نیروهای متخصص، آموزش از مهم‌ترین و تأثیرگذارترین تدابیر به شمار می‌رود. آموزش یک وظیفه اساسی در سازمان و یک فرآیند مداوم و همیشگی است. نباید آموزش را امری موقت و انعام‌پذیر تصور کرد. مهندسان در هر سطحی از گریه بندی سازمان که باشند، نیازمند آموزش و کسب دانش و مهارت‌های جدید هستند تا بتوانند به سمت اهداف سازمان حرکت کنند. از این رو برنامه‌های آموزش مهندسان در سازمان می‌تواند نیاز به نیروی انسانی متخصص در آینده در زمینه‌هایی چون صدور خدمات فنی و مهندسی و حضور در میادین بین‌المللی برای گسترش صادرات غیر نفتی را نیز رفع کند و تضمینی برای حل مشکلات معیشتی مهندسان باشد. اگر مهندسان عضو سازمان به خوبی آموزش ببینند بهتر می‌توانند در ارتقای سطح کارایی سازمان سهیم باشند. از اولین نتایج این امر عدم نیاز زیاد به نظارت از سوی سازمان برای کنترل خدمات ارائه شده و افزایش مسئولیت‌پذیری مهندسان در حوزه‌های اجرایی است؛ در عین حال این امر کمک می‌کند شرایط ارتقای سازمانی فراهم شده و در نهایتاً تطابق انجام وظایف و تعهدات مهندسان با مطلوبیت مورد نظر سازمان امکان‌پذیر گردد.

بنا به موارد طرح شده می‌توان مهم‌ترین عواملی که نیاز به آموزش را در سازمان نشان می‌دهد را به شرح زیر عنوان کرد:

- جایجایی‌های فنی و عمودی سازمان بین سازمان‌های موازی کاری چون سازمان نظام‌گردانی ساختمان و دیگر انجمن‌های صنفی چون پیمانکاران و انبوه‌سازان

- ایجاد مطلوبیت برای ورود و عضویت مهندسان جدید به سازمان

- پیشرفت سریع در علوم و تکنولوژی

- حرکت به سوی بهره‌وری همه‌جانبه در سازمان

امروزه به اعتقاد همه صاحب‌نظران و متخصصان، فراگیری علوم به صورت دانش عمومی محور و فراگیری علوم و کسب مهارت‌های لازم در زمینه‌های تخصصی به صورت خاص به عنوان یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر اجتماعی از اهمیت بالایی در امر توسعه کلان برخوردار است. این اهمیت از آن جا است که انسان تنها از طریق آموزش می‌تواند توانایی‌های خاص و نامحدود خود را از بالقوه بودن به سمت فعل به حرکت در آورد. البته باید در نظر داشت که در فرهنگ‌های معانی آموزش تنها با پرورش می‌تواند سودمند باشد.

تعامل گسترده با استانداری ها و بسترسازی برای توسعه زیر ساخت های سازمانی

□ مهندس محمد پاکزاد - عضو شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان

در سال های اخیر همکاری و تعامل گسترده سازمان نظام مهندسی ساختمان با ارگان ها و بخش های مختلف مدیریت شهری در استان های سراسر کشور موجبات فراهم شدن بسترهای مناسبی جهت تهیه و ساخت زیر ساخت های اساسی مورد نیاز مهندسان و سازمان های نظام مهندسی شده است. امری بسیار حیاتی که می تواند در جهت پیشبرد اهداف کوتاه بلند و بلند مدت سازمان یاری رسان خوبی باشد. ریاست شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور در طول دوره مسئولیت خود توجه ویژه ای به این مسئله داشته و همواره در تلاش بوده است تا ادامه آن به دست مدیریت های استانی تحقق یابد.

لازم به ذکر است توسعه کمی و کیفی خدمات سازمان در مراحل مختلف به مضمونی وابسته است که با ارتباط با بخش های مختلف نامین می شود لذا این مسئله به عنوان راهکار موثری در این خصوص همواره مورد توجه قرار گرفته و در آینده نیز ادامه خواهد یافت.

از جمله این اقدامات می توان به افزایش سطح تعاملات و همکاری های سازمان نظام مهندسی ساختمان با استانداری های سراسر کشور اشاره کرد که ماحصل آن تهیه زمین مورد نیاز جهت احداث مراکز فرهنگی ورزشی مهندسی نام برد. از دیگر نتایج قابل توجه حضور روسای سازمان های سراسر کشور در کمیسیون فنی استانداری هاست که در نوع خود جایز اهمیت است. چرا که استانداری ها به عنوان مرکز تصمیم گیری های کارشناسانه و لازم الاجرا، قابلیت تبدیل شدن به پایگاه حضور مهندسی در رده های ارشدی مدیریت محلی و ملی دارند.

اینگونه است که می توان گفت فکر و اندیشه مهندسی در بطن جامعه جای گرفته و چالش های ناشی از عدم نگاه تخصصی و کارشناسانه به مصوبات، تصمیمات و فعالیت های استانی مدیران کاهش می یابد و در مقابل نیز منزلت و جایگاه ارزنده مهندسان در بین افکار عمومی تبیین و تثبیت می گردد. از سویی دیگر، تامین امکانات مورد نیاز جامعه مهندسان در سراسر کشور، موضوع غیر قابل انکاری است که علاوه بر ایجاد حس اعتماد و رضایت از عملکرد منتخبان در هیات مدیره استان ها، انگیزه ای مضاعفی جهت تداوم همکاری، ایجاد حس تعلق و تعهد به سازمان ایجاد خواهد کرد و سازمان نظام مهندسی ساختمان در مسیر رسیدن به اهداف خود سریع تر و محکم تر گام بر خواهد داشت.

مشارکت حداکثری، ضامن تداوم اندیشه های ماندگار

□ مهندس علی دگیر رضائی - رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان خراسان شمالی

شهریور ماه سال گذشته نقطه عطفی در تاریخ سازمان نظام مهندسی ساختمان به شمار می رود. اتفاقی ماندگار برای تداوم اندیشه هایی که سازندگی و پیشرفت را در فلسفه هر اقدامی می پروراند. و آگاهند که اگر اینگونه باشد افق های توسعه کشور پدیدار می شود.

انتخابات هیات مدیره نظام مهندسی ساختمان سراسر کشور در حالی برگزار شد که مشارکت حداکثری مهندسان نشان از مهر تأییدی بود که بر عملکرد چند سال اخیر شورای مرکزی و هیات مدیره های گذشته زده شد.

آنچه امروز شرایط را بیش از گذشته آرمانی و مطلوب می سازد این است که هر مهندس که هویت سازمان را در سراسر کشور یدک می کشد، دغدغه تغییر و بهبود دارد. دغدغه ای که حقوق مردم را در کنار حقوق مهندسان در قالب عدالت، برابری و حرارت راجائز اهمیت می شمارد. هر مدیر و مسئولی در هر جاگاهی در سازمان نظام مهندسی ساختمان، نماینده ای از جامعه بزرگ مهندسان کشور به شمار می رود و این امر بر همگان واضح و روشن است. از این رو حضور در انتخابات شورای مرکزی نیز می تواند با حضور جدی و حداکثری هیات مدیره استان ها تداوم حماسه ای دیگر باشد و اصلح ترین ها برای ادامه راه انتخاب شوند.

اما انتظاری که در پس این انتخاب به وجود می آید و مهندسان را متوقع می سازد، ادامه راه هایی که امروز بخش زیادی از مشکلات مشتغال و جایگاه اجتماعی آنها را مرتفع ساخته و امید و انگیزه مضاعف را به آنها هدیه کرده و در مقابل دوری از روش هایی که دشواری و شکست را در پی دارد. هیات مدیره سازمان ها باید در نظر داشته باشند که حضور و مشارکت گسترده می تواند راه رشد و پیشرفت سازمان را روشن سازد و در مقابل حس سنگین مسئولیت را نیز بر منتخبان القا نماید. لذا لازم است آنگونه انتخاب کنند که آنچه تاکنون به دست آمده تثبیت و دستاوردهای آینده ضمانت شود. باید پذیرفت که کار بیش از پیش برای تصمیم گیران و تصمیم سازان آینده مشکل شده است. چرا که عملکرد گذشته نیازمند تداوم در آینده است و هر گونه خروجی و برنامه ریزی می تواند به عنوان کاتالیزور و نیروی محرک، انگیزه را به جامعه مهندسان تزریق نماید تا برای خدمت به مردم و سازندگی کشور آماده شوند.

سه سال زمان کوتاهی نیست برای اینکه بتوان بقا و ماندگاری اندیشه را به جامعه فرهیخته مهندسان القا کرد لذا باید بیش از گذشته، حس تعلق، مسئولیت پذیری، پویایی و خلاقیت و نوآوری را به خدمت گرفت تا منزلت اجتماعی و کرامت انسانی مهندسان ترسیم و آینده روشن صنعت ساختمان کشور تضمین شود.

ستون کتابی

د. مجتبی صادقی اشکوری - طراح و ناظر سازه ساختمان ها و پل ها

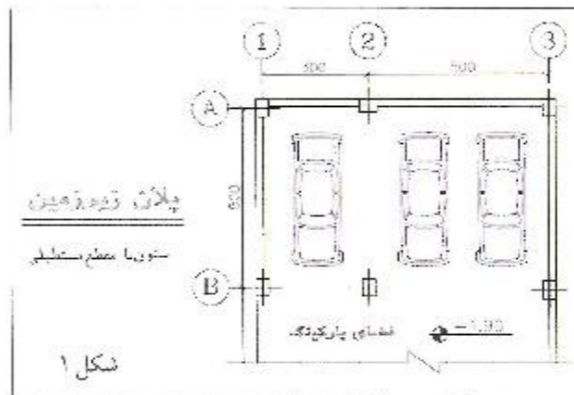
مقدمه

یکی از اصطلاحات رایج در فرهنگ معماری سنتی و بازار ساخت و ساز جاری ساختمان، ستون کتابی است. این اصطلاح عموماً در ساختمان‌های بتنی و اغلب در ستون‌های کناری کاربرد دارد و زمانی پایه عرصه وجود می‌گذارد که ابعاد مقطع ستون‌های کناری زیاد است. لذا تأمین پارکینگ به مخاطره می‌افتد، زیاد بودن ابعاد مقطع ستون‌های کناری ممکن است اشکالات دیگری هم ایجاد کند. مثلاً از عرض مفید پله بکاهد یا از عرض راهروی مجاور کم کند. در این حال آن گروه از مهندسين که دستی در امر طراحی یا نظارت ساختمان دارند. غالباً با این پیشنهاد مالکین ساختمان مواجه می‌شوند. که ابعاد مقطع ستون کناری را که مثلاً ۵۰×۵۰ سانتی‌متر است به ۳۰×۸۵ سانتی‌متر یا مقاطع دیگری تبدیل کنند. تا بطور مثال معبر ورودی ماشین طبق شکل (۱) باز شود. طبق ضوابط معماری، وجود حداقل ۲/۵ متر فاصله داخل به داخل دو ستون جهت تأمین یک واحد حداقل ۴/۵ متر فاصله جهت تأمین دو واحد پارکینگ الزامی است و عدم تأمین این فاصله موجب حذف پارکینگ خواهد شد. بنایه تعریف رایج به مقطع ۳۰×۸۵ سانتی‌متر یا مقاطع مشابه که در آن عرض مقطع ستون کم و طول مقطع زیاد است ستون کتابی می‌گویند. اما سوال این است که آیا همواره می‌توان بدون نگرانی مقطع مربعی ستون را به مقطع مستطیلی یا به اصطلاح رایج مقطع کتابی تبدیل نمود. یا بایستی طبق اصول و ضوابطی عمل کرد اما این اصول و ضوابط کدامند. خلاصه آنکه پاسخ به این پرسش و پرسش‌های مشابه حکایت و حدیثی دارد که موضوع مقاله حاضر است.

و نمودار لنگر بارهای ثقیلی و زلزله شکنی نظیر شکل (۲) را دارند.

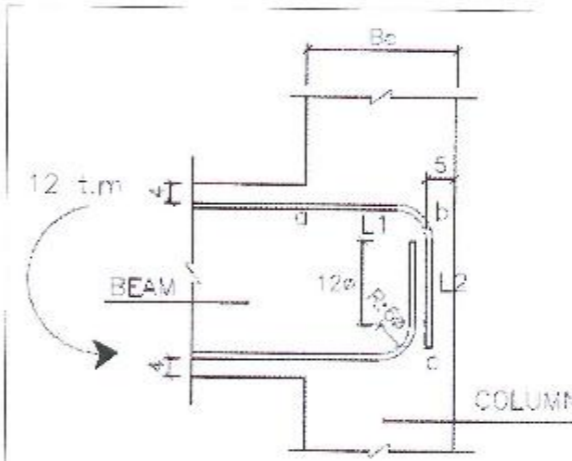

از این نمودار اینگونه استنباط می‌شود که تیر در محل ستون‌های میانی و کناری لنگر منفی جذب یا انتقال می‌دهد. اما انتقال لنگر از تیر به ستون کناری زمانی میسر است که قلاب استاندارد مینگرد تیر به ستون تأمین باشد به زبان دیگر عرض BC ستون طبق شکل (۳) آنقدر باشد که امکان تأمین طول مهارتی $ab = I_d \cdot L_1$ فراهم باشد. (۱). زیرا اگر غیر از این باشد، قبل از آنکه تنش در

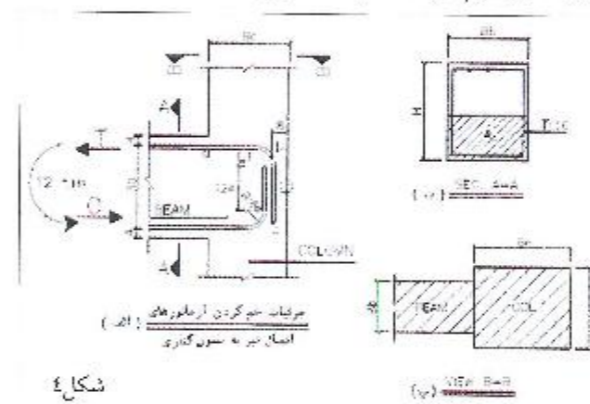
همانطور که می‌دانیم در ساختمان‌های بتنی، اتصال تیرها به ستون‌ها ممان‌گیر (خمش) و اکثر قاب‌های بتنی آرمه به صورت قاب‌های خمشی می‌باشند

میلگرد تیر به مقاومت محاسباتی خود برسد از داخل ستون کنده می شود.

جزئیات خم کردن آرماتورهای اتصال تیر به ستون کناری
شکل ۳

جهت بیان ساده تر و درک ملموس تر رفتار میلگرد مساله ای را مطرح می کنیم. مساله: فرض کنیم در اتصال یک تیر بتنی به ستون کناری طبق اشکال (۲) و (۳) لنگر متفی $M = 1.2W$ (بدون ضریب) وارد می شود. مقاومت استوانه ای بتن تیر و ستون $f_c = 20 \text{ kg/cm}^2$ ، میلگرد تیر $\phi 22$ از نوع AIII با مقاومت جاری شدن (تسلیم) $f_y = 4000 \text{ kg/cm}^2$ می باشد.

شکل ۴

می خواهیم بینیم میلگردهای تیر چگونه به جذب نیرو و وا داشته می شوند یا چگونه تحت کشش قرار می گیرند. مقدار تقریبی این کشش چقدر است و آیا طول های درگیر bc و ab از میلگرد در داخل ستون می توانند میلگرد کشیده شده را در داخل اتصال کوتاه ستون نگه دارند و از کنده شدن آن جلوگیری نمایند یا خیر.

پاسخ: می توان لنگر 12 tm را با کویل کششی فشاری معادل آن طبق شکل (۴-الف) جایگزین نمود.

بنابراین اگر لنگر 12 tm را بر بازوی لنگر 20 Cm یا 0.3 متر بخش نامیم دو نیروی کششی، فشاری بدست می آید که به آن کویل کششی، فشاری می گویند.

$$F = M/d = 12 \text{ tm} : 0.3 \text{ m} = 40 \text{ t}$$

و لذا داریم:

بنابراین:

$$T = 40 \text{ t} \Rightarrow \text{نیروهای کششی ایجاد شده در میلگردهای فوقانی}$$

$$C = A_1 = 40 \text{ t} = \text{نیروهای فشاری ایجاد شده در روی سطح}$$

در حقیقت میلگردهای بالای تیر ختشی برای کشش و میلگردهای پایین تیر ختشی تیر به اضافه بتن مجاور برای فشار فوق بسیج می شوند. حال اگر در قسمت فوقانی تیر ۵ عدد میلگرد پیش بینی کنیم، سهم هر یک از ۵ میلگرد فوقانی از کشش ایجاد شده برابر است با: $8 \text{ t} = 40 : 5$ از سوی دیگر مقاومت هر میلگرد برابر است با:

$$\pi \cdot 4 = 2/2 \times 3/8 = 8/35 \text{ t}$$

$$\text{کشش ایجاد شده در هر میلگرد فوقانی} = 8 \text{ t} > 8/35 \text{ t} = \text{مقاومت}$$

بنابراین میلگردهای فوقانی تیر می توانند بر کشش وارد شده غلبه کنند و بریده نشوند.

حال بررسی می کنیم که طول های ab و bc مطابق شکل (۴-الف) قادرند میلگرد کشیده شده فوق را در داخل اتصال نگه دارند یا خیر. طبق آیین نامه ACI داریم:

$$\text{(رابطه ۱)} \quad ab \geq L_1 \geq \frac{320d_b}{\sqrt{f_c}} \geq \frac{f_y}{4200} \text{ حداقل طول مورد نیاز } ab$$

$$f_c = 20 \text{ kg/cm}^2, \quad f_y = 4000 \text{ kg/cm}^2, \quad d_b = 2.2 \text{ cm} \text{ قطر میلگرد تیر}$$

$$ab \geq 27.2 \text{ Cm} \text{ حداقل طول مورد نیاز } ab$$

$$bc \geq 52 \text{ Cm} \text{ حداقل بعد ستون}$$

$$\text{(رابطه ۲)} \quad bc \geq 1.5 \phi + 12 \phi = 15 \phi + 12 \phi = 27 \text{ Cm} \text{ حداقل اندازه } bc$$

$$\text{مطبق شکل (۴-الف)} \quad bc = 41 \text{ Cm} = 3 \times 13.7 \text{ Cm} > 27 \text{ Cm} > 52 \text{ Cm} \text{ حداقل عمق تیر}$$

این محاسبه نشان می دهد برای آنکه میلگرد $\phi 22$ بتواند کشش ناشی از لنگر اتصال را از تیر به ستون منتقل کند عرض ستون بایستی حداقل برابر 52 cm باشد. اما همانطور که دیده می شود عرض مقطع ستون برابر است یا $Bc = Cmt = 41$ لذا میلگرد $\phi 22$ در نیمه راه جذب کشش از داخل ستون کشیده شده و کنده می شود.

ممکن است پرسیده شود آیا نمی توان کوتاه بودن $ab = L_1$ (طول مدفون افقی میلگرد در ستون را با زیاد کردن طول bc جبران کرد. آیین نامه پاسخ می دهد این دو جزء میلگرد هریک به طور مستقل بایستی از طول حداقلی طبق روابط ۱ و ۲ کمتر نشود.

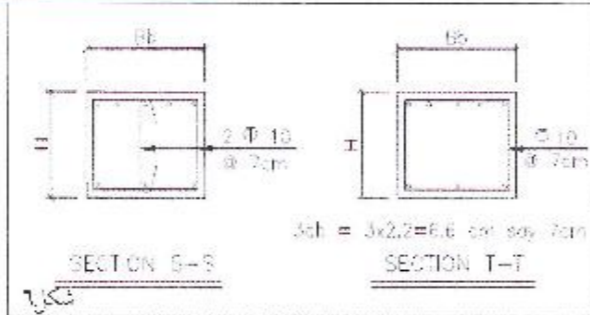
سوال: اگر به جای میلگرد نمره ۲۲ از میلگرد با نمره کمتری مثلاً ۱۶ استفاده شود چه اتفاقی می افتد؟ در پاسخ می گوئیم.

$$4/41 = 9/11 \Rightarrow 40 : 4/4 = 9/11 \text{ تعداد میلگرد } \phi 16 \text{ مورد نیاز}$$

$$4/41 = 9/11 \Rightarrow 40 : 4/4 = 9/11 \text{ تعداد میلگرد } \phi 16 \text{ مورد نیاز}$$

یعنی ۹ عدد میلگرد نمره ۱۶ از نوع AIII لازم است تا بتواند بر کشش 40 t تن که ناشی از لنگر 12 mt است غلبه کند.

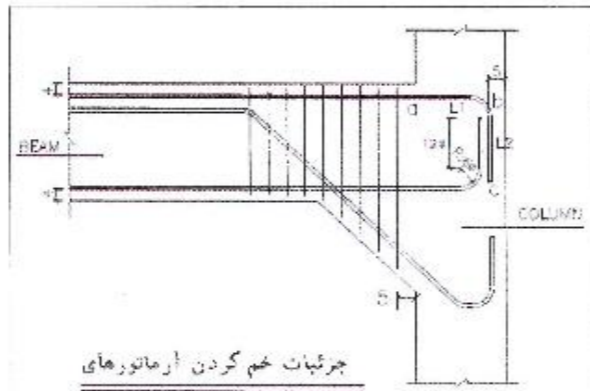
برای میلگرد نمره ۱۶ حداقل عرض BC ی مورد نیاز برای ستون برابر 40 سانتی متر است که مساوی عرض ستون موجود است. برای میلگرد نمره ۱۶ حداقل طول مهارتی برابر است با:

۲- تبدیل قطر میلگرد تیر به نمره پایین مشروط بر آنکه عرض تیر Bb طبق شکل (۵) فضای لازم را برای اینکار داشته باشد و تراکم میلگرد گذاری ایجاد نشود.

۳- تبدیل نوع میلگرد محل اتصال از All به All در صورتی که تیر در محل اتصال از نظر میلگرد معادل بر تعداد نشود.

۴- ماهیچه ای کردن انتهای تیر مطابق شکل (۷) مشروط بر آنکه در قسمت مورب ماهیچه میلگرد خمشی کار گذاشته شود. اینکار باعث می شود که h تیر در بر ستون زیاد شود و لذا نیاز تیر به میلگرد منفی کم شود لازم به ذکر است که پیش بینی خاموت با ارتفاع متغیر نیز در این ناحیه بایستی مورد غفلت فراموش نگردد.

شکل ۷: جزئیات خم کردن آرماتورهای کناری اتصال تیر به ستون

- ۵- افزودن موضعی مقاومت بتن ستون و تیر در محل اتصال (در افزایش مقاومت بتن را می توان در رابطه ۱ دید).
- ۶- در مواردی که جا داشته باشد پیش بینی یک زائده در پشت ستون جهت تامین طول ab از قلاب استناد دارد. (شکل (۸)) می تواند کارساز باشد.
- ۷- اتصال را از حالت گیردار خارج ساختن و فرض نمود در یک یا چند اتصال تیر به ستون که ستون را کتیبه شده است، اتصال منفصلی است و با این فرض مبادرت به طراحی سازه بتنی نماییم. البته در این حال با سستی کثرت کرد که تغییر مکان نسبی سازه در برابر زلزله زیاد نشود و یا میلگرد تیرها با ستونها زیاد نگردد.
- ۸- جابجایی ستون در مواردی اگر ستون جابجا شود شرایط بهتری برای قالب فراهم می شود و در عین حال مساله طول مهارت آن نیز حل می شود. مثلاً در قابهای (۲) و (۳) شکل (۹)، ستون گذاری طبق پلان ۹ ب بهتر از ستون گذاری طبق پلان ۹-الف است.

$$ab = \frac{2200b}{\sqrt{f_c}} \cdot \frac{f_t}{4200}$$

حدال طول مورد نیاز ab

$f_y = 400 \text{ kg/cm}^2$, $f_c = 20 \text{ kg/cm}^2$ (فکر میلگرد تیر)

حدال طول مورد نیاز ab $= 2200 \text{ Cm}$

حدال بعد ستون $= 3 \times 2.2 = 6.6 \text{ cm say } 7 \text{ cm}$

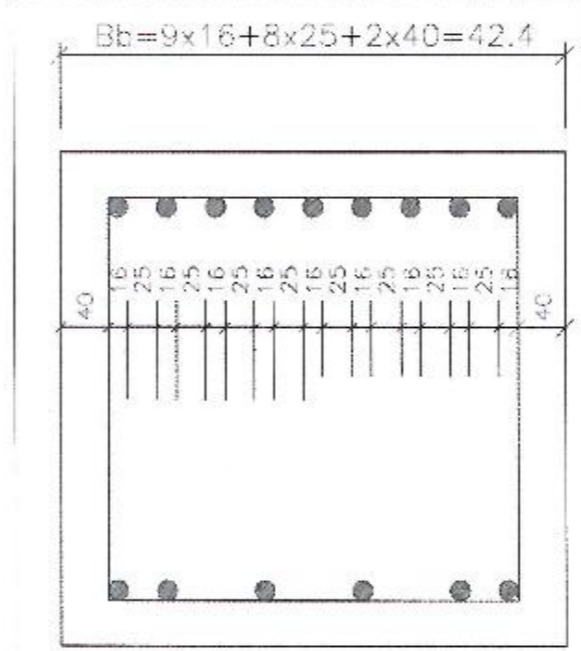
برای میلگرد نمره ۱۶ حدال عرض تیر برابر $3 \times 2.2 = 6.6 \text{ cm}$ است که کوچکتر از طبق ۳۳ سانتی متر می باشد.

و بالاخره برای ۹ عدد میلگرد ۱۶ حداقل عرض تیر Bb و همبند طول مقطع ستون AC برابر است. یا:

$$9 \times 1/6 + 8 \times 2/5 + 2 \times 4 = 42/4 \text{ Cm}$$

say ۴۲ Cm

همانطور که دیده می شود کم کردن قطر میلگرد باعث می شود تعداد میلگرد تیر زیاد شود و این مساله هم ایجاد می کند که عرض مقطع تیر یعنی Bb و به تبع آن طول مقطع ستون یعنی بعد AC بیشتری نیاز داشته باشد تا برای ۹ میلگرد تراکم آرماتور اتفاق نیفتد.

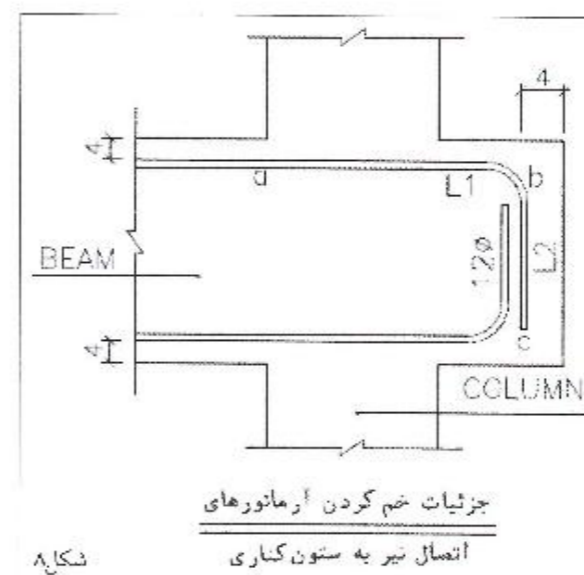
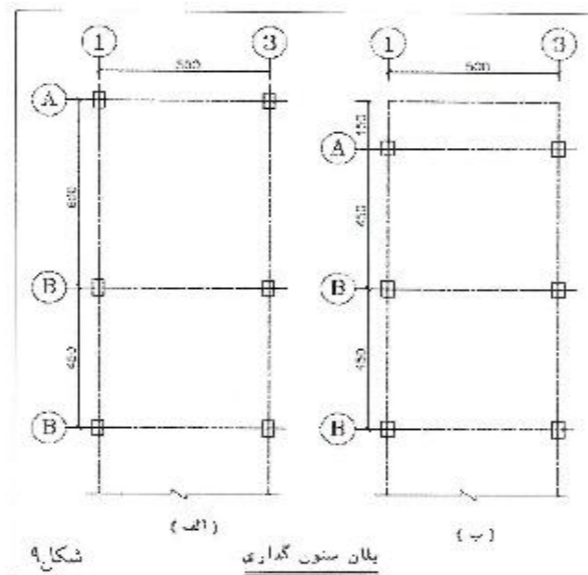

شکل ۵: مقطع عرضی تیر

گفته می شود در زلزله اخیر ترکیه یکی از عوامل اصلی ایجاد سازه های بتن آرمه، کم بودن طول مهارت میلگرد با به زبان دیگر کم بودن عرض b ای مقطع ستون کناری بوده است.

راه حل ها برای مواقعی که بخواهیم با ستون کتبی جواب بگیریم:

۱- خاموت گذاری فشرده و به فاصله حداکثر تا سه برابر قطر میلگرد تیر در محل اتصال به ستون کناری، همچنین سنجافک گذاری شکل (۶). با این کار طول مهارت مورد نیاز ab به جای Ldb برابر Ldb N° خواهد شد.

تیر و برای بتن سبک از ۲۶ برابر قطر بزرگترین میلگرد طولی تیر کمتر شود.
 • یادآور می‌شود طبق آیین نامه ACI برای بتن سبک طول مهاری مورد نیاز برای میلگرد بایستی ۱/۲۵ برابر و برای میلگرد با روکش اپوکسی ۱/۶ برابر شود.

در خاتمه بند آیین نامه ای مورد استفاده در این نوشتار ذکر می‌شود.
 بند ۴-۱-۲۱-۵ آیین نامه ACI می‌گوید:
 هنگامی که میلگردهای طولی تیر به داخل یک اتصال تیر به ستون امتداد می‌یابد، بعدی از ستون که به موازات میلگردهای تیر است، نباید برای بتن با وزن معمولی از ۲۰ برابر قطر بزرگترین میلگرد طولی

نظارت و کنترل متعهدانه، محور ارزشی سازمان

مهندس عزیز دولتخواه - مشاور برنامه ریزی رییس سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور

را پیدا می‌کند. کنترل متعهدانه ابزار کارآمدی بود که مدیریت شورای مرکزی و مدیران سازمان در سراسر کشور به کار گرفت و موجب شد تا ساخت و ساز کشور در مسیری صحیح قرار گیرد و روشنگری را به جامعه مهندسان انقا نماید. در گذشته، متأسفانه به دلیل نبود ساز و کار نظارتی موثر و کافی بخش زیادی از ظرفیت های مهندسی کشور در بین سوء تفاهمات و یک سو به نگرانی برخی از ارگان های دست اندر کار ساخت و ساز کشور گم شده و مهندسان نتوانستند در جایگاه اصلی و در خور شان خود قرار گیرند.

از این رو، دوره پنجم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان، با رصد شرایط حاکم، نظارت و کنترل متعهدانه را در بین محورهای ارزشی سازمان نظام مهندسی ساختمان قرار داد و خوشبختانه توانست شرایط بسیار مطلوبی را به مهندسیین بشناساند و در کنار آن نیز اطمینان خاطر و اعتماد عمومی را برای سازمان به ارمغان آورد.

امروز هر یک از مهندسان عضو سازمان، خود عامل کنترل و نظارتی هستند که به واسطه اتقای اخلاقی حرفه ای به آنها از سوی مدیران ارشد خود، کار یکدیگر را در برابر وجدان و انسانیت به قضاوت می‌نشینند و می‌دانند که هر خانواده ای در هر جای این سرزمین حکم امانتی هستند که به دست آنها سپرده شده تا سرپناهی ایمن برای آنها فراهم کنند.

با فرهنگ سازی صورت گرفته می‌توان دید که کیفیت ساخت و ساز کشور تا چه اندازه رشد داشته و در مسیری قرار دارد که تحت عنوان سازه هایی پایدار در تاریخ صنعت ساختمان به یادگار بماند.

مدیران امروز سازمان نظام مهندسی نیز با خیالی آسوده از عملکرد خود، راه را برای آیندگان هموار ساخته اند تا با ادامه ساز و کار کنترلی و نظارت متعهدانه خود، در برابر فرار و نشیب های پیش رو، به پیشنهاد نیروهای اخلاقی مدار و تابع قانون (مهندسان جوان و فرهیخته)، آینده ساختمان سازی کشور را از نقطه نظر سلامت تضمین نمایند.

نظارت و کنترل در سازمان نظام مهندسی ساختمان، یکی از عناصر حیاتی و ارکان اصلی مدیریت و ضرورتی انکارناپذیر است. این اصل مهم در مدیریت سالم و کارآمد، در حصول اطمینان از درستی حرکت همه عوامل دست اندر کار سازمان به سمت اهداف تعیین شده، ضروری و مهم می‌نماید. نمی‌توان با اطمینان گفت که رویدادها و اتفاقات طبق برنامه به وقوع پیوسته و حرکت سازمان کاملاً مطابق بر برنامه های طراحی شده، باشد؛ چرا که پیش بینی ها و برنامه های عملیاتی سازمان همواره با در صدی از خطا همراه است، و فعالیت های سازمان و مهندسان عضو آن همواره منطبق بر برنامه ها نخواهد بود.

بنابراین، ضروری است که مدیران سازمان با استفاده از فرایند نظارت و کنترل، سازمان و استمرار فعالیت های آن را از خطا و اشتباه مصون دارند، یا میزان خطاها را کاهش دهند و نیز در صورت نیاز، عملکرد را اصلاح نمایند چرا که فعالیت های سازمان نظام مهندسی ساختمان به گونه ای است که با اتمیت اقتصادی شهروندان ارتباط تنگاتنگی داشته و هر گونه فعالیت آن می‌تواند منشا اثرگذاری مثبت و یا منفی بر صنعت ساختمان کشور باشد.

نظارت و کنترل، صحت و دقت انجام فعالیت های مهندسان را در سازمان تضمین می‌کند. اصولاً نمی‌توان بدون داشتن یک نظام کنترلی مناسب و کارآمد، چنین مجموعه گسترده ای را که بالغ بر ۲۵۰ هزار نفر را پوشش می‌دهد، اداره نمود. اجرای کامل و صحیح قوانین و مقررات ملی ساختمان را تضمین کرد. همچنین حصول اطمینان از کیفیت و کمیت خدمات فنی و مهندسی که سازمان ارائه می‌کند، تنها در صورتی میسر است که یک نظام مناسب و توانمند کنترل و نظارت در سازمان وجود داشته باشد.

شاید به جرات بتوان گفت که انجام هر فعالیتی در سازمان نظام مهندسی ساختمان قرین توفیق نخواهد بود مگر آنکه کنترل های لازم به عمل آمده باشد. به کمک کنترل است که مدیریت نسبت به نحوه تحقق هدفها و انجام عملیات آگاهی یافته و قدرت پیگیری و در صورت لزوم سنجش و اصلاح آنها

یک قدم نزدیک تر تا خدا

□ سعید معراجی - نویسنده و پژوهشگر

شکل‌گیری مساجد در نقاط متراکم و پر ازدحام شهر صورت گرفت و همین امر باعث شد که جایگاه ویژه‌ای در بین مردم پیدا کند که همواره در طول تاریخ پر فراز و نشیب آن، با نوعی احساس عمیق معنوی سرشار از احترام همراه بوده است.

زمانی که یک بنا چون مسجد، از یک هویت تاریخی چند صد ساله در میان یک ملت بهره می‌برد، برای ماندگاری نسل تازه چنین بناهایی، لزوم نهیه و تدوین آیین نامه‌ها و ضوابط و مقررات مرتبط با مساجد از حیث مکان‌یابی، طراحی، تأمین منابع مالی و ... شکل تازه‌تری به خود می‌گیرد.

در سال‌های پس از انقلاب، مساجد همواره در کانون توجه دولت‌ها، بخصوص در حوزه مدیریت جامع شهری قرار داشتند و این باعث بوجود آمدن انسجام بیشتری در این بخش گردید، ولی به نظر می‌رسد بتدریج، چنان‌که شایسته است، این توجه تداوم نیافته و اهمیت این بخش اندک‌اندک از اولویت خارج شده است.

در میان تمامی ارگان‌ها، سازمان نظام مهندسی ساختمان، به عنوان ارگان مرتبط با حوزه ساخت و ساز، می‌تواند در این زمینه اقدامات مهم و سازنده‌ای به عمل آورد.

در گذشته مساجد، مدارس، تکابا، حسینیه‌ها و دیگر بناهایی که کاربرد مذهبی داشته‌اند از عناصر مهم بافت محلات به شمار می‌رفتند. اما در این بین مسجد به جهت تمایز از دیگر بناها در نحوه ساخت و ایداعات و نوآوری‌های بکار رفته و تلفیق آن با هنر اصیل ایرانی که میراث گذشتگان این مرز و بوم است همواره مورد توجه ویژه بوده است. در گذشته، همین مسئله مساجد را هسته اصلی محلات مسلمان نشین قرار می‌داد و چون بسیاری از مراکز مورد نیاز مردم در جوار مساجد بنا می‌شد؛ لذا، ارزش املاک و زمین‌ها، در اطراف مساجد از سایر محلات بالاتر بود، که معمولاً مراکز خرید یا بازار و مراکز بهداشتی چون حمام‌ها و مراکز آموزشی چون مدارس را شامل می‌شد.

بافت مذهبی شهرها دارای ویژگی و مشخصه‌هایی است که آن را از بافت‌ها و پهنه‌های پیرامونی و نیز از سایر قسمت‌های شهر متمایز می‌کند و نگاه ویژه مدیریت شهری به این مناطق را نسبت به سایر مناطق ضروری می‌سازد.

مدیریت بافت مذهبی نیازمند توجه همزمان به چهار عنصر تشکیلات، منابع (انسانی، مالی، قانونی و اطلاعاتی)، طرح و برنامه و مشارکت بخش آموزش عالی و نهادهای پشتیبان و نظارتی است. در شرایط فرهنگی و اجتماعی حاکم بر یک جامعه اسلامی خصوصاً ایران، لزوم پرداختن به مسائل و مشکلات مدیریتی این بخش، بیش از پیش آشکار می‌گردد. نحوه ساخت و مدیریت توسعه بافت‌های مذهبی همواره با چالش‌هایی چون خلاء تقسیم وظایف، عدم هماهنگی در ساختار، خلاء طرح‌ها و برنامه‌ریزی‌های راهبردی در حفظ، احیا و ساخت، ضعف تشکیلات سازمانی و نیروی انسانی متخصص و کارآمد و عدم توجه و احساس تعلق شهروندان مواجه بوده است. شرایط حاکم لزوم آسیب شناسی و رفع نواقص را در این بخش بیش از پیش آشکار می‌کند.

ساخت مساجد در ایران و روند شکل‌گیری آنها بر ساخت و ساز شهری تأثیر زیادی داشته است و در مقابل معماری و شهرسازی نیز اثر خود را در شکل‌دهی به ساخت و ساز مساجد و دیگر بناهای مذهبی گذاشته است. با ورود اسلام به ایران نیاز به فضا و مکانی که متفاوت از بقیع‌ساخت و سازه‌ها بتواند نیاز معنوی مردم را که از دیر باز زمینه توحیدی داشتند، بر طرف نماید، بیش از پیش احساس می‌شد، و در این زمان بود که مردمانی پرورش یافته در دامان هنر و زیبایی را بر آن داشت که اولین خشت‌های خام و تیرهای توشیده شده چوبی را برای ساخت اولین بنای مذهبی آئین خویش مهیا سازند.

بعدها با تحولی بنیادین در کمال شگفتی، بهترین و ماهرترین هنرمندان، هنر خویش را با معماری اصیل ایرانی در آمیختند و بناهای باشکوه مساجد را در پیش چشم انسان‌ها بر پا کردند.

همین امر دلیلی بود که ساخت و طراحی مساجد از نظر فیزیکی و حفظ ظاهر آنها در کانون توجه قرار گیرد. چون علاوه بر این مسئله، طراحی صحیح، بر معنویت مسجد نیز می‌افزود.

متأسفانه امروزه فعالیت در بخش ساخت و سازهای مذهبی شکل متفاوتی با گذشته به خود گرفته است. در بخش تعمیرات، اقدامات صورت گرفته منجر به ایجاد صدمات در بناهایی با شکوه گذشته شده و در بخش ساخت و ساز به معماری اسلامی و ایرانی آسیب زده است. گویی تاریخ، تعلیم، مصالح مقاوم بومی و نوع معماری مناطق که هر یک شیوه منحصر به فرد خود را داشته‌اند به فراموشی سپرده شده است و لزوم تغییر نگرش و دیدگاه جامعه و سازندگان و طراحان ضروری و نیازمند بررسی علمی و کارشناسی است.

گذشته از گذشته به حال و مدرنیته موجب انفصال و انفکاک بین نسل‌ها شده به نحوی که نسل جدید نه به‌طور کامل دستی در گذشته دارد و نه برنامه‌ای برای آینده و اینجاست که فعالیت در حوزه فضا سازی های دینی مشکل‌تر می‌شود و ایجاد جذابیت که مهم‌ترین بخش آن هم به شمار می‌رود، در این بناها سخت‌تر خواهد شد.

در برخی مساجد نا زمانه‌ای که وارد مسجد نشویم منوجه نمی‌شویم در مسجد هستیم. نه مناره‌ای، نه گنبدی و نه درب و پنجره‌ای که اصالت معماری اسلامی را نشان دهد و جلوه هنر ایرانی باشد.

خشت و گل و آجر، جای خود را به سیمان داده و کاشی تبدیل به سرامیک شده است، گچ بری‌ها و خطاطی داخل مساجد با تابلو، پتر و نقاشی معا وضه شده است و مناره‌های با شکوه تبدیل به آهن پاره‌هایی شده‌اند که در شمال کشور به صورت پیش ساخته وجود دارند، بدون اینکه سنجیتی با نوع بنای مسجد داشته باشند.

از جهت ابعاد و ارتفاع نیز، در هر نوع بنا و هر ارتفاعی قرار می‌گیرند و بعد از مدتی رنگ و رو رفته و زنگ زده، زشتی باطن خود را آشکار می‌سازند؛ در حالی که گلدسته‌هایی با قدمت صدها سال، هنوز برپا مساجد و بهنای

آسمان خود نمایی می‌کنند و اینجاست که می‌توان تاثیر جایگاه سازمان نظام مهندسی ساختمان را به عنوان پرچم دار صیانت از معماری ایرانی اسلامی درک نمود.

اما نمی‌توان انتظار داشت امروز نیز همانند گذشته مساجد را با خشت و گل بسازند. درست است که امروزه خشت و گل در کار نیست، اما عقل حکم می‌کند معنویت ظاهری و شکوه اسلامی بنای مساجد و هر بنای مذهبی دیگری را با آهن و میلگرد معاوضه نکنیم.

یکی دیگر از موانع و مشکلات را در ساخت و سازهای مذهبی، از نظر سخت افزاری، بر عدم وجود معماران و استادکاران سستی کار و عدم نبحر مهندسی و معماران امروزی است امروز نه از معماران و استادکاران گذشته که ساعت‌ها وقت خویش را صرف ترانیدن یک قطعه آجر برای قرار گرفتن در گوشه‌ای از بنا می‌کردند خیری هست و نه از مهندسان و استادکارانی که بتوانند با استفاده از فن و هنر خود طرحی نو دراندازند.

از این رو می‌بایست برای جبران فقر علمی و اطلاعاتی مهندسی در حوزه معماری ایرانی اسلامی، با بهره‌گیری از استادکاران و معماران قدیم، استادکاران جدید تربیت شوند و در کنار آن مهندسان جوان خود را بانی صیانت از گذشته پرافتخار معماری ایرانی بدانند. شکوه و رونق کارگاه‌های کاشی سازی و کاشی پزی از سر گرفته شود و با به خدمت گرفتن دانش گذشتگان در فناوری امروز، گذشته معماری احیا گردد. متأسفانه تجدید خواهان علم معماری امروز نه سبک گذشته را می‌پسندد و نه حرفی برای آینده دارند.

عقل سلیم حکم می‌کند بنایی که در گردن ای ساخته می‌شود با بنایی در اقلیمی دیگر ساخته می‌شود متفاوت باشد. جنس مصالح و نوع آن، نوع معماری و صنایع ظرافت ریز و درشت دیگر موجب خواهد شد ضمن حفظ سرمایه‌های ملی و معنوی، ریشه‌های نهفته در ساخت و ساز مذهبی را زنده کنیم. ما بنای معین فضاهای مقدسیم، می‌توانیم اگر بخواهیم، امروز دیر نیست همین امروز است، ولی فردا قطعاً بسیار دیر خواهد بود.

مهندسان، حلقه اصلی زنجیره مقابله با تلفات زلزله

□ هاجر شادمانی - نویسنده و خبرنگار

اما در تمام کشورها مهندسان سازه معماری، عمران، تاسیسات، برق، مکانیک و سایر نیروهای حرفه ای و متخصص که در طراحی و ساخت یک ساختمان دخیل هستند فعالیت می کنند و همه نیز تلاش دارند ساختمانی با حداکثر کیفیت و زیبایی خلق کنند؛ با این وجود این سوال مطرح است که چرا هنوز در کشور ما سالانه تعداد قابل توجهی از مردم بر اثر زلزله هایی که الان در دنیا به لحاظ تعداد تلفات و برآورد میزان خسارت های مالی چندان هم بزرگ و پر شدت تلقی نمی شوند، جان و مال خود را از دست می دهند و به این ترتیب حجم قابل توجهی از سرمایه های ملی، مالی و انسانی در زیر آواری از سازه های مست و بی دوام مدفون می شوند؟

وضع زلزله های بزرگی که هر کدام از ۴ تا بیش از ۷/۵ ریشتر ظرف دو ماه اول این سال مناطق مختلفی را در شمال غرب، مرکز، جنوب و جنوب شرقی کشور را با شدت ها و برآوردهای متفاوتی از میزان تلفات جانی، مالی و ساختمانی لرزاند به طور قطع زنگ خطری بزرگ برای جامعه مهندسی کشور است طوری که نقش این نظام حیاتی، فنی و اجرایی را در کشور مهم تر و خطیر تر جلوه می دهد. هر چند کاهش تعداد تلفات زمین لرزه های اخیر نسبت به زلزله هایی که سال های گذشته در مناطق مختلف کشور روی می داد، به نحو قابل توجهی کاهش یافته و اولین دلیل این امر جدا از دلایل طبیعی مانند عمق نسبتاً زیاد زمین لرزه و فاصله با پوسته زمین، بی شک نهادینه شدن فرهنگ مهندسی در

زلزله در طول تاریخ شاید مخرب ترین و ناگوارترین حوادث غیرمترقبه در انواع خود بوده است که هر ساله جان هزاران یا حتی میلیون ها نفر را در کل دنیا می گیرد. شدت حوادث ناشی از وقوع زلزله در دنیا به حدی زیاد است که سال های دور به خصوص کشورهایایی که به لحاظ موقعیت جغرافیایی و زمین شناسی در نواحی زلزله خیز قرار دارند همواره در پی یافتن راهکارهایی به منظور کاهش تلفات جانی و مالی پس از وقوع زلزله بوده و هستند.

همه ما کم و بیش با تجربیات کشور زلزله خیزی مانند ژاپن آشنایی داریم. این کشور تنها با استفاده از یک حربه به جنگ تلفات ناشی از زمین لرزه های متعدد رفت و آن ابداع روش های نوین در ساخت و ساز و احداث سازه هایی مقاوم بود که تلفات ناشی از زلزله را در این کشور به عدد صفر نزدیک کرده است.

این در حالی است که در شرایطی که در کشورهایی مانند ایران یا هر نقطه دنیا زلزله ای به عنوان نمونه با قدرت ۶ ریشتر قادر به گرفتن جان هزاران نفر و آواره کردن هزاران بازمانده می شود، این میزان زلزله در این کشور در بسیاری موارد حتی به تعداد انگشتان دست هم تلفات ندارد. اما پر واضح است که ژاپن تنها با استفاده از یک ایده کاربردی موفق به کسب موفقیت های گسترده در حفظ جان و مال و از همه مهمتر سرمایه های ملی و انسانی خود شده است و آن چیزی نیست جز تکیه بر دانش و توان مهندسی و ارتقای آن در جهت کارآمدی هر چه بیشتر.

نظام فنی و اجرایی مهندسی همواره ضعف‌های موجود در نظام آموزش عالی در رشته‌های فنی و مهندسی باعث شده تا فارغ‌التحصیلان این رشته‌ها، از توان فنی و اجرایی لازم برای احداث سازه‌های مقاوم به خصوص در برابر زلزله برخوردار نباشند؛ کما اینکه اغلب آنان سررشته چندانی از قوانین و الزامات موجود در مباحثی همچون الزام رعایت مقررات ملی ساختمان و ... ندارند.

از سوی دیگر، مسئولان و سیاست‌گذاران در حوزه ساخت و ساز کشور در حالیکه در سال‌های اخیر تکیه اصلی فعالیت‌های خود را بر اوزان سزای قرار داده‌اند از فراهم‌آوری بسترهای اجرایی لازم برای اجرای کامل قوانین موجود در حیطه نظام مهندسی ساختمان و مقررات ملی، غفلت کرده و در حال حاضر، این امر خطیر بیشتر بر دوش نظام مهندسی ساختمان قرار گرفته است.

مهندسان، مهمترین حلقه فنی در مقابله با زلزله!

امان دانش و توان فنی و مهندسی مهندسان به عنوان اولین اصل اساسی در ایجاد سازه‌های مقاوم و احداث شهرهایی با دوام، ایمن و در عین حال زیبا، مهمترین رکنی است که در این زمینه باید به آن توجه شود. در این راستا به روزآوری اطلاعات سازه‌ای، فنی، اجرایی، قانونی، و همچنین آگاهی به روز مهندسان از مباحث زلزله‌شناسی، مهندسی سازه، مهندسی ژئوتکنیک با هدف بهبود سازه‌ها در برابر زلزله و در نتیجه افزایش دوام و ایمنی آن‌ها مهمترین اصل اساسی و موردتأکید در کل دنیا است. به این ترتیب، برآورد کاستی‌های موجود در این زمینه و سپس اقدام در جهت کاهش و رفع آنها اصل مهمی است که همواره مورد توجه جامعه مهندسان کشور بوده و هست. در این زمینه، تعیین روش‌هایی که به وسیله آن معماران می‌توانند مقاومت ساختمان را در برابر زلزله افزایش دهند، برقراری ارتباط میان معماران و مهندسان سازه که موجب رشد و ارتقا طراحی بر اساس اصول مقاوم سازی در برابر زلزله خواهد شد، توجه به ارتباط میان طراحان، کارفرمایان، سازندگان، توسعه‌دهندگان و دیگر گروه‌هایی که در ارتقای ایمنی ساختمان در برابر زلزله نقش دارند، تعیین نیازهای تحصیلی با توجه به نکات و هشدارهای موجود و اجرای ساختمان در مناطق زلزله خیز، آموزش معماران و به روز نگه داشتن اطلاعات آنان، نقش تعیین‌کننده‌ای در ساخت و سازهای مقاوم و اصولی دارد.

در این میان، علاوه بر ضعف اطلاعات فنی و نادرست بودن یا ناکافی بودن آنچه از طریق سیستم آموزش عالی به جامعه مهندسی کشور تزریق می‌شود، عدم آگاهی و تسلط کافی برخی مهندسان به مسائل مربوط به زلزله و در نتیجه طراحی و ساخت بناهایی با مقاومت ضعیف در برابر آن، عدم رعایت الزامات فضایی و فرمی به کار رفته در طراحی معماری و در نتیجه عدم هماهنگی و همکاری لازم و مناسب بین مهندسان معمار، مهندسان سازه و ... در طراحی و ساخت بناهای مقاوم در برابر زلزله، در کنار مسائلی مانند عدم همکاری نهادها و ارگان‌های مسئول در ارتباط با جلوگیری از تخلفاتی که سازندگان و کارفرمایان در حین اجرای ساختمان انجام می‌دهند آفت‌هایی است که باید از سوی نظام مهندسی کشور پی‌گیری و مرتفع شود.

در این راستا، بازنگری مضاعف فعالیت‌ها و کنترل دقیق عملکرد شرکت‌های ساختمانی و معماری، از دیگر الزامات پیش روی نظام مهندسی کشور است که به طور قطع نقش فعال مهندسان را در ساخت و سازهای اصولی، ایمن و مقاوم در برابر حوادث گوناگون، به خصوص زلزله، پررنگ‌تر و با اهمیت‌تر می‌کند.

ساخت و سازهای کشور و افزایش کیفیت سازه‌ای، معماری و عمرانی در احداث بناها و ساختمان‌های مسکونی، تجاری، اداری، آموزشی، درمانی و ... است.

با این وجود، این ضرورت در جامعه مهندسی کشور احساس می‌شود که از طریق افزایش توان فنی و اجرایی مهندسان و فرهنگ سازی در زمینه توجه هر چه بیشتر به رعایت الزامات و قوانین ساخت و ساز همچون مقررات ملی ساختمان، عمل به فرآیند قانون نظام مهندسی ساختمان و ... شرایعی مهیا شود که در آینده‌ای نه چندان دور، هیچ گونه تلفاتی در نتیجه زمین لرزه در نقاط مختلف کشور نداشته باشیم. اما در این میان نقش مهندسان ساختمانی در رشته‌های ذکر شده عمران، معماری، تاسیسات، برق و مکانیک به مراتب نسبت به نقش سایر عوامل تأثیرگذار در ساخت و سازها خطیرتر خواهد بود.

در گام اول، باید اساساً به این سوال مهم پاسخ داد که چرا هنوز زلزله در کشور ما، تلفات می‌گیرد و در وهله دوم، پاسخ به این سوال که چه باید کرد؟

نقش بارز مهندسان در مقابله با زلزله

همان‌طور که پیش از این نیز گفته شد مهندسان مهمترین رکن مقابله با حوادث غیرمترقبه به خصوص زلزله به شمار می‌روند. در حالیکه تا پیش از این در تمام دنیا تلاش می‌شد به فناوری‌هایی دست یافت که با تکیه بر آن‌ها بتوان زمان وقوع زلزله را پیش‌بینی کرد و به اطلاع عموم رساند، در سال‌های اخیر، تلاش به منظور ارتقای دانش فنی و مهندسی و ساخت و سازهای ایمن به مهمترین اولویت دولت‌ها، جامعه مهندسی و حتی مردم در مقابله با زلزله تبدیل شده است.

در کشور ما نیز، به عنوان یکی از لرزه خیزترین مناطق دنیا، طرف سال‌های اخیر توجه ویژه‌ای به امر صورت گرفته است و کاهش تعداد تلفات جانی و مالی در زمین لرزه‌های اخیر خود دلیل قاضی بر این امر است. با این وجود هنوز هم زلزله در کشور ما روی می‌دهد، قربانی می‌گیرد و سرمایه‌های عظیم ملی را به کام زمین فرو می‌برد.

همانگونه که در تمام دنیا این نتیجه حاصل شده است که مهمترین ابزار مقابله با تلفات ناشی از وقوع زلزله توسل به روش‌های فنی و مهندسی، اهمیت مضاعف به حرفه مهندسان و تخصص آنان و همچنین شناخت آسیب‌های موجود در این مسیر و ارزیابی فرصت‌های بالقوه است در ایران نیز به این نکات کم و بیش توجه شده اما هنوز جای تامل بسیاری وجود دارد. اینکه اساساً چه مانعی توانیم تلفات زلزله را با سازه‌هایی مقاوم‌تر به صفر برسانیم به چند نکته اساسی باز می‌گردد که باید به نحو موثری مورد بررسی و تجدیدنظر قرار گیرد.

توانمندسازی مهندسان، چگونه؟

در وهله اول و در رابطه با ورود به مبحث نقش مهندسان ساختمانی در کاهش تلفات ناشی از وقوع زلزله، ابتدا باید دید که کانون‌ها و نهادهایی توانمندسازی مهندسان در این زمینه چه نقشی دارند.

از زمانی که افراد رشته‌های مهندسی را به عنوان انتخاب خود برای ادامه تحصیل برمی‌گزینند، دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی، به عنوان اولین کانون توانمندسازی نیروهای مهندسی، فنی و اجرایی کشور وارد عمل شده و ایفای نقش می‌کنند. اما تجربه‌ها، مشاهدات و عملکردهای نظام آموزش عالی کشور طرف سال‌های اخیر در راستای توانمندسازی دانشجویان رشته‌های مهندسی چندان قابل قبول نمی‌نمایند. این در حالی است که به ادعای اغلب کارشناسان و مهندسان سرشناس در حیطه

سکونتگاه‌های غیررسمی در ایران «مفاهیم، راهبردها، سیاست‌ها و دستاوردها»

دکتر مهتسن مجید تیان پور - معاون وزیر راه و شهرسازی و مدیر عامل شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران

مقدمه

سکونتگاه‌های غیررسمی به مناطقی گفته می‌شود که مهاجرین روستایی و محرومان جامعه شهری را در خود جای داده و خارج از برنامه ریزی رسمی و قانونی توسعه شهری، عمدتاً بدون مجوز در درون یا خارج از محدوده قانونی شهرها به وجود آمده است.

فقدان سند مالکیت رسمی و محرومیت از خدمات و زیرساخت‌های شهری از شاخص‌های آن بوده و شرایط موجود و حاکم بر این گونه نواحی در بروز ناهنجاری‌های اجتماعی بسیار مساعد می‌باشد. در تعریف سکونت‌گاه‌های غیررسمی می‌توان گفت: بافت‌هایی هستند که عمدتاً مهاجرین روستایی و تهیدستان شهری را در خود جای داده‌اند و بدون مجوز و خارج از برنامه ریزی رسمی و قانونی توسعه شهری (طرح‌های جامع و تفصیلی) در درون یا خارج از محدوده قانونی شهرها بوجود آمده است. عمدتاً فاقد سند مالکیت هستند و از نظر ویژگی‌های کالبدی و برخورداری از خدمات و زیرساخت‌های شهری مشابه بافت‌های فرسوده شدیداً دچار کمبود هستند. مداخله در این گونه بافت‌ها از نوع ساماندهی و توانمندسازی خواهد بود. اصل مشترک در همه انواع مداخله مشارکت مردمی خواهد بود.

کرد که منجر به تغییر مکانی جمعیت، از نواحی فقیر و توسعه نیافته شهری و روستایی به سمت نواحی برتر شهری می‌گردد. در این جریان انتقال جمعیتی، نواحی بی دفاع و فاقد نظارت شهری، عرصه اسکان این گروه‌های تازه وارد - که توان رقابت در بازار رسمی زمین و مسکن شهری را ندارند - شده و به سرعت، اشغال می‌گردند. هماهنگی با این نیاز اجتماعی، فرصت طلبی گروه‌های سودجو و رانت‌خوار زمین‌عامل تشدیدکننده محسوب شده که زمینه لازم برای گسترش آن را پدید می‌آورند.

در واقع سکونتگاه‌های غیررسمی بیشتر بخاطر شهری شدن فقر بروز می‌کند. فقر هم صرفاً مادی و اقتصادی نیست بلکه ابعاد فقر شامل: بهداشت، اشتغال و درآمد، آموزش، امنیت و همچنین مشارکت اقشار و گروه‌های کم درآمد در برنامه ریزی نیرمی باشند. این موضوع خاص کشور ما نیست به نحوی در حال حاضر ۴۷ درصد جمعیت کشورهای جهان سوم و با در حال توسعه در همین سکونتگاه‌ها زندگی می‌کنند. براساس گزارش سازمان ملل سکونتگاه‌های غیررسمی (حاشیه نشینی) چالش اصلی هزاره سوم معرفی

سکونتگاه‌های غیررسمی و نابسامان شهری، همان‌گونه که عنوان گردید، در واقع شکل بی ضابطه‌ای از تجمع مکانی گروه‌های کم درآمد، اغلب مهاجر در نقاط آسیب پذیر شهر است که به صورت کاملاً خودرو و فاقد مجوز رسمی از نهادهای قانونی شهر ایجاد می‌گردند. این نواحی به دلیل سرعت پیدایش و عدم نظارت دستگاه‌های اجرایی از استانداردهای قابل قبول زیستی بی بهره بوده و عمدتاً فاقد نظام شکل یافته و مطلوب سکونتی هستند که در پاسخگویی به نیاز سرپناه فقرا به وجود می‌آیند.

هر چند در توصیف ویژگی‌های این نواحی در کشور، نمی‌توان به یک تعریف جامع و فراگیر رسید که تمامی وجوه حاکم بر این مناطق را بازگو نماید، لیکن در یک برداشت کلی می‌توان اسکان غیررسمی را ناشی از مسکن سازی شتابزده، اقشار کم درآمد دانست که بدون مجوز و خارج از برنامه ریزی رسمی شهر در محیطی با کیفیت پایین و کمبود شدید خدمات و تراکم بالای جمعیت شکل می‌گیرد. ایجاد این نواحی در شهرها را باید جزئی از فرآیند عدم تعادل شهری، منطقه‌ای و دوگانگی اقتصادی در جامعه تلقی

بعبارتی با توجه به تمهیدات قانونی و نقش دولت، با ایجاد انگیزه‌هایی که توسط منابع دولتی امکان پذیر می‌باشد از یک سو و استفاده از منابع درونی این اجتماعات، ظرفیت‌های بالقوه (موجود) و سرمایه‌های اجتماعی از سوی دیگر می‌توان برنامه‌ای جامع و یکپارچه مدیریت شهری جهت توانمندسازی و ساماندهی این محدوده‌ها تدوین و اجرایی نمود.

دلایل شکل‌گیری سکونتگاه‌های غیررسمی در ایران:

الف) علل ساختاری:

- کمبود عرضه نسبت به تقاضا بر اثر رشد جمعیت و مهاجرت
- فقدان توان تملک مسکن در بخش وسیعی از مصرف‌کنندگان
- وزن بالای هزینه‌های مسکن در کل هزینه‌های خانوار بخصوص دهک‌های پایین درآمدی
- سیاست‌های اتخاذ شده در خصوص مدیریت زمین و مسکن
- عدم تعادل‌های اقتصادی و گسترش فقر شهری و پدیده مهاجرت
- جنگ تحمیلی
- تحولات ناخوشایند طبیعی و اقلیمی (خشکسالی و زلزله)

ب) علل غیر ساختاری:

- عدم توجه به سرمایه‌گذاری مسکن: ارزان قیمت در محله‌های فقیرنشین متناسب با توان و استطاعت مالی این افراد

- عدم فرهنگسازی در جامعه شهری جهت فراهم کردن موجبات جذب و ادغام این گروه‌ها و افزایش به تدریج در یافت‌های متعارف شهری نبود رویکرد برنامه‌ها و سیاست‌های جامع‌نگر در مدیریت و نظام برنامه‌ریزی شهری

- عدم برنامه‌ریزی اجتماعی همراه با برنامه‌ریزی‌های فیزیکی (کالبدی) و اقتصادی و فقدان توجه به ابعاد اجتماعی شهرسازی و توسعه شهری - عدم توسعه مناسب نظام آموزش فنی و حرفه‌ای در مناطق شهری و روستایی و فقدان مکان‌های مناسب و لازم برای آموزش‌های کار و حرفه در مناطق غیررسمی و فقیرنشین شهرها

- فقدان برنامه‌های توسعه اجتماعی، فرهنگی و آماده‌سازی و توانمندسازی فردی و اجتماعی در مناطق غیررسمی برای خوداتکایی اقتصادی و اجتماعی در زندگی جدید شهری

- نبود سیاست و بستر مناسب برای تجهیز و شکل‌های خودجوش مردمی در مناطق محروم شهری و عدم حمایت سازمان‌ها و مدیریت شهری از شکل‌گیری انجمن‌ها، تشکلات و نهادهای اجتماعی و عمرانی غیردولتی به جهت عرضه حداقل نیازهای زندگی در این جوامع غیررسمی

با توجه به ذکر دلایل شکل‌گیری و گسترش سکونتگاه‌های غیررسمی به این نتیجه می‌رسیم که پدیده سکونتگاه‌های غیررسمی در ایران صرفاً مسأله‌ای فیزیکی و کالبدی نبوده، بلکه بیشتر متأثر از مسائل ساختاری است که در اثر نابرابری‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و همچنین عدم تعادل‌های منطقه‌ای و منی می‌باشد که ساختار فضایی نامتعادلی را سبب ساز گردیده و امروزه به عنوان یک واقعیت روند شهرنشینی در ایران مطرح می‌باشد.

به طور مشخص در فضای رسمی شهر که تحت هدایت و کنترل برنامه‌ریزی و مدیریت شهری است ضوابطی هم چون موارد ذیل، افشار کم درآمد را از پوشش بازارهای رسمی زمین و مسکن خارج می‌سازد:

ضوابط تفکیک بنا بر استانداردهای طراحی متعارف موجب عرضه قطعات بزرگ زمین می‌شود. مناسفانه هنوز هم طرح‌های جامع و طرح‌های تفصیلی ضوابط تفکیک را در مترهاً بالا پیشنهاد می‌دهند (۱۳۰ متر و ۱۵۰ متر) در صورتی افشار کم درآمد توان در اختیار داشتن و تملک زمین را با چنین

شده است. به طور کلی در دنیا از هر ۶ نفر ۱ نفر در سکونتگاه‌های غیررسمی زندگی می‌کند.

خوشبختانه موضوع اسکان غیررسمی در کشور ما به نسبت به سایر کشورهای جهان و کشورهای مشابه در شرایط بهتری بخصوص از نظر سطح زیربنای مسکن، برخورداری از خدمات آب و برق قرار گرفته است. مسئله اصلی در این رابطه این است که جمعیت شهری ما با یک انگوی نامتوازن توسعه شهری همراه بوده محدودیت منابع و ظرفیت‌های دستگاه مدیریت شهری برای خدمات رسانی به این اجتماعات باعث نابرابری و کنار گذاشته شدن بخش عمده‌ای از افشار کم درآمد فقیرنشین شهری شده از سوی دیگر تشدید این مسئله با فواین و مقررات محدود کننده دسترسی افشار کم درآمد به خدمات شهری در واقع منجر به اسکان خودانگیزانه بخشی از جمعیت شهرنشین شده که در نهایت منجر به ناپایداری شهری شده است. یکی از بزرگان این موضوع توماس فریدمان عنوان می‌کند: اگر به دیدار محله بدی نرفته‌اید، محله بد به دیدار شما خواهد آمد. همچنین آقای رابرت مکناملار رئیس سابق بانک جهانی گفته است: اگر شهرها با فقر برخورد سازنده‌تری را شروع نکنند، ممکن است فقر برخورد ویرانگری را با شهرها شروع کنند. این در واقع تأکیدی به مدیریت شهری در توجه به این مسئله است.

راه‌حل‌های متداول در کشور نسبت به موضوع اسکان غیررسمی:

به طور کلی راه‌حل‌های متداولی در کشور نسبت به موضوع اسکان غیررسمی طی ۵ دهه گذشته وجود داشته از سال ۱۳۴۰ که نقطه عطف شکل‌گیری این پدیده‌ی شهری می‌باشد عمده‌ترین این راه‌حل‌ها عبارتند از: نادیده گرفتن اسکان غیررسمی در بدو شکل‌گیری، در مرحله بعد نادیده گرفتن و امید به انجام اقدامات ساختاری کلان مانند طرح‌های آمایش سرزمین و حل مسأله از طریق ایجاد تعادل‌های منطقه‌ای، وارد کردن این سکونت‌گاه‌ها در محدوده شهر و افزایش خط محدوده شهرها در صورتی که بررسی‌های انجام شده حاکی از آنست که مشکل اینگونه سکونتگاه‌ها محدوده شهر نیست به نحوی که حدود ۸۰ درصد این سکونتگاه‌ها در محدوده شهری کشور واقع شده‌اند، با نگاه صورت مسأله‌ای و حذف صرفاً صورت مسأله نه تنها مشکلی حل نشد بلکه تبعات منفی آن باعث پراکنش این مسأله در مجموعه‌های شهری شد. لذا هیچکدام از این راه‌حل‌ها نگاه جامعی نسبت به این سکونتگاه‌ها و رفع این معضل شهری نگردید و تبعات منفی را نیز در برداشت. در حال حاضر رویکرد راه‌حل اصلی نسبت به حل اینگونه سکونتگاه‌ها که امروزه در دنیا تجربه شده، نگاه توانمندی و ساماندهی این سکونتگاه‌ها می‌باشد که خوشبختانه در کشور نیز از سال ۱۳۸۱ با همکاری مشترک دولت جمهوری اسلامی ایران و بانک جهانی در پنج شهر زاهدان، بندرعباس، کرمانشاه، سنندج و تبریز بصورت پایلوت در حال انجام و تجارب ارزشمندی در ارتباط با شیوه مداخله در این سکونتگاه‌ها را سبب گردیده و قابل تعمیم به سایر شهرهای کشور می‌باشد. ویژگی‌های این نگاه هماهنگی که در مبحث رویکردهای جهانی نیز عنوان گردید، استفاده از ظرفیت‌ها، سرمایه‌های اجتماعی موجود در این گونه سکونتگاه‌ها، یادگیری جمعی و ظرفیت‌سازی و نهادسازی مردمی، آموزش‌های شهروندی، مهارت‌آموزی، تقویت بنیه اقتصادی خانوارها تأکید بر نقش و مشارکت ساکنین در بهبود و به‌کرد شرایط زندگی همراه با توجه به نظرات، خواسته‌ها و اولویت‌بندی نیازهای ساکنین می‌باشد. پذیرش موضوع توسط مدیریت شهری شرط مقدم و مسلم این رویکرد می‌باشد. در این رویکرد نقش بخش دولتی صرفاً نقشی تسهیل‌کننده و هماهنگ‌کننده و نه صرفاً تأمین‌کننده می‌باشد.

ضوابطی ندارند و نمی‌توانند همچنین ضوابطی را رعایت کنند. در حال حاضر متوسط متر اژدر سکونتگاه‌های غیررسمی بین ۷۵ تا ۸۰ متر است. یعنی کمتر از ۱۰۰ متر است. لذا در طرح‌های توسعه شهری توجه کمی به میزان استطاعت گروه‌های فقیر در این رابطه نمی‌شود.

ضوابط ساخت و ساز، آن چنان است که پیش از شروع کار هزینه زیادی برای مضام گرفتار از مهندسان و عوارض شهرداری باید پرداخت و نیز برای صدور برگ پایان کار، خواهان ساختمان یکبارگی تکمیل شده است. این موضوع بیشتر در ارتباط با شهرداری‌ها مطرح می‌شود شهرداری‌ها در واقع صدور مجوز ساخت و پایان کار را به مسکن تمام شده می‌دهند در صورتی که افشار کم در آمد ابتدا یک قطعه زمین متناسب با توان خود را را اختیار می‌کنند، و یک اتاق می‌سازند؛ سال دیگر یک اتاق دیگر و بتدریج مسکن شدن طی چند سال تکمیل می‌شود. این شیوه ساخت با ضوابط و قوانین شهرداری متناسب نیست.

• ضوابط حوزه بندی (zoning) در طرح‌های توسعه شهری برای نیاز مسکن کم درآمد، با ضوابط حوزه بندی در طرح‌های توسعه شهری به نحوی است که هیچ فضای برنامه ریزی شده در فضای رسمی شهری برای سکونت این گروه‌ها پیش بینی نمی‌کنند. ضوابط وام و اعتبار مسکن که بر پایه احراز مالکیت و داشتن سند رسمی است. هر چند تصرف عدوانی در ایران بخصوص پس از انقلاب اسلامی به ندرت دیده می‌شود، اما وجود قولنامه، پته و سایر قراردادهای غیررسمی و معمول برای برخورداری از تسهیلات نظام بانکی کافی نیست همچنین خانوار کم درآمد باید به توان خود در پرداخت ماهانه قسط اطمینان داشته باشد که این نیز با اقتصاد نرزان و مشاغل نامطمئن این خانوارها قابل پیش بینی نیست. از اینرو منابع غیررسمی و محلی (بدون این ضوابط و البته با بهره بسیار بالا) برای تأمین مالی ساکنان مسکن غیررسمی مورد استفاده قرار می‌گیرند. همان‌طور که قبلاً گفته شد، علت اصلی ایجاد سکونتگاه غیررسمی توسعه شتابان و ناموزون شهر نشینی می‌باشد.

برخی اشتباهات، کمبودها و تبعیضاتی که نهایتاً منجر به این توسعه ناموزون شده است عبارتند از:

- ساختار تبعیض آمیز و فقر زایی که به توزیع ناعادلانه قدرت و ثروت در جامعه انجامیده است.

- ضعف برنامه ریزی‌های مربوط به پاسخگویی به نیاز مسکن افشار کم درآمد و عدم پیش بینی فضاهای شهری برای اسکان دادن آنها.

- عدم دسترسی افشار نیازمند به نظام‌های رسمی اعتباری و وام مسکن و ساخت و ساز و اشتغال.

- عدم حمایت‌های دولت و دستگاه‌های مربوطه از این افشار حتی در جهت خاتمه سازی‌های خود بار.

- توسعه اقتصادی ناموزون شهرها، تمرکز بر طرح‌های صنعتی و خدماتی و به حاشیه رانده شدن بخش کشاورزی در دوران‌هایی خاص مانند دهه‌های ۲۰ و ۳۰.

- مورد اخیر موجب ایجاد فاصله عمیق طبقاتی بین شهر نشینان و روستا نشینان و ایجاد مهاجرت گروه‌های روستایی به مناطق مسکن غیررسمی شده است.

چالش‌های پدید آمده در اثر ایجاد سکونتگاه‌های غیررسمی و پیامدهای آن:

تمامی راهکارهایی که تاکنون پیشنهاد و به کار بسته شده است، برای مناطق

مختلف می‌تواند قابل قبول یا غیر قابل قبول باشند، که در ادامه به تعدادی از راهکارهای انجام شده در برخی از مناطق ایران، اشاره شده است. در این خصوص راهکارهایی که تاکنون به کار بسته شده اند عبارتند از:

- تخریب سکونتگاه‌های غیررسمی

- ممنوعت از ایجاد سکونتگاه غیررسمی

- ساماندهی از طریق تهیه طرح‌های کالبدی

- رها کردن به امید بهبود وضعیت اقتصادی، اجتماعی و محو تدریجی

- پیش بینی مناطقی برای ایجاد سکونتگاه غیررسمی و برنامه ریزی برای آن

- رسمیت دادن به سکونتگاه غیررسمی از طریق اتصال آنها به شهرها

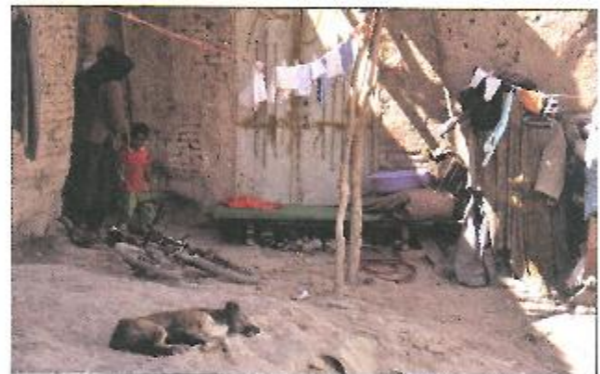
- بازگرداندن اجباری ساکنان به محل سکونت قبلی خود

- توانمندسازی و تشکیل گروه‌های خودگردان

امروزه یکی از چالش‌های عمده ناپایدارکننده شهری کشور، گونه‌ی شهرنشینی با مشکلات حاد موسوم به اسکان غیررسمی یا حاشیه نشینی می‌باشد. وضعیت عمومی زندگی شهری در کشورهای رو به توسعه، اوضاع نگران کننده‌ای را طی دهه‌های گذشته، به وجود آورده است. مسائلی چون افزایش شتابان جمعیت، رشد فقر، کاهش شاخص‌های کیفیت زندگی، ازدیاد بیکاری، رشد سکونتگاه‌های غیررسمی، حاشیه نشینی (آلودگی‌های زیست محیطی و ... شهرهای این کشورها را با بحران‌های متعدد روبرو ساخته است. از مهمترین مسائل گفته شده در شهرهای این کشورها، اسکان ضیف گسترده‌ای از جمعیت مهاجر و کم درآمد، در نواحی آسیب پذیر شهر است که زمینه بروز ناهنجاری‌ها و ناپایداری شهری را تشدید کرده است. این جمعیت، هر چند در حوزه کلان اقتصاد شهری و حتی گاه عمدتاً در بخش رسمی آن حضور دارند، لیکن در بخش غیررسمی سکونت شهری به وجود آمده و ساکن هستند و از خدماتی بسیار تا چیز برخوردار می‌باشند. رشد روز افزون این تکتک از سکونتگاه‌های شهری در دهه‌های گذشته در ایران - بویژه در شهرهایی که از رشد برون زای اقتصادی برخوردار بوده اند - حاکی از ناکارآمدی ابزارها و سیاست‌های اعمال شده به روال گذشته برای حل این معضل می‌باشد.

ویژگی‌های سکونتگاه‌های غیررسمی:

مسکن سازی شتاب زده خارج از برنامه ریزی رسمی شهر سازی؛

پیوستگی عملکردی با شهر اصلی و گسست کالبدی از شهر به نحوی که این‌ها اغلب در شهر اشتغال دارند رفت و آمد می‌کنند و نمی‌توانند از لحاظ مکان جغرافیایی مکانهای بدسجایی را به خود اختصاص داده اند و در انزوای اجتماعی بسر می‌برند. کمبود شدید خدمات شهری؛ تراکم زیاد جمعیت - که تقدم این هم بیشتر در شهرهای بزرگ و کلان شهرها است - همچنین

مصوبه مذکور تهیه و یا در دست تهیه می باشد. لازم به ذکر است که در حال حاضر کشورمان ششمین کشور جهان، وین کشور خاورمیانه ای و سومین کشور آمیزش است که دارای سند ملی به منظور رسیدگی به وضعیت بنگونه مسکونگاه ها می باشد. دبیرخانه سند ملی توانمند سازی و ساماندهی مسکونگاه های غیررسمی در حال حاضر در حال شکل دادن فعالیت های توانمند سازی و ساماندهی اینگونه مسکونگاه ها یا مدیریتی یکپارچه در سطح کشور می باشد. نقش دبیرخانه در این خصوص هماهنگ نبودن فعالیت های اجرایی و بسیج نیروی علمی و توان اجرایی کشور در جهت تحقق اهداف سند ملی توانمند سازی، سند چشم انداز ۲۰ ساله کشور و... جهت نیل به توسعه پایدار شهری کشور می باشد. بنابراین توجه به اصل تقاضا محوری، مشارکت و همکاری بین بخشی در فعالیت های توانمندسازی و تحقق اهداف مرتبط مستلزم صرف وقت، تأمین منابع مالی از سوی نهادهای مسئول و همسویی و همکاری مدیریت محلی و تضمین مشارکت مردم در ارتقاء محیط زندگی شان می باشد.

عمده ترین دستاوردهای ملی:

- تا کنون عمده ترین دستاوردهای ملی در زمینه توانمندسازی و ساماندهی مسکونگاه های غیر رسمی به فر زیر است:
- حساس سازی در مدیریت شهری
- تدوین رویکرد ساماندهی و توانمندسازی مسکونگاه های غیر رسمی با دیدگاه شهرنگر
- تصویب سند ملی توانمندسازی و ساماندهی مسکونگاه های غیر رسمی
- تشکیل ستاد ملی و ستادهای استانی توانمند سازی و ساماندهی مسکونگاه های غیر رسمی
- تهیه طرح جامع مسکن یا هدف پاسخگویی به نیاز مسکن اقشار کم درآمد
- تدوین و تصویب مصوبه مشترک شورای عالی شهر سازی و معماری و ستاد ملی توانمندسازی مسکونگاه های غیر رسمی
- همکاری های بین المللی با بانک جهانی در خصوص ساماندهی و توانمندسازی مسکونگاه های غیر رسمی در ۵ شهر کشور
- اخذ ردیف اجرایی جهت اجرای طرح های توانمندسازی.

امکانات و فرصت های پیش رو:

تجمع افراد کم درآمد در محیط های با کیفیت پایین زندگی که کارکرد اصلی این ساکنین سکونگاه ها هم نوعی انگری ساخت و تأمین مسکن متناسب با توان مالی اقشار کم درآمد است. مخاطرات و آسیب های اجتماعی زیست محیطی طبیعی از ویژگی های کلی این سکونگاه ها است. مشکل کنونی این سکونگاه ها سیمای شهری نازیبی ساکنین در واقع تدارک با مشاغل نامطمئن و مستعد نابهنجاری های اجتماعی و نا آرامی است. تجارب جهانی حاکی است که این پدیده یک پدیده ی روبه زوال خود به خود نیست بلکه ماندگار و روبه گسترش است.

نقش و اهداف ستاد ملی توانمندسازی و ساماندهی مسکونگاه های غیر رسمی:

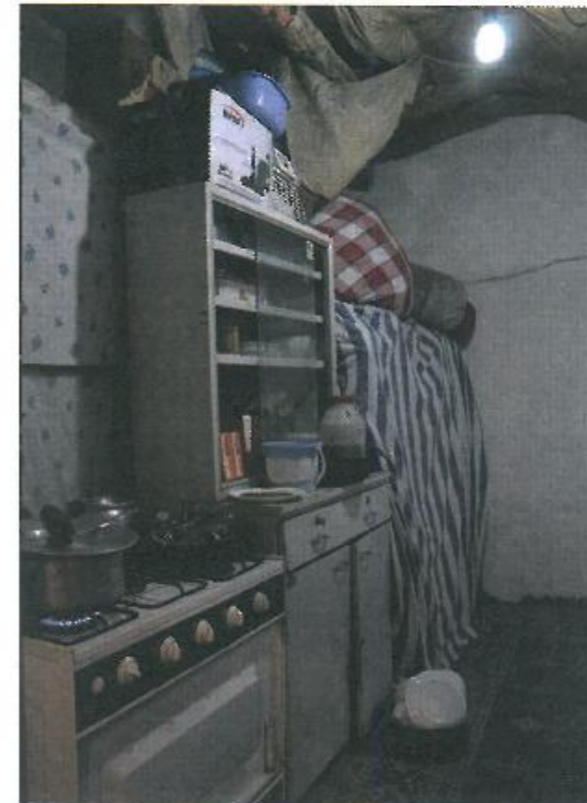

به منظور سیاستگذاری کلان در امر ساماندهی و توانمند سازی مسکونگاه های غیررسمی به پیشنهاد مشترک وزارت مسکن و شهر سازی و وزارت کشور ستادی تحت عنوان سند ملی توانمندسازی و ساماندهی مسکونگاه های غیررسمی توسط هیات محترم دولت تصویب گردید. این سند بیانگر اصول و راهبردهای اساسی مدنخله هدایت شده در توانمند سازی و ساماندهی مسکونگاه های غیررسمی کشور است. بدنیال تصویب این سند ستادی تحت عنوان ستاد ملی توانمند سازی و ساماندهی مسکونگاه های غیررسمی در کشور شکل گرفت که تشکیل این ستاد نخستین نگاه جدی و فراگیریه موضوع مسکونگاه های غیررسمی در کشور است که نوید بخش عزم ملی در ساماندهی این مسکونگاه ها و گامی اساسی در تحقق اهداف عدالت اجتماعی است. ریاست این ستاد برعهده وزیر محترم راه و شهر سازی و دبیری آن نیز بر عهده مدیر عامل محترم شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران می باشد. به تبع این ستاد در سطح محلی (استانی) نیز ستادی تحت عنوان ستاد استانی ساماندهی و توانمند سازی مسکونگاه های غیررسمی با عضویت ۱۷ دستگاه مدیریت شهری تشکیل گردیده است که در این خصوص نیز ریاست ستاد استان به عهده استانداران محترم و دبیری آن بر عهده روسای سازمان های مسکن و شهر سازی استان ها می باشد و شهر داری ها نیز به عنوان دبیرخانه هماهنگی امور اجرایی عهده دار وظایف ستادهای استانی که ریاست آن بر عهده فرمانداران محترم است، می باشند که خوشبختانه در قالب مصوبات ستادهای مذکور اقدامات بین بخشی ارزشمندی صورت پذیرفته است.

در همین راستا به منظور تقویت مصوبات سند ملی توانمند سازی و ساماندهی مسکونگاه های غیررسمی مصوبه مشترک شورای عالی شهر سازی و معماری کشور و ستاد ملی توانمند سازی و ساماندهی مسکونگاه های غیررسمی در تاریخ ۸۶/۲/۲۶ به تصویب رسیده که در حال حاضر آئین نامه های اجرایی

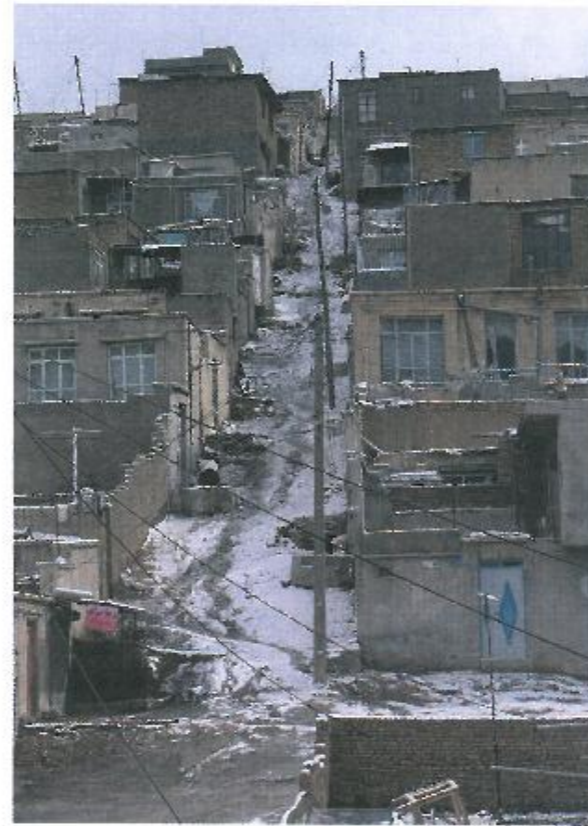
- شکل گیری ستاد ملی توانمند سازی با عضویت ۱۴ وزارتخانه، معاونین و مشاورین ریاست جمهوری از سال ۱۳۸۲
- شکل گیری ستادهای استانی یا عضویت ۱۷ دستگاه مدیریت محلی
- ایجاد حساسیت و توجه مدیریت شهری و محلی به پدیده سکونتگاه های غیر رسمی
- وجود ظرفیت های قانونی برای پرداختن به موضوع
- انجام اقدامات اجرایی در سکونتگاه های غیر رسمی با همکاری های بین المللی و اخذ تجارب ارزنده در این خصوص
- بر خورداری ساکنین این سکونتگاه ها از خدمات آب (۸۵ درصد) و برق (۸۷ درصد) و ... حداقل خدمات آموزشی و بهداشتی
- ارائه خدمات ارزان قیمت ساکنین سکونتگاه های غیر رسمی به شهروندان از نظر اقتصادی
- ساخت مسکن مناسب با توان مالی و بدون هیچ گونه حمایت مالی و رسمی و فشار بر منابع عمومی توسط ساکنین
- وجود سرمایه های اجتماعی قابل توجه در این سکونتگاه ها (کارمندان ادارات، فرهنگیان، تحصیلکرده ها و ...) و توجه به تسهیل اجتماعی در این سکونتگاه ها
- وجود انگیزه مشارکت ساکنین این سکونتگاه ها در بهبود وضعیت زندگی خود و وجود نیروی کار ارزان و جوان در این سکونتگاه ها
- سکنی گزینی در سر پناه مناسب یا توان مالی گروه های کم درآمد و عدم رواج کارتن خوابی و خرابیان خوابی گسترده شبیه سایر کشورهای در حال توسعه

جمع بندی

اسکان غیررسمی پدیده ای است که بدنبال تحولات ساختاری و بروز مسائل و مشکلات اقتصادی و اجتماعی مانند جریان سریع شهرنشینی و مهاجرت های روستایی انجام گسیخته در بیشتر کشورهای جهان و بویژه کشورهای جهان سوم پدیدار گشته است. مسئله اسکان غیررسمی در ایران مسئله ای صرفاً کالبدی (فیزیکی) نبوده و برآمده از عوامل کلان ساختاری در ابعاد اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی و سیاسی در سطح ملی و منطقه ایست. این پدیده حدوداً در طی ۴۰ سال اخیر در جوامع شهری کشور رشد شتابان گرفته است. رشد پدیده یاد شده هیچ گاه در طول سالیان اخیر متوقف نشده و لی بنا بر علل متفاوت در دوره های زمانی خاص شدت و ضعف یافته است که از عوامل مختلفی همچون مسایل اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، جمعیتی، امنیتی نشأت گرفته است. اسکان غیررسمی در ایران با کشورهای پیشرفته و در حال توسعه متفاوت است و وضعیت بهتری نسبت به این کشورها دارد. در خود ایران نیز وضعیت اسکان غیررسمی در شهرها با هم متفاوت است هر چند از نظر کالبدی خیلی متفاوت نمی باشند امروزه نواقعی وجود دارد که چاره جویی این مسئله در گرو ساماندهی و توانمندسازی و نه پاکسازی و تخریب آنست.

منابع و ماخذ:

- دبیرخانه ستاد ملی توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاه های غیررسمی - شرکت عمران و بهسازی شهری ایران مطالعات تهیه برنامه ساماندهی سکونتگاه های غیررسمی و اقدامات توانمند سازی اجتماعات آنها با تاکید بر بهسازی شهری شهرهای کشور

- مجموعه مقالات اسکان غیر رسمی، زیر نظر حبیب الله آقابخشی و علی حاج یوسفی و حسین کاکویی، جلد اول و دوم، انتشارات علوم بهزیستی و توانبخشی (۱۳۸۲)

- مجموعه مقالات شماره های مربوط به اسکان غیررسمی فصلنامه هفت شهر شرکت عمران و بهسازی شهری ایران (شماره های ۲۳ و ۲۴، ۹ و ۱۰، ۸ و ...)

متن پیش نویس افق چشم انداز روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان

«روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان» در افق چشم انداز خود به عنوان آیین تمام نمای سازمان، بابت بهره گیری از دانش نوین وبومی تلاش می نماید تا بر اساس کارآمدترین روش ها در جهت اجرا و تحکیم ارزش های مورد نظر سازمان و تحقق چشم انداز و سند راهبردی آن گام بردارد. بکارگیری ظرفیت های موجود از طریق شناخت، جذب و اقناع افکار عمومی و مشاوره مستمر با تصمیم گیران فرهنگی، اجتماعی و تخصصی و تعامل ديداری، شنیداری، مکتوب و مجازی در امور ساخت و ساز، زمینه ساز اجرای کامل قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان است.

روابط عمومی، یک گام برای پیشرفت

□ شورای هماهنگی روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان ها

مسیر تحول و توسعه، نقش کلیدی ایفا نماید. بکارگیری ابزارهای نوین ارتباطی، در جهت برقراری ارتباط پویا تر با مخاطبان، یکی از راه های ممکن در جهت نیل به این هدف خواهد بود. روابط عمومی های سازمان در عصر فناوری اطلاعات باید بتوانند از تمام امکانات فراهم شده در این ساختار در جهت توسعه فعالیت سازمان خود بهره مند شوند. امروزه صرف داشتن یک سایت نیاز سازمان را برطرف نخواهد کرد. بلکه مدیریت و بروز رسانی و خدمات گسترده الکترونیک مورد توجه بیشتری قرار گرفته است. در ایران، خدمات مخابرات و شبکه تا حد رضایت بخشی توانسته است، امکانات مناسبی را در اختیار سازمان قرار دهد. مسلماً این فرصتی است برای مدیران سازمان تا بتوانند همگام با دنیای روز، مخاطبان خود را از خدمات خود بهره مند سازند. توانایی یک روابط عمومی متخصص در این زمان بیش از پیش آشکار می شود. مسلماً این عزمی راسخ می طلبد تا سنت ها را کنار گذاشته و همگام با تحولات روز، متحول شده و اساس و بنیان برنامه های روابط عمومی را بر مبنای توسعه پایدار برنامه ریزی نمائیم. افزایش سطح دانش و معلومات متصدیان روابط عمومی نیز باید در برنامه های اصلی مدیریت روابط عمومی ها و خصوصاً هیات مدیره های سازمان در سراسر کشور قرار گرفته و همواره در حال توسعه باشد. چشم انداز ایران گویای این نکته است که فرصت زیادی برای رسیدن به توسعه مطلوب نمانده است. روابط عمومی یک گام و یک عزم ملی است برای رسیدن سریعتر به برنامه های توسعه پایدار همه جاتیم. از این رو آمیندواریم که برنامه ریزان کلان سازمان خصوصاً شورای مرکزی دوره جدید، در مرحله عمل، اهمیت و کارکردهای ضروری و اصولی روابط عمومی را نیز در نظر گرفته و با جدیت به مسئله رشد روابط عمومی در سازمان نظام مهندسی کشور نظر داشته باشند.

چشم انداز روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان در سال های اخیر دچار تحولاتی شده است که اهمیت و جایگاه بالای آن را در ایجاد یک پل ارتباطی میان افکار عمومی و سازمان آشکار می سازد. روابط عمومی مجری برقراری ارتباط دوسویه میان سازمان با مخاطبانش است. از این رو شناخت مخاطب و شیوه های برقراری ارتباط با وی از مهمترین نکاتی است که نیاز به تخصص و دانش کافی دارد. علاوه بر این رشد نظام اطلاع رسانی از عناصر اصلی توسعه در جوامع به شمار می رود. در این میان نقش عمده ای که روابط عمومی های سازمان نظام مهندسی ساختمان در سراسر کشور با توجه به جایگاه حساس علمی و اجرایی که به عنوان مجری این امر بر عهده دارند، حائز اهمیت است. همانطور که می دانید سازمان نظام مهندسی ساختمان، محصول و تجسم طبیعی پدیدار شدن انرژی دانش، مهارت و ارزش های جدید در جامعه ساخت و ساز و صنعت ساختمان است. به تکاپو در آوردن این انرژی ها در راستای توسعه امری ضروری است. این وظیفه اصلی روابط عمومی در سازمان است که با درایت و توانایی مسیر عملی کردن این مهارت ها را فراهم نماید. توانایی روابط عمومی ها در فرایند اطلاع رسانی و برقراری ارتباط با افکار عمومی از آن جهت موثر خواهد بود که همسنگ سازی ارزش ها و هدف های سازمان و مخاطبین را به خوبی محقق می سازد. روابط عمومی توانمند در درجه اول برای مخاطبان سازمان خود برنامه ریزی می کند. اهداف سازمان را با نیازهای مخاطبان خود همسو می سازد و با تکیه بر دانش و توانایی در اقناع و مشارکت پذیری، مسیر توسعه سازمان را فراهم می نماید. سازمان نظام مهندسی ساختمان بخش وسیعی از جامعه متخصصان دست اندرکار در حوزه ساخت و ساز را شکل می دهند. بنابراین سازمان توسعه یافته و منسجم، بنیاد اصلی جامعه توسعه یافته مهندسان خواهد بود. روابط عمومی امروز باید بتواند در جهت دهی افکار عمومی و سازمان در

نقطه ضعف مشترک تمام برج های امروزی

صالح معصومی | کارشناس ارشد نکتولوژی معماری

چکیده پژوهش

تمام برج های مسکونی که تا کنون ساخته شده اند (از ساده ترین فرم های جعبه مانند اواخر قرن نوزدهم تا پیچیده ترین فرم های اوایل قرن بیست و یکم) یک نقطه ضعف مشترک بزرگ دارند. ساکنین این برج ها، آسمان باز را بالای سرشان ندارند، زیرا آبار تمان ها ایشان حیاط ندارد. این مشخصه مشترک برج های مسکونی تأثیرات روانشناختی منفی فراوانی بر مردم و به ویژه کودکان ساکن این ساختمان ها می گذارد.

از دیدگاه معمارانه، این نقطه ضعف رایج از آنجا ناشی می شود که تقریباً در تمامی برج های مسکونی ساخته شده تا این تاریخ (۲۰۱۲)، کف طبقه ی بالایی سقف طبقه ی پایینی است، بنابراین امکان شکل گیری حیاط برای واحدها وجود ندارد. حیاط جزئی اساسی و کهن در خانه سازی انسان در طول تاریخ بوده است، اما در برج ها و آبار تمان های مسکونی این جز حیاتی خانه سازی انسان فراموش شده است و این یک فراموشی عمدی و آگاهانه از سوی تفکر سرمایه دار بیست که تقصیر آن بر گردن دانشمندان و معماران و ناتوانی آن ها گذاشته می شود.

یک خانه، بدون حیاط، یک خانه نیست، یک واحد آبار تمانیست و یک واحد آبار تمانی مکانی طبیعی برای زندگی انسان نیست، زیرا نتیجه هزاران سال زندگی او - حیاط - را نادیده می گیرد. در برج های فیلو تاکنیک، کف طبقات مشترک نیست و این تفاوت اساسی بین سیستم فیلو تاکنسی و سیستم دومینوی لو کوربوزیه است. در برج های فیلو تاکنیک، هر واحد آبار تمانی حیاط رویاز شخصی خودش را دارد، بنابراین می توان هر واحد این برج ها را یک خانه نامید. لازم به توضیح است که علم شهر سازی در حال حاضر در زمینه ی ی پایداری با یک مسئله اساسی روبروست. مسئله این است که چگونه می توان یک شهر فشرده با تراکم بالا داشت که در عین حال زندگی انسانی در آن شهر جاری باشد و مردم در خانه هایشان حیاط و باغچه و در برج شان فضاهای جمعی و نیمه عمومی دلپذیر داشته باشند؟ در الگوی پیشنهادی این طرح این تناقض تا حد ممکن حل شده است. الزام داشتن حیاط برای هر واحد برج های فیلو تاکنیک یک نتیجه ی دیگر هم به همراه دارد: نسبت سطح به حجم این برج ها به حد اکثر مسکن می رسد و این به معنای حداکثر بهره مندی از انرژی های طبیعی است. مطالعات نشان می دهد که آرایش برگ ها بر ساقه گیاهان به گونه ایست که آن ها را قادر به حداکثر بهره مندی از انرژی های طبیعی می گرداند. این الگوها فیلو تاکنسی نامیده می شود و در برج های فیلو تاکنیک برخی از این الگوها برای سازماندهی خانه ها به دور هسته مرکزی به کار می رود. با استفاده از الگوهای مختلف فیلو تاکنسی می توان فواصل افقی و عمودی بین خانه ها را بر اساس منطقه جغرافیایی و شرایط اقلیمی تغییر داد. بدین ترتیب می توان برج های فیلو تاکنیک را با تغییر تراکم واحد ها در ارتفاع برج یا برخی اقلیم های مختلف تطبیق داد. الگوهای دوتایی، سه تایی و چهار تایی برخی از الگوهای فیلو تاکنیک معماری هستند.

تقریباً تمامی قسمت های برج های فیلو تاکنیک دسترسی مستقیم به نور خورشید و هوای آزاد دارند. خانه ها به واسطه بهره مندی از چیدمان فیلو تاکنسی به دور هسته مرکزی، کمترین میزان سایه اندازی بر هم را دارند، دقیقاً مانند برگ ها در گیاهان.

در مجموع در برج های فیلو تاکنیک هر واحد مسکونی حیاط شخصی رویاز خودش را دارد. به علاوه می تواند بیشترین میزان نور خورشید را دریافت کند و نور خورشید از منابع اصلی انرژی در معماری پایدار و شهر سازی پایدار آینده خواهد بود.

توضیحات تکمیلی

۱. مسائل روانشناختی

به طور خلاصه برج های فینوتاکتیک برج هایی هستند که در آن هر واحد حیاط شخصی روبرو خود را دارد اما چیزی که اینجا می خواهیم اضافه کنیم مطلبی ریشه ای تر است که من را به سمت ایده ی برج های فینوتاکتیک کشاند: بارها شنیده ایم که مردم واحدهای آپارتمانی را به «سوراخ موش» یا «لانه» تشبیه کرده اند و این اصطلاحی کاملا رایج است؛ اما بگذارید ابتدا بررسی کنیم آیا این یک تعبیر درست است؟ می دانیم لانه محل زندگی حیوانات است که آن را به طبیعی ترین حالت و بر اساس نیازهای حقیقی و اصیل خود می سازند. لانه حیوانات کاملا منطبق بر نیازهای طبیعی آنهاست و عنصری کاملا طبیعی و از دل طبیعت است. حال بگذارید نگاهی به واحدهای آپارتمانی داشته باشیم: بارزترین مشخصه ی واحدهای آپارتمانی این است که حیاط ندارند. می دانیم که حیاط عنصر تاریخی و کهن در خانه سازی بشر است. زندگی در خانه های بدون حیاط برای انسان سببه ی تاریخی ندارد. استمرار یک پدیده در طول تاریخ زندگی انسان، ثابت می کند که آن پدیده جز نیازهای اساسی و ذاتی اوست. شاید اینگونه استدلال شود که تغییر الگوی زندگی انسان، او را از حیاط بی نیاز کرده است. در مقابل باید بگوییم: اولاً چون زندگی انسان مالمستی تر شده است؛ پس نیاز به فضایی شخصی در ارتباط مستقیم با طبیعت برای او بیشتر شده است. دوماً تکنولوژی هایی مانند اینترنت و ماهواره امکان کار و تحصیل در خانه را فراهم آورده اند، بنابراین باز هم نیاز به حیاط شخصی برای تغییر و تقویت روحیه بیشتر حس می شود و سوماً برخی نیازهای ادیبان نیازهای اصلی هستند که با گذشت هزاران سال و تغییر الگوی زندگی همچنان در وجود او باقی می مانند. مثل نیاز به خوردن یا آشامیدن. در مثل اگر نان بخششی از غذای جسم انسان باشد، حیاط خانه و ساعاتی در آن بودن، بخششی از غذای روح و روان اوست. از طرف دیگر تمامی مطالعات روانشناختی بین المللی که تا کنون در زمینه ی آپارتمان های مسکونی توسط دانشمندان و روانشناسان بزرگ انجام شده است نشان می دهد آپارتمان ها از نظر روانشناختی «ضد کودک» هستند. فارغ از تمام این تحقیقات و نشانه ها، این که انسان نیاز دارد مدتی از شبانه روز را آزادانه در فضای باز شخصی خودش در کنار گل و گیاه و سبزه زیر نور خورشید یا ماه قرار بگیرند و آسمان آبی، ستارگان، خورشید و ماه و حرکت ابرها را ببینند، با ریزش برف و

باران را بر پوستش حس کنند.

با کودکان بتوانند آزادانه در آن

جست و خیز

کنند، بازی

کنند و با طبیعت جو بگیرند، کاملاً معقول و منطقی است. از طرفی، برخی زندگی در برج ها و آپارتمان ها را زندگی حول آسانسورها و انزوای نسبت به شهر واقعی دانسته اند. پل ویرنو برج را بن بست عمودی در شهر وحشت زده دانسته است. وقتی عده ای نزدیک به هم زندگی می کنند، طبیعی آن است که امکان تماس ها و تعاملات اجتماعی میان آن ها به آسانی وجود داشته داشته. به عنوان مثال در الگوهای زندگی تک خانواری (ویلاهی) این تعاملات اجتماعی، به آسانی در کوچه ها اتفاق می افتد. بچه ها در کوچه ها بازی می کنند در حالی که بزرگ ترها از داخل خانه امکان نظارت بر آن ها را دارند، بزرگترها ماشین هایشان را در کوچه ها پارک می کنند، در هر کوچه جلوی هر خانه مقداری سبزه و درخت وجود دارد که ساکنین آن ها را آبیاری می کنند و غیره، و در طی تمام این فعالیت ها موقعیت های زیادی برای ایجاد تماس های اجتماعی به وجود می آید. کوچه های خوب مکان های خیلی دلپذیری برای مکث کردن و معاشرت هستند. کوچه ها فضاهای نیمه عمومی مطلوبی هستند که اگر خوب طراحی شوند می تواند یکی از جذاب ترین فضاهای مصنوع بشر باشد. برخی شهر های توریستی را به کوچه های زیبایشان می شناسند. اینکه برای ساکنین یک برج هیچ گزینه ی دیگری جز آسانسور، راهروی آسانسور، پارگرد و در واحد مسکونی وجود نداشته باشد مشخصاً غیر طبیعی است. در این حالت وضعیت آپارتمان ها و برج های مسکونی بسیار مضحک می شود؛ عده ی زیادی، بسیار نزدیک به هم، در بالا و پایین و چپ و راست یکدیگر زندگی می کنند بدون آنکه بتوانند با همدیگر رابطه برقرار کنند.

تمام آنچه گفتم نشان می دهد حیاط و فضاهای نیمه عمومی جز اساسی و زیربنایی مسکن انسان بوده است و چون آپارتمان ها این اجزا اساسی را ندارند نمی توان آن ها را مکان طبیعی زندگی انسان نامید. به عبارت دیگر آپارتمان ها حتی «لانه» هم نیستند زیرا همانطور که بالاتر اشاره کردم لانه مکانی کاملاً طبیعی و منطبق بر نیازهای اصیل حیوانات است

اما آپارتمان‌ها منطبق بر نیازهای اصیل انسان‌ها نیستند.

۲. مشخصه‌های اصلی سیستم معماری-شهرسازی فیلتاکسی و تفاوت آن با سیستم‌های کلاسیک

در ایران و اکثر نقاط جهان الگوهای شهرسازی با تراکم متوسط و پایین (آپارتمان‌های ۳-۴ طبقه) در اولویت قرار دارند. نحوه رایج قطعه‌بندی زمین‌های شهری به این ترتیب است که به طور متوسط حدود ۱۰ دستگاه آپارتمان ۳-۴ طبقه پهلو به پهلو به هم می‌چسبند و در یک بلوک شهری در نهایت دو ردیف ۱۰ تایی آپارتمان توسط یک نوار باریک حیاط از هم جدا می‌شوند. برای ورود به آپارتمان‌های یک ردیف باید از حیاط عبور کرد، اما ردیف دیگر آپارتمان‌ها مستقیماً از کوچه دسترسی دارند. بر این مبنایا اگر هر کدام از آپارتمان‌ها در هر طبقه به طور متوسط ۲ واحد مسکونی داشته باشند، تعداد کل واحد‌های مسکونی در یک بلوک شهری به طور متوسط ۱۲۰ واحد است. برج فیلتاکسیک نیز ۱۲۰ خانه را در حدود ۶۰ طبقه دارد.

یک ایراد بسیار بزرگ در الگوی فعلی طراحی شهری این است که

چون آپارتمان‌ها پهلو به پهلو به یکدیگر چسبیده‌اند، دو ضلع ساختمان کاملاً کور است و واحد‌های مسکونی آپارتمان‌ها از دو طرف نورگیری و فقط از یک طرف منظر دارند. نورگیری کامل از دو طرف تنها در بهترین شرایط یعنی زمانی که در هر طبقه تنها دو واحد ساخته شود حاصل می‌آید و اگر در هر طبقه ۴ واحد طراحی گردد نورگیری ضلع چهارم بسیار محدود خواهد شد، در چنین مواردی واحد‌ها تنها از یک طرف نور و منظر قابل فیوز خواهند داشت. البته اگر به طول اضلاع نورگیر آپارتمان‌های فعلی دقت کنیم در می‌یابیم که اضلاع نورگیر اضلاع کوچک مستطیل هستند. بنابراین در بهترین حالت، تنها حدود ۲۵ درصد محیط آپارتمان‌های فعلی (مجموع دو ضلع کوچک) قابلیت نورگیری و ۱۲٫۵ درصد محیط (یک ضلع کوچک) منظر دارند. در برج‌های فیلتاکسیک خانه‌ها شبیه به مستطیلی هستند که از یکی از اضلاع کوچکشان به هسته‌ی مرکزی چسبیده‌اند، بنابراین بیشتر طول محیطشان آزاد است. تمامی خانه‌های برج‌های فیلتاکسیک، در ۸۰ درصد محیطشان از حداکثر نور، تهویه و منظر طبیعی برخوردارند. به عنوان مثال حتی حمام و سرویس‌های بهداشتی نیز از نور خورشید و تهویه‌ی

برای عبور لوله‌های آب سرد، لوله‌های فاضلاب و آب باران، لوله‌های گاز، دودکش‌ها، کابلهای برق و مخابرات مورد نیازند. مثلا کانال‌های حجیم هوا حذف شده‌اند، بنابراین می‌توان از هسته‌ی مرکزی استفاده‌ی مفید کرد.

سیستم تهویه مطبوع

تقریباً تمامی قسمت‌های برج‌های فیلو، از تهویه‌ی طبیعی برخوردارند. بنابراین برج بی‌نیاز از دستگاه‌های هواساز بر مصرف و کانال‌کشی‌های حجیم و جاگیر است. لازم به یادآوری موند است که کانالهای تهویه یکی از عوامل مهم تعیین‌کننده‌ی ارتفاع کف تا کف طبقات می‌باشند. به عنوان مثال تنها ۱۵ سانتی‌متر اختلاف ارتفاع کف تا کف، منجر به ۱۵ متر اختلاف ارتفاع میان دو برج ۱۰۰ طبقه خواهد شد که معادل ارتفاع یک ساختمان ۵ طبقه است. ۱۵ متر ارتفاع بیشتر، به معنای افزایش ۱۵ متری طول تمام عناصر عمودی ساختمان نظیر نماسازی و لوله‌ها، ستون‌ها و غیر می‌باشد. در ضمن وقتی برجی ۱۰۰ طبقه، ۱۵ متر از دیگری بلندتر شود، ملاحظات سازه‌ای آن شدیداً تحت‌تأثیر قرار می‌گیرد. تنها قسمتی از برج‌های فیلو که به هوای آزاد دسترسی ندارد پله‌های قرار است که کادهای آتش‌نشانی این الزام را ایجاد کرده‌است.

می‌توانید به این سایت‌ها نیز اشاره کنید:

ویکی‌پدیا، انگلیسی:

http://en.wikipedia.org/wiki/Phyllotaxis#Phyllotaxis_in_art_and_architecture

انگلیسی:

http://www.e-architect.co.uk/concept-phyllotactic_towers.htm

انگلیسی:

http://www.worldarchitecturenews.com/index.php?fuseaction=wanappln.projectview&upload_۲۱۴۱۳=id

انگلیسی:

<http://www.archivenu.com/phyllotaxy-towers-by-saleh-masoumi-verki/#more-۳۶۶>

انگلیسی:

<http://www.solaripedia.com/Phyllotactic+Towe/۴۰۸۳/http://www.solaripedia.com/Prototype+Mimics-Plants.html>

عربی:

<http://www.arch-news.net/science.html#۳۰>

فارسی:

<http://www.shasa.ir/newsdetail/fa.html-۱۴۸۲۱۶>

فارسی:

<http://memarinews.com/Pages/News.html#۹۸۶۱>

طبیعی برخوردارند. دقیقاً بر خلاف حمام و سرویس‌های بهداشتی آپارتمانی که تنها به برق متکی هستند.

مسئله‌ی دیگر سطح اشغال است. در الگوی آپارتمان‌های ۴-۳ طبقه گفته می‌شود که سطح اشغال مجاز حدود ۶۰ درصد است و ۴۰ درصد زمین باید آزاد باشد. اما در عمل هر چند در آن درصد ۴۰ آپارتمان ساخته نمی‌شود، اما عملاً اکثر مساحت آن سنگ فرش یا موزاییک و زمین از حالت طبیعی خود خارج می‌گردد. و دیگر قابلیت زهکنسی یا رویش گیاه را نخواهد داشت. در واقع تنها حدود ۵ درصد از آن ۴۰ درصد (یعنی حدود ۲ درصد از کل مساحت زمین) به جان طبیعی خود (باغچه) باقی می‌ماند.

اگر ۲۰ دستگاه آپارتمان ۳ طبقه را از یک بلوک شهری فعلی برداریم و به جایشان یک برج فیلو تاکتیک قرار دهیم سطح اشغال برج چیزی حدود ۵۰ درصد خواهد شد. بقیه‌ی زمین به صورت دست نخورده و طبیعی باقی خواهد ماند. فضای مورد نیاز برای پارک ماشین‌ها در هر دو حالت مساویست. مضرات و تأثیرات منفی نداشتن حیاط در الگوهای فعلی برج‌ها و آپارتمان‌ها نیاز به توضیح بیشتر ندارد.

همانطور که در قسمت «مسائل روانشناختی» بیان شد، تفاوت زیربنایی این سیستم با سیستم‌های پرتراکم و ایده‌ی

باغ-شهرها این است که در سیستم‌های نامبرده ساکنین عملاً در آپارتمان‌ها زندانی می‌شوند و فضایی به نام حیاط از زندگی آن‌ها حذف می‌گردد. اما در برج‌های فیلوتاکتیک هر سه عامل «تراکم بالا»، «زمین آزاده» و «حیاط برای هر خانه» همزمان محقق می‌شود.

۳. نحوه‌ی ساخت برج‌های فیلوتاکتیک

هر چند بخش‌هایی از برج‌های فعلی نظیر دیوارها یا اسکلت فیزی به روش پیش ساخته تولید می‌شوند، اما به طور کلی پیش ساخته سازی در زمینه‌ی برج سازی چندان جایافتاده است، و نمونه‌های برج‌های پیش ساخته زیادی وجود ندارند.

در برج‌های فیلوتاکتیک، حدود ۷۰ کار ساخت: به روش پیش ساخته‌گی است. به جای ۲۰۰۰ کارگر که به طور معمول روی یک برج ۶۰ طبقه کار می‌کنند، تعداد ۷۰ نفر کفایت.

هسته ۲۰۰ متری مرکزی با غالب لغزان با سرعت هر طبقه در ۲ روز طی ۴ ماه (به ازای ۶۰ طبقه) اجرا خواهد شد، که به انضمام گودبرداری و ساخت پی حجره‌ای، مجموعاً ۸ ماه به طول می‌انجامد. ساخت و نصب هر دو واحد هر طبقه، به طور متوسط ۱ هفته زمان می‌برد که به ازای ۶۰ طبقه، می‌شود ۴۲۰ روز یا ۱۴ ماه. در مجموع ۸+۱۴ ماه که با احتساب ۲ ماه تأخیر احتمالی می‌شود ۲۴ ماه، یعنی ۲ سال.

۴. نیازمندی‌های اصلی فنی و نامیساتی برج‌های فیلوتاکتیک

اندازه‌ی موتورخانه (۶۰ طبقه برج، ۱۰۰ متر موتورخانه)

در برج‌های فیلو، تجهیزات نامیساتی عبارتند از: ژنراتورهای برق اضطراری، پمپ‌ها و مخازن آب که مجموعاً فضایی حدود ۱۰۰ متر مربع را اشغال می‌کنند. برای قیاس، مثلاً برج مهستان BT تهران با ۳۶ طبقه ارتفاع، موتورخانه‌ی ۸۰۰ متری دارد.

داکت‌های نامیساتی هسته

در برج‌های فیلو، میزان فضای اشغال شده توسط داکت‌های نامیساتی در هسته مرکزی مینیمم است. در این برج‌ها، داکت‌های نامیساتی تنها

گفتمان معماری ایرانی اسلامی

مهندس بهزاد محمدی - عضو شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان

گرچه صنعت ساختمان سازی در کشور در سالهای اخیر از رشد خوبی برخوردار بوده است اما وضعیت فعلی معماری ایرانی در پس بی برنامه‌گی، منفعت طلبی و فراموش کردن هویت‌های اصیل ایرانی اسلامی حال و روز خوبی ندارد. در حال حاضر بسیاری از طراحی‌های کتونی نه تابعی از الگوهای غربی و شرقی با ویژگی‌های یک ساختمان مدرن و پیشرفته به شمار می‌آید و نه اثری از فرهنگ و هنر ایرانی و اسلامی هویت مداری را در آن به چشم می‌خورد.

علت چیست؟

دنبال آن را در عواملی چون ضعف‌های نظارتی، آموزشی و فرهنگی، اهمال‌کاریهای برخی طراحان و پیمانکاران، بومی نبودن مصالح و عدم تطبیق آن با شرایط ایران و اقلیم‌های محلی، عدم استفاده اصولی و صحیح از امکانات و مصالح جدید، منطبق نبودن طرح‌های جدید با فرهنگ ایرانی و اسلامی و عدم تطبیق با مواردی چون شرایط اقتصادی، تحولات فرهنگی و تغییر سلیقه عمومی می‌توان جستجو کرد.

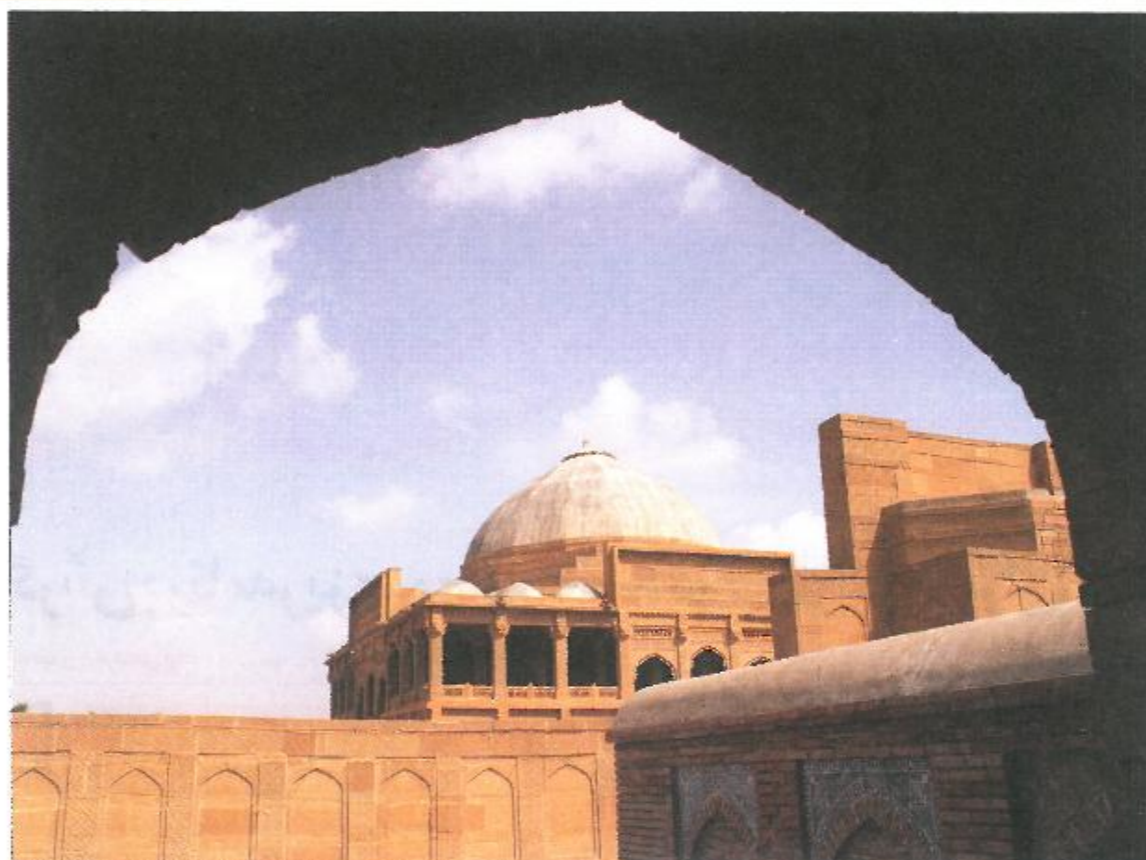
اما برداشت نادرست از خلاقیت و نوآوری در طراحی ساختمان‌ها را می‌توان از عوامل اصلی این نابسامانی‌ها بر شمرد چرا که به نظر می‌رسد به رغم دانش جدید و تجارب ارزشمند موجود و قابل دسترس، برای بسیاری از طراحان و مهندسی‌ین این عرصه، از مفهوم نوآوری و خلاقیت، تنها ارائه یک طرح متفاوت اهمیت دارد، بدون آنکه سایر ضوابط و معیارهای علمی، حرفی و ارزشی مورد توجه قرار

گیرد.

این در حالی است که در معماری ایرانی و اسلامی برخلاف معماری مدرن، نه تنها آداب و سنن ارزشی در طراحی و ساخت از اهمیت ویژه برخوردار بوده و به موازات آن، سایر عوامل و الزامات فعالیت در این عرصه مورد توجه قرار می‌گرفته است. حال در زمانی که ساخت و ساز کشور به سمت نگاه کاسپکارانه سوق پیدا کرده، لازم هویت را به ساختمان سازی کشور نزدیک نمود تا آنچه برای آیندگان به جای می‌ماند، در زمره اثری ماندگار و قابل اتکا در حوزه معماری به جای بماند. تفاوت معماری ایرانی اسلامی با معماری مدرن در حدی است که علی‌رغم ادعای دستیابی به فناوری‌های نوین، حسن خمودگی، کسالت آور و غیر ضروری ناشی از طراحی‌های غیر اصولی است که منتقل می‌شود و در بسیاری از موارد هیچ‌گونه ارتباط منطقی و سازگاری بین اجزاء و بخش‌های مختلف آن وجود ندارد و گاهی به هنگام بهره‌برداری با مواردی چون ناهنجاری‌های صوتی، نور نامناسب و ... را مواجه می‌شویم.

علاوه بر این، بسیاری از ساختمان‌های جدید ایرانی با وجود استفاده از مصالح نوین، مرغوب و مطمئن و بکار بردن ضوابط جدیدی چون ضوابط مبحث سبزه، از نظر استحکام فاقد شرایط لازم بوده و نه تنها در مقایسه با ساختمان‌های احداث شده در کشورهای پیشرفته که بعد از صد سال عمر، برای تخریب آنها از قدرت کمپرسور و دینامیت استفاده می‌شود، بلکه حتی در قیاس با برخی از ساختمان‌های قدیمی ایرانی

عنوان یک اصل انکار ناپذیر مورد توجه قرار گرفت و با ساماندهی اصول معماری در ساخت و ساز و تلاش‌های صورت گرفته می‌توان امیدوار بود که در آینده نگرانی‌ها مرتفع گردد.

۲) اعمال کامل و دقیق و مفرات و توسعه و تقویت نظارت‌ها در این زمینه و بخصوص نظارت بر کار ناظران، موضوع دیگری است که از سوی سازمان نظام مهندسی ساختمان و با همکاری شهرداری‌های کشور در حال اعمال و انجام است.

۳) تهیه شناسنامه فنی ساختمان‌ها همراه با درج نام عوامل اصلی ساخت و ساز از جمله، طراح، مشاور، ناظر فنی، معمار و همچنین بخش‌های مختلف دیگر پروسه ساخت و ساز؛ برای فراهم نمودن امکان پیگیری اتفاقات و خسارت‌های ناشی از سهل‌انگاری‌ها عوامل مذکور، از طریق مراجع قضایی، اقدام دیگری است که شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان در مسیر اجرای قانون و حمایت از حقوق شهروندان آن را به نتیجه رساند و در آینده‌ی نزدیک در تهران اجرایی خواهد شد و بخش عمده‌ای از التزامات افزایش کیفیت کارها را فراهم خواهد ساخت. در هر حال باید هنر ما این باشد که با بکارگیری استعدادهای ظرفیت‌های موجود و استفاده از فناوری نوین، دانش و هویت تاریخی ایران اسلامی را با نیازهای جدید جامعه تطبیق داده و کامل نموده و به معیاری فراگیر و جهانی برای دیگران تبدیل کرد و اینگونه گفتمان تحقق معماری ایرانی و اسلامی را به جامعه منتقل نمود.

نیز، از وضعیت مناسبی برخوردار نیستند.

و در بسیاری از آنها قبل از رسیدن مدت ساخت به ۳۰ سال فرسودگی و تخریب به خودی خود آغاز می‌گردد که و تعمیرات، نوسازی و بهسازی مستمر را اجتناب ناپذیر می‌نماید.

هم‌اینک دست اندرکاران این عرصه در کشور مدعی آن هستند که تمام تلاش خود را برای استفاده بهینه از فناوری‌های نوین در ساختمان‌سازی بکار می‌برند؛ اما در عمل ملاحظه می‌شود که این تلاش‌ها بخشی و ناقص بوده و علی‌رغم وابستگی و ضرورت کاربرد و یکپارچه تجهیزات جدید در ساختمان‌های مدرن، معمولاً بهره‌برداری از این فناوری‌ها محدود و معطوف به امکانات و نکات خاص می‌گردد. به این ترتیب نه تنها صنعت ساخت و ساز کشور از استاندارد ساختمان‌سازی محروم شده است، بلکه تقریباً هویت تاریخی خود را نیز از دست داده است و همه این موارد در سایه کم‌توجهی دستگاه‌های ذیربط از دانشگاه‌ها که مبداء فرهنگ‌سازی و آموزش محسوب می‌شوند تا دستگاه‌های مدیریتی، طراحی، مشاوره‌ای، پیمانکاری و نظارتی که متولی این بخش از توسعه کشور می‌باشند، رخ داده است.

راهکار چیست؟

۱) به نظر می‌رسد که دانشگاه‌ها و بخصوص دانشکده‌های فنی مهندسی و سازمان نظام مهندسی می‌تواند به عنوان نقطه شروع آموزش و فرهنگ‌سازی بیشترین نقش را در رفع این نابسامانی‌ها برعهده داشته باشد که خوشبختانه در دوره پنجم شورای مرکزی به

نگرش برنامه‌ریزی محله-مبنا، در شهرهای ایران

آفرزاد عیدی - کارشناس ارشد طراحی شهری دانشگاه علم و صنعت ایران

چکیده

رشد سریع شهرنشینی در شهرهای امروز و وجود برنامه‌های اقتدارگرا و آمرانه که با نام «برنامه‌ریزی سنتی» یا «برنامه‌های جامع عفلاتی» نیز خوانده می‌شود بیانگر این واقعیت است که عموم مردم در شکل‌گیری این نوع برنامه‌ها نقشی نداشته و هر گونه تغییر در محیط زندگی باید از بالا و توسط دولت یا نخبگان صورت گیرد. این موضوع موجب ایجاد پیچیدگی و مسائل بسیاری در زندگی شهرنشینی و اوضاع شهرها گردیده است و منحصر به ایران نبوده و دغدغه بسیاری از جوامع بشری است. در این میان چند دهه‌ای است که توجه نظام برنامه‌ریزی در سطح جهان به سطوح پایین‌تر برنامه‌ریزی معطوف شده است، چنانچه پژوهش‌ها و مطالعات زیادی طی این چند دهه انجام پذیرفته است. مقاله حاضر سعی در ارائه مفهوم محله، گونه‌بندی محلات بر اساس کارکرد آنها و جایگاهشان در شهرسازی کهن و جدید ایران و بر این اساس ارائه رویکردی جدید جهت تغییر ساختار برنامه‌ریزی سنتی و ارائه نگرش محله-مبنا به منظور افزایش مشارکت ساکنین محله در تصمیم‌گیری امور مربوط به محله خود را دارا است. روش تحقیق به صورت اسنادی و کتابخانه‌ای است و نتایج حاصل از آن بر استفاده از ظرفیت‌های کالبدی محلات به منظور ایفای نقش بهتر برنامه‌ریز و طراح به عنوان وکیل مردم تأکید می‌نماید.

واژگان کلیدی: برنامه‌ریزی محله-مبنا، مشارکت مردمی، محله

۱. مقدمه

برنامه‌ریزی شهری با توجه به رویدادها و تحولات گسترده در قرن بیستم، دوره‌های گوناگونی را از سرگذرانده و متناسب با شرایط، تغییراتی در اهداف و روش‌های آن بوجود آورده است. اما از دیدگاهی خاص از آغاز تا کنون دو نوع برنامه‌ریزی را می‌توان تشخیص داد. در نوع اول که از اوایل قرن تا دهه‌های ۷۰-۱۹۶۰ ادامه یافت، نظریه‌ها و رویه‌های برنامه‌ریزی تحت نفوذ دولت‌های مقتدر و نخبگان فن‌سالار، ماهیت آمرانه و اقتدارگرا داشت. بر اساس این رویکرد از برنامه‌ریزی شهری، تشخیص اهداف و روش‌های توسعه شهری در صلاحیت دانش فنی و اقتدار تصمیم‌گیرندگان است و دخالت مردم در آن ضرورتی ندارد. در نتیجه هر گونه تغییر در محیط شهری، بدون نیاز به تعامل و گفت‌وگو با مردم، باید از بالا و به شیوه پدرسالارانه صورت پذیرد. از سال ۷۰-۱۹۶۰ به بعد، نظریه‌ها و رویه‌های پیشین مورد تردید و اعتراض قرار گرفت و به تدریج

گفتمان جدیدی در حوزه برنامه‌ریزی شهری رواج یافت. این گفتمان شامل مبانی و اصولی بود که در روال قبل از آن غفلت شده بود و مواردی چون توجه به نیازها و خواست‌های متنوع مردم، ضرورت مشارکت در تصمیم‌گیری، احترام به طبیعت و محیط زیست، تنوع و تکثر فرهنگی، ویژگی‌های بومی و محلی، حقوق بشر و نظایر آن را در بر می‌گرفت. در این رویکرد اهداف و روش‌های توسعه شهری با توجه به خواست‌ها و نیازهای مردم در تعامل با آنان تدوین می‌شود و فرآیند تغییر و توسعه نیز با دخالت و مشارکت مردم در تصمیم‌گیری صورت می‌گیرد. این روال جدید که ماهیتی مردم‌سالارانه دارد در حال گسترش است (پرک یور، ۱۳۸۲: ۱۱۴). آموختن از تجارب قبلی و نگرش سنتی «بالا به پایین» الگویی را به دست می‌دهد که تا حد زیادی متکی بر رهیافتی متفاوت از گذشته بوده و آن رویکرد «پایین به بالا» است؛ تغییر از یک نگاه «تجویزی به مشارکتی»، از تأکید بر نتیجه (محصول) به تمرکز بر فرآیند (رویه)،

از طریق این مشارکت قادر است تا هستی اجتماعی، سیاسی اش را تحقق بخشد؛ واضح نظریه شهروندی پیشامدارن محسوب می‌گردد (ارسطو، ۱۳۶۴: ۱۱۰-۱۰۰). در لایه‌لای کتاب سیاست، ارسطو چنین برداشتی را از شهروندی مبنای تحلیل قرار داده است. در مجموع، گزاره‌هایی که در این خصوص ارسطو ارائه نموده بیانگر نسبت جامعه و شهروندی، مشارکت، حقوق، وظایف و مسئولیت‌های شهروندی، دموکراسی و شهروندی و نهایتاً رابطه دو سویه دولت و شهروندان است (فالتس، ۱۳۸۱: ۳۵-۲۶). مشارکت شهروندان در امور مربوط به شهر و شهرسازی ابتدا در اواخر دهه ۱۹۵۰ و اوایل دهه ۱۹۶۰ در آمریکا شکل گرفت. در این دوره قوانین متعددی مبتنی بر مشارکت شهروندان تصویب شد که ماهیت فرآیندهای تصمیم‌گیری شهری را تغییر داد. مفهوم مشارکت در نیمه دهه ۱۹۶۰ در انگلستان مطرح شد و پس از آن، کشورهای دموکراتیک دیگر از آن استقبال کردند (اوست هویی زن، ۱۳۷۷: ۹۷).

تاکید بر نقش محله و باهمستان‌ها و ظهور برنامه‌ریزی محله مبنای گونه‌ای دیگر و در راستای سیاست‌ها و خط‌مشی‌های پیشنهادی سازمان ملل نیز دنبال شده است؛ در همین همایش سکونتگاه‌های انسانی (هیئات) که در سال ۱۹۶۶ در استانبول برگزار شد بر این نکته تأکید شده بود که جهان در حالی دارد به قرن بیست و یکم وارد می‌شود که ابعاد گسترده‌تری از نظر حجم فیزیکی و تنوع مسائل اجتماعی و اقتصادی پیدا کرده و این تحولات، تمام کسانی که در رابطه با برنامه‌ریزی شهری و مدیریت شهری دخیل بوده را به چالش فراخوانده است. این خط‌مشی بر جهان انسانی در نتیجه کنش متقابل و رو در رو در همین حوزه شکل می‌گیرد. این موضوع از دهه ۱۹۷۰ به طور جدی مطرح شد و فلسفه پایداری شناسی و دیدگاه «هوسرل» را می‌توان سرآغازی بر توجه عمیق و مشخص به امر عینی و واقعی در جهان اجتماعی دانست اما در حوزه شهرسازی شاید بتوان «جان فریدمن» را به عنوان برجسته‌ترین نظریه

پرداز ذکر کرد (حاجی پور، ۱۳۸۵: ۳۹). او معتقد بود که تعامل رو در رو در زمان واقعی، الگوی توسن برنامه‌ریزی

از وابستگی به منابع موجود به ظرفیت‌سازی، از توجه به راه‌حل‌های دولت محور به شیوه‌های حل مسئله با تأکید بر ابتکارات جامعه مدنی و از مساعدت و همیاری به مشارکت واقعی، ویژگی‌های این الگوی جدید توسعه است. الگویی که تأکید بنیادین بر نقش مردم، اجتماعات محلی و جامعه مدنی دارد (حاجی پور، ۱۳۸۵: ۳۷).

ورود طرح‌های جامع و تفصیلی به سیستم برنامه‌ریزی کشور و تجربه بیش از چهار دهه از تهیه و اجرای این طرح‌های شهری در ایران بیانگر مسائل و نارسایی‌های این گونه طرح‌ها می‌باشد. فارغ بودن از نیازهای واقعی مردم به طور عموم و تهیه آنها به طور انتزاعی و بدون مشارکت مردم و عدم جواب‌گویی آنها به خواسته‌های مردم شهر، از ویژگی‌های این گونه طرح‌ها است. در این شیوه برنامه‌ریزی به ندرت مقوله‌ای را می‌توان یافت که امور اجرایی حاصل تمام و کمال مطالعه و برنامه‌ریزی صحیح بوده باشد، اگر چه در موارد برنامه‌ریزی شده نیز متأسفانه میان مطالعات و مباحثی علمی تا اجرا و روش پیاده شده، فاصله بسیاری مشاهده می‌شود و همین فاصله و تفاوت موجب دزدگی هر دو گروه و ایجاد حس نامناسب و عدم همکاری متقابل می‌گردد و شهروندان به عنوان استفاده‌کنندگان از این خدمات در هر شکل ضرر و زیان‌های فراوانی را متحمل شده و بهای این جدایی و فاصله را می‌پردازند.

با پروژه‌های طراحی شهری و طرح‌های موضوعی و موضعی می‌توان بخش عمده‌ای از مسائل به ظاهر ناشی از ناکارآمدی طرح‌های جامع و تفصیلی را پاسخ داد (بهزادفر، ۱۳۸۸: ۱۷). به اعتقاد فریدمن دلایل چندی برای انتخاب مقیاس محلی وجود دارد؛ نخست این که این ویژگی‌های مکانی است که می‌باید راهت‌های ما قرار گیرد؛ دلیل دوم حضور فرآیندهای جامعه مدنی سازمان یافته در تصمیم‌گیری‌های عمومی است، مفهوم پدیده مذکور این است که مناطق شهرها و واحدهای همسایگی مکان‌هایی هستند که مشارکت با معنی شهروندی می‌تواند شکل بگیرد؛ دلیل سوم این است که مناطق و سطوح محلی فضاهایی هستند که مردم به طور روزمره در آنها زندگی می‌کنند. برنامه‌ریزی مرکز زدایی شده به دلایل دیگری از جمله توزیع گسترده ریسک، ظرفیت تجربه اجتماعی و احیا کنش‌های دموکراتیک نیز جذابیت دارد (فریدمن، ۱۳۸۸: ۲۳۲-۲۳۱). همچنین ساکنان محله به علت داشتن نیازها، هویت و تعقیق فرهنگی مشترک و تشریک مساعی برای برآوردن نیازهای خود با هم در آمیخته‌اند، که این مفاهیمی چون برنامه‌ریزی مشارکتی از پایین به بالا را عینیت می‌بخشد (فتی و دوبران، ۱۳۸۹: ۸۱).

بنابراین، مطالعه جغرافیایی شهر با محوریت محلات شهری به عنوان کوچک‌ترین اجزاء، در نظام تقسیمات درون شهری، در راستای دستیابی به شیوه‌های اداره بهینه اجتماعات شهری، از ضروریات برنامه‌ریزی شهری محسوب می‌شود (همان، ۸۲). در این نوشتار نخست تعاریف گوناگون محله و گونه بندی آن مورد بحث قرار می‌گیرد، سپس نقش و اهمیت محله در شهرهای کهن ایران و وضعیت کنونی آن عنوان می‌شود و در نهایت، برنامه‌ریزی در مقیاس محله همراه با استفاده از نیروها و پتانسیل‌های محلی و مشارکت مردم در روند تهیه طرح‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲. سوابق

ارسطو یا تعریف شهروند به عنوان فردی که به عنوان یک موجود سیاسی، اجتماعی در امور جامعه‌اش مشارکت دارد و

است و در مورد فضای برنامه‌ریزی می‌بایست فضای محلی و منطقه‌ای را بر فضای ملی و فراملی ارجحیت بدهیم (فریدمن، ۱۳۸۸، ۲۳۱-۲۳۰).

۳. محله در نظریه‌های شهرسازی

اندیشه محله شهری در ربع اول قرن بیستم به عنوان یک واحد تحلیل اجتماعی توسط پیشکسوتان جامعه‌شناس شهری به کار گرفته می‌شد. در آن زمان این فکر رشد پیدا کرد که محله پایه درست قلمرو برای یک گروه اجتماعی است که نماس‌های شخصی بسیاری بین آنها برقرار خواهد شد. نظریه پردازان شهرسازی، تفکر محله را به عنوان بلوک پایه ساختمانی برای شهر انتخاب کردند. اندازه واحد در حد حوزه عملکرد یک مدرسه ابتدایی تعریف می‌شد. این تفکر همچنان در طراحی شهری تمام جهان نافذ است (لینچ، ۱۳۷۶: ۳۲۱). لینچ محله را قسمت نسبتاً بزرگی از شهر معنی کرده است که وجد خصوصیات مشابه و یک دست باشد و ناظر عملاً بتواند به آن وارد شود. مظاهر یک محله را عملاً می‌توان از درون شناخت و گاه نیز ممکن است، وقتی ناظر از کنار آن می‌گذرد یا به جانب آن می‌رود، از بیرون به شناسایی آید (لینچ، ۱۳۷۴: ۳۲۱).

کلارنس پری در سال ۱۹۲۹ تعریفی ارائه داد که بر اساس آن، محله با به عبارتی واحد همسایگی مجموعه‌ای است مسکونی که هسته اصلی آن را یک دبستان تشکیل می‌دهد و تقریباً از ترافیک و تردد اتومبیل بر کنار است. این انگو که بعدها به محلات دبستانی معروف شد در مرکز خود به غیر از دبستان دارای یک مرکز خرید نیز می‌باشد و هر سه با چهار محله تشکیل یک واحد بزرگ‌تر ناحیه می‌دهند که شاخص آن یک دبیرستان و یک مجموعه تجاری-اداری در مرکز است (شبهه، ۱۳۸۳: ۴۸-۴۵). با توجه به نقش واحد همسایگی به عنوان عنصر اصلی سازنده شهر، الگوهای متعددی توسط صاحب نظران پیشنهاد شده است که بیشتر آنها را می‌توان نسخه تعدیل و اصلاح شده ایده اولیه پری قلمداد کرد. به دنبال عدم موفقیت‌های معماری و شهرسازی مدرن و از جمله کلیشه واحد همسایگی منظم به آن، کوشش‌های فراوان صاحب نظران مغرب زمین در جهت رفع نارسایی‌های الگوی مدرنیستی، به تدریج در چهارچوب پارادایمی موسوم به «نیو اوربانیزم» مدون و ارائه گردیده است. در چهارچوب مزبور، الگوی واحد همسایگی نو-سنتری و «پدسترین پاکت» مطرح گردیده‌اند. به طور کلی انتقاد از واحد متعارف همسایگی عمدتاً تلاش در ایجاد جامعه‌های همگن از نظر طبقات درآمدی، نژادی، قومی و همچنین از نظر بعد و شکل خانوار است که با واقعیات اجتماعی شهر منطبق نمی‌باشد (عزیزی، ۱۳۸۲: ۸۰).

نگاهی به تعاریف مختلف نشان می‌دهد که محله به عنوان یک واحد اجتماعی است و به عنوان قلمرویی برای یک گروه اجتماعی محسوب می‌گردد، که اعضای حاضر در این گروه دارای روابط اجتماعی خاص هستند. به اعتقاد شهرگرایان نوین برنامه‌ریزی و طراحی شهری باید نشان دهنده برتری ارزش‌های عمومی بر ارزش‌های خصوصی باشد. این قاعده کلی به عنوان مرجعی برای تدوین تصمیمات دخیل در ایجاد یک محله جدید به کار رود (اسداللهی، ۱۳۷۹: ۱۸).

۴. گونه‌شناسی محلات

محلات شهری بر اساس شدت و ضعف کارکردهای محله انواع گوناگونی دارند. کارکرد محلات همان کارکردهای شکل دهنده اجتماعات بشری است که با نموده‌های کالبدی و فیزیکی حضور یافته است. بنابراین شکل‌گیری اجتماع و تبلور یافتن فعالیت‌های اجتماعی بر

بستر مکانی منجر به شکل‌گیری فضاهای مصنوع گردیده است. کارکردها و ویژگی‌های محلات که بر شکل‌گیری انواع محلات تهر موثر می‌باشد عبارتند از:

وجود یک نام قلمرویی

محیط فیزیکی مصنوع

گروه اجتماعی تعریف شده

کنش متقابل کارکردی

کنش متقابل اجتماعی

ویژگی و کارکردهای فوق به عنوان شاخص‌ها و معیارهایی برای گروه بندی محلات شهری به کار می‌رود. بر اساس معیارهای پنج‌گانه فوق، پنج گونه محله را می‌توان دسته‌بندی کرد. ارتباط معیارها از بالا به پایین بدین صورت است که هر چه به طرف پایین حرکت کنیم محله معنای واقعی‌تری به خود می‌گیرد. این دسته‌بندی عبارت است از (کماشگیر، ۱۳۸۰: ۲۰-۱۷)

۴-۱. محله قراردادی

محدوده‌ای است که نام آن توسط سازمان‌ها و گروه‌های گوناگون صنفی و خدما‌ت‌های سیاسی تعیین می‌گردد و به صورت قراردادی محله شکل می‌گیرد ولی دارای حوزه فیزیکی مشخصی نیست. این محله تنها با نام مشخص شناخته می‌گردد.

۴-۲. محله فیزیکی

در این معنا، محله علاوه بر داشتن یک نام قراردادی، یک محدوده کالبدی شخصی را شامل می‌گردد. در این حالت هیچ گونه شبکه روابط و با گروه اجتماعی خاص، محله را شکل نمی‌دهد. محله تنها به عنوان یک واحد فیزیکی تعریف می‌گردد. این نوع محله، همان است که برنامه‌ریزان شهری در طرح‌های آماده سازی شهری خود به کار می‌برند.

۴-۳. محله همگن

محله بیشتر به عنوان یک واحد فرهنگی با گروه‌های قومی، نژادی و با زبانی مختلف با حوزه و نام مشخص وجود دارد.

۴-۴. محله کارکردی

محله علاوه بر داشتن سه شاخص نام، سازمان کالبدی و گروه‌های فرهنگی دارای کنش متقابل کارکردی و وجود نهادهای است که مردم محله به صورت مشترک از آن استفاده می‌کنند.

۴-۵. محله اجتماعی

کامل‌ترین نوع محله که کلیه شاخص‌ها و کارکردها را دارا است. در این نوع محله کنش متقابل اجتماعی و سایر شاخص‌های چهارگانه وجود دارد و بهترین و کاراترین نوع محله است. در این جا محله و اجتماع با هم منطبق شده و محله تبلور کالبدی اجتماع می‌باشد.

ساکنین شهر حدود محله خود را از طریق یکی از موارد ذکر شده فوق می‌شناسند و همان‌طور که ملاحظه شد به هر میزان روابط اجتماعی بین ساکنان مستحکم‌تر باشد، نظام وجودی محله از استحکام افزون‌تری برخوردار است، به صورتی که همین روابط اجتماعی خاص میان اعضای محله حس تعلق و عضویت در یک اجتماع را برای آنان تدعی می‌نماید. همین احساس تعلق است که شخص نسبت به مکان و افرادی که با آنها در این اجتماع زندگی می‌کنند، بار ذهنی خاصی می‌یابد و واژه‌هایی

6. محله‌های جدید در شهرهای ایران

امروزه شاهد به وجود آمدن محله‌هایی هستیم که غیر از تفاوت در اسمشان هیچ ویژگی متمایز دیگری نسبت به هم ندارند. این سیر نادرست و حرکت معیوب آنچنان وضعی را به وجود آورده که در بافت‌های جدید شهری، ویژگی سنتی محله از بین رفته و ارزش‌هایی همچون روابط همسایگی، آرامش و ... همگی رنگ باخته و حتی در بعضی از موارد اسم‌های جدید مانند: فاز، بلوک و ... جای اسم محله را به خود گرفته است (وحید و نگینی، ۱۳۹۱: ۳۶).

نتایج حاصله از پژوهشی که توسط هودستی انجام گرفته است نیز بیانگر آن است که گسست موجود در ساختار فضایی محلات امروز و از بین رفتن هویت کالبدی محدوده سبب از بین رفتن ساختار اجتماعی پیوسته میان ساکنان و کاهش ارتباطات و تعاملات میان مردم گردیده است (هودستی، ۱۳۸۴ به نقل از وحید و نگینی، ۱۳۹۱: ۳۶). در محلات مسکونی جدید جنبه‌های مادی زندگی بیشتر از جنبه‌های معنوی مطرح شده است. معیار این محلات عرصه حرکت اتومبیل و بدون توجه کافی به فضای پیاده است. مرکز این محلات را به جای فضای فرهنگی مانند مدرسه، کتابخانه، مسجد، فضای بازی و فضای سبز، فضاهایی مانند سوپر مارکت و پاساژهای چند طبقه تشکیل داده است. مجموعه‌های مسکونی ساخته شده به حالتی در آمده که اختلاف بین ساکنین خود را دامن زده است و آنان را از نظر روانی از هم دور کرده است. در بسیاری از محلات مودت، دوستی، دلگرمی، پشتوانه‌های فرهنگی جای خود را به حفظ ظواهر مادی داده است. در چنین حالتی محله مفهوم خود را به عنوان یک عامل استمرار بخش اجتماعی از دست می‌دهد (شیعه، ۱۳۸۷: ۱۱۳).

7. دیدگاه‌ها و مبانی نظری

به طور کلی می‌توان گفت تضاد بین سنت‌های فرهنگی با آنچه که در نواحی مسکونی جدید دیده می‌شود، دارای ابعاد گسترده‌ای است. در این مورد سرمایه‌گذاری بخش عمومی و خصوصی، استفاده صحیح از زمین، ترویج ضوابط علمی شهرسازی، تعیین الگوی سکونت در محلات مسکونی، تقویت روابط همسایگی، نظارت بر مهاجرت‌های بی‌رویه، تامین فضای مورد نیاز محله‌ای به نسبت شعاع عملکرد مفید آنها و ... از جمله اهداف متعالی توسعه و ترویج فضای فرهنگی در میان مجموعه‌های مسکونی است (شیعه، ۱۳۸۷: ۱۱۵-۱۱۴). در چارچوب پیوستار جدید زمان واقعی و فضای محلی الگوی برنامه‌ریزی تقلیدسی می‌تواند دارای پنج مشخصه باشد. الگوی مذکور می‌تواند هنجاری، نوآورانه، سیاسی، تعاملی و مبتنی بر یادگیری اجتماعی باشد (فریدمن، ۱۳۸۸: ۲۳۷-۲۳۲):

۱-۷. برنامه‌ریزی باید هنجاری باشد

از نواحی قرن بیستم به ظاهر موازین ارزشی زیر به جد مد نظر قرار گرفتند: آرمان‌های دموکراسی شمول‌گرا، تمهید فرصت برای محرومان، ادغام گروه‌های محروم در جریان اصلی اقتصاد و زندگی اجتماعی در عین حفظ تنوع فرهنگی، ارجحیت رشد کیفی بر کمی، شامل انگاره پایداری، برابری جنسیتی و در نهایت ملاحظه جهان طبیعی.

۲-۷. برنامه‌ریزی باید نوآورانه باشد

برنامه‌ریزی نوآورانه ترجیحاً بر مبنای جامع و زمان‌حاز در اولویت بر آینده متمرکز است. در نتیجه برنامه‌ریزی ابداعی متضمن مهارت‌های گسترده در مذاکره، میانجی‌گری و هنر مصالحه می‌باشد.

چون «هل محل ...» و «هم محلی» معنا می‌یابند. چنانچه محله را تبلور کالبدی اجتماع بدانیم و شاخص‌های عمده اجتماع را داشتن مرکز و شبکه ارتباطات با اجتماعات بالاتر در نظر بگیریم، می‌توانیم ویژگی‌های عمده اجتماع را به صورت زیر نام ببریم (همان):

کنش متقابل ساکنین محله با هم

کنش متقابل با اجتماعات بالاتر

احساس هویت اجتماعی، درجه‌ای که افراد خودشان را با محله‌شان تعریف می‌کنند.

5. محله در شهرهای کهن ایران

در سرزمین‌های اسلامی، شهر اسلامی مجموعه‌ای است از محلات متجانس و همگن که بر اساس روابط، مناسبات، شکل و وابستگی‌های قومی، مذهبی و حرفه‌ای یا سرزمینی در مکانی مشخص مجتمع شده و هویت و اصالت خود را سال‌ها به همین صورت نگه داشته‌اند. در شهرهای ایران علاوه بر ویژگی‌های مشترک ذکر شده، محلات گاه از تاسیسات و تسهیلات شهری برخوردار بوده و خود دارای بازارها، مساجد، گرمابه‌ها و سازمان‌های اداری مشخص وابسته به حکومت بودند. محلات اغلب اوقات توسط کسانی اداره می‌شدند که یا از طرف مسئولین حکومتی منصوب می‌شدند و زیر نظر آنها انجام وظیفه می‌کردند و یا عوامل مذهبی و اجتماعی در تعیین آنها موثر بوده‌اند (مشهدیزاده دهاقانی، ۱۳۸۳: ۳۲-۲۲). محلات مسکونی در شهرهای ایرانی، حوزه‌های اجتماعی مختلفی بوده‌اند و تفاوت‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و ... آنها را به صورتی مشخص از هم‌دیگر جدا کرده است. تقسیم بندی شهرها به محلات، کوی و برزخ‌های متفاوت از یکدیگر به علل مختلفی بوده است. از جمله این عوامل می‌توان موارد زیر را بر شمرد (همان: ۳۲):

سهولت اداره شهرها

جدا کردن گروه‌های مختلف دینی و مذهبی، مانند محله یهودی‌ها، زرتشتی‌ها و ...

جدا کردن گروه‌های قومی مختلف مانند محله ترک‌ها، کردها و ...

تمایز طبقات اجتماعی

مسائل نظامی و سیاسی

جدا کردن گروه‌های شغلی، مانند محله مسگرها و ...

وجود عوامل طبیعی مانند رودخانه، تپه و ...

در مورد اصول زندگی محله‌ای شهرهای کهن ایران می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

هر یک از محلات مسکونی شهرها از خودباری و استقلال سکونتی مشروط و محدود برخوردارند.

نوعی زندگی اجتماعی محدود و مستقل از بازار در سطح شهر و محلات مسکونی وجود دارد.

در مقابل مجموعه فضای بازار، به عنوان فضای عمومی برای همه شهروندان و برای نو واردان به شهر، محلات مسکونی دارای حجاب سکونتی خاص است.

به دلیل ویژگی‌های سنتی ساکنین محلات، رفتار اجتماعی ساکنین محله شکل خاصی می‌یابد.

تداوم فکری و نیاز به اتکا بر این اصول را در لحظه‌هایی که شهر و محلات آن دچار بحران هستند، همیشه می‌توان به عنوان پدیده‌ای خاص زندگی محلی در شهرهای ایران باز شناخت (فلامکی، ۱۳۸۰: ۱۳۲).

۳-۷. برنامه‌ریزی باید سیاسی باشد

کارآفرینی برنامه‌ریزی در تلاش برای تحقق مقاصد می‌باید منتظر مخالفت باشد. بنابراین اگر قرار است مقاصد ولو به شکلی جزئی محقق شود، ضرورت دارد که از همان ابتدا در مورد اجرا راهبردها فاعل شود. تمهیدات برنامه‌ریزی بدون ضرورت اجرا، اشکال بی معنا می‌مانند. با این حال عمل راهبردی همواره به معنای کنش سیاسی است؛ بدین ترتیب جدی گرفتن قدرت، عنصر حیاتی در برنامه‌ریزی تلقی می‌شود.

۴-۷. برنامه‌ریزی باید تعاملی باشد

در برنامه‌ریزی معاصر دو نوع شناخت تخصصی و تجربی در جستجوی راه حل‌ها به طور اخص از سنخیت برخوردارند. از آن جایی که شناخت تجربی بدون نیست به همین دلیل عمدتاً در گفتار ظاهر می‌یابد. در تعامل رو در روی برنامه‌ریزان و جوامع، می‌توان مبنای شناخت کافی برای رفع مسئله را پیدا کرد. برنامه‌ریزی نوعاً مشارکتی است و فراتر از همه اینها، مشارکت مستلزم زمان است. این نوع برنامه‌ریزی مستلزم ظرفیت آشنامع مشفقانه برنامه‌ریزان و شهروندان و تسایم مسئولیت تعریف و حل مسئله می‌باشد.

۵-۷. برنامه‌ریزی باید بر یادگیری اجتماعی منکی باشد

الگوی برنامه‌ریزی مبتنی بر یادگیری اجتماعی از فرآیندی با دو مشخصه عمده: پسخوردن انتقادی و حافظه قوی نهادی برخوردار است. باز بودن و علینت، مستلزم فرآیندهای دموکراتیک است. این الگو بر گردهمایی‌های علمی مبتنی است و ساکنان محله را- به نقد و توصیه فرا می‌خوانند.

محلات سستی ایران واجد ساختار یکپارچه در درون خود بوده‌اند. که این مسئله نه صرفاً به واسطه کالبد و شکل ظاهری محلات بلکه به موجب وجود سرمایه اجتماعی غنی در نظام شکل گیری آنها بوده است. بعد از ورود اسلام به ایران شاهد شکل گیری عنصری به نام مسجد در اکثر محلات هستیم، مکانی که بیشتر ساکنین محل در آن حضور پیدا می‌کنند و در عین برگزاری مراسم عبادی به تبادل نظر در ارتباط با سایر مسائل و امور مربوط به خود می‌پردازند. در واقع مسجد بستری است که محل گردهمایی اجتماعات محلی محسوب می‌شود و سرمایه اجتماعی که جین جیکویز در کتاب «زندگی و مرگ شهرهای بزرگ آمریکا» به شبکه اجتماعی فشرده‌ای که در محله‌های قدیمی شهری در ارتباط با مسائلی که کیفیت زندگی را تحت تأثیر قرار می‌دهد تعریف نموده، عملاً در نظام محلات به وضوح قابل مشاهده است. امروزه در بسیاری از محلات شهری، مسجد عنصری بارز به حساب می‌آید، به گونه‌ای که حتی مردم در گفتار عامیانه خود نام مساجد را به نام محلات نسبت می‌دهند. از آنجا که محیط‌های شهری خوب، یا محصول مستقیم خود استفاده کنندگان آن فضاها هستند و یا محصول تخصصی است که آگاهی دقیق از نیازها و ارزش‌های استفاده کنندگان داشته‌اند (گنکار، ۱۳۷۸: ۲۱)، از این رو طراح و برنامه‌ریز با حضور در این مکان، با افکار و نیازمندی‌های ساکنین آشنا می‌گردند و عملاً از سرمایه کالبدی موجود جهت استفاده از سرمایه اجتماعی بهره خواهند گرفت. برنامه‌ریز و طراح در این موقعیت زمانی و مکانی قادر خواهند بود در جریان کنش و مذاکره، روابط متقابل را به وجود آورده و در عین حال تلاش کنند تا شناختی از موقعیت و خواست‌های ساکنین به دست آورند و آنگاه برنامه‌هایشان را از طریق توافق و تفاهم هماهنگ نمایند. در این صورت کنش ارتباطی که هابرماس آن را مطرح می‌نماید اتفاق می‌افتد.

این بیانیه مبتنی بر نظرات ساکنین محله و منطبق با ویژگی‌های بومی آن محل می‌باشد و کیفیات و موضوعاتی که از نظر ساکنین دارای ارزش است توصیف می‌گردد. این روش مبین ابزاری است که دیدگاه مردم محله را درباره نحوه اجرای طرح‌ها و برنامه‌ها در راستای هماهنگی با ویژگی‌های بومی منعکس می‌نماید و سندی است که به وسیله خود مردم جهت بهبود برنامه‌ریزی و طراحی تهیه می‌گردد. حضور پیوسته برنامه‌ریز و طراح و برقراری ارتباط بیشتر با ساکنین موجب آشنایی بیشتر آنان با نیازها و خواسته‌های اهالی و تدوین سندی جامع‌تر خواهد بود. در این تیوه طراح و برنامه‌ریز به عنوان وکیل، ایفای نقش می‌نماید و نوعی برنامه‌ریزی تعاملی که بر فرآیند آموزش دو جانبه تأکید دارد پدید می‌آید، به این معنی که برنامه‌ریز از دانش شخصی مردم و مردم از تخصص فنی برنامه‌ریز، مطلع گردیده و در نتیجه استفاده از دانش فنی جنبه انسان‌گرایانه می‌یابد. و ساکنین محله این امکان را می‌یابند که علی‌رغم عدم دسترسی به اطلاعات کافی و به هنگام و فقدان دانش تخصصی خواسته‌ها و نیازهای خود را به گوش تصمیم‌گیرندگان برسانند. بنابراین در برنامه‌ریزی محله مبنای مشارکت مردمی در معنای واقعی آن هدف قرار گرفته و شعار برنامه‌ریزی توسط مردم نه برای مردم آرمان این نگرش در برنامه‌ریزی شهری است. به عقیده فاینشتاین، برنامه‌ریزی مردم سالار ایجاب می‌کند که برنامه‌ریزان همچون نمایندگان شهروندان عمل کنند. اما این بدان مفهوم نیست که برنامه‌ریزان مردم سالار، شخصیت‌هایی منفعل هستند که کورکورانه از دستورات دیگران پیروی می‌کنند. بلکه آنان همچون حکومت‌کننده‌ای مردم سالار هم پاسخگویی رای دهندگان هستند و هم می‌کوشند به آنان آموزش دهند تا گزینه‌های مختلف و ارتباط میان سیاست‌های ویژه و منافع آنها را روشن سازند. در واقع، دلیل این که شهروندان باید در حکومت مشارکت کنند و قدرت را در دست خود نگه دارند فقط جلوگیری از پیامدهای حکومتی مخالف با منافعشان نیست، بلکه به این خاطر است که خودشان رشد کنند، از مشارکت درس بیاموزند، دانش پذیرتر شوند و بهتر بتوانند بر خود حکومت کنند (فاینشتاین و فاینشتاین، ۱۳۸۰: ۷۶).

۸. جمع بندی و نتیجه گیری

علی‌رغم کثرت مسائل و کمبودهایی که محلات شهرهای امروزی ما پیدا کرده‌اند اما هنوز قابلیت پایه قرار گرفتن در یک نظام برنامه‌ریزی را دارا هستند، هنوز افراد خودشان را با محله شان تعریف می‌کنند تأکید بر ظرفیت‌های موجود توسعه در بستر محلی و گسترش و تقویت آن مبنای رویکردی است که می‌بایست مورد توجه قرار گیرد. لازمه دست‌یابی به این موضوع افزایش مشارکت ساکنین محلات و انسجام آنان در غالب یک نظام هدفمند می‌باشد. در واقع برنامه‌ریزی محله مبنای خلاف نگرش از بالا به پایین و امرانه به نقش مشارکتی ساکنین در تصمیم‌گیری و اقدام تأکید گردیده است. از این جهت اصول اصلی کار بر ارتقا نقش و جایگاه مردم بنیان‌گرفته است؛ در این رویکرد دولت نقش حمایتی و هدایتی نهادهای محلی را ایفا می‌نماید و هیچ‌گونه تصمیم و سیاستی را از بالا دیکته نمی‌نماید و در این میان شهرسازان به عنوان نیروی متخصص در کنار شورای شهر و محله رابط میان مردم و دستگاه‌های دولتی خواهند بود. با این رویکرد شهرسازی به هدف اصلی خود که کمک به مردم جهت رفع نیازهایشان است برآورده خواهد شد؛ زیرا صرفاً کالبد در درجه نخست توجه قرار نمی‌گیرد بلکه سایر مناسبات چون فرهنگ، قومیت، اقتصاد، اجتماع و ... مهم دانسته شده و انسان و نیازهایش را محور برنامه‌ریزی قرار می‌دهند.

سند راهبردی مبنای برنامه ریزی منسجم در استان‌ها

مهندس امین مقومی - رییس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان قم

روشن‌ترین عامل در شکل‌گیری هر سازمان، نیل به هدفی مشخص است که با تحقق آن هدف، نیازهای تمامی بهره‌برداران آن سازمان تأمین می‌گردد. برای نیل به اهداف سازمان، پیش‌نیازها، اقدامات و عوامل متعددی مورد نیاز است؛ ولی بدون شک، اولین و مهم‌ترین آنها، تنظیم برنامه‌ای است که با اجرای آن بتوان به اهداف سازمان دست یافت.

برنامه‌ریزی یا به عبارت کامل‌تر، وجود یک نظام برنامه‌ریزی منسجم، اولین چارچوب از شاخه اصلی هر سازمان به حساب می‌آید که شروع حرکت در هر سازمان بدون توجه به آن، نتیجه‌ای جز سردرگمی، نارضایتی، اتلاف منابع و زمان را در بر نخواهد داشت.

در نظام برنامه‌ریزی، ابتدا جایگاهی که سازمان بایستی در آینده در آن قرار گیرد به روشنی هدف‌گذاری شده، سپس مجموعه‌ای از راهبردها و اقدامات اثربخش که برای رسیدن به این وضعیت ضروری است، با توجه به شرایط سازمان، انتخاب و اجرا شده، در پایان هر دوره زمانی، میزان دستیابی سازمان به اهداف مشخص شده تعیین و عوامل موثر در انحراف از مسیر، شناسایی می‌گردد. این امر باعث می‌شود تا علاوه بر وحدت رویه و جلوگیری از بروز تنش‌های داخلی، از دوباره کارها، اقدامات غیرضروری، اتلاف زمان، منابع و امکانات جلوگیری گردد.

بدیهی است که سازمان نظام مهندسی ساختمان نیز به عنوان یک سازمان غیردولتی، از این قاعده مستثنا نبوده، باید در همین راستا گام بردارد. در قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، به مقوله برنامه‌ریزی، به صراحت اشاره شده، این امر به عنوان یکی از اصلی‌ترین وظایف هیأت مدیره سازمان استانها تعیین گردیده است.

سازمان نظام مهندسی ساختمان طی سال‌های اخیر، در این زمینه اقدامات قابل ملاحظه‌ای انجام داده که در خور ستایش می‌باشد؛ ولی فقدان یک سند مدون با بازه زمانی بلندمدت که با توجه به نقاط قوت و ضعف داخلی و فرصت‌ها و تهدیدهای پیش‌روی سازمان بتواند به صورت نظام‌یافته و یکپارچه، تمام منابع و امکانات سازمان را جهت تحقق همه‌جانبه اهداف ذکر شده در قانون راهبری کند، همواره

مشکلاتی را در چگونگی دستیابی به اهداف مندرج در قانون به وجود آورده است. برخی اوقات جای خالی چنین برنامه‌ای موجب گردیده که مسیر حرکت سازمان استانها، تغییر کند و یا با روی آمدن هیأت مدیره‌ای جدید، برنامه‌ها و اقدامات هیأت مدیره قبلی، ناتمام بماند و منابع و حدمات به کار گرفته شده نتیجه بخش نباشد. خوشبختانه این نقص با تلاشهای صورت گرفته در شورای مرکزی، برطرف گردیده، با توجه به تصویب سند راهبردی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، به زودی از آن رونمایی خواهد شد تا علاوه بر اینکه به مرجعی برای اجرای اقدامات آتی در سطح کشور مبدل گردد، الگوی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌ها جهت انجام برنامه‌ریزی‌های بلندمدت و کوتاه مدت نیز شود.

در بیانیه چشم‌انداز سند راهبردی سازمان نظام مهندسی ساختمان آمده است:

«سازمان نظام مهندسی ساختمان، در افق چشم‌انداز به عنوان تخصصی‌ترین مرجع و مسوود اعتمادترین نهاد مستقل در نزد افکار عمومی در امور مرتبط با ساخت و ساز، سازمانی است که در ساختمان سازی، سلامت و امنیت جسمی و روحی شهروندان را تأمین نموده، با مدیریت تمامی منابع و ظرفیت‌های موجود در این بخش و با تأکید بر بافت و فرهنگ اسلامی-ایرانی جامعه، در مقوله ساخت و ساز، تحولی شگرف در کشور ایجاد می‌نماید و از طریق صدور خدمات فنی و مهندسی و استفاده از ظرفیت‌های موجود داخلی و خارجی، در سطح منطقه و جهان اسلام، تأثیرگذار خواهد بود.»

حال با توجه به فرصت به وجود آمده، در سطح کشور، بهترین زمان برای بومی‌سازی و اتکوبرداری از سند راهبردی موجود، با هدف ایجاد و استقرار یک نظام برنامه‌ریزی استاندارد متناسب با شرایط سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌ها و همگام با سیستم‌های مدیریتی به روز دنیا فراهم گردیده است تا بتوان با همدلی و همگامی تمامی اعضای سازمان، اولین گام در راستای ایجاد تحول و بهبود در سازمان را با موفقیت برداشت. آری به اتفاق، جهان می‌توان گرفت.

رفتار سلیقه ای دولت در هزینه کرد بودجه عمرانی

د کوروش تهرانشاهی - خبرنگار روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان در مجلس شورای اسلامی

امروزه مسکن به معضل خانواده ها تبدیل شده است. نبود مسکن به قیمت مناسب باعث شده تا ازدواج ها شکل نگیرد و اگر هم ازدواجی شکل می گیرد، نگران متلاشی آن کانون خانواده به دلیل گرانی اجاره مسکن هستیم و روزانه خانواده های بسیاری به دلیل اجاره نشینی متلاشی می شود. در این رابطه با محمدرضا رضایی نماینده جهرم و عضو کمیسیون عمران مجلس گفت و گو کردیم که در ادامه آمده است.

اهمیت ساختمان را در کشور چگونه می بینید؟

بحث صنعت ساختمان، بحث یک صنعت به تنها نیست و اگر یک ساختمانی شکل بگیرد، صنایع بسیار دیگری هم فعال می شود. با رونق ساختمان، زمینه اشتغال و تولید صنایع دیگر هم فعال می شود. ضمن اینکه بحث مسکن و تامین نیاز مسکن برای همه اقشار جامعه از وظایف حاکمیتی هم می شود. مردم امروزه واقعا از کمبود مسکن به جد مشکلات بسیاری را متحمل می شوند. از سوی دیگر بسیاری از آحاد جامعه به لحاظ مالی توان خرید مسکن را ندارند. دولت هم توان کنترل بازار مسکن را ندارد و این بازار رها شده است. قیمت مسکن

فوق العاده بالاست و نظارتی بر این تورم وجود ندارد زیرا متولی مشخصی ندارد. امروزه بازار مسکن در دست دلالتان است و متأسفانه نتوانسته ایم کنترل بازار مسکن را چه در بحث فروش و چه در بحث اجاره به دست بیاوریم.

ساخت مسکن مهر را سعی دولت در کنترل بازار نمی دانید؟

البته دولت سیاست هایی را دنبال کرده است. بحث مسکن مهر را دنبال کرد و بحث افزایش وام را نیز دنبال کرد، منتهی به سمت این نرفتنیم که نیاز را در مناطق واقعی تامین کنیم، به خصوص در پایتخت، مرکز استانها و آنچهایی که مردم متقاضی مسکن هستند. کاری انجام نشد، بلکه در حاشیه شهرها که معمولا یک افراد خاصی متقاضی هستند، مسکن مهر اجرا شد. در مراکز اداری و تجاری شهرها که مردم بیشتر داوطلب هستند، ورود پیدا نکردیم و نتوانستیم کاری کنیم. در کلانشهرها بافت های فرسوده بسیاری داریم و به جای اینکه دولت در این مکان ها ورود کند و بحث ساخت را جلدی بگیرد و به سمت احیای بافت های فرسوده برود، به سوی حاشیه رفت. احیای بافت های فرسوده هم به لحاظ منظره شهری، هم به لحاظ حوادث غیر مترقبه و

زیاد است که خودشان دخیل هستند. اما به نظر من دولت از ظرفیتی که مجلس در بودجه می آورد، استفاده نمی کند. البته یک ذهنیت بدی نمایندگان مجلس در بحث مسکن مهر دارند و نگران این هستند که این بودجه های مسکن در جایی هزینه شود که غیر فنی و بدون اولویت باشد و بنا بر سلیقه دولت باشد.

این انحراف دولت را در بودجه های سال گذشته داشته ایم. امسال چگونه خواهد بود؟

متأسفانه این معضل وجود دارد و دولت همه ظرفیت مسکن را به سوی مسکن مهر هدایت کرد و با مشکل در شهرها رو به رو شدیم. بنده مسکن مهر را تأیید می کنم. مسکن مهر برای کشور نیاز است. باید بپذیریم که مسکن مهر در شهرستان ها بسیار موفق بود، ولی در پایتخت و استان ها مسکن مهر موفق نبود، چون دولت آنجایی سرمایه گذاری کرده که متقاضی نداشته است. اگر قیمت مسکن را در تهران در همین امسال نسبت به سال قبل مطالعه کنید، نزدیک ۴۰ تا ۵۰ درصد افزایش هزینه ها را داشته ایم و این افزایش نشان می دهد که خیلی در بحث مسکن موفق نبودیم و مسکن مهر تأثیر لازم را نداشته است.

ابزارهای نظارتی مجلس برای کنترل انحراف بودجه مسکن و عمرانی چیست؟

ابزارهای نظارتی اش وجود دارد اما دولت به نظارت هم توجهی ندارد. در بحث مسکن گزینه های بسیاری وجود دارد که یکی از آنها نیروی انسانی و کارگر ساختمانی است و ما به دولت پیشنهاد دادیم که مسکن را در تهران منطقه بندی کنید و در همان مناطق شهرداری تهران برآورد کنید که امروزه برای ساخت یک واحد ۱۰۰ متری چقدر هزینه می کنیم. سپس یک برنامه ای در یک زمان مشخص ارائه کنیم که مثلاً ساخت یک بنا یک سال یا یک سال نیم طول می کشد و یک ترخی را برای آن مشخص می کنیم و می گوئیم در این منطقه با این مشخصات، قیمت ساختمان باید این قیمت باشد و در نهایت ۱۰ درصد افزایش قیمت در نظر می گیریم. ولی دولت هیچ قیمت تعریف شده ای برای مسکن ندارد.

آیا می شود برای مسکن که منطبق به بخش خصوصی است، دولت قیمت بگذارد؟

اگر به یک مغازه مراجعه کنید. برای تمام اجناس قیمت زده است، ولی برای مسکن چه کسی کار کرده است؟ آیا دولت برای بنگاه معاملات املاک مشخص کرده که در این منطقه باید زمین را به این قیمت بفروشید؟ آیا مشخص کرده ساختمان را به این قیمت اجاره کنید و به این قیمت بخرید. امروزه هیچ نظارتی بر بازار مسکن نیست، بلکه همه چیز دست صاحب ملک و بنگاه معاملات املاک است. این دو نفر تعیین می کنند چگونه مسکن را بفروشند. عمده مسکن هم دست دلال ها افتاده است. یعنی یک سری دلال پیدا شده که پول هایی در اختیار دارند و با این پول ها یک سری واحدهای مسکونی را از یک نفر می خرند و به یک نفر دیگر می فروشند. دلال دیگری هم از نفر بعدی می خرد و به دیگری می فروشد. شک نکنید بازار مسکن دست دلالان است و در اختیار دولت نیست. تأکید ما بر این است که حضور دولت در بحث کنترل مسکن بسیار کم رنگ و شاید بی رنگ است.

خدماتی که باید بدهد و هم به لحاظ اینکه متقاضی بیشتری برای اسکان مردم دارد، می تواند جاذبه های فراوانی داشته باشد که اینجا دولت متأسفانه کمتر توجه کرد. دولت به جای اینکه هدف عمده مسکن را در بحث احیای بافت های فرسوده متمرکز کند، به حاشیه رفت. باید بدانیم مردم در بافتهای فرسوده به دنبال خانه هستند و اگر این مسیر را دنبال کنیم، امیدی به کنترل قیمت مسکن هست، اما اگر دوباره این بحث را در حاشیه شهرها دنبال کنیم و بودجه را در مناطق خاصی هزینه کنیم، خیلی امیدی به کنترل قیمت نیست.

قیمت مسکن در بافت فرسوده گران تمام می شود. آیا می توان با تمرکز بر بافت فرسوده مشکل مسکن را حل کرد؟

راه چاره این است که باید تخفیف کاملی در بافت فرسوده داده شود. باید بدانیم مسکن موضوع مهم کشور است. خیلی از خانواده ها هستند که امروزه به دلیل نداشتن مسکن، واقعاً شرایط سختی را دنبال می کنند. اکنون مالکان یا بهتر بگوئیم صاحب خانه، هر جوری دلش بخواهد با مستاجر رفتار می کند و قیمت اجاره را تعیین می کند. امروزه قیمت های اجاره اصلاً در توان مردم نیست و با این افزایش تورم و هزینه های جاری زندگی، بحث هزینه مسکن دغدغه جدی برای مردم شده است. به نظر من یکی از اولویت های جدی و مهم دولت آینده می تواند بحث مسکن باشد.

مجلس می خواهد چه کار کند؟

دیدیم که در کمیسیون تلفیق بودجه و در صحن علنی مجلس، نگاه ها به مسکن، خیلی نگاه مثبتی نبود. چون همه نگاه ها به مسکن مهر است. با توجه به ذهنیت هایی که دوستان در مورد مسکن مهر دارند، فکر می کنم تا اسم صنعت مسکن آمد، نمایندگان نگران بودند که ما می خواهیم مسکن مهر را توسعه بدهیم در صورتی که ما می خواستیم اسم مسکن را مطرح کنیم. حرف ما در کمیسیون عمران این است که احیای بافت های فرسوده بسیار مهم است. به خصوص در کشور ما که هر روز یک زلزله می آید و هر روز هموطنان ما از سوی زلزله تهدید می شوند. در این شرایط باید به این سمت برویم که پول و سرمایه عمرانی کشور را به سمت بازسازی بافتهای فرسوده ببریم.

امسال کیفیت بودجه در بخش عمرانی چگونه است؟

متأسفانه کیفیت و کمیت آن خوب نیست. ما نمایندگان در مجلس خیلی سعی کردیم درصدی از صندوق توسعه را در بحث مسکن تعریف کنیم اما باز هم موفق نشدیم. ما اعضای کمیسیون عمران مجلس هر چه تلاش کردیم از ظرفیت صندوق توسعه در بخش مسکن استفاده کنیم و یا بخش خصوصی را دخیل کنیم تا کمک بدهند، موفق نشدیم. متأسفانه کمک بخش خصوصی خیلی در مسکن همراهی نشد و مسکن متأسفانه تحت فشار است.

چرا رویکرد نمایندگان مجلس این چنین است؟ آیا بخاطر این است که نمایندگان مشکلات مردم را درک نمی کنند، یا به اقتصاد مسکن توجه نمی کنند و آنرا درک نمی کنند؟

قطعاً نمایندگان مجلس درک می کنند، چون خودشان درگیر معضل مسکن هستند. مراجعاتی که از سوی مردم به آنها می شود، آن قدر

«شبستان و شوادان» جلوه‌های زندگی در اقلیم گرم و نیمه مرطوب ایران (شوشتر، دزفول)

احمد رضا کابلی - عضو هیات علمی گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد ماهشهر

چکیده

زندگی انسانها با مخاطرات جدی روبه رو ساخته شده است. این در حالی است که در گذشته‌ای نه چندان دور، انسان با فائق آمدن بر ناملايمات طبيعت، آن را به گونه‌ای همساز با محیط مصنوع (معماری)، ترکیب می‌کرد که به سختی می‌شد تمایزی بین این دو قائل شد. معماری بومی ایران شاهد خلق عناصر خارق العاده‌ای همچون بادگیر، خیشخان، استفاده از زیر زمین و... جهت دستیابی به شرایط مطلوب زندگی بوده است. در شهر دزفول و شوشتر نیز با معماری خاص و حفر زمین و ایجاد زیر زمینهای متعدد شرایط مناسب جهت زندگی با کیفیت مطلوب را به وجود آورده است. کلمات کلیدی: شوادان، شبستان، شوشتر، دزفول، بادگیر، اقلیم

۱- مقدمه

انسان‌ها می‌اندیشیدند تا در آسایش زندگی کنند و در تلاش اند تا از عوامل مطلوب محیطی محل سکونتشان استفاده لازم را بنمایند و با عوامل نامطلوب محیطی مقابله کنند جلوه این اندیشه‌ها در اقلیم گرم و نیمه مرطوب ایران «شوادان» و «شبستان» است.

۱-۱ حفر زمین جهت سکونتگاه

انسان‌ها از سالیان دور حفر زیر زمین را جهت ایجاد سرپناه تجربه نموده بودند ولی جهت زندگی در شرایط مناسب اقدام به ساخت سرپناه بر روی سطح زمین نمودند در مواقعی که شرایط بر روی زمین به گونه‌ای بود که مناسب زندگی نبود و یا در خطر بودند (اقلیم: دشمنان و...) به زیر زمین پناه می‌بردند تا بتوانند به این شرایط فائق آیند. همانطور که دانسته بودند دما در زیر زمین در تابستان نسبت به دمای خارج کمتر و در زمستان بیشتر است و عوامل جوی و نوسانات درجه حرارت

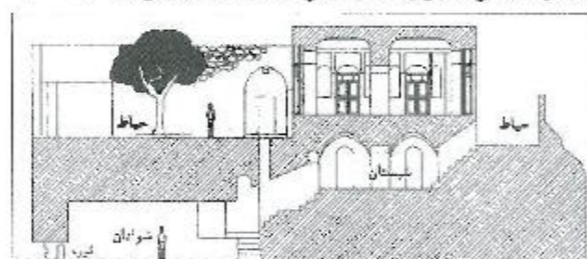
در زیر زمین بسیار کم است و پوسته زمین مانند یک حائل ساختمان را در مقابل این تغییرات محافظت می‌کند در آتش نمی‌سوزد و طوفان و باد به داخل زمین نمی‌توانند نفوذ کنند و همچنین پوسته زمین به مثابه یک عایق حرارتی ضخیم از انتقال حرارت به داخل زمین جلوگیری می‌کند هرچه در عمق بیشتری باشیم به دلیل آنکه ضخامت خاک بیشتر است تغییرات درجه حرارت کمتر می‌باشد و از عمق ۶۱ متر به بعد درجه حرارت زمین تقریباً ثابت است و برابر معدل درجه حرارت سالیانه در فضای خارج آن محل می‌باشد که درجه حرارت ثابت عمق زمین در هر محل را حدوداً می‌توان با اندازه گیری دمای آب چاه (غیر حرارتی) آن محل به دست آورد. (قبایان: ۱۳۷۷، ۲۷)

دشوادان، عنصری است که در دو شهر دزفول و شوشتر دیده می‌شود که راه حلی برای اقلیم گرم و تا حدودی مرطوب (نیمه مرطوب) این شهرها بوده است. توجه به عوامل نامطلوب محیطی و جستجو در جهت مهار این عوامل، طرح استفاده از سطوح زیر زمین را مطرح می‌نماید.

۲-۳ سابقه تاریخی «شوادان»:
اصولاً «شوادان» و طرح ریزی چنین فضایی از دوره صفوی در معماری شهرهای شوشتر و دزفول شناخته شده است. (ربوبی - رحیمیه: ۱۳۶۰، ۱۹۶).
در زیر زمین صفاها و مجلس‌های وسیع به دور آب می‌ساختند و مردم هر محله به کاریزی که داشتند اکتفا می‌نمودند. لیکن الحال مدتهاست که فنوآت همه بایر و اکثر چرخاب‌ها نیز برطرف شده و بنای خانه گلبین منسوخ است لاجرم طنزاتی که تاب گرما ندارند. شوادان را اختیار نمودند و کار بجایی رسیده که کم‌خانه ایست که شوادان‌های متعدد نداشته باشد. ایجاد شیبستان بزرگ بر کنار نهر قدیمی (نهر داریون در زیر قلعه سلاسل در شمال شوشتر) و در زیر کف قنچه سلاسل و در دل صخره، موجب می‌شود که در فصل تابستان اختلاف دمایی در حدود ۲۰ درجه پدید آید می‌توان گفت که شوادان‌های موجود در شهرهای شوشتر و دزفول الهامی از این پدیده باستانی اند (افشار سیستانی: ۱۳۳۷، ۱۳۳۳).

برش A-A مقیاس ۱/۲۰۰
(تصویر شماره ۴، خانه مرعشی)

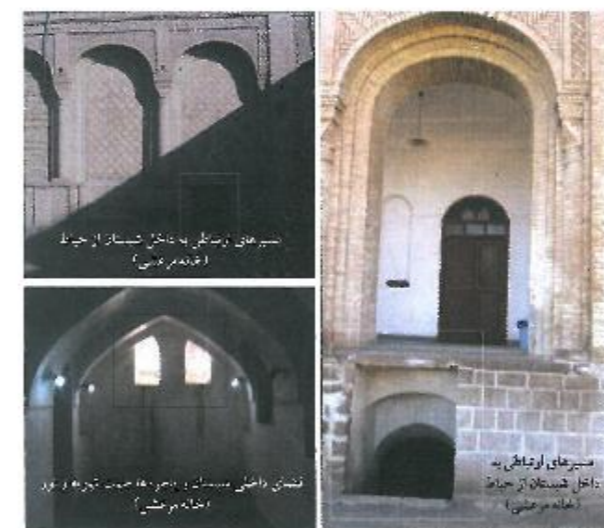

آنچنانکه زندگی در فضایی معتدل را در گرم‌ترین روزهای تابستان امکان پذیر می‌کند. نفوذ در اعماق زمین برای ایجاد محیط زیستی مطلوب در شهر شوشتر به دو شکل «شیبستان» و «شوادان» صورت گرفته است.

۲-۲ ساختار «شوادان»

۱-۲ زیر زمینی به نام «شیبستان»:

فضایی در ارتفاع حدود ۱/۵ متری از سطح حیاط است که فضای واسط بین شوادان و اصل بناست و در واقع همانند زیر زمین در دیگر اقلیم‌ها می‌باشد که بوسیله چند پله از داخل حیاط به شیبستان متصل می‌شود و دارای پنجره‌هایی است که نور و تهویه مورد نیاز فضا را از حیاط تأمین می‌کند و گونه‌های مختلفی از شیبستان‌ها وجود دارد که معمولاً تمام سطح زیرین طبقه همکف را در بر می‌گرفته است و شیبستان بخشی از بدنه بنا و سازه ساختمان محسوب می‌گردد و همراه با بدنه اصلی بنا احداث می‌شده است. (تصویر شماره ۲)
این فضا با توجه به دوره گرمایی و شدت آن مورد استفاده قرار می‌گرفته است گاهی شیبستان‌ها بجز استفاده سکوتی در جهت تیار غلات خانوادگی و یا مصرف تجارت مورد بهره‌برداری بوده است.

(تصویر شماره ۱ شیبستان و مسیرهای ورود تور و تهویه و ارتباطات فیزیکی)

۲-۲ فضایی به نام «شوادان»:

«شوادان» یا «شبادان» زیر زمینی است در ارتفاع ۶ الی ۲۰ متری از سطح حیاط واقع شده است و در سطحی پایین‌تر از «شیبستان» قرار دارد. که با پله‌هایی با «شیبستان» در ارتباط می‌باشد فضایی است که در ایامی که هوا بسیار گرم بوده و دمایی «شیبستان» نیز برای زندگی و فعالیت روزانه طاقت فرسا می‌باشد اهل خانه به «شوادان» پناه می‌بردند ساختار ارتباطی شوادان‌ها بسیار متفاوت از هم می‌باشند ولی در چهار چوب کلی بسیار مشابه یکدیگرند دمایی شوادان‌ها برابر معتدل درجه حرارت در طی سال می‌باشد و دمایی شوادان در حدود ۲۵ درجه سانتی‌گراد است. شوادان عنصری مجزا از سازه کلی بنا می‌باشد که دسترسی به آن صورت مختلفی داشته از جمله از طریق شیبستان‌ها و یا مستقیماً از طریق یکی از فضاهای جانبی حیاط و یا حتی از محوطه حیاط دسترسی داشته است. (تصویر شماره ۴ و ۵، ۹)

۲-۳-۱ وجه تسمیه شوادان:

درباره اطلاق نام شوادان و شستان با سعی در شناخت ریشه آن به اصطلاحاتی بر می‌خوریم که توجیه‌کننده عرصه آنست. از نقطه نظر استاد بیرنیا در خصوص این کلمه در گویشهای محلی منطقه کویری (پزد) کلمه «شیوه» به معنای زیر و زیرزمین مصطلح است آنچنانکه اطلاق کلمه «شیوه زمین» به زیرزمین در میان مردم به خصوص مناطق روستایی رایج است و از این قبیل است که کلمه «کارشیوه» به معنی «زیر کار» و «زیر طاق» یا «زیر بنا» رواجی فزونی تر در فرهنگ عامه دارد. لذا ترکیب «شیوه» با پسوند مکانی «دان» می‌تواند توجیه فضای سردابی «شوادان» باشد. ضمن آنکه کلمه «شب» به معنی پوشیده در فرهنگ ادبیات ایران با پسوند «ستان» بیان‌کننده خصیصه «شستان» در معماری ایران است (ربوبی - رحیمیه: ۱۹۸، ۱۳۶۰)

۳-۱ تهویه و نور در شوادان:

تهویه و نور مطلوب از ملزومات هر فضای کاربردی می‌باشد و یا توجه به این امر در معماری بومی ایران بسیار توجه شده است آن هم در حد اعلا خود به صورت استفاده از تهویه و نور طبیعی در تمامی فضاهای معماری با جهان بینی ایرانی - اسلامی و با ابتکارات خاص ملحوظ شده است. در شوادان‌ها نیز به لحاظ نوع خاص معماری و با توجه به اقلیم طاقت فرسای منطقه که احتیاج مبرم به کوران هوا داشته است به نحو باشکوهی پاسخ داده است که در زیر به بررسی آن خواهیم پرداخت. شوادان‌ها دارای کانال‌های عمودی جهت تأمین روشنایی و تهویه طبیعی بوده اند که این کانال‌های عمودی که در شوشتر به «سی سراه» و در دزفول «دربزه» نامیده می‌شوند که معمولاً مقطعی ۸ ضلعی دارند و در سطح حیاط قرار داشته اند که نور و تهویه مورد نیاز از این کانال‌ها به داخل شوادان راه می‌یافت که تعداد این کانال‌ها بسته به وسعت شوادان متفاوت و تا ۱۰ عدد می‌رسیده است و در بعضی دیگر از نوعی بادگیر که عمل هواکش را انجام می‌دهد استفاده می‌شده‌اند. و گاهی شوادان‌هایی که به رودخانه نزدیک بوده اند کانال‌هایی به نزدیکی رودخانه حفر می‌کرده‌اند (تصویر شماره ۹) که عمل تهویه به نحو مطلوبتری انجام گردد و نیز چنین نقل می‌کنند که این کانال‌ها قبل از احداث شوادان حفر می‌گردد جهت شناسایی نوع خاک و عمق فرورفتن در زمین که این مطلب مستند نمی‌باشد. ولی در شوادان‌ها راه‌های زیر زمینی به دیگر شوادان‌ها که اکثر آنها همسایه بوده‌اند و قرابت فامیلی داشته‌اند حفر شده است که به آن «کوره» گفته می‌شده است و انواع مختلفی داشته که سبب تهویه و ایجاد کوران در فضای بین شوادانها می‌شده است و در بعضی شوادان‌ها ارتفاع کوره‌ها به نحوی بود که ارتباط فیزیکی بین دو شوادان برقرار بوده است. قابل توجه است که وجود کوره‌ها به نوعی تعهدات اخلاقی و رعایت موازین اخلاقی خاصی را به همراه داشته است که قانونی نانوشته بین اهالی برقرار بوده است. (تصویر شماره ۶)

(تصویر عناصر کوره و سی سراه در شوادان‌ها)

۴- تأثیر نوع خاک بر شکل‌گیری شوادان:

یکی از عوامل مؤثر بر شکل‌گیری شوادانها نوع خاک و زمینی است که در آن اقدام به حفر شوادان می‌کنند سختی، پیوستگی، چسبندگی خاک از عوامل دخیل در این زمینه اند.

در ایجاد شوادانها معمولاً جز در ساختن راه پله‌های آنها از هیچ‌گونه مصالح ساختمانی استفاده نمی‌شود؛ بلکه شوادان در عمق زمین حفر می‌گردد و سقف آنها به طور طبیعی و به صورت مسطح و یا مورب شکل داده می‌شود (نقی زاده: ۱۳۷۶، ۱۷۹). شوادان‌ها تنها در شهرهای شوشتر و دزفول و روستاهای اطراف دیده می‌شود چون در این دو شهر سطح آبهای زیر زمینی بسیار پایین است و شوادان‌هایی تا عمق ۲۰ متری زمین نیز حفر می‌شده است.

نوع زمین در شهر دزفول قله سنگی است و این خود شرایط بهتری را نسبت به شوادان شهر شوشتر داراست. چون حفر در هر زاویه و طی هر عمق و وسعتی را امکان پذیر می‌نماید ضمن آنکه بعثت تخلخل موجود در آن عمل تهویه نیز بهتر انجام می‌شود و در نتیجه فضایی خنکتر و خشک تر و در عمل قابل استفاده تر فراهم می‌آورد در حالیکه شهر شوشتر با زمین سنگی و لایه گلی باعث محدودیت و مشکلاتی در زمینه ساخت فضاهاست در چنین شرایطی احتیاج به طاق زنی در لایه گلی لازم به نظر می‌رسد (ربوبی - رحیمیه: ۱۳۶۰، ۲۰۰) و نیز قله سنگی بودن زمین در دزفول حفر فضاهای وسیع تر را امکان پذیر تر می‌سازد در حالیکه در شوشتر فضایی در این وسعت به چشم نمی‌آید.

۵) شوشتر شهری زیر زمینی

در شهر دزفول ساختمان شوادانها در یک واحد مسکونی به صورت دو بخش مجزای بیرونی و اندرونی است که امکان دسترسی هر یک را تنها در محدوده خود میسر می‌سازد و فقط در موارد نادر رابطه این دو بخش را در زیر می‌بینیم که اکثر این ارتباط جهت تهویه است و مشکل بتوان راه عبوری برای دسترسی باشد اما ویژگی ساخت شوادان در شوشتر رابطه و طرح فضاهای داخلی آن در رابطه با نیازها و خصوصیات صاحبخانه است در اینجا همانگونه که رابطه دو بخش بیرونی و اندرونی در سطح بالایی زمین مورد توجه و طراحی دقیق قرار گرفته است در این سطح نیز با همان عملکرد دارای کلیه تاسیسات و خدمات زمینی است و این شاید نشانی بر قدمت و تجربه بیشتر در زمینه ساخت شوادان در شوشتر باشد؛ در شوشتر شوادان شامل عرصه هانیست محدود که بوسیله راهروهایی در زیر دو بخش بیرونی و اندرونی میخزد، از این عرصه‌ها چند دسترسی بسطیح بالایی وجود دارد که پله‌ها نسبت به دو بخش بیرونی و اندرونی میخزد، از این عرصه‌ها چند دسترسی به سطح بالایی وجود دارد که پله‌ها

۸) «شوادان» به مثابه «بادگیر»

«بادگیر» نیز یکی از ابتکارات معماری مستنق مردمان این سرزمین است؛ همانطور که «بادگیر» باد مطلوب را وارد ساختمان می‌کند شوادان نیز در این اقلیم چنین عملی را به نحو دیگری انجام می‌دهد که در زیر به آن پرداخته خواهد شد. معماران گذشته این سرزمین با جهان بینی خاص ایرانی - اسلامی همواره در پی حل مشکلات خود بوسیله عناصر طبیعی بوده‌اند «بادگیر» و «شوادان» نیز از همان ابداعات بوده است که سعی در استفاده از تهویه طبیعی در ساختمان بوده است. هرگاه متکون‌های هوا فشرده می‌شوند، فشار افزایش می‌یابد و هرگاه از هم باز می‌شوند، کاهش می‌یابد. تهویه طبیعی با بهره‌جستن از اختلاف فشار ایجاد شده در اطراف ساختمان و از طریق تعبیه ورودی‌هایی در نواحی دارای فشار مثبت و فرار دادن یک بادخان در نواحی دارای فشار منفی، انجام می‌گیرد. اختلاف فشار بین نقاط ورودی و خروجی، نیروی لازم را برای به جریان در آوردن هوا در طول ساختمان را تأمین می‌کند. برای تهویه یک ساختمان پیچیده در شرایط اقلیمی پیچیده، باید دقت بسیار زیادی در انتخاب اندازه و محل ورودی و خروجی‌ها صورت گیرد.

با افزایش دما، چگالی هوا کاهش می‌یابد، در نتیجه هوا به سمت بالا می‌رود. اختلاف دمایی بین داخل و خارج ساختمان و بین نواحی مختلف آن باعث ایجاد اختلاف فشار و به دنبال آن، جابجایی هوا می‌شود، این پدیده به عنوان اثر «دودکش» شناخته می‌شود. (مهندسین مشاور تیل تک کارتی - احمدی نژاد، ۱۳۸۱، ۲۴)

از قوانین فیزیکی که بیان گردید می‌توان به هوشیاری مردمان این اقلیم پی برد که گویی از کلیه این قوانین آگاهی داشتند و از آن برای حل مشکلات اقلیمی خود بهره بردند که در زیر به آن اشاره خواهیم کرد. در شهر شوشتر باد وارد حیاط منازل می‌شود و به «سی سراه» که در کف حیاط قرار دارد برخورد می‌کند که در آن ناحیه منطقه پرفشار و داخل شوادان منطقه با فشار کم شکل می‌گیرد در نتیجه هوا از «سی سراه» داخل شوادان می‌شود ظرفیت مقاومت حرارتی سقف شوادان نسبت به بدنه آن کمتر است و این خود عاملی در جهت مکش هوا می‌گردد و هوا پس از ورود به شوادان در آنجا خنک می‌شود، که با تعبیه مجراهایی همچون مجاری بادگیرها در دیوارها و انتقال کانال‌ها به بام ساختمان که سبب ایجاد فشار منفی می‌شود و هوای گرم اتاق‌ها را به بیرون انتقال می‌دهد و سبب ورود هوا با فشار مثبت شستان به اتاق می‌گردد و در واقع نقش دیوارخانه را به عهده دارد و هوای خنک شوادان به سمت شستان می‌رود و از آنجا بوسیله همین کانالها به سمت اتاق‌ها مکیده می‌شود و در واقع یک سیستم پیشرفته تهویه طبیعی در آنجا حکمفرما است و معمولاً این کانالها که توضیح آن آورده شد به سمتی از بنا جهت گیری می‌شده است که روی بدنه، نمای آن ساختمان قرار گیرد که آفتاب گیر باشد تا فشار منفی ایجاد گردد و سبب مکش هوا به سمت بالا شود. (تصویر شماره ۹) و در پشت بام بین کانال‌ها فقط یک کانال مشابه دودکش است که این خود ساده ترین طرح یک بادخان است و برای بادهایی که در هر جهت می‌وزد کارایی دارد. در بعضی بناهای این اقلیم سازه‌ای همچون بادگیر ولی به نوعی محدودتر بر روی بامها مشاهده می‌شود. (تصویر شماره ۸) که در شوادانها مشاهده می‌شود که به این قوانین ساده فیزیکی رنگ خلاقیت می‌دهد. استفاده و انتقال هوای معنند و خنک شوادان به طبقات بالایی و دیگر اتاق‌های بنا می‌باشد طرحی ساده و مبتکرانه که به بهترین صورت ممکن از عوامل طبیعی در مقابله با عوامل ناسازگار محیطی استفاده شده است.

نسبت به نیاز صاحبخانه در ایوان، شاه نشین، اساق‌ها و یا حیاط تعبیه شده است و ارتباط مدخل‌ها نسبت به دو بخش بیرونی و اندرونی آنچنان ظریف و مطالعه شده است که بحق شاهکارهایی در معماری بومی ایران بحساب می‌آید (ریویی - رحیمی: ۱۳۶۰، ۲۰۵)

۹- دیگر کاربری‌های شوادان

در فصول گرم سال که گرمای طاقت فرسای منطقه زندگی را در شهر مختل می‌کرده است و دسترسی به یخچال و دیگر وسایل خنک کننده نیز تا ممکن است ساده ترین راه استفاده از شوادان و سی سراه بوده است. به طوریکه در ایام تابستان کوزه‌های گلی بدون لعاب را در دهانه این کانال‌ها قرار می‌دادند و چون کوزان هوا همیشه در این کانال‌ها جریان داشته و سطح کوزه گلی به واسطه آب درون آن مرطوب بوده لذا تبخیر آب از روی سطح کوزه گلی باعث خنک شدن آب درون آن می‌شده است. از آنجاییکه در شوشتر و دزفول به لحاظ دمای زیاد هوا، امکان ایجاد یخچال مستقی نیوده لذا این روش تنها طریق تهیه آب خنک در فصول گرم بوده است. میوه جات و سایر مواد غذایی را نیز در همین کانالها خنک نگه می‌داشتند. (فدایان: ۱۳۷۷، ۳۱)

به اینصورت که وسایلی که احتیاج به قرار گرفتن در فضاهای خنک بوده است بوسیله نخ از داخل حیاط وارد سی سراه می‌کرده‌اند و احتیاجی به وارد شدن به داخل شوادان نبوده است. و نیز با توجه به اینکه شهرستان شوشتر دارای موقعیت مناسب جغرافیایی و سرزمین حاصلخیز و سرسبز بوده است لذا به همین سبب، دائماً مورد توجه دشمنان خارجی قرار گرفته که مسلماً جنگ‌های مختلفی را در این منطقه به همراه داشته است. بنابراین این با توجه به این وضعیت مردم در مواقع لزوم به عنوان پناهگاه از آنها استفاده می‌نموده‌اند. (تقی زاده: ۱۳۷۶، ۱۸۰)

۷) تأثیر شوادان بر شکل گیری تعاملات اجتماعی

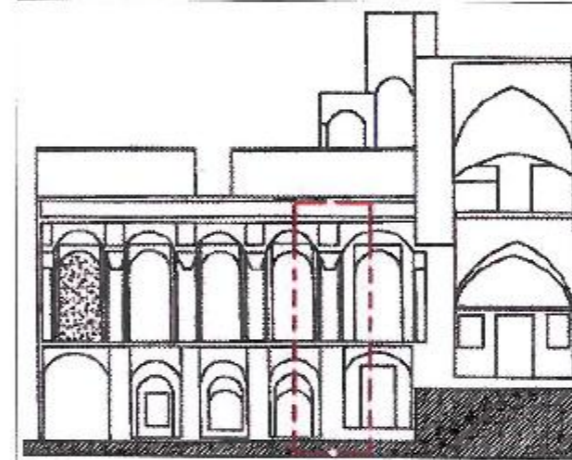
شوادانها در ایجاد ارتباط بین افراد ساکن یک منطقه نقش موثری داشته‌اند. زیرا در ادوار گذشته که مردم فاقد برق و وسایل خنک کننده بودند شوادان برطرف کننده این نیازها بوده است. به طوریکه اگر در یک محله خانواده‌ای دارای شوادانی بود، سایر خانواده‌هایی که فاقد شوادان بودند، از همین یک زیر زمین برای خنک کردن آب و مواد غذایی خود استفاده می‌کردند و اغلب در هنگام ظهر نیز که هوا گرم می‌شد سایر همسایه‌ها برای استراحت در همان یک شوادان جمع می‌شدند.

معمولاً اکثر مساجد، دارای شوادان بودند و این شوادانها مانند خود مساجد، مورد استفاده عموم قرار می‌گرفتند. به این معنا که اکثر مردمان یک محله، در شوادان مسجدی و زن‌ها در شوادان مسجدی دیگر جهت گریز از گرما گرد هم جمع می‌شدند. پیرزن هشتاد ساله‌ای در خصوص استفاده از شوادان می‌گوید، در زمان گذشته ما شوادان بزرگی داشتیم و هنگام ظهر همسایه‌هایی که فاقد شوادان بودند البته خانها برای استراحت به خانه ما می‌آمدند و چون عصر می‌شد جهت انجام کارهای روزمره بر می‌گشتند ولی آنهایی که بچه کوچک داشتند بچه‌ها را در گهواره‌های خود در خواب می‌گذاشتند و می‌رفتند و هر وقت یکی از آنها بیدار می‌شد من او را به منزهشان می‌بردم خلاصه در شوادان ما حدود ۵ الی ۶ گهواره وجود داشت (تقی زاده: ۱۳۷۶، ۱۸۰)

همانطور که اشاره گردید به لحاظ مشکلات اقلیمی و گرمای طاقت فرسا مردمان منطقه در شوادانهای خنک جمع می‌شدند و در این میان تعاملات اجتماعی شکل می‌گرفته است.

تصویر شماره ۱۵: سازه‌ای متعلق به یک منزل در باغچه‌ها در تهران

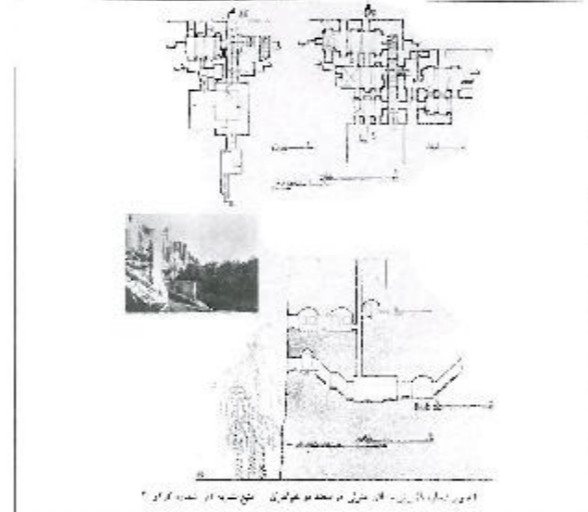

کتاب در چاره‌نمای آفتاب‌گیر جهت انتقال هوای خنک شوادان به اتاق‌ها (تصویر شماره ۷) خانه امین زاده، شبان ۱۳۰۰ - منبع: پایگاه سازه‌های شومر

انگوه برداری از طبیعت جهت حل مشکلات خود بوده‌اند. موریتانه‌ها در ساخت لانه‌های خود، اصول اساسی سیستم تهویه درودکشی را به کار می‌برند. لانه موریتانه‌ها معمولاً به گونه‌ای ساخته می‌شود که تا حد ممکن بدنه آن به صورت شرقی - غربی امتداد یابد، به نحوی که مجراهای قائم که در داخل توده خاک حفر می‌کنند با تابش خورشید گرم شود. سپس هوای گرم از داخل مجراها بالا می‌آید و به جای آن هوایی که در اثر رطوبت کف توده خاکی سرد شده به داخل مجراها کشیده می‌شود. بادی که بر روی توده خاکی لانه موریتانه‌ها می‌وزد نیز بر اثر درودکشی کمک می‌کند بدین صورت است که با ایجاد فشار منفی، هوا را در مسیر مجراهای لانه به سمت بالا می‌کشد (مهندسین مشاور مک کارتی - احمدی نژاد، ۱۳۸۱، ۲۹).

۱۱) نتیجه‌گیری

با شروع قرن بیستم و ورود تکنولوژی پیشرفته و مردود دانستن روش‌های سنتی، راهکارهای سنتی که از دل طبیعت نشأت گرفته بود کنار گذاشته شد و بجای آن راهکارهای تکنولوژیکی جایگزین شد. شوادان کنار رفت و بجای آن وسایل خنک کننده و... جایگزین گردید و به ظاهر تجدد وارد منازل شد ولی با شروع قرن بیست و یکم و با وارد شدن مباحث توسعه پایدار و استفاده از فضاهای زیر زمینی و تهویه طبیعی و... حال وقت آن رسیده است که همین راهکارهای به ظاهر ساده سنتی با کمی تغییر و با ایجاد کیفیت فضایی جدید وارد این عرصه گردند که امروزه همین فضاها در کنار استفاده از تکنولوژی روز می‌تواند راهگشای

موریتانه‌ها در باغچه‌ها در تهران

مشکلات عدیده قرن بیست و یکم گردد.

منابع

- ۱- حاج کاظم پور کاظم، (۱۳۳۳)، جغرافیای تاریخی خوزستان، انتشارات آیات چاپ
- ۲- ربوی مصطفی، رحیمه فرنگیس، (۱۳۹۰)، شوادان خلیستان، در نشریه اثر شماره ۲ و ۳، ص: ۲۰۵
- ۳- صاری علی اکبر - راد مرد تقی، ارزش‌های پایدار در معماری ایران
- ۴- مشاور بیل مک کارتی - احمدی نژاد محمد، (۱۳۸۴)، پادخان و ملاحظات کالبدی یاد در ساختمان، نشر خاک
- ۵- کسمایی مرتضی، (۱۳۸۴)، اقلیم و معماری، نشر خاک
- ۶- کسمایی مرتضی، (۱۳۹۹)، اقلیم و معماری خوزستان - خرمشهر، نشر داد
- ۷- نصر، میدحسین، هنر و معنویت اسلامی، ترجمه رحیم قاسمیان، سوره ۱۳۷۵

۹) تأثیر شوادانها بر حیاط ایرانی

حیاط ایرانی همیشه تمثیلی از عالم ملکوت بوده است حیاطی یا حوضی پر آب و درختان سرسبز و صدای آب و بلبلان آوازه خوان ولی در شهر توشتر حیاط‌های پر درخت و صدای آب و... جای خود را به عصری حیاطی همچون شوادان داده‌اند.

از آنجا که شوادان‌ها در زیر حیاط‌ها حفر می‌گردیدند و سی‌سراها در سطح حیاط وجود داشتند دیگر جایی برای درختان بر سایه و حوض آب وجود نمی‌داشت و این عناصر در حیاط خانه‌ها بسیار محدود و با به بیرون شهر و باغهای سرسبز و پر سایه انتقال داده شده است ولی در حیاطهای شهر توشتر نا آنجا که ممکن بوده است حیاط محدودتر در نظر گرفته می‌شد تا سایه دیوارهای بنا در حیاط حکمفرما باشد و سطح شوادان‌ها در سایه قرار گیرد. (تصویر شماره ۵)

۱۰) شوادان الهام از طبیعت

انسانها همیشه و در همه حال به طبیعت می‌نگریسته‌اند و پیوسته به دنبال

شکوفایی صادرات خدمات فنی و مهندسی برای مهندسان در سازمان نظام مهندسی ساختمان

دکتر هوشیار ایمانی - عضو هیات رئیسه شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان

همه کشورها جزو برنامه های سازمان نظام مهندسی است و در حال حاضر کشورهای همسایه مورد هدف است.

اخیراً نگاه نامه هایی با نظام مهندسی زاین بسته شده است و در همه زمینه های اجرایی و مطابقتی و مشاوره ای همکاری دو جانبه اتفاق خواهد یافت و در زمینه های مختلف طراحی، مشاوره و اجرا با دیگر کشورها به صورت مشارکتی همکاری خواهیم داشت.

هم اکنون قراردادهای در کشورهای آمریکای لاتین برای صدور خدمات فنی مهندسی در حال اجراست و علاوه بر این تلاش می شود در بخش آموزشی هم ارائه خدمات صورت گیرد و اینگونه خواهد بود که در حوزه آموزشی هم با آموزش نیروهای دیگر کشورها و ارسال بسته های آموزشی برای ارتقای سطح دانش فعالین ساخت و ساز در کشورهای هدف طمئنا درآمزدایی و کسب ثروت خواهیم داشت.

در ترکیب صادرات خدمات فنی و مهندسی کشور سهم فعالیت های نرم افزاری بسیار اندک بوده اما این مشکل در سازمان نظام مهندسی ساختمان مرتفع گردیده است و به رغم مزیت و توانمندی های صنعت نفت، موفقیت در صدور خدمات این حوزه مورد توجه قرار گرفته است. این موضوع، اجرای صحیح سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی را به عنوان یک فرصت مطرح می سازد و به این معنا است که اگر به خصوصی سازی نه با هدف واگذاری صرف و کسب درآمد برای دولت، بلکه با هدف توسعه بخش خصوصی و بازارگرا کردن فعالیت ها و از همه مهمتر، ایجاد اشتغال پایدار منابع و خابیر انسانی متخصص توجه شود، تا چه حدی می تواند آثار مثبت بر مولفه های اقتصاد ملی داشته باشد. در نهایت، برنامه ریزی و سرمایه گذاری سازمان نظام مهندسی ساختمان، برای افزایش سهم صدور محصولات دانش پایه در صادرات غیرنفتی کشور با توجه به ضرورت برنامه ریزی در خصوص اشتغال مهندسان از رویکردهای سند چشم انداز سازمان نظام مهندسی ساختمان و از ضرورت های حفظ رشد صادرات غیر نفتی کشور در پیش بینی های افق ۱۴۰۴، محسوب می شود که مستلزم اتخاذ راهکارهای حمایتی متفاوت است. از این رو می بایست زیرساخت های تولید دانش پایه، زمینه های ارتباط نهادهای واسطه بین دولت، صنعت و دانشگاه مانند پارکهای علم و فناوری و شرکت های دانشگاهی و همچنین سازمان های مدیریت منابع انسانی چون سازمان نظام مهندسی ساختمان و ... توسعه یابد و نهادهای مالی و نهادهای آموزشی ریسک پذیر فعالیت های خود را نظام مند تر و جدی تر انجام دهند و از سوی دیگر، ساز و کاری برای تبدیل بخشی از درآمدهای نفتی به دارایی های مولد دانش نیز پیش بینی شود.

در چنین چارچوبی است که زمینه های تبدیل ایده و نوآوری به محصول تجاری فراهم می شود و ظرفیت تولید و صدور محصولات دانش پایه مانند صدور خدمات فنی و مهندسی با فناوری بالاتر در کشور ارتقاء می یابد و در مقابل نیز زمینه اشتغال مهندسان در میادین بین المللی و با رویکرد فرا ملی شد فرآیندها خواهد داشت.

امروزه عرضه توان فنی و مهندسی و اجرای طرحهای مختلف در صنایع گوناگون، نقش قابل توجهی در مبادلات کشورها و تحکیم روابط اقتصادی آنها یافته است. خدمات فنی و مهندسی که یکی از ستون های اصلی توسعه اقتصادی کشورها است، مجموعه ای از روش ها و ابزارهایی است که با استفاده بهینه از منابع و عوامل تولید شامل سرمایه، مواد اولیه و نیروی انسانی، امکان ارائه کالاها و خدمات را در جامعه فراهم می کند. به رغم اینکه ارائه خدمات فنی و مهندسی می تواند در مرز یک کشور محصور بماند و یا به بازارهای بین المللی کشورهای دیگر راه یابد.

در هزاره سوم، صادرات خدمات فنی و مهندسی در مبادلات جهانی سهم عمده ای خواهد داشت. زیرا در دنیای امروز، بسیاری از خدمات از قابلیت صدور برخوردارند و علم، دانش و تجربه بیش از پیش تبدیل به یک محصول نرزنانه قابل تبادل شده است.

اکنون، انتقال اطلاعات و مذاکره برای شرکت در میادین بین المللی و حضور در مناقصه ها، بازاریابی کالا و خدمات را به ویژه در زمینه های فنی و مهندسی هموار کرده است. زیرا، این دانش از استانداردهای بین المللی و جهانی برخوردار است.

ارزش افزوده ای که در صدور خدمات فنی و مهندسی وجود دارد، همراه با نیاز روز افزون اقتصاد جهانی به توسعه عمرانی و زیرساختی، یک فرصت جهانی است و برای ایرانی که از سرمایه های انسانی قابل توجهی برخوردار است، فرصتی مغتنم به حساب می آید تا با تدبیر و مدیریت صدور خدمات فنی و مهندسی میزان بهره مندی خود را از فرصتهای بین المللی افزایش دهد.

ضرورت دیگر، توجه ویژه به صادرات خدمات فنی و مهندسی، حمایت از سازندگان داخلی و استفاده از سرمایه های کلانی چون نیروی انسانی مجرب و متخصص است که در سال های پیش در کشور سرمایه گذاری شده است و امروز در حال به ثمر رسیدن و آماده ورود به عرصه های بازرگانی سرمایه است.

خوشبختانه و با توجه به ظرفیت های ناتمام مهندسان ایرانی، صدور خدمات فنی مهندسی به صورت سازمان یافته در سازمان نظام مهندسی آغاز شده است و بسترسازیها از یک و نیم سال پیش صورت گرفته و هماهنگی ها با دستگاه های دولتی نیز انجام گرفته است.

صدور خدمات فنی مهندسی قبلاً به صورت پراکنده و غیرسازمان یافته انجام می شد که هم اکنون هماهنگ و سازمان یافته است و هفت وزارتخانه یا سازمان نظام مهندسی در خصوص صدور خدمات فنی و مهندسی همکاری و مشاوره دارند و در این خصوص و در دور جدید که از یک و نیم سال و در دوره پنجم شورای مرکزی آغاز شده قراردادهایی با کشورهای مختلف از ۶۵ میلیون دلار تا پایین تر بسته شده و در ابتدای راه قرار داریم.

قراردادهایی که قبلاً به صورت پراکنده بسته می شد در قالب سازمان یافتگی جدید توسعه خواهند یافت. صدور خدمات فنی مهندسی به

بازخوانی مأموریت سازمان نظام مهندسی ساختمان در کشور

سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور؛ سازمانی حرفه‌ای، مردم‌نهاد، غیر سیاسی، غیر انتفاعی و مستقل می‌باشد که به منظور وضع مقررات ملی ساختمان و نظارت بر اجرای خدمات مهندسی و همچنین بسترسازی در خصوص رشد و اعتلای مهندسی، ساماندهی به فعالیتهای مهندسی و نظم بخشیدن به عملکرد این حرفه و ارتقای دانش فنی مهندسان، صاحبان حرفه‌ها و کارگران در بخش ساختمان و رشد و آگاهی مردم نسبت به مقررات ملی ایجاد شده است.

این سازمان با جذب مشارکت سازمانها و نهادهای مرتبط با استفاده از شیوه‌های مختلف پس از مقوله ایمن سازی و مقاوم سازی؛ زیبا سازی در ساخت و ساز را با رعایت هویت تاریخی و معنوی در اولویت قرار داده و تلاش دارد تا چهره و یافت ظاهری شهرها و ساختمانها را با بهره

گیری از الگوهای اسلامی و ایرانی به چهره‌ای نمونه و زیبا بدل ساخته و موجبات شاد زیستن شهروندان را مهیا می‌سازد.

سازمان نظام مهندسی در گستره فعالیتهای خود در سراسر کشور از طریق سازمانهای نظام مهندسی در استانها، تلاش می‌کند تا همواره پاسخگویی انتظارات مقام معظم رهبری، دولت، جامعه و اعضا باشد.

ما معتقدیم با ارتقای دانش و توانمندی‌های مهندسی، ترویج فن‌آوری‌ها و شیوه‌های نوین ساخت و ساز و افزایش مشارکت سازمانها و نهادهای ذی‌نفع؛ به عنوان مدعی العموم و حامی مردم در این حوزه، ضمن جلب اعتماد عمومی؛ موجبات گسترش بهینه‌سازی فضای ساخت، افزایش صرفه اقتصادی؛ بهره‌دهی مناسب، بهینه‌سازی انرژی، افزایش ایمنی و دوام و ارتقا زیباسازی ساختمانها را فراهم خواهیم نمود.

مهمترین وظایف و اختیارات

هیأت مدیره نظام مهندسی ساختمان استان‌ها

وظایف و اختیارات هیأت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌ها وفق ماده ۱۵ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب سال ۱۳۷۴ مجلس شورای اسلامی به شرح زیر است:

- ۱- برنامه ریزی در جهت تقویت و توسعه فرهنگ و ارزشهای اسلامی در معماری و شهرسازی.
- ۲- برنامه ریزی به منظور رشد و اعتلای حرفه‌های مهندسی ساختمان و شاغلین مرتبط با آن.
- ۳- ارتقای دانش فنی و کیفیت کار شاغلان در بخشهای ساختمان و شهرسازی از طریق ایجاد پایگاه‌های علمی، فنی، آموزش و انتشارات.
- ۴- همکاری با مراجع مسئول در امر کنترل ساختمان از قبیل اجرای دقیق صحیح مقررات ملی ساختمان و ضوابط طرحهای جامع و تفصیلی و هادی شهرها توسط اعضای سازمان حسب درخواست.
- ۵- نظارت بر حسن انجام خدمات مهندسی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی در طرحها و فعالیتهای غیردولتی در حوزه استان و تعقیب متخلفان از طریق مراجع قانونی ذیصلاح.
- ۶- مشارکت در امر ارزشیابی و تعیین صلاحیت و ظرفیت اشتغال به کار شاغلان در امور فنی مربوط به فعالیتهای حوزه‌های مشمول این قانون.
- ۷- دفاع از حقوق اجتماعی و حیثیت حرفه‌ای اعضا و تشویق و حمایت از فعالیتهای با ارزش و برگزاری مسابقات حرفه‌ای و تخصصی و معرفی طرحهای ارزشمند.
- ۸- تنظیم روابط بین صاحبان حرفه‌های مهندسی ساختمان و کارفرمایان و کمک به مراجع مسئول در بخش ساختمان و شهرسازی در زمینه ارجاع

مناسب کارها به صاحبان صلاحیت و جلوگیری از مداخله اشخاص فاقد صلاحیت در امور فنی.

۹- کمک به ترویج اصول صحیح مهندسی و معماری و همکاری با وزارت مسکن و شهرسازی در زمینه تدوین، اجرا و کنترل مقررات ملی ساختمان و استانداردها و معیارها.

۱۰- کمک به ارتقای کیفیت طرحهای ساختمانی، عمرانی و شهرسازی در محدوده استان و ارائه گزارش بر حسب درخواست، شرکت در کمیسیونها و شوراهای تصمیم‌گیری در مورد اینگونه طرحها و همکاری با وزارت مسکن و شهرسازی و شهرداریها در زمینه کنترل ساختمان و اجرای طرحهای یاد شده با استفاده از خدمات اعضای سازمان استان.

۱۱- ارائه خدمات کارشناسی فنی به مراجع قضایی و قیود دلاوری در اختلافاتی که دارای ماهیت فنی است.

۱۲- همکاری با مراجع استان در هنگام بروز سوانح و بلایای طبیعی.

۱۳- تأیید ترازنامه سازمان و ارائه آن به مجمع عمومی.

۱۴- معرفی نماینده هیأت مدیره سازمان استان جهت عضویت در کمیسیونهای حل اختلاف مالیاتی در رسیدگی و تشخیص مالیات فنی و مهندسی اعضای سازمان.

۱۵- تهیه و تنظیم مبانی قیمت‌گذاری خدمات مهندسی در استان و پیشنهاد به وزارت مسکن و شهرسازی، مرجع تصویب مبانی و قیمت خدمات مهندسی در آیین نامه اجرایی تعیین میگردد.

۱۶- سایر مواردی که برای تحقق اهداف این قانون در آیین نامه اجرایی معین میشود.

آدرس سایت دانشکده های عمران سراسر دنیا

درای گرایش جدیدی در عمران به نام مهندسی باد دایر کرده است.
Civil.sharif.edu
دانشکده مهندسی عمران دانشگاه شریف از سال ۱۹۷۲ شروع به کار کرد.
این دانشکده با پرورش استعداد های درخشان در این رشته توانسته است
از جایگاه خاصی در میان دانشگاه های کشور برخوردار باشد.

Civil.iust.ac.ir
دانشکده عمران علم و صنعت جزء قدیمی ترین دانشکده های عمران
کشور است و در امر تحقیق و پژوهش فعال می باشد. این دانشکده در
زمینه تحصیلات تکمیلی نیز جزء پیشگامان می باشد. و در اکثر رشته های
کارشناسی ارشد و دکترای دانشجوی می پذیرد.

www.kntu.ac.ir/facciveng
سایت دانشکده مهندسی عمران خواجه نصیرالدین طوسی می باشد. می
توانید در این سایت با بخش های مختلف و اخبار و اطلاعیه های این
دانشگاه آشنا شوید.

Civil.uit.ac.ir
دانشکده مهندسی عمران دانشگاه امیرکبیر می باشد. فعالیت این دانشکده
از سال ۱۳۳۷ آغاز شده است. با این سایت با قسمتهای مختلف و اخبار
و رشته های تحصیلات تکمیلی این دانشگاه آشنا شوید.
www.civil.engineering.utoronto.ca

دانشگاه کلمبیا
www.civil.columbia.edu
دانشگاه کانتربری نیوزلند
www.civil.canterbury.ac.nz
دانشگاه گلاسگو اسکاتلند
www.civil.gla.ac.uk
دانشگاه ای.تی.بی.آی.
www.civil.itb.ac.in
دانشگاه بمبئی هند
www.civil.bombay.ac.in
دانشگاه کورنل
www.civil.cornell.edu

دانشگاه تورنتو کانادا
www.civil.utoronto.ca
دانشگاه واشینگتن
www.ce.washington.edu
دانشگاه سن گابریل
www.eng.nas.edu.sg/civil
دانشگاه بیرمنگام
www.eng.bham.ac.uk/civil
دانشگاه مکماستر
www.eng.mcmaster.ca/civil
دانشگاه کولمبیا
www.civil.columbia.edu

www.ce.berkeley.edu
دانشکده عمران برکلی کالیفرنیا. می توانید در آن اطلاعاتی در مورد
ضوابط و مقررات دانشجویان، فارغ التحصیلان و اساتید آن دانشگاه
داشته باشید. اخبار و رویداد و پروژه های دانشجویی و معرفی گروه های
دانشجویی از دیگر امکانات این سایت است.

www.ce.utexas.edu
این سایت متعلق به دانشگاه تگزاس می باشد. که جزء دانشگاه های معتبر
آمریکا است. اساتید و بیوگرافی آنها و اخبار و برنامه های آنی و آینده
دانشگاه و پروژه های صنعتی که با همکاری این دانشگاه انجام می شود.
از اطلاعات این سایت است.

www.civil.usyd.edu.au
یکی از قدیمی ترین دانشگاه های جهان در این رشته. دانشگاه
سیدنی استرالیا می باشد. و دانشکده عمران آن از سال ۱۸۸۲
شروع به کار کرده است. این دانشگاه در زمینه سازه فعالیت از سایر
گرایشها می باشد و دارای اساتید برجسته در این زمینه می باشد.
پژوهش و تحقیقات علمی گسترده و مشاوره پروژه های صنعتی از
دیگر فعالیت های عمده این دانشگاه است. در سایت این دانشگاه
اطلاعاتی در مورد سمینار و کنفرانس های دانشگاه و اخبار و
رویدادهای مهندسی عمران، مشاهده می شود. این دانشگاه همچنین

دانشگاه تورنتو کانادا
www.civil.utoronto.ca
دانشگاه کورتین
www.civil.curtin.edu.au
دانشگاه ن.سی.یو.
www.ce.ncsu.edu
دانشگاه نورث کارولینا
www.ce.umn.edu
دانشگاه مینه سوتا
www.cee.stanford.edu
دانشگاه استن فورد

ممنوعیت خرید و فروش ساختمان‌های

بدون شناسنامه فنی و ملکی

خرید و فروش ساختمان‌های بدون شناسنامه فنی و ملکی در آینده نزدیک ممنوع می‌شود. به گزارش روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، مهندس سید مهدی هاشمی، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان در نشست ماهانه شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور که در بندرانزلی برگزار شد در گفتگو با خبرنگار واحد مرکزی خبر گفت: طرح شناسنامه فنی - ملکی ساختمان با تاخیر و بطور ناقص در کشور اجرا شده است در حالیکه طبق مذاکرات به عمل آمده قرار بود این طرح تا پایان امسال بطور کامل اجرایی شود.

مهندس سید مهدی هاشمی افزود: سازندگان، بهره‌برداران و فروشندگان ساختمان باید نسبت به این موضوع توجه جدی داشته باشند تا در آینده دچار مشکل نشویم.

رئیس کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی بیشترین عواید ناشی از

راه اندازی یک سوم دقائر نظام مهندسی شهرستان‌ها

در دوره پنجم شورای مرکزی

نایب رئیس اول سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور گفت: هم اکنون نزدیک به ۴۰۰ دفتر نمایندگی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌ها در شهرستان‌ها و شهرهای کشور فعالیت می‌نمایند.

به گزارش روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، مهندس علی فرج زاده نایب رئیس اول سازمان نظام مهندسی ساختمان با اعلام این خبر گفت: در دوره پنجم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان جهش‌های جهادی مختلفی در رشته‌های هفت گانه نظام مهندسی ساختمان در حوزه‌های اقتصادی، صنفی و ساختاری حاصل شد که در حوزه توسعه زیر ساختی هم اکنون ۴۰۰ دفتر نمایندگی نظام مهندسی ساختمان در شهرهای کشور مشغول خدمات به مردم عزیز می‌باشند.

نایب رئیس اول سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور افزود: از تعداد ۴۰۰ نمایندگی نظام مهندسی ساختمان در شهرهای کشور یک سوم آن در دوره پنجم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان راه اندازی و افتتاح شده است. مهندس علی فرج زاده نایب رئیس اول سازمان نظام مهندسی ساختمان به تشکیلات سازمان نگاه مهندس محور است که در کنار حفظ منافع سازمان نظام مهندسی ساختمان از جبهه مهندس محور بودن نیز رعایت شد.

نایب رئیس اول سازمان نظام مهندسی ساختمان در ادامه گفت: دوره پنجم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان دوره‌ی خودباوری نظام مهندسی ساختمان بود که توانست بیشترین تعاملات درون سازمانی و برون سازمانی را نصیب منافع سازمان نظام مهندسی ساختمان در کشور نماید. که نمونه‌ای از آن مشارکت دو برابری اعضای محترم سازمان در انتخابات دوره اخیر هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان‌ها در شهریور ۱۳۹۱ بود.

شناسنامه دار شدن ساختمان‌ها را متقاضیان و بهره‌برداران مسکن دانست و اضافه کرد: هر گونه سرمایه‌گذاری در بخش مسکن باید با شناخت و اطلاعات کافی عملی شود.

ساختمان‌های فاقد شناسنامه فنی و ملکی

پایان کار نمی‌گیرند

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان زنجان: گفت: نظام مهندسی ساختمان زنجان، یکی از نظام‌های مهندسی پیشرو در زمینه صدور شناسنامه فنی و ملکی است اما به ساختمان‌های فاقد شناسنامه فنی و ملکی، پایان کار داده نمی‌شود. به گزارش روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، "احمد محمدی" در گفتگو با خبرنگار خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) منطقه زنجان، با اعلام این خبر تصریح کرد: از سال ۷۴ اخذ شناسنامه فنی و ملکی در ساختمان‌ها طبق قانون اجباری است اما این کار به صورت جدی صورت نمی‌گرفت تا اینکه از سال گذشته برنامه‌ریزی‌های لازم برای اجرای این کار اخذ شناسنامه فنی و ملکی انجام شد و اخذ این شناسنامه برای ساختمان‌ها به صورت جدی دنبال می‌شود. وی در ادامه با بیان اینکه اخذ شناسنامه فنی و ملکی دارای مزایای زیادی است، افزود: از مزایای اخذ این شناسنامه می‌توان به مشخص بودن همه مهندسان طرح و ناظران ساختمانی، مشخص شدن همه مشخصات ساختمان و تشویق کارفرمایان به ساخت ساختمان با کیفیت بالا اشاره کرد. این مسئول در ادامه اظهار کرد: با اخذ شناسنامه فنی و ملکی و نیز مطالعه این شناسنامه می‌توان برنامه‌ریزی کلی در مورد نحوه ساخت، کیفیت نوع مصالح و برنامه‌ریزی کلی ساختمان کشوری را انجام داد. همچنین باعث تشویق سازندگان به ساختن خانه‌ها با مصالح با کیفیت و قیمت مناسب می‌شود.

محمدی با اشاره به تعداد شناسنامه‌های صادر شده در زنجان، اظهار کرد: هم‌اکنون صدور این شناسنامه‌ها در زنجان به صورت دیجیتال است و تقریباً تاکنون تعداد ۳۰۰ شناسنامه فنی و ملکی در استان صادر شده است. رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان زنجان در ادامه، گفت: سال گذشته عدم اخذ شناسنامه فنی و ملکی ساختمان، ضمانت اجرایی نداشت، ولی امسال اگر برای ساختمان‌ها این شناسنامه اخذ نشود، پایان کار نیز به متقاضیان داده نمی‌شود.

است؛ مشروط بر آنکه ساختمان مورد نظر با رعایت ضوابط فنی در طراحی و کیفیت در اجرا همراه باشد. همچنین در صد خرابی و خسارت‌های یک زلزله منوط به مجموعه‌ای از علل و عوامل مختلف از جمله عمق کانونی و شدت زلزله است و تنها به بزرگای آن مربوط نمی‌شود. مقایسه دو زلزله بالای ۷ ریشتر منجیل-رودبار در سال ۱۳۶۹ و سراوان (سیستان) در سال جاری نشان می‌دهد در حالی که زلزله سراوان به لحاظ بزرگای ریشتر حتی بزرگتر از زلزله منجیل-رودبار بوده است، خسارات جانی و مالی به مراتب کمتری نسبت به زلزله سال ۱۳۶۹ داشته است. علت این مساله فاصله زیاد کانون زلزله (نقطه‌ای در عمق زمین که شکستگی اتفاق می‌افتد) تا ساختمان‌های موجود در شهرهای پر جمعیت است. در واقع انرژی زلزله در فواصل دورتر به صورت طبیعی کاسته می‌شود و شتاب زمین کاهش می‌یابد. در نتیجه ذکر این موضوع که ساختمانی تنها بر اساس بزرگای مشخصی از زلزله طراحی شده است صحیح نیست؛ چرا که آن ساختمان ممکن است در مجاورت مرکز آن زلزله یا در فاصله‌ای بسیار دورتر از آن باشد. از این رو منطقی‌ترین راه برای اطمینان از ایمنی و مقاومت سازه‌ها در برابر زلزله، در خواست مدارک فنی ساختمان چون نقشه‌های طراحی شده، تاییدیه‌های مهندس ناظر و شهرداری از فروروشندگان است. روشن بودن مشخصات طراحی، محاسب و ناظر در این مستندات زمینه‌ای برای بررسی اجمالی کیفیت کار را فراهم می‌کند.

تاکید کرد. به گفته وی، با تشکیل انجمن کارشناسان رسمی در استان‌های مختلف کشور، فعالیت کانون کارشناسان رسمی را می‌توان شاهد بود که در این صورت دست یابی به اهداف تسهیل خواهد یافت. رئیس انجمن کارشناسان رسمی سازمان نظام مهندسی خراسان رضوی نیز در این مراسم گفت: در آیینی که هم‌اکنون پیش روی داریم، با خواندن سوگندنامه لباس احرام بر تن یک کارشناس رسمی این سازمان می‌شود. مجید توتونچی افزود: این لباس معرفت و منزلت است و تا آخر عمر باید یک کارشناس رسمی نظام مهندسی نسبت به آن وفا دار بماند. وی خاطر نشان کرد: کارشناسی تنها یک کار علمی و نظری نیست بلکه قضاوت، مسوولیت، برآوردن حاجت و حق الناس است. به گفته وی، کارشناسان رسمی با فعالیت درست خود در حقیقت از حیثیت حرفه مهندسی دفاع می‌کنند. توتونچی با اشاره به حضور کارشناسان قوه قضائیه و دادگستری در کنار کارشناسان نظام مهندسی افزود: امروز فرهنگ حذف رقبا به منظور تحمیل خود به جامعه رخت پر بسته و تنها صداقت در ارائه نظرهای کارشناسی می‌تواند اعتماد عمومی را جلب کند. وی اظهار امیدواری کرد که با فراگیر شدن انجمن‌های کارشناسان رسمی در دیگر استان‌ها بتوان در خواست‌ها و مطالبات اعضای این انجمن‌ها را در سطح کشور دنبال کرد. دبیر انجمن کارشناسان رسمی نظام مهندسی خراسان رضوی نیز در خصوص پذیرش کارشناسان رسمی نیز گفت: مهندسان دارای پروانه اشتغال عضو سازمان، پس از ۱۰ سال سابقه کار می‌توانند در آزمون کارشناسان رسمی شرکت کنند. محمد حسین مهرشید افزود: آزمون کارشناسان رسمی که آزمون دشواری می‌باشد، هر سه سال یکبار به صورت سراسری در کشور برگزار می‌شود و قبول شدن گان پس از گذراندن دوره‌های آموزشی تخصصی و کارورزی با انجام سوگند کار خود را آغاز می‌کنند.

اصطلاح "ساختمان ضد زلزله" اشتباه و غیر علمی است

پژوهشگاه بین‌المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله اصطلاح "ساختمان ضد زلزله" را غیر علمی خواند و یادآور شد، طراحی ساختمان‌ها بر اساس شتاب زلزله صورت می‌گیرد، نه بر اساس بزرگای آن. به گزارش روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور به نقل از خبرگزاری مهر، پژوهشگاه بین‌المللی زلزله شناسی و مهندسی زلزله ضمن انتقاد از کاربرد اصطلاح غلط "ساختمان ضد زلزله" که سال‌ها است در ادبیات ارتباطی بین فروشندگان و خریداران ساختمان‌ها رواج پیدا کرده، این اصطلاح را مردود و غیر علمی ذکر و تاکید کرد. بر اساس استاندارد ۲۸۰۰ ایران، طراحی ساختمان‌ها بر اساس شتاب زلزله صورت می‌گیرد، نه بر اساس بزرگای به عنوان نمونه در تهران ساختمان‌ها برای شتاب زلزله معادل ۳۵ در صد شتاب جاذبه زمین طراحی می‌شوند. با این اوصاف هیچ ساختمانی در تهران در برابر زلزله بر اساس ریشتر طراحی نمی‌شود و اساساً چنین ادعایی مبنای علمی ندارد. از آنجایی که روال طراحی و اجرا ساختمان‌ها برای سطوح عملکرد و سطوح لرزه‌ای تعریف و مشخص می‌شود، لذا نمی‌توان ادعا کرد که ساختمانی می‌تواند ضد زلزله باشد؛ بنابراین اصطلاح "ساختمان مقاوم در برابر زلزله‌ای با شدت مشخص" توصیف صحیح‌تری است که باید کوشش شود جایگزین این غلط مصطلح شود. البته مطابق نظر کارشناسان، ادعای اینکه ساختمانی در برابر شدت مشخصی از زلزله مقاوم باشد، منطقی

آیین اتیان سوگند کارشناسان رسمی

سازمان نظام مهندسی خراسان رضوی برگزار شد

آیین اتیان سوگند کارشناسان رسمی سازمان نظام مهندسی ساختمان خراسان رضوی در تاریخ ۹۲/۴/۷ در مشهد برگزار شد. در این مراسم ۸۶ نفر از مهندسان سازمان نظام مهندسی خراسان رضوی پس از قبولی در آزمون مربوطه و گذراندن دوره‌های آموزشی و کارورزی با انجام سوگند فعالیت خود را به عنوان کارشناسان رسمی آغاز می‌کنند. رئیس سازمان نظام مهندسی خراسان رضوی طی سخنانی در این مراسم گفت: کارشناسان رسمی سازمان نظام مهندسی بر اساس ماده ۲۷ قانون، می‌توانند در موسسات دولتی، شهری و دانشگاهی اجرائی مختلفی به جای کارشناسان رسمی دادگستری فعالیت کنند. مهندس محمد رضا اخوان عبدالهیان افزود: آیین نامه ماده ۲۷ توسط وزارت دادگستری و وزارت راه و شهرسازی، مورد تصویب و تدوین قرار گرفته است. وی در ادامه فعالیت موازی سه محور کارشناسان دادگستری، کارشناسان ماده ۱۸۷ و کارشناسان ماده ۲۷ قانون را از چالش‌های پیش روی در این زمینه عنوان کرد. به گفته وی، فعالیت سه بخش مذکور در بسیاری از موارد مشترک بوده و باید یک کاسه شود و چنانچه این امر محقق نشود کیفیت کار کارشناسی هدف قرار خواهد گرفت. اخوان ایلایه شهر دار محترم مشهده همه مناطق تحت پوشش برای استفاده از کارشناسان رسمی سازمان نظام مهندسی را قابل ستایش عنوان کرد و افزود: اگر تمامی دستگاه‌های اجرائی نظیر مسکن و شهرسازی و بانک‌ها نیز به این سمت پیش روند، شاهد نهادینه شدن کار کارشناسی دقیق‌تری خواهیم بود. رئیس سازمان نظام مهندسی خراسان رضوی بر لزوم تقویت و جایگاه انجمن کارشناسان رسمی سازمان نظام مهندسی خراسان رضوی

هشدار درباره استفاده نامناسب از پکیج‌های آبار تمانی

عضو گروه تخصصی مکانیک سواری مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور با بیان اینکه در سال‌های اخیر استفاده از سیستم‌های گرمایشی و سرمایشی پکیج در بین سازندگان طرفداران بسیاری پیدا کرده گفت: مشکلی که در استفاده از این سیستم‌ها در آبار تمان‌ها دیده می‌شود استفاده از انواع نامناسب این سیستم‌ها در محیط‌های آبار تمانی است.

به گزارش روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور: دکتر اصغر شیرازپور در گفت و گو با خبرنگار اقتصادی خبرگزاری فارس افزود: به طور کلی سه نوع سیستم پکیج با استانداردها و کاربردهای مختلف وجود دارد که متناسب با هر نوع و مترای ساختمان‌ها می‌توان از آن استفاده کرد. وی ادامه داد: نوع اول شامل سیستم‌هایی است که عمدتاً مانند آبگرمکن‌های دیواری و... با استانداردهای معمولی و برای ساخت و سازهای بالای ۱۰۰ متر مربع مناسب هستند که این پکیج‌ها اکسیژن مورد نیاز برای احتراق راز هوای داخلی فضای آبار تمان می‌گیرند و حتماً باید گاز مونوکسید کربن آن‌ها از طریق دودکش به بیرون منتقل شود. شیرازپور خاطر نشان کرد: این پکیج‌ها که اغلب بیشترین استفاده را در ساخت و سازهای امروزی کشور دارند به هیچ وجه برای آبار تمان‌های با مترای کوچک توصیه نمی‌شود. وی تصریح کرد: نوع دوم پکیج‌هایی هستند که استاندارد بالاتری نسبت به نوع اول دارند و تنها تفاوت آن‌ها با نوع اول در این است که دود ناشی از احتراق را به دلیل داشتن فن، با فشار بیشتری به دودکش و فضای خارجی آبار تمان منتقل می‌کنند. عضو کمیته تخصصی

یک ابلاغ جدید

برای اشتغال مهندسان شهرساز دارای پروانه

به گزارش روابط عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، مهندس علی فرج زاده‌ها نایب رئیس اول سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور با ارسال نامه وزارت راه و شهرسازی به استان‌ها در خصوص لزوم تهیه نقشه و گزارش مربوط به خدمات مهندسی شهرسازی (طرح انطباق کاربری اراضی، طرح تفکیک و تجمیع اراضی شهری و روستایی، طرح انطباق شهری ساختمان‌ها، تهیه طرح توجیهی (تعیین کاربری) در خارج از محدوده و حریم شهرها و لزوم تهیه گزارش برای درخواست‌های قابل طرح در کمیته فنی و کمیسیون ماده پنج طرح تفضیلی شهرها و کارگروه‌های تخصصی و...) توسط مهندسان شهرساز دارای پروانه اشتغال از روسای استان‌ها خواست نسبت به انعکاس مراتب به شهرداری‌های تابعه استان اقدام گردد. همچنین متن نامه به شرح ذیل می‌باشد:

انعقاد قرارداد همکاری

بین «باشگاه نظام مهندسی ساختمان»

و «مجمع اطلاع رسانی صنعت ساختمان و راه کشور»

قرارداد همکاری بین مجمع اطلاع رسانی صنعت ساختمان و راه کشور و باشگاه نظام مهندسی ساختمان کشور در زمینه‌های تبلیغاتی، بازاریابی و بازرگانی منعقد شد. به گزارش روابط عمومی سازمان نظام مهندسی

مکانیک سازمان نظام مهندسی کشور افزود: در نوع سوم، که متناسب با تکنولوژی روز دنیا طراحی شده پکیج هوای مورد نیاز برای احتراق راز بیرون ساختمان می‌گیرد و دود ناشی از احتراق را هم به بیرون از فضای آبار تمان منتقل می‌کند. وی تأکید کرد: با این وجود مشکلی که در ارتباط با نصب این پکیج‌ها وجود دارد این است که دودکش باید روی نمای ساختمان نصب شود که از نظر زیبایی نمای ساختمان را با مشکل مواجه می‌کند.

ترقد جدید سازنده‌ها برای کاهش هزینه ساخت / مهندسان ناظر جلوگیری کنند

شیرازپور با انتقاد از اینکه در برخی موارد پکیج‌هایی در ساختمان‌ها نصب می‌شود که با مترای تناسب ندارد، گفت: یکی از مهمترین وظایف مهندسان ناظر این است که از نصب پکیج نامناسب در آبار تمان‌ها جلوگیری کنند. وی با بیان اینکه بسیاری از سازندگان به خاطر حذف هزینه‌های ناشی از طراحی سیستم موتورخانه مرکزی به تعبیه مکانی برای پکیج در آبار تمان روی آورده‌اند، گفت: اغلب این سازندگان هم از نصب پکیج خودداری می‌کنند و اغلب ساخت و سازها تهیه و نصب این سیستم را به عهده خریدار می‌گذارند تا از این طریق متحمل هزینه‌های طراحی و اجرای سیستم موتورخانه مرکزی نشوند.

ساختمان‌های ۱۰ واحدی از سیستم موتورخانه مرکزی استفاده کنند

شیرازپور افزود: به سازندگان توصیه می‌شود که برای ساخت و سازهایی با بیش از ۱۰ واحد مسکونی حتماً از سیستم موتورخانه مرکزی استفاده کنند.

بسمه تعالی

ریاست محترم سازمان نظام مهندسی ساختمان استان (کلیه استانیها) احتراماً، به پیوست تصویر نامه شماره ۷۲۸۴/۳۳۰ مورخ ۱۳۹۴/۰۲/۱۱ مدیر کل محترم دفتر طرح‌های کالبدی و دبیرخانه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران به عنوان ادارات کل راه و شهرسازی استان‌ها در خصوص لزوم تهیه نقشه و گزارش مربوط به خدمات مهندسی شهرسازی (طرح انطباق کاربری اراضی، طرح تفکیک و تجمیع اراضی شهری و روستایی، طرح انطباق شهری ساختمان‌ها، تهیه طرح توجیهی (تعیین کاربری) در خارج از محدوده و حریم شهرها و لزوم تهیه گزارش برای درخواست‌های قابل طرح در کمیته فنی و کمیسیون ماده پنج طرح تفضیلی شهرها و کارگروه‌های تخصصی و...) توسط مهندسان شهرساز دارای پروانه اشتغال به کار ارسال می‌گردد. خواهشمند است دستور فرمایند ضمن هماهنگی‌های لازم با اداره کل راه و شهرسازی استان، نسبت به انعکاس مراتب به شهرداری‌های تابعه استان اقدام گردد. مقتضی است نحوه رعایت مفاد نامه مذکور مورد پیگیری‌های لازم قرار گرفته و این سازمان راز نتایج حاصله مطلع فرمایند.

ساختمان کشور به نقل از سایت اطلاع رسانی صنوف مسکن ایران «صما» این قرارداد در راستای پیشبرد اهداف و برنامه‌های تدوین شده و استفاده بیشتر از ظرفیت‌های دو جانبه که برقراری ارتباط مستمر و مطلوب با جامعه مهندسی کل کشور، ارائه خدمات فرهنگی، آموزشی، رفاهی و تفریحی در راستای ارتقای آگاهی‌های علمی، فرهنگی و ایجاد فرصت‌های تعاملی بین اعضای سازمان نظام مهندسی ساختمان کل کشور و اعطای امتیازات به جامعه مهندسی توسط تولیدکنندگان محصولات ساختمانی از جمله آنهاست؛ منعقد شده است.

Engineers and the Municipal and Rural Representative Councils

Municipal and Rural Representative Councils, have a direct and immediate impact on the communities they serve. The way in which the local government entities work determines the impact on local economic and community development.

As the level of government mandated with the responsibility of ensuring basic local services are provided and maintained local government's ability to reform and change is central to long term community success.

Some experts argues that local government's main role is to help local communities to learn to make strategic choices by balancing the costs and benefits of efficiency, effectiveness, economic growth, quality of life, social justice, participation and legitimacy. For these entities to play this role, there is an obvious need to the knowledge and expertise requirements, more specially in the urban design and civil engineering fields.

Therefore, the welcoming presence of the engineers in the 4th Municipal and Rural Representative Councils, must be taken as an advantage, to shift the council even more towards a context of the knowledge based, citizen oriented, time-aware activities.

Competent and Ethical Control; a Self-Regulatory Institution

Civil engineering Organization in the Islamic Republic of Iran can be considered a self-regulatory professional organization. Professional self-regulation as a regulatory model enables nation/government to have some control over the practice of a profession and the services provided by its members. Self-regulation is based on the concept of an occupational group entering into an agreement with government to formally regulate the activities of its members.

The form of the agreement typically is, a government granting self-regulatory status, usually through a piece of legislation which (1) provides a framework for the regulation of a specified profession, and (2) identifies the extent of the legal authority that has been delegated to the profession's regulatory body.

The specific legal authority transferred from government to the profession's regulatory body varies with different regulatory models. In exchange for the benefits of professional status, the regulatory body of a profession is expected to develop, implement, and enforce various rules. These rules are designed to protect the public by ensuring that services from members of the profession are provided in a competent and ethical manner.

This legal authority often includes: the right to set standards for who may enter the profession; the right to set standards of practice for those working in the profession; and the right to create rules for when and how members may be removed from the profession.

The self-regulatory model also generally requires that a regulatory body put in place a complaints and discipline system. Such a system permits members of the public to raise concerns about services a professional provides to them, as well as provides a process to investigate and, if necessary, discipline any member of a profession who fails to meet professional standards of practice.

It is expected that all of a regulatory body's decisions and activities will be done in the "public interest." In other words, the primary purpose behind all regulatory body decisions is to protect the public from incompetent or unethical practitioners.

Approaches to professional self-regulation range from minimal to extensive control over a profession. Governments select from among different regulatory approaches, based on the nature of the activities performed by a profession's members, and the extent to which the public might be harmed if an incompetent member of a profession provided services.

Professional self-regulation may take the form of licensure, certification or registration. While the process of registration can be as simple as a requirement to ensure that one's name is recorded on some official record, the processes of licensure and certification have more onerous requirements.

Organization's President's Message to the 16th Summit

In the name of Allah, the compassionate, the merciful

Dear members! Please accept my greetings. I salute the immaculate soul of our magnanimous Imam and the souls of our honorable engineer martyrs, and the veterans of the engineering fields in Iran.

The General Body of the Islamic Republic of Iran's Civil Engineering Organization, as the most eminent engineering body in the construction sector, is going to hold its 16th Summit, as our nation are preparing for its epic journey in the year designated by our wise leader as The Year of Political Epic and Economic Epic- The Solar Hijri Year 1392 (2013-2014).

Also as our Leader has stressed, the Iranian nation with self-awareness and effective use of the capacities would turn the fourth decade of the Revolution to a high and remarkable step towards genuine cause of the «Progress and Justice».

Progress is multi-dimensional in Islam, and includes progress in science, in technology, in ethics, in morality, justice, progress in raising living standards, economic progress, and political independence. Progress in Islam also includes getting closer to Allah Almighty.

With an eye to the professional background all of us share, one of the implications of such a combined approach to Justice and Progress, is the urgent need to a holistic paradigm that simultaneously and uncompromisingly promotes safety, artistic and architectural originality and ingenuity, economic efficiency, affordability, cultural diversity, and Iranian-Islamic identity.

An immense knowledge pool and a diverse skill resource, Iran's Civil Engineering Organization, with its more than 250,000 highly-qualified and motivated members, can and must contribute to achieving all these goals.

Sustainable employment market; Developing Engineering

As a consequence of rapid growth in higher education participation, and the increase in global market competition experienced by many employers, Iranian universities are increasingly coming under intense pressure to equip graduates with more than just the academic skills traditionally represented by a subject discipline and a class of degree, and make more explicit efforts to develop the 'key', 'core', 'transferable' and/or 'generic' skills needed in many types of high-level employment.

From the perspective of employers, 'employability' often seems to refer to 'work readiness', that is, possession of the skills, knowledge, attitudes and commercial understanding that will enable new graduates to make productive contributions to organizational objectives soon after commencing employment. Indeed, appropriate work experience and evidence of commercial understanding rank highly as selection criteria because of commercial pressures to seek graduates who will not require long 'learning curves' when they start employment.

However, in an extended discussion of the employability concept, we can put more emphasis on individuals possessing the capability 'to move self-sufficiently within the labor market to realize potential through sustainable employment'. We can highlight the skills which graduates need in order to manage their own careers and those which will enable them to continue learning throughout their working lives.

In addition, international demand for a more multifaceted workforce is a consequence of many other factors such as changing demographics, technological advancement, an increase in employee autonomy, cultural diversity and nations' desire to maintain a globally competitive position. In such an insecure environment, the concept of employability has emerged as a key contributor to the career achievements of graduates.

Specialized Engineer recruitment, a prerequisite for the Sustainable Development

After the Islamic Revolution in 1979, the Iranian nation became even more aware of the inevitability of its co-evolution with an emerging situation; a situation incomparable to the previous one- socially, both socio-economically, and politico-culturally. Meanwhile with the society being increasingly desiring higher living standards, the nation has demanded/and witnessed/ significant developments in science, industry, and expertise fields.

Now with a more than three-decades-long history of Islamic Republic of Iran, there are enough data for us to make an evaluation of how much progress we've made in our endeavors.

Today the Iranian engineers and technical experts have not only met the domestic markets needs, but also they have outreached to the international markets. We can see this bloom in the construction industry, most notably and progressively.

The Iranian Civil Engineering Organization, having been established in 1995, and now being 18, thanks to the educational and developmental achievements of the Islamic Establishment, has more than 250 thousand members, and has assumed a role, metaphorically describable, as a knowledge and social capital generator. In recent years, the construction industry of Iran has been thriving due to an increase in national and international investment to the extent that it is now the largest in the Middle East region. With huge amounts of idle money entering the housing market (according to the Central Bank of Islamic republic of Iran) construction and housing is considered one of the most promising sectors in the economy. Iranian contractors have been awarded numerous foreign tender contracts in different fields of construction of dams, bridges, roads, buildings railroads, power generation, and gas, oil and petrochemical industries. The availability of local raw materials, rich mineral reserves, experienced man power have all collectively played crucial role in winning the international bids. Many real-estate developers are currently using modern industrial methods in

constructing housing units, although more needs to be done. By 2010, the share of industrial construction should reach 20 percent, which could only be attained through state support and cooperation.

It is cheaper to build housing units by using modern techniques. It helps improve the quality of construction and reduce energy consumption. On the other hand, traditional applications are expensive and not energy efficient. They also devastate the natural environment.

Industrial construction, though relatively small in Iran's building industry, is a very important component. Companies handling these projects are usually large, for-profit, industrial firms, which can be found in such industries as medicine, energy, chemical, power generation, manufacturing, etc.

These industries require highly specialized expertise in planning, design and construction, which can also be applied to constructing residential units. As in building and heavy/highway construction, this type of construction requires a team of individuals to ensure a successful project.

Over the past decade, the main challenges facing the sector used to include the absence of an institution to facilitate the communication of the demand-side and supply-side of the knowledge and skill market, proper training programs, an official body to oversee the activities of developers and standard procedures.

The Civil Engineering Organization have clearly realized this need, and successfully is evolving to be the facilitating institution. An institution that: Establishes the principles of educational equivalence and classification for civil engineering;

Follows developments in the civil engineering curricula and educational systems in the region and worldwide; Reflects educational needs and requirements of the profession resulting from the developments in civil engineering practice to the educational institutions and to the policy making bodies; And participates in the activities of the national associations and projects concerning civil engineering education.

Shams Magazine- 93rd Issue

Related to Iranian construction engineering organization

License holder: Central Council of the Iranian construction Engineering Organization

Accountable Director: Seyyed Mehdi Hashemi

Editorial Board of Policing: Seyyed Mehdi Hashemi, Ali FarajZadHa, Mehdi Haghbin, Hoshyar Imani, Darioush Divdideh, Mohsen Ghorbani

Editor in Chief: Ezatollah Fili

Supervision and Coordination: Behzad TeymuorPour

Executive Director: Public Relations Division of the Iranian Structural Engineering Organization

Graphic Director: Maryam Shamsamudi

Printing and Operational Issues: Morteza NikKar, Hoda Salarieh

News Photographer: Elham Ahmad Vand

Technical Overseeing: Dr Hoshyar Imani

Dear audience who are willing to contribute to the content, are welcomed. Please send your essays to the editorial board via email: shamsmagazin@irceo.net

Circulation: 10000 copies

Address: Iranian Structural Engineering Organization, No. 1, Tak-shomali St, Shaheed Khddami Ave, North of Vanak Sq, Vali-Asr Road

P.O.Box: 19935-588

Tel & Fax: 88870702

Telephone for Subscription: 88877712

Website: www.irceo.net

e-mail: shamsmagazin@irceo.net

Text message: 200097105

Authors are responsible of the content they have produced and submitted.

To subscribe to the magazine, please visit www.irceo.net.

در آستانه اجلاس شانزدهم هیات عمومی:

نشست خبری رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور برگزار شد

شود. مهندس سید مهدی هاشمی گفت: سازندگان، بهره برداران و فروشندگان ساختمان باید این موضوع را جدی بگیرند تا دچار مشکل نشویم. رئیس کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی بیشترین دستاورد شناسنامه دار شدن ساختمان ها را متعلق به متقاضیان و بهره برداران مسکن دانست و افزود: هر گونه سرمایه گذاری در بخش مسکن باید با شناخت و اطلاعات کافی عملی شود. باید برای هر ساختمان یک شناسنامه در نظر گرفته شود که همه مراحل از گودبرداری تا تحویل را شامل شود و تمامی مراجع قانونی با توجه به اطلاعات موجود در آن نظارت ها را اعمال کنند و خلایق نظارتی از بین برود. صنعت ساختمان در بخش های مختلف رو به پیشرفت است اما متأسفانه در بعضی از حوزه ها به دلیل نبود قوانین مناسب مشکلاتی وجود می آید که باید با قواعد و مقرراتی تصویب می کنیم عمر و کیفیت ساختمان ها را افزایش دهیم و از هدر رفتن ثروت ملی جلوگیری کنیم. ۱۵ درصد از اشتغال، ۱۲ درصد از سرمایه و ۴۰ درصد از انرژی کشور در بخش مسکن قرار می گیرد و همین آمارها نشان دهنده جایگاه پر اهمیت صنعت ساختمان است.

برگزاری انتخابات اعضای دوره ششم شورای مرکزی

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور در ادامه با اشاره به برگزاری شانزدهمین اجلاس هیئت عمومی سازمان نظام مهندسی در روزهای ۱۵ و ۱۶ تیرماه اسما در جزیره کیش گفت: این اجلاس به طور سالانه در سطح هیات مدیره های سازمان نظام مهندسی ساختمان و با حضور رئیس مجلس و همچنین نمایندگان وزارت راه و شهرسازی و مسئولان عمرانی کشور برگزار می شود. مهندس سید مهدی هاشمی افزود: با توجه به اینکه دوره پنجم سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور رو به اتمام است در اجلاس مذکور انتخابات شورای مرکزی با حضور ۳۱۱ نفر از اعضای هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی برگزار می شود تا ۶۴ نفر انتخاب شوند. در نهایت نیز بر اساس قانون ۳۲ نفر برای شورای مرکزی مشخص و انتخاب خواهند شد.

سال گذشته ۳۹ هزار میلیارد تومان بودجه عمرانی پیش بینی شده بود که زیر ۱۵ هزار میلیارد تومان آن محقق شد.

مهندس سید مهدی هاشمی رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور و رئیس کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی در نشست خبری سازمان نظام مهندسی ساختمان که در آستانه ششمین اجلاس هیات عمومی این سازمان برگزار شد، ضمن بیان مطلب فوق درباره تبعات عدم تحقق بودجه عمرانی پیش بینی شده در سال ۹۱ گفت: نوسانات نرخ ارز، گرانی نهاده های مرتبط با صنعت ساختمان و مخصوصاً مصالح ساختمانی در کنار کمبود اعتبار پروژه های عمرانی باعث ایجاد مشکلات عدیده برای فعالیت های عمرانی در سطح مختلف و در نهایت ناتوانی جامعه مهندسی و ساختمان در انجام وظایف و مسوولیت های مسنم خود شد.

مهندس هاشمی با اشاره به تاخیر در بودجه پیشنهادی سال ۹۲ گفت: عدم تحقق بودجه عمرانی در سال ۹۱ و پیش بینی بروز مشکلات ناشی از این امر و نیز در نظر گرفتن ملاحظات اقتصادی موجود باعث شد تا مجلس بودجه عمرانی سال ۹۲ را به ۵۶ هزار میلیارد تومان افزایش دهد که این امر به معنای افزایش ۵۰ درصدی بودجه عمرانی است. وی رشد بودجه عمرانی را سبب رونق فعالیت های اقتصادی که منجر به افزایش رفاه، یعنی نیز ایجاد بسترهای اشتغالزایی مختلف می شود دانست و گفت: تأمین افزایش بودجه عمرانی در سال جاری از محل فروش سهام، اوراق مشارکت و نیز مازاد فروش نفت پیش بینی شده است. بر این اساس برای تحقق این بودجه، کمیسیون عمران مجلس، سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور و دولت تمام اهتمام خود را به کار خواهند بست.

فروش ساختمان بدون شناسنامه فنی، ممنوع

رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان با بیان اینکه خرید و فروش ساختمان های بدون شناسنامه فنی بزودی ممنوع می شود گفت: طرح شناسنامه فنی ملکی ساختمان با تاخیر و ناقص اجرا شده است و باید تا پایان سال بطور کامل اجرایی

PARSIYAN LLOYD

پیشرفته‌ترین دستگاه هشدار گاز و منواکسیدکربن **First Alert-gco1 Gas+Carbon monoxide alarm**

مناسب ساختمانهای: مسکونی، عمومی (مدارس - دانشگاه - خوابگاه)، خاص

• مقررات ملی ساختمان مبحث ۱۷:

دستگاه هشدارنشت گاز طبیعی و منواکسیدکربن برای مراکز عمومی و خاص الزامی است.

- دارای دو سنسور پیشرفته طبق استاندارد
- صفحه نمایش LCD
- پنج سال گارانتی
- Micro controller
- سه حالت: گاز شهری، مایع و منواکسیدکربن

یک سال پوشش بیمه ایران

دارای گواهی ال به شماره EI-49738 است.
ساخت مکزیک با تکنولوژی و استاندارد آمریکا

Mute Button

Just plug in

Bright digital display screen

Battery backup during power outages

تهران، خیابان بخارست، خیابان یکم، پلاک ۱، واحد ۱۰
تلفن: ۰۲۱ ۲۲۷۱ ۸۸۷۰ ۸۸۷۳ ۶۶۷۳ ۷۲۶۵ ۴۱ ۸۸
فکس: ۰۲۱ ۸۸۷۲ ۶۵۴۱

Parsiya

دستگاه خودکار قطع گاز حساس به زلزله **SV Seismic Valve**

مناسب ساختمان‌های مسکونی، اداری، تجاری و واحدهای صنعتی

دارای استانداردهای:

ASCE 25 - 97 آمریکا

– تنها دستگاه منطبق با استاندارد ملی ایران ۱۰۹۴۲

تائید و توصیه شده توسط:

– شرکت گاز و انجمن مهندسان تاسیسات مکانیکی ساختمان تهران

آزمایش و تأیید شده توسط:

– موسسه UL و پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله

۵ سال گارانتی

– خدمات پس از فروش

PR 5080

CERTIFICATION
SEISMIC GAS
SHUT-OFF VALVE

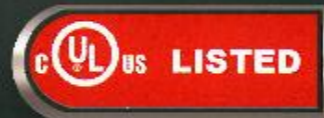
ASCE

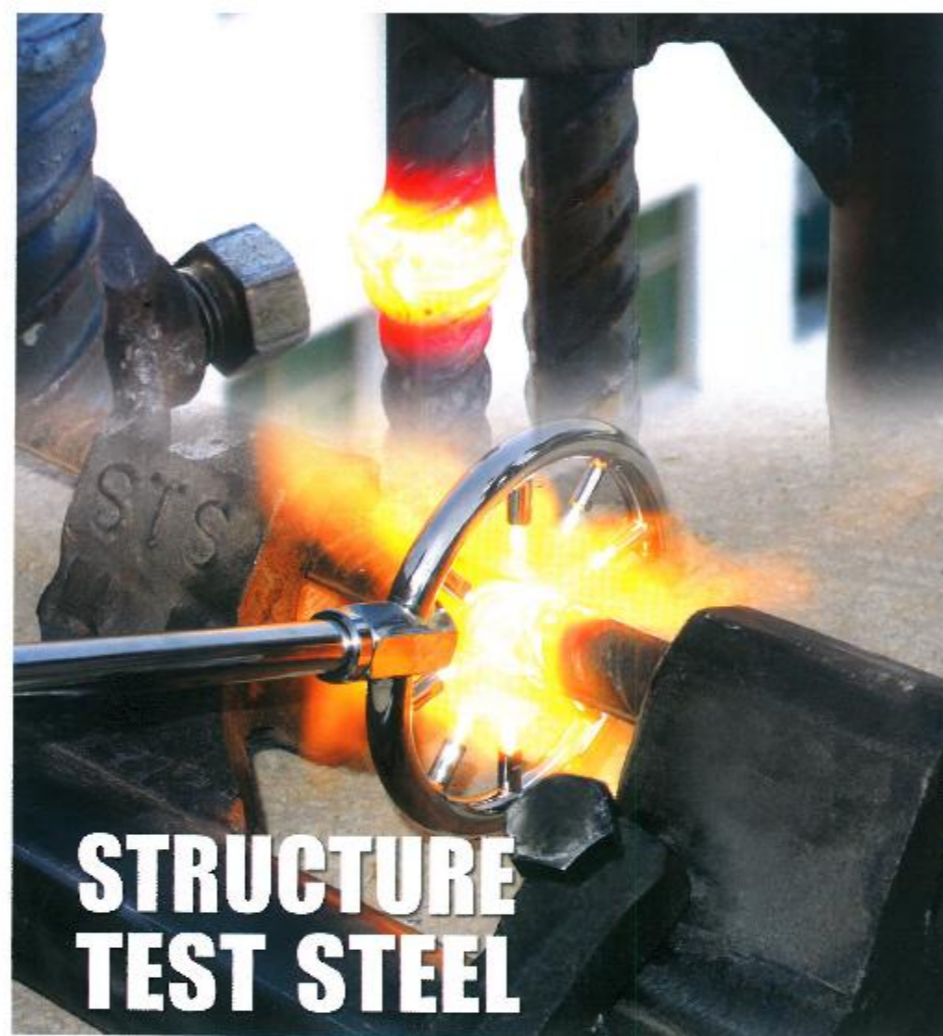
American Society of Civil Engineers

25-97

انجمن مهندسان ساختمان ایران
National Association of Building Engineers (NABE)

فورجینگ سربه سر میلگرد

- محصول مشترک ایران و ژاپن
- ۴۰ درصد ارزاتر از مشابه خارجی
- ۲۰ درصد کاهش مصرف گاز نسبت به مشابه خارجی
- ۶ ماه گارانتی بدون شرط
- ۱۰ سال خدمات پس از فروش
- لوازم جانبی رایگان
- آموزش و خدمات رایگان در سراسر کشور

مهندسی مشاور سازه آزمون فولاد

دفتر مرکزی: تهران، جمالزاده شمالی، پلاک ۲۷۵
واحد ۵ تلفن: ۶۶۵۶۷۳۳۰ - ۶۶۵۶۷۳۳۱

- مقاوم سازی در برابر زلزله
- کاهش مصرف میلگرد
- کاهش تراکم میلگرد
- رفع خطاهای انسانی

دارای تاییدیه فنی از مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن

